C.R. BIBLIOTHECA UNIVERS. IAGELL. CRACOVIENSIS
4086
II. CIMELIA G

Nicolai de Gyeltzeph: Expositio in passiones Terminorum Marsilii.

Biblioteka Jagiellońska.

I. B. 42.

4086
CIMELIA

VIII. i. 16.

٢٥٦

I. B. 42.

Var. A.

Expositio magistri Nicolai de Byelczeph. in passiones terminorum Marsilij.

BIBLIOTH: UNIV. JAGELLONICAE

BIBLIOTHECA VNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS

Nicolaus de Hielczeph artiū

liberaliū Magister, domino Martino Ilkusſio, artiū liberaliū Magiſtro, ſacreq; Theologie Baccalario necnō Cantori ecclesie Collegiate ſancti Floriani felicitatem plurimā dicit

Quanq; animus noſter, preceptor et domine colende diuinus et īmortalis extiterit: verū mole corporea ſuppoſitus, a ſui origine tabule eſt ſimilis nude, ꝛ penitus incultus, inter omnia tñ animātia, ſolus hominis animus. Et ſcientie et plurimay ē ſuſceptiu⁹ artiū. Nam cū quedam animātia a nature inſtinctu gradū cōplectunt. vt cerui piſces natant. alites volant, ſolus quippe homo ſcire gaudet. Et merito quidem quoniā. ſciētia animū pficit. p ſcientiam et eā cauſarū rerū accipit et noticiam earum Nec quippe prima fertur omnium eſſe dyaleticen. Nec nam via in oēs eſt. Nec doctrix omniū prima, hac ſublata queq; ſcientia profecto nulla ē, hec nutrix catholice veritatis ꝛ protector ē. Nas itaq; vir florētiſſime cernens dyaletices cōmoditates, animū ad interpretandum paſſiones logicas terminorū illius pariſien. doctiſſimi logices viri Marſilij nucupati applicui. Suaſu et monitu doctiſſimi illius magiſtri Joānis Stobniceñ. veri pfecto vinee chriſti operatoris (ꝛ inq;) noſtri ſtudij auctoris precipui. pro decore huius noſtre Cracouieñ. achademie florentiſſime proq; cōmuni ſtudioſorum in arte dyaletices optime indolis ſcolarium benevolentium comodo, bene merito viro Joanni Naller ciui Crac. ad imprimendū comodaui. fateor equidē. dñe Martine, graue in primis et arduam ſuſcepi puincia. tñ monitis tanti viri contraire non valens vigilijs et elucubrationib⁹ non parcens deſtinato tandē oneri ad extremū colla demiſi. Que quidē noſtri ſtudij lucubratio quātulacūq; ſit, nemini melius q; tibi Martine doctiſſime inſcribi a me debuit. plures etenī tue venerabilitati. et ſi debeant: ego pfecto magis magiſq; debeo. nec quiuis facile poterit dari alius. Cui aut cumulatius contuleris aut ſingularis ſigna amoris demōſtraueris. Noui etenī benivolentiam quantā Martine celeberrime. in vtraq; mei promotione cribueris per te Reuerēdiſſimi pontificis Erasmi ploceñ. beneficiū et fauorē nactiſſum. Quid plura dicerim. per te ſum quicquid nunc hominis ſum. j. iam liber quid extimes ante oculos coram benevolentibus, aſſis ſcolaribus. preſto eſt noſter Martinus Ilkuſſius, qui te non ſinet. maliuolentium carpere dentibus Vale patrone ampliſſime. et Nicolaū q tui ē nominis obſeruātiſſimus tua pietate foue et tuere. Datum Crac. vj. menſis Septembres. Anno partus virginalis Milleſimo supra Quingenteſimū ſeptimum.

Expositio magistri Nicolai de Gyelczeph. i passiones terminoꝝ Marsilij.

Pro quarum quidem noticia

Notandum primo Qđ q̄a noticia passionis habetur. ex ratione sui subiecti. vt dicit Sco. j. q pro. primi Reportationū Parisieñ. dignū ē itaq; scire quō diuidat̄. ⁊ diffiniat̄ Termin⁹ de cuius passionibus est nostra intentio. Vbi aduerte. Qꝛ terminus de quo ad ꝓpositū. est triplex. s. Sinkathegreumaticus Kathegreumaticus ⁊ Mixtus. Sinkathegreumaticus est q̄ nō ſcat aliquid vel aliqua sed aliqualiter. id est modū accipiendi terminū vel terminos. in ꝓpositione. vt omnis nullus ⁊c̄. intellectus em̄ noster. est indifferēs ad modū accipiēdi terminū cōmunē in ꝓpositione. ꝑ suis suppositis. qui quidē modus accipiendi. datur instrumētaliter ꝑ Sinkathegreuma. ipsi intellectui. Vnde si fuerit distributiuū nō impeditū. eo mediāte intellectus accipit terminū cōmunē ꝑ suis inferioribus copulatiue ⁊c̄. Et ē triplex. Mentalis et est terminus. modum accipiēdi. terminū vel terminos kathegreumaticos mentales denotās. sicut enim in scriptis et vocibus cōtingit dare sinkathegreumata. et kathegreumata. ita et i mētali. qm̄ scripta et voces note passionū id est cōceptuū obiectiualiū sunt anīe. vt dr̄ primo ꝑiarmenias

Alius ē Sinkathegreumaticus terminus scriptus. Et ē sinkategreuma scriptum. in tabula vel carta. significans ad placitum aliqualiter. vt lij oīs Sed vocalis est Sinkathegreuma. auditu. ꝑceptibile. ad placitū. aliqualiter significabile. vt lij omnis ꝑ vocē ꝓlatū. Alius est terminus Kathegreumaticus. et ē qui significat aliquid vel aliqua. aliud vel alia a se. Et sibi simili. Dicit̄ aliquid ꝓpter terminos kathegreumaticos singularis nūeri qui adequate ſcant aliquid id est vnā rē. vt homo. Dr̄ aliqua ꝓpter terminos pluralis numeri nō collectiuos. vt lij hoīes. et etiā terminos singularis et pluralis numeri collectiuos. et sil̄r ꝓpter terminos equiuocos. q̄libet em̄ taliū significat aliqua id est multa. Dicitur aliud a se id est suum significatum ad quod est principaliter impositus: quia si terminus diceretur kathegreumaticus. quia ſcaret se. et sil̄r suū sil̄e. quilibet esset significatiu⁹. Cū q̄libet ſcat se et suū sil̄e natural̄r. cōiter. Cū pōt q̄libet mouere intellectū ad formādū conceptū de se et suo sil̄i. cū sit ei⁹ naturalis sil̄itudo

Secūdo notandum. q̄ terminus

kathegreumaticus ē tripler. ſ. Mentalis. et eſt noticia actualis vel habi
tualis alicuius rei. Et ē dupler. ſ. vltimatus. et nō vltimatus: vltimatus ē
noticia actualis vel habitualis ſeipſo imediate f̄cās rē. vt noticia vel cō
ceptus obiectualis lapidis. ē termin⁹ vltimatus lapidis. q̄a ſeipſo ime
diate repñtat lapidē. cū ſit eius ſilitudo naturalis. Dr̄ aūt mentalis quia
i mente ſubiectaṫ ſicut color i corpe vt dr̄ i antepredicamētis. Et dr̄ vlti
matus. q̄a ſeipſo et nō mediāte alio termīo f̄cat rē: ꝫ non vltimatus eſt q̄
naturaliter f̄cat terminū vocalē vel ſcriptū. ad placitū vero. id qō et termi
nus vocalis vel ſcriptus f̄cat. vt noticia huius vocis homo. f̄cat natura
liter lij hō. ad placitū vero humanitatē. cū cōcretione tñ ad ſuppoſitum.
Et aduerte. Q̄ iſti termini mētales ſunt realr̄ diſtincti. tum q̄a vnus pōt
haberi ſine alio. tum quia vnus f̄cat preciſe naturaliter ꝓprie. vt vltimat⁹
alius vero vt nō vltimat⁹ naturaliter proprie ⁊ ad placitum ſimul. primū
patet quia conceptus non vltimatus poteſt haberi. iſtius termini Te
tragrāmaton. vt ſcito quibus litteris et ſillabis proferatur. Et tñ neſcieṫ
eius vltimatum ſignificatum qō terminus mentalis ſeipſo immediate ſi
gnificat. Naturam etēm diuinam ſub vnitate ſuppoſiti ſtantem preciſe
vocant illo termino iudei vt dicit. S. Tho. per. j. Summe. q. tiij. ar. ij. Se
cundū patet ex dictis. Sed terminus kathegreumaticus vocalis eſt qui
ad placitum ſignificat aliquid vel aliqua. aliud vel alia a ſe et ſibi ſimili.
niſi fuerit impoſitus ad ſignificandum ſuum ſimile. vt lij homo voce pro
latum. Et dicitur niſi fuerit impoſitus ad ſignificandum ſuum ſimile. q̄a
ſi non. Et tunc non dicitur kathegreumaticus licet de facto ſignificat ſuū
ſimile. Terminus vero kathegreumaticus ſcriptus eſt kathegreuma.
ſcripto mediante ſenſu repreſentans. Et ex iſtis formamus ꝓpones ſcri
ptas ſicut ex vocalibus vocales. Vbi aduerte. Q̄ termini ſcripti. et vo
cales ſubordinanṫ. in f̄cando terminis mētalibus naturalr̄ ꝓprie f̄cātib⁹
vt dr̄ primo periarmenias. Quoniam illa q̄ naturalr̄ ꝓprie. et p̄mo f̄canṫ
per terminos mentales vltimatos ſcōdario. quia ad placitum. per hmōi
terminos f̄canṫ. Vnde terminorum kathegreumaticorum. quidam ſunt
complexi. et ſunt plures conceptus. obiectiuales per modum plurium
conceptis. vel aliquid ſubordinatum. ipſis per modum plurium cōce
ptis. vt homo eſt animal rē. Sed terminus incōplexus. eſt ſimpler. id eſt
ſine alio conceptus rei. vel aliquid ſubordinatū ipſi. vt lij homo qui ſub
ordinatur cōceptui incōplexo obiectiuali ipſius hois id eſt ipſo mediāte
ſignificat ſuū ſignificatū. Et talis terminus incōplexus ē dupler. ſ. prime
intētionis. vt qui ſignificat primā intentionē vt lij homo. alius eſt ſcōe in

tentionis qui scz scdam intentionem significat. vt species genus ꝛc.

Notandum tercio. ꝙ terminus

Mixtus dr̄ ille. qui ſcat aliqd vel aliqua et aliqualiter aliud vel alia a se et suo simili vt lij semper. qui ſcat lij tempe. qd est kathegreuma et lij omni qd est sinkathegreuma. Similiter abstracta vltimata abstractione. vt humanitas. ſcat em̄ humanitatē. et lij per se hoc sincathegreuma. et ꝑ tāto de eis nihil potest verificari de ipsis. nisi ipsa de seipsis. cū stent precise ꝑ se. vt dicit Sco. v. dis. primi. q. j. et. viij. eiusdem. primi. q. iij. ad primū principale. Vlterius aduerte ꝙ terminus aduc ē duplex s cōnotatiuus. et ē q̄ ſcat suū ſcatū formale. ꝑ modū adiacentis vel nō adiacētis. rei. pro qua supponit. et sunt duplices. s. positiui. qui scz ſcant aliquid ꝑ modū adiacentis alteri. vt lij albus. Alij sunt termini cōnotatiui. priuatiui. qui scilicz ſcant aliqd ꝑ modū alteri nō adiacētis. vt cecū supponit ꝑ oculo. et denotat visum nō adiacere oculo. et aduerte. Qꝛ q̄uis terminus cōnotatiuus de rigore ſmonis supponat. ꝑ significato materiali potest tamen de bonitate intelligentis supponere ꝑ suo ſcato formali sicut et alij termini. Ex quo sequit̄ Qꝛ terminus cōnotatiuus habet duplex ſcatū. s. Materiale et est illud ꝑ quo de rigore sermonis supponit. vt albus ꝑ re alba. Aliud aūt ē ſcatum formale. et ē illud qd principaliter ſcat ꝑ modū tn̄ alteri adiacentis. vel nō adiacentis. rei pro qua de rigore sermonis supponit. vt albus albedinē. cū inhesione actuali siue cū cōcretione ad subiectū ſcat. Et hoc ē qd alijs v̄bis dr̄. s. ꝙ nomē adiectiuū tenet̄ dupl̄r. s. adiectiue. vt qn̄ accipit̄ ꝑ suo ſcato formali sub modo concretionis ad subiectum. Sed substantiue qn̄ accipit̄ ꝑ ſcato materiali in ordine tn̄ ad ſcatū formale. vt albus pro re albedinē habente actu: primo modo non supponunt de rigore sermonis. nec sunt extrema enunciationis alicuius totalia. ꝫ bene scdo mō. vbi aduerte. Qꝛ licet adiectiua potius in neutro genere substantiuentur. non tamen negandū est quinetiā possint in masculino ꝛ in feminino genere substātiuari. vt dicit Sco. v. dis. primi. q. j. ad argumēta logicalia. patet hoc quia terminū substātiuari. ē ipsum ꝑ suo ſcato materiali accipere. qd quia non negatur a nominib⁹ masculini et feminini generis adiectiuis quare. nec substantiuatio. Terminus vero nō cōnotatiuus dr̄ ille qui. absolute ſcat suū ſcatum. non denotando ipsum adiacere vel nō adiacere alicui. vt lij homo ꝛc: finalr̄ dico. Qꝛ titulus huius libri ē Tractatus Marsilij de passionibus terminorū. que sunt quinqꝫ. s. Supponibilitas. Ampliabilitas. Restringibilitas. Appellabilitas et Distribuibilitas. Subiectū aūt est terminus kathegreumaticus incōplexus. ipsi em̄ vt sic adequate conueniunt passiones dicte

Contra arguit primo sic. Prima diuisio terminorum nō est bona ꝯ ꝛc. Antecedens probatur. quia eius membra coincidunt. patet. quia adiectiuum si teneatur adiective est sincathegreuma. Sin autem substantiue est kathegreuma ergo ꝛc ¶ Scōo sic. Termini scripti et vocales non subordinantur mentalibus ergo ꝛc. Añs ꝓbatur sic quicquid alteri subordinatur. in eo quditatiue includit sed sic nō ē in ꝓposito. maior nota. minor patet. cum sint realiter distincti ¶ Tercio sic. Nullus est terminus cōnotatiuus ꝓbaꝫ quia vel cōnotaret si aliquis esset ffcatum materiale vel ffcatum formale. ꝫ nullū dicendum est horum ꝯ ꝛc. non materiale quia illud nō ffcat ꝑ modū adiacentis alteri. qđ sonat cōnotare cum vt sic nō sit significabile. nec etiam formale. quia illi principaliꝫ ad ffcandū imponitur. ¶ Ad primū dicendū ꝙ mēbra predicte diuisionis nō coincidunt formaliter id est vnū non cōuenit alteri essentialiter. licet bñ fundamentaliter. siue quātū ad denominatum. ¶ Ad scōm dicendū. ꝙ licet mentalibus. vocales et scripti nō sbordinent termini in essentialiter predicando. tamen bene in significādo. ¶ Ad tercium. varij ꝙuis. dicant varie. Marsilius tamen et Dorp dixere. ꝙ terminus cōnotatiuus dꝫ ffcatum formale cōnotare. Dñ terminū aliqđ cōnotare est ipsum de sua ffcatione essentiali. ꝑ modū adiacentis vel non adiacentis aliqđ ffcare. dꝫ de ffcatione essentiali ꝓpter remouere terminos obliquos quoꝝ nominatiui casus sunt termini absoluti. ipsi tñ aliqđ cōnotāt patet de lij hois. quia ffcat ꝑ modū adiacentis. et nō per se stantis. Sed hoc ē ex modo ffcandi accidentali et gramaticali. et nō essentiali. quare nō sunt tales obliqui termini cōnotatiui. vt ī ꝓposito. hec Joh. dorp In cōmento. Appellationū. Textus Buridani. idē habet Bricot.

Circa tractatum de Sup-

positionibus. primo videndū est. de aliquibus suppositionū diffinitionibus. et diuisionibus in generali. secundo in breui ponende sunt alique regule suppositionū. a multis magistris posite. et scōm istas suppositionū diffinitiones moderāde. Quantū ad primū. sit prima diffinitio suppositionū hec. Suppositio ē acceptio termini in ꝓpositione pro aliquo vel pro aliquibus de quo vel de quibus

talis terminus verificatur mediante copula talis propositionis vt i hac propositione homo currit. lij homo supponit pro quolibet homine qui est. quia de quolibet istorum mediante copula. est. verificatur. Quocūqz eñ homine demonstrato qui est. hec ẽ vera. hoc est homo. silr lij currẽs supponit pro quolibet currente qđ est. quia quolibet currẽte demõstrato verũ ẽ dicere hoc ẽ currẽs. ex isto inferr̃ Corollarie. q si nihil currat. ille terminus currens positus in ista propositione homo est currens ꝓ nullo supponit. quia de nullo verificar̃ mediante copula istius propositionis. quia quocūqz demonstrato hec ẽ falsa. hoc ẽ currens. cum suppositũ sit nihil currere. similiter in ista. Chimera est. subiectum ꝓ nullo supponit. nec i ista Adam est. subiectum pro nullo supponit vel añcristus fuit. ⁊ sic de consimilibus ꝓpter eandem causam.

Notãdum primo. q iste est Tra-

ctatus Suppositionũ Marsilij qui in duas diuidit̃ principales partes Prohemialẽ. s. et Executiuã. In prima facit auditores dociles. ordinẽ dicendorũ ꝓponendo. vt patet in textu. Scõa pars principalis diuiditur in duos tractatus partiales. primus qui continet duo capitula. est de suppositione terminorũ absolutorꝝ. in primo eius capitulo agit Mar. de suppositione diffinitiue. in scõo vero preceptiue. ponendo varias variorum regulas magistrorũ. In scõo vero partiali tractatu agit de suppositione terminorũ relatiuorꝝ. partes in processu ostendent̃. Primo itaqz Marsilius diffinit suppositionẽ logicalẽ ꝓprie dictam. In qua diffinitione dr̃ primo acceptio. et hoc ponitur loco generis. Vnde in ꝓposito acceptio nihil aliud ẽ. qz termini actualis vel potentialis. in ꝓpositione ab itellectu apꝓhensio. Dicit̃ scõo. Termini. vñ hic accipit̃ terminus extẽso nomie pro omni eo. qđ materialiter vl personaliter sumptum põt esse ꝓpẽnis extremũ. Vnde Sinkathegreumata et adiectiua adiectiue tenta psonaliter sumpta nõ sunt hoc modo termini. Dicit̃ tercio Mar. in propositione

ad innuendū q termini precise in ꝓpositione supponunt actu: et nullo modo extra ꝓpositionē. Tum quia ad veritatem et falsitatē enūciationū habendā inuēta ē suppositio. Terminis autē extra propositionē non cōuenit veritas vel falsitas enūciationū. quare. Tum quia passio et ſbiectū sunt adequata primo posteriorū: et ita nūqꝫ datur ratio vnius in aliquo vbi non dareť alterius. Sed subiectū et p̄dicatū. solum dantur in enūciationibus primo priorum. Terminus inquit pbs est in quē resoluiť propositio: vt i predicatū et subiectū appositō. esse vel nō esse. id est copla mediante affirmata vel negata. Posset tamen cōcedi q termini extra propositionē supponāt potentia. quia nati sunt esse in ꝓpositione. aliquo locāte eos. et ita actu supponēt Dicit quarto. M. pro aliquo. ad includendum terminos singulares. qui supponūt ꝑ aliquo. id est pro vna re singulari. Dicit quinto pro aliquibus ꝓpter terminos cōmunes. et terminos collectiuos: tales eñ ꝑ pluribus nati sunt accipi. Dicit sexto. de quo vel de quibus ꝛc̄. id est de cuius ſcati ꝓnomine. vel nole adequate. ſcante rem. pro qua talis supponit terminus. vel de quibus. id est de quoꝝ ſcatoꝝ ꝓnominibus vel nominibus adequate talia significata significantibus. talis terminus verificať. id est affirmatiue et vere enūciať. Et dr̄ notanter de pronomine ꝛc̄. ad innuēdū q nō requiriť termini suppositionē verificatio de ſcato termini. ad extra. quia talibus nō vtimur in suppositionib⁹. quē admodū nec in disputationibus primo Elenchoꝝ. sed sufficit verificatio de pronomine demōstrante ſcatum termini ad sensum. id est potētie alicui ſcatiue. vel ad intellectū id est ostensio ſcati termini potentie intellectiue. vt homo ē animal lij homo supponit quia natus est verificari de ꝓnomine ad sensum vel ad intellectū ſcatum lij homo oñdente. sic hoc est homo Socrate demōstrato. Et notanter adiectū ē vel de noīe ꝛc̄. ꝓpter istam Ens qō nō est demōstratū: legit. subiectū supponit pro re non demonstrata vt Nicolao. ne ergo fiat enūciationis que vera ē falsificatio. debet subiecti de termino Nicolaū ſcantē esse verificatio. dicēdo Nicolaus est ens nō demōstratū. Dicit vltimo mediāte: copula talis ꝓpositionis vel etiā mediāte copula respectu cuius termini eque ample et eque stricte sumanť. primū patet. scōm in ista aparet. ſ. creans necessario ē deus. que ꝓpter veritatem saluandā enūciationis sic verificatur. hoc possibiliter est creās. et nō sic hoc necessario ē creās qz tūc veritas Catholica nō staret: imo Machometistica falsitas. Auer. ſ. et Auicē. dicit eñ Sco. i de pmo pncipio. ꝓpōne. v. capū. qrti. pmū causans qcqd causat cōtingēter cāt. Et viij dis. primi. q. qrta habz silem sentētiā: diffinitio itaqꝫ ē bona suppōnis

Notandum scō. q homo in ista

propositione homo currit supponit pro omni homine disiunctiue vel copulatim. nō autē copulatiue. et supponit ꝓ omni homine. dicit Mar. qui est. id est existit. vbi aduerte. Q2 et illo tempore potest haberi talis Regula Ad veritatem cōtingētium exigit terminoꝝ acceptio. pro aliquo existente vñ dicit. Sco. xxij. dis. tercij. q. vnica q3 ista ē falsa. nullo homine existente homo ē albus. qa non ē notū actu cōiungi albedinē subiecto (cum nō sit p eam) qō requritur ad veritatem cōtingētiū. vt dicit Sco. ij. dis. primi. q. ij Vnde et Fran. Mar. xlij. dis. primi. q. vj. ad veritatē inqt. contingentium. non solū requiritur entitas terminoꝝ. ꝫ etiam existentia terminoꝝ. quia predicatum inest per accidens suo subiecto. Et hoc in affirmatiuis. non autē in negatiuis. qa inqt ista. homo non est niger. non requit existentiam vtriusqꝫ extremi. qa nec hominis forte nec nigredinis. eiusdē est sententie Mar. cū dicit homo supponit pro boie q est i ista. homo currit etiā q3 si nihil currat hec est falsa. homo currit. patet. Scōa regula. ad veritatē necessariarū enūciationū: nō requit acceptio terminoꝝ pro aliquo existēte ꝫ sufficit pro aliquo inesse cognito. vñ dicit Sco. in primo periarmenias q. vij. q3 ista ē vera. cesar ē homo. cesare nō existente. vnde dicit Fran. Ma. vbi supra. Q2 veritas taliū ꝓpōnū necessariaꝝ. requit entitatē terminoꝝ. vt entitas ab omni existētia abstrahit. et rationē hoꝝ dicit Sco. in. vij. dis tercij. q. j. Quia i necessarijs siue p se. oportet terminos hre necessariā habitudinē. ita q3 ratio terminoꝝ includit necessario vnionem eoꝝ. quā exprimit. Enūciatio necessaria talis autē habitudo nō ē i cōtingētib⁹ enūciationibus. Aduerte vlterius. Q2 in ista Chimera ē subiectū ꝓ nullo supponit. cū nō ē natū verificari de aliquo. Chimere enī repugnat esse. qa vt dicit Fran. Ma. ponit cōstare chimera. ex partibus multaꝝ specierum q̄ non pñt sil' cōcordari ad recipiēdū vnā animā. vel vt dicit Joānes Worp. i diffinitionib⁹ Buridani. Q2 chimera ē ens cōpositū. ex ipossibilib⁹ cōponi. id est cōpositū ex hijs q̄ nō pñt cōponi. Chimera ḡ nō supponit p illam regulam. Omnis terminus dicens rationem in se falsam vel impossibilem non supponit. Chimera est huiusmodi ergo ꝛc. similiter patet de subiectis istarum adam est. antichristus fuit. patet quia talia important rationem in se falsam. cum adam nō existat

Notandum tercio. q3 quia omnis

Termin⁹ fcās aliqd vl' aliq̄ supponit. seqt. q3 obliq̄ substātiuoꝝ ꝛ adiectiuoꝝ noim. substātiue tētoꝝ supponūt. ꝛ verificāt mediāte. rctō eiusdē nūeri si habeāt rectū: sin āt nō. sic i noib⁹ isleriōe etheroclit. ertūc fingere necesse ē rectū. vl' aliqō sinonimū loco tal' recti accipe. vt i ista nece ꝑce. de lij nece sit tal' verificatio ꝫ ē nec. et artificiall' qdē. vl' scōm sinonimū. vt ꝫ ē mors ꝛc

De Suppositione pronominũ dr̃

Qꝛ si sint primitiua et sint absqꝫ relatis et demõstratis. supponũt pro relatis vel demõstratis. et verificant̃ de pronominibus demõstrata vel relata taliũ ꝓnominũ demõstrantibus. vt ego lego lij ego sic verificat̃. hoc est ego. sin autem ponantur cũ demonstratis vel relatis. nõ supponũt. q̃a sic sunt pura sinkathegreumata. et aliqualiter precise ꝑcantia. vt ego Nicolaus scribo lij ego nõ supponit. Deriuatiua vero pronomina. siue cũ demõstratis vel relatis sumant̃ siue nõ. semper supponũt. differẽter tamẽ Nam qñ sumunt̃ sine demõstratis vel relatis pro re possessa tũc supponunt. vt hoc ẽ meũ lij meũ supponit pro re possessa. Cum vero talia pronomina sumant̃ cũ demõstratis vel relatis. supponũt tũc ꝓ possessore. vel saltẽ referũt. vel demõstrant possessorẽ: vt mea bursa vacat. lij mea supponit pro me Nicolao. burse possessore. Et debet verificari ꝑ suũ primitiuum. siue in recto. siue in obliquo. vt aliquid mei vacat ¶ De verbis dr̃ Qꝛ v̄ba supponũt ꝑcãt em̃ aliquid vel aliqua. Quia vt dicit Sco. xxxij. dis primi. q. j. qđ nomẽ ꝑcat ꝑ modũ. quietis et habitꝰ. hoc verbum ꝑcat q̃si in fieri. vt idẽ ꝑcat calidũ esse quasi in q̃ete. et calere quasi in fieri. verificãtur autem ꝑ ꝑticipia sua. vt Nicolaus legit. hoc est legẽs ¶ De participijs Cum sint adiectiua ita dicendum ẽ. sicut et de adiectiuis nominibꝰ. qm̃ posita cũ ꝑbstãtiuis nõ supponũt. sine tñ substãtiuis sumpta. supponũt cũ sic ꝑbstãtiuant̃. vt ego sum legẽs lij legẽs supponit ¶ De aduerbijs dr̃ Qꝛ si sint kathegreumatica supponũt. sin ãt sint pura sincathegreumata nõ supponũt. Exemplũ primi vt hodie lego. lij hodie verificat̃ scđm suũ sinonimũ. s. h̃ ẽ hodierna dies. exem̃ scđi vt lij nõ ⁊c̃. ⁊ oĩa aduerbia negãdi ¶ De interiectionibꝰ dr̃ Qꝛ supponũt et verificant̃ scđm earum ꝑcatum vt heu mihi dñe lij heu sic verificat̃. hoc est dolor: ⁊c̃ijs sole itaqꝫ coniunctiones. cũ sint pure sincathegreumatice nõ supponũt. pꝫ. ex dictꝰ. dicto de simplicibꝰ dicẽdũ ẽ de cõplexis termis. et p̃mo. De Cõditionatis. Pro q̃bꝰ ponũt̃ aliq̃ regule. Prima ꝯditionatũ: de terminis cõuertibilibꝰ vel sinonimis est trãscẽdẽs. vt hõ si est risibilis hoc em̃ cõditionatũ verificat̃ de omni ente mundi. vel ꝓnomine omne ens demonstrante. patet quia quocũqꝫ demõstrato verũ est dicere. hoc est homo si ẽ risibilis. Et ꝓ noticia cõditionatoꝝ transcendentiũ ponitur talis. Regula. Quandocũqꝫ terminus sequens cõiunctionẽ conditionalẽ: infert in cõsequentia bona terminũ precedentem. Coniunctionẽ cõditionalẽ: totum cõditionatum: est trãscẽdẽs. Et causa huius est lij si qđ nõ negatum dicit illationem termini precedentis ex sequẽte. et nihil aliud. Ex hijs Sequitur primo. Qꝛ hoc conditionatũ animal si est homo ẽ trãscẽdens. patet q̃a quocũqꝫ de-

monstrato verū est dicere hoc est animal si est homo. Sequitur scdo. Q̄z homo si est chimera ē. conditionatū trāscēdēs. silr chimera si ē chimera patet. q̄a i omnibus istis est optima illatiuitas. quā importat. lij si. Seq̄t tercio. Q̄z conditionatum aliqd fcat qd nulla eius pars solitarie accepta fcat. patet ex dictis. Seq̄tur quarto. Q̄z aliqd cōditionatū est trāscēdēs. Cuius tī aliqua vel nulla pars solitarie sumpta est supponens. Exēpla 7 cause patent. Conditionatū ḡ trāscēdēs supponit pro omni ente mūdi in ꝓpositione positū. Scda regula. Conditionatum de terminis. quorū sequēs nō infert vlter precedentem est limitatū id est pro aliqbus. et nō ꝓ omnibus supponēs. vt homo si ē animal. patet. q̄a tantūmodo lij aial infert lij homo pro aliqb⁹ suis inadequatis fcatis et nō pro omnibus ḡ etiam tantūmodo pro aliquibus supponit. vt pro illis de quibus natū est verificari. Et silr dicendo homo si est asinus est rudibilis. Ex quo seq̄t Q̄z conditionatū id est ex terminis mediāte cōiunctione ꝓditionali agregatum differt a temporato id est mediāte aduerbio tpaliter terminis constituto. temporatū em̄ inquantū hmōi nō supponit nisi eius partes supponant. Et supponit precise pro eo pro quo sue partes. ad suppositionē autē cōditionati hoc nō requirit. ꝫ tm̄modo illatiuitas sicut dictum est. Exemplū primi. vt homo dum quiescit intelligit. lij homo dū q̄escit. supponit p̄cise ꝓ eo ꝓ quo ptes eius. et verificaī sic hoc ē hō q̄escēs. et nullū tale ē trāscēdēs nisi sit de terminis trāscēdētib⁹. vt vnū dū bonū ē ens

De disiunctis terminis ponitur talis Regula. Omne disiunctum supponens nō singularisatū supponit pro omni illo ꝓ quo quelibet eius ps principalis. vt homo vel asinus currit. lij homo vel asinus supponit pro omni eo supposito disiūctiue. ꝓ quo lij homo vel lij asinus. patet q̄a quo cū q̄z demōstrato hoīe vel asino hec ē vera hor ē homo vel asinus. patet. quia sicut ad veritatem disiunctiue sufficit q̄ sit altera pars vera ita ad vere enunciandum disiūctum de aliquo sufficit. Q̄z sit verificatio ꝓ vna parte disiuncti. vt solo socrate demōstrato. hec est vera hoc est homo vel asinus. et dr̄ nō singularisatū. q̄a si totū fuerit singularisatū nō supponet ergo. ꝓ oi eo pro quo q̄libet eius pars. vt dicendo. iste hō vel asin⁹ currit disiunctum. supponet pro socrate. et ē mere singularis tota propositio Et tī partes illius disiuncti supponent pro oībus suis suppositis disiūctiue. vt homo pro suis et asinus etiam ꝓ suis indiuiduis. Ex quo seq̄t primo q̄ totū disiunctū: pōt supponere altera eius parte tm̄ supponēte nulla tī supponente ipsum non supponit et ꝓ hoc differt a cōditionato patet hoc. quia suppositio disiuncti ꝓportionatur veritati disiunctiue. sed ad veritatem disiunctiue sufficit alteram partem esse veram. ita ad suppositionē disiuncti sufficit alterā partē supponē. ergo hoc disiunctū chimera

A6

vel chimera nō supponit. patet q̄a ex falsitate disiūcti arguit̄ defectus sup positionis disiuncti sed ad falsitatem disiunctiue req̄ritur falsitas partiū omniū principalium. ita ad nō supponendum disiunctū req̄ritur. ꝙ nlla eius pars principalis supponat. Scd̄o sequitur ꝙ nulla parte existēte sin gularisata totum potest singularisari patet ¶ De Copulatis terminis ponitur talis regula. Omne copulatū eo mō. et pro illo vel pro illis sup ponit. pro quo vel pro quibus. et eius partes. vt si partes cōiter et totū. si partes discrete et totum. vt homo ē animal. supponūt cōmuniter pro aliquo supposito hominis. cū de ipso natū ē verificari Corollarie sequit̄. ꝙ lij homo et asinus nō supponunt pro eodem. cum nihil sit vnū de quo natū sit verificari. supponit ergo pro pluribus. quia pro homine et asino Sequit̄ scd̄o. Qꝛ copulatū differt a disiuncto. et cōditionato. q̄a disiūctū supponit eius parte altera supponente. et conditionatum nulla eius ꝑte supponente. non autem copulatum. ꝙ ad suppositiouem eius requiritur suppositio omnium partium saltem principalium

Contra arguit̄ primo sic. videtur

ꝙ Chimera supponit ḡ littera Mar. falsa. añcedēs patet. q̄a quicq̄d ſcat et supponit. ꝫ chimera ſcat ḡ ⁊c̄. maior nota. quia nūq̄ dat̄ superius sine suis inferioribus. al's: platonisaremus. minor pz. ¶ Scd̄o sic. Hoc con ditionatū. chimera est. chimera nō supponit. ꝓbat̄ sic cui⁹ ꝑtes nō sup ponunt et ipsum totum nō supponit. ꝫ partes huius conditionati non supponūt. ḡ ⁊c̄. maior nota. q̄a suppō toti⁹ ē a suppōne ꝑtiū. minor nō. ¶ Tercio sic. terminus supponit aliq̄s pro aliquo non tamē verificatur de ipso. ḡ ⁊c̄. Añs patet in ista. homo non est asinus lij homo supponit ꝓ hoīe. nō tñ verificat̄ de hoīe. q̄a hec ē falsa hoīe demōstrato h̄ nō ē hō. ¶ Ad primū dr̄ ꝑ maioris īteremptionē terminus em̄ extra ꝓpositionē ſcat non tñ supponit. Et sil̄r tota ꝓpositio etiam ꝑsonaliter sumpta q̄ tñ vt sic nō supponit scd̄m patet primū probatur. q̄a ſcare ē potentie cogni tiue. aliquid vel aliqua vel aliqualiter eam vitaliter īmutando. instrumen taliter representare. et hoc conuenit terminis kathegreumaticis et sinka thegreumaticis. et etiam ipsis enunciationibus. nata etem̄ sunt vitaliter. id est perceptiue. ⁊ non occasionaliter potentiā īmutare. sicut ille q̄ codicē vel aliquas scriptas ꝓpōnes alicui offert. tm̄modo occasionaliter ipsum immutat. et nō vitaliter. ad ꝓbationē maioris. verꝫ est. ꝙ superius nūq̄ est sine suis inferioribus. ꝫ suppositio non est inferius. ad ſcationē. Sed est passio termini conueniens termino mediāte ſcatione. vel posset dici ꝙ suppositio est inferius presuppositiuum ad significationem. non autē essential̄r inclusiuū. qm̄ nulla passio eiusdē subiecti includit essential̄r aliā

¶ Ad scdm dr. Q partibus totius nō supponentibus et totum ꝛc. verū ē de toto accipiente suppōem. ex suppositiōe partiū. cuiusmodi ē disiunctū copulatū tpatū ꝛc. nō autē de toto suppositionem accipiente. ex consecutione partium: sicut est conditionatum. ¶ Ad terciū patet. ex dictis. quia verificatio semper fienda est mediante copula affirmata. et nō negata. siue in affirmatiuis siue negatiuis enunciationibus.

Suppositionū. alia discreta. alia cōmunis. Suppositio discreta. est acceptio termini discreti stantis pro vno solo i ꝓpositione. pro aliquo vel pro aliquibus de quo vel de qb⁹ talis terminus verificatur mediāte copula talis ꝓpositionis. vt h Sor. est currens. lij sortes supponit discrete. Nota circa dictam descriptionē. Q terminus discretus dr esse terminus stās pro vno solo. non potēs ex mō sue primarie impositionis. supponere pro pluribus diuisim. Et diuidit quedā est suppositio discreta materialis. et quedā ꝑsonalis. Suppositio discreta mālis. Est acceptio termi discreti in ꝓpositione stātis ꝓ vno solo ſcato non vltimato. de quo talis terminus verificatur mediante copula talis ꝓpositionis vt in ista propositione. sortes ē dictio dissillaba. lij sor. supponit discrete et materialiter. s. pro se solo. Dico notanter stantis pro vno solo. quia si terminus discretus acciperetur materialiter indifferēter ꝓ pluribus. Crederem q talis terminus discretus supponeret determinate. sicut postea dicetur. vt hic Joannes est indiuiduū. Vlterius Notandum. circa dictam descriptionem. q ſcatū nō vltimatū termini vocatur ipsemet terminus. vel sibi similis. aut equiualens. Vnde primo sp

terminus semetipsum et sibi similia intellectui representat. deinde suum significatū vltimatū. Qd dr̄ res ad extra. ꝑ qua talis terminus cōmuniter dr̄ stare ſcatiue. verbi gr̄a ſcatū nō vltimatū illius termini homo. est ipsemet terminus. et sibi similis aut equiualens. Significatū vero vltimatū ē res ad extra. ſ. animal rationale mortale. quia vltimo rem istam rep̄sentat Est igitur breuiter ſcatū vltimatū termini res ad extra. quā talis termin⁹ ſcat. ex impositiōe siue sit vocalis siue scriptus siue eius naturalis silitudo si sit terminus mentalis. Sed ſcatū nō vltimatū termini. dr̄ ipsemet terminus vel sibi equiualens. et hoc sufficiat ꝓnūc. quia si in aliq̄bus patiat̄ quid nois calumniā. hoc tamen est in paucis. Suppositio ꝑsonalis discreta. Est acceptio termini discreti ꝑ suo ſcato. seu ꝑ suis ſcatis vltīatis de quo vel de quibus talis terminus verificatur. mediāte copula talis ꝓpositionis. vt hic sortes currit vel isti homines currunt. Et circa istā descriptionem suppositionis. nota regulam. Qꝛ nūq̄ꝫ sub termino stāte discrete. debet fieri descēsus formaliter. q̄ꝫuis stet ꝑ pluribus. vt non sequit̄ isti homines trahunt nauem. ꝗ iste homo trahit nauē. et iste homo trahit nauem ⁊c̄ijs. vt patet de se

Notādū primo. ꝙ Mar. diffinita

Suppositione logicali diuidit cōsequenter eam tanq̄ꝫ vniuocū suis speciebus. Pro cuius maiori euidentia. Notandū. Qꝛ snppositio p̄ma sui diuisione diuidit̄ in suppositionē simplicē. et mixtā. Mixta sup positioē acceptio termini complexi habentis partes alio et alio genere. vel eodem supponētes. Exem̄ primi. vt iste terminus Maria est trisillabū. lij terminus supponit ꝑsonaliter. lij maria materialiter. Exēplū scd̄i. vt cuiuslibet

hominis manus ē dextra. totū subiectū supponit eodē genere generalis-
simo suppositionis. s. ꝑsonaliter tñ partes illius subiecti. q̄a supponunt
nō eadē specie suppōnis. totū subiectū supponit mixte. lij em̄ hoīs suppo
nit cōfuse distributiue. et lij asinus cōfuse tm̄ Et regula ꝓ huiꝰ suppōnis
noticia ponit̄. Q̄ñcūqꝫ totū nō accipit̄ vnica acceptiōe cū suis ꝑtibꝰ sup
ponit mixte. vbi aduerte. Q̄ Terminus cōplexus capit̄ dupl̄r. s. vnica ac
ceptione. vt qñ eius ꝑtes supponūt. eodē mō in specie. ita q̄ nō contingit
descēdere. sub vna partium. q̄netiam descēdatur sub alia. vt homo albus
legit. subiectū supponit determinate totū. et stāte veritate enunciationis.
tm̄modo ꝓ hoībus albis. nō pōt fieri descēsus. sub lij hō. q̄n fiat sub lij al
bus. alioq̄n stabit ꝓ pluribꝰ. lij hō ī descēdētibꝰ. q̄a etiā ꝓ nigris hoībꝰ:
q̄ꝫ in descēsa. qd̄ ē ꝯ canones logices. vt dicet̄ dño fauēte ī tractatu descen-
suū sic ḡ debet descēdi ḡ iste hō albꝰ legit ⁊c̄ijs. Alio mō accipit̄. nō vnica
acceptione. ꝫ alia. vt qñ ꝑtes supponūt alia ⁊ alia specie suppōnis. vl̄ etiā
totū aliter supponit q̄ꝫ sue ꝑtes. ita q̄ descēdere cōtingit. sub vna partium
nō descēdendo sub alia. veritate vel falsitate enūciationis. eadē sꝑ manente
Exem̄ primi vt cuiuslibet hoīs oculus ē dexter. sub lij hoīs. qd̄ supponit
cōfuse distributiue. pōt descēdi nō descēdēdo. sb̄ lij oculus. eadē manēte ve
ritate enūciationis. et terminis ī descēdentibꝰ ꝓ pluribꝰ nō stātibus q̄ꝫ ī
descēsa. exemplū scd̄i. vt Sor̄. vel plato. ē anīal. totū supponit disiunctū de
terminate. et ꝑtes eius discrete. ḡ supponit mixte. Et ꝓ ista acceptiōe po-
nit̄ talis regula. agregatū ex determinatione et determinabili: signo confu
siuo cū determinatione. et nō determinabili. in casu se cōformante totum
accipit̄ nō vnica acceptione et supponit mixtim. Et dr̄ notāter signo ꝯfu
siuo cum determinatione ⁊c̄. quia cum signū confusiuū cōformatū fuerit
in casu cum determinabili et non determinatione. totum supponit sim-
pliciter. et nō mixte. quia vnica accipietur acceptione. determinatio cum
suo determinabili: Sequitur ex hijs qd̄ Suppositio mixta. fit dupliciter.
patet ex dictis. Alia est suppositio simplex. id est non mixta. Et est acce-
ptio termini eodem genere. vel eadem specie suppositionis. vel eodem ge
nere et specie simul. Exemplū primi. vt Nicolaus vel Paulus est animal
ex exemplum scd̄i et tercij. vt homo est animal. Ex hoc sequitur. Q̄ sup-
positio simplex. id est nō mixta fit duobus modis. primo qñ termi eodē
mō in genere supponūt p̄cise. et huic opponit̄. mixta de alio ⁊ alio genere.
scd̄o qñ terminus totalis supponit eodē in genere et ī specie. ꝫ tñ eiꝰ ꝑtes
aliter supponūt in specie q̄ꝫ totū. et hoc opponit̄ mixte specifice. exem̄ pꝫ.
Sequit̄ scd̄o. Q̄ sicut est dare aliquā mixtam suppositionem genericam
et aliquam specificam. ita et simplicem. patet quia quot modis dicitur
vnum oppositorū tot modis et reliquum.

Talis autē Suppositio simplex ē t̄plex. materiaľ. s. ꝑsonaľ ⁊ simplex.

Materialis ē acceptio termini ꝓ suo ſcato nō vltimato vl' ꝓ suis ſcatis nō vltimatis. Pro quoꝝ noticia Mar. ponit talē distinctionē. duplex est ſcatū termini. s. vltimatū. et est qđ terminus ſcat ad placitū vltimate. vel naturaliter ꝓprie cuiusmōi ē animal rationale vel cōceptus obiectiualis eius. respectu istius termi hō. Vnde dicit Mar. ſcatū vltimatum est res ad extra. id est ſcatū ad placitū. vel terminus naturaliter ꝓprie aliqđ ſcās Et tale ē duplex. s. adequatū. et inadequatū. adequatū ē qđ termin⁹ p̄mo et imediate ſcat. vt hūanitas. respectu lij hō. vel cōcept⁹ obiectiualis adequatus humanitati: inq̄ꝫtū hmōi id est cum precisione a suppositis suis sumpte. Sed inadequatū est qđ terminus ſcat. ꝓpter sui ſcati adequati iclusionē essentialē. vt lij sortes ē ſcatū iadequatū lij hō. qꝛ nō mō ip̄m verꝝ et alios hoies ꝑticlares ſcat lij hō. et ꝓ tāto dr̄ inadeq̄tū. Aliđ ē ſcatū termini. nō vltimatū. et ē ipsemet terminus. vel sibi silis in mente. in scripto vel in voce. vt lij hō ſcat. hoc sile hō. in voce vel in scripto. vel etiā noticiā huius termini hō. Corollarie sequitur. ꝙ iste terminus ens. significat se conceptu vltimato. et cōceptu nō vltimato. patꝫ. Nam ille terminus ens ſcat ad placitū vltimate. omne id qđ ē quocūqꝫ mō. et cū ipsemet sit qđdā existens. ḡ seipsum ſcat ad placitū vltimate. lij ens etiā cōceptu speciali significat se precise. et suū qđlibet sile. naturaliter cōmuniter. et ita ſcat. se nō vltimate. Et hoc dr̄ ꝙ idē pōt esse ſcatū vltimatū et nō vltimatū: sub alia tn̄ et alia ratione formali patet ex dictis.. Et ꝓ noticia suppōnis materialis ponit̄ talis Regula. Omne subiectū respectu alicui⁹ predicati sumptum. cōueniētis subiecto precise ꝓ suo ſcato nō vltimato. tale subiectū supponit materialr̄ vt hō ē nomē. lij nomē cōuenit termino ꝓ se et sibi simili. lij hō ḡ supponit materialr̄. Corollarie sequit̄. ꝙ termin⁹ supponens ꝑsonaliter pōt restringere aliū ad supponendū materialr̄ pꝫ. de lij nomen Vnde ad coḡscēdū suppositionē in genere semꝑ videndū ē p̄dicatū. qđ si cōuenit sb̄iecto ꝓ suo ſcato vltimato et hoc vel adequato. et sic supponit simplr̄ vel inadequate. et sic supponit ꝑsonaliter. sin autē p̄dicatū cōuenit subiecto ꝓ suo ſcato nō vltimato. et sic subiectū supponit materialr̄. et ꝓpter hoc tali subiecto additur hoc signum materialitatis. s. lij

Secūdo notandū. ꝙ Suppositio

Personalis. ē acceptio termini ꝓ suo ſcato vltimato inadequato. vt hō est animal. lij hō supponit ꝓ suo ſcato vltimato inadequato. s. socte ⁊c.

p regulā Sco. in quarta dis. primi. q j. dicentē. Omnis terminus cōcretus suppositaliter nō extraneatus pōt supponere ꝓ suppositis siue personaliter Vnde p̄dicatū est duplex. s. extraneās suppositaliter et ē qd̄ ꝯuenit alicui subiecto p̄cise ꝓ suo ſcato vltimato adequato. et hoc vocat̄ ab alijs. ponens differentiam inter supius et iferius. vt hō ē spēs lij species ē p̄dicatū suppositaliter extraneās. patet. Aliud ē p̄dicatū nō extraneās suppositaliter siue nō ponēs differentiā inter supius et inferius qd̄ idē est. et ē qd̄ indifferenter pōt addi subiecto et ꝓ suo ſcato adequato et inadequato. sicut aīal de lij hō. Et ponit̄ Regula. Omnis terminus sumtpus ꝓ ſcato vltīato respectu subiecti vel p̄dicati nō extraneantis ip̄m suppositaliter supponit ꝑsonaliter. pz ex dictis. Vñ suppositio dr̄ ꝑsonalis nō q̄a terminus taliter supponēs semꝑ accipiat̄ ꝓ ꝑsona id est intelligibilis nature incōicabili existentia. vt dicit Richar. iiij. de Trinitate. ca. xxij. ꝫ q̄a aliq̄s terminus taliter supponens supponit ꝓ ꝑsona. ḡ a tali tanq̄ꝫ a nobiliori fit denominatio. sicut hic deus genuit deū: lij deus in subiecto supponit ꝓ patre. ⁊ lij deū in p̄dicato ꝓ filio. vt dicit Sco. iiij. dis. primi. q. j. de suppōne simplici que opponitur ꝑsonali dicetur domino fauente. circa fugam Mar. Vnde Suppositio materialis simplex et ꝑsonalis est duplex. s. discreta et cōmunis. discreta in genere ē vt dicit Mar. acceptio termini discreti ꝓ vno solo id est ꝓ aliquo incōmunicabili plurib⁹. vel sic. ē acceptio termini discreti ꝓ vno solo. id est acceptio termini discreti discrete tenti. ꝓ aliquo de quo vel de q̄bus. s. copulatim et nō diuisim sumptis. talis terminus verificatur mediāte copula talis ꝓpōnis. ¶ Pro cuius noticia diffinitionis Mar. diffinit terminū discretū discrete tentū dicēs. ē inq̄t. cui ex mō sue p̄marie impositionis vel naturalis ſcationis repugnat supponere ꝓ plurib⁹ diuisim et vniuoce. mediāte copula nō ampliata. et dr̄ p̄mo. ex mō sue p̄marie impositionis ꝓpter terminos vocales et scriptos discrete tētos. Dicit̄ vel naturalis ſcationis. ꝓpter terminos mētales vltimatos singulares q̄ mere naturaliter ſcant. talib⁹ em̄ repugnat supponere diuisim. id est ꝓ quolibet pluriū seorsum ꝓ plurib⁹. et ꝑ h̄ excludunt̄ isti termini. sol mundus. q̄bus et si repugnet supponere ꝓ plurib⁹. ꝓpter suppositorū pluriū defectionē. nō tñ ſcationis impositionē. vñ si deus cras duos soles crearet. lij sol de ſcato inadequato illos ſcaret. Et generaliter. oīs terminus ſcans aliquid cōmunicabile multis ē terminus cōmnnis. Et ſcans non cōmunicabile multis ē terminus singularis. Et dico ita cōmunicabile multis quoꝝ qd̄libet est ip̄m. id ē sicut superius suo inferiori. q̄a licet hec femina sit cōmunicabilis in matrimoniū. huic vel illi. nō tñ ipsi sunt hec femina formaliter. id est essentialiter. Dr̄ diuisim. quia terminus discret⁹ p̄t supponere ꝓ pluribus coniunctim. sicut sortes et plato. Pro quo aduerte.

Q terminus supponit ꝓ plurib⁹ dupl̄r. s. diuisim vt qñ. potest verificari de pluribus et de quolibet plurium seorsum. id est in pluribus propositionibus. sicut homo in ista hō ē animal. Alio modo coniunctim. vt qñ verificatur de pluribus simul et de nullo eorum seorsum. vt isti homines trahunt nauē. lij homines supponit quidē ꝓ pluribus. ꝫ tñ nō seorsum ꝓ quolibꝫ. sed ꝓ omnibus simul nauem trahētibus. hec em̄ est falsa vno trahentium nauē. demonstrato isti homines ⁊c̄. Dicitur vniuoce id est scd̄m eundē conceptum. et sinonimū: socr̄tes em̄ ita ſcat hāc humanitatē ꝑ hanc differentiā indiuidualem contractam. qd̄ nullo mō pōt ſcare aliā Cum ista humanitas sit cōtracta ad esse suppositi ꝑ hanc differentiam indiuidualem. b. sic q̄ sibi ꝓpter istam differentiam cui est vnitiue idē repugnat contrahi ꝑ. c. et non dantur due differētie indiuiduales sicut nec due formales eiusdem rationis ꝓ tanto etiam nūq̄ dant̄ duo indiuidua eiusdem rationis precise. inquātū talia dico. sicut nec due species. et ꝓpter istam incōmunicabilitatē nature. etiā termini dicunt̄ singulares. Vbi aduerte. q̄ terminoꝝ singularitas et cōmunitas accipitur ex singularitate et cōmunitate ſcatoꝝ adequatoꝝ. vñ de quāto ſcatum est pluribus cōmunicabe de tanto etiam. terminus est magis vel minus communis

Et pro clariori horū et dicendorū

Noticia: ponuntur alique Regule. ¶ Prima. omne nomē ꝓpriū ꝑsonalr̄ sumptū. et om̄e nomē appellatiuū. cum ꝓnomine primitiue speciei sumptum. est terminus discrete tentus. Et dr̄ personaliter. q̄a materialr̄ sumptum. potest esse terminus cōmuniter tentus. vt omne lij sor̄. est nomen. Dicitur etiam cum ꝓnomine ⁊c̄. quia si sumeret̄. cū ꝓnoīe deriuatiue speciei esset terminus cōmunis. vt meus asinus. lij asinus est terminus communis cōmuniter tētus. ¶ Scd̄a regula. Terminus cōmunis ꝑ terminū discrete tentū. vel ꝑ aliq̄d equiualens. determinatus ē discrete tentus. vt tunica socratis. ens qd̄ ē sor̄. ⁊c̄. ¶ Tercia regula. Omne copulatum. ex terminis discrete tentis. est terminus singularis singulariter tētus. id est terminus cui de se repugnat supponē ꝓ pluribus diuisim ⁊ vniuoce. vt sor̄. et plato. ⁊c̄. ¶ Quarta regula. Omne disiunctum ex terminis singularib⁹ nō adequate ꝓ eodē supponentibus. est terminus cōmunis. tale em̄ diuisim et vniuoce potest de pluribus verificari. Et dr̄ nō adequate. ideo q̄a si sit adequate. ꝓ eodem supponens est terminus communiter tētus. vt Nicolaus vel nicolaus. ¶ Quinta regula. Disiunctū ex termino singulari et termino communiter tento. est terminus communis. vt sor̄. vel homo ¶ Sexta. Omne conditionatum. quorūcūq̄ terminorum: dūmodo sit ꝓ omni ente supponēs est terminus communis. vt Sor̄ si est sor̄. Et pro

maxima teneatur vna. Quia quicumque alicui termino repugnat accipi. vel pro pluribus verificari semper est terminus discrete tentus. Quia si contingat aliquem de pluribus verificari diuisim et vniuoce est terminus cōmunis Ex hijs potest faciliter cognosci suppositio materialis singularis. quia ē acceptio termini discrete tenti ꝑ suo ſcato non vltimato. vt hec. lij sor. est nomen. et sic discreta ꝑsonalis quia pro suo significato vltimato termini singulariter tenti acceptio. patet in tex. et hoc respectu predicati non ponētis differentiā inter superius et inferius. vt isti trahunt nauem. sub sbiecto em̄ talium. non fit formalis descensus. Pro cuius Noticia.

Notandum tercio. ꝙ duplex est

descēsus. s. Diuisiuus ⁊ est quo aliqd diuiditur. id ē quantū ad sui cōitatē manifestat. vt anialiū aliud rationale aliud irrationale. de tali loquit̄ por. in ca: de specie descēdentem ꝑ differentias formales intellige. a generalissimis a dspecialissima iubet plato quiescere. et de tali nō intelligit Marcum dicit sub aliquo termino fieri descēsum. Alius est arguitiuus. et talis est duplex. s. materialis et est quando indebite descenditur sub aliquo termino. vel sub termino sub quo non contingit ratione suppositorum descensum. vt iste homines trahūt nauem. ḡ iste homo ⁊c̄. Et scd̄m istum descensum descenderetur sub lij isti homines. vt patet in textu. Alius est formalis. et est consequētia formalis qua arguitur a termino supponēte cōmuniter. ad cōsequens in quo. enumerātur omnia singularia illius termini. Et est duplex. s. In termino. et Extra terminum. In termino vt qn̄ descenditur ꝑ singularia in supponendo tm̄ id est terminos communes singularisatos ꝑ ꝓnomen demonstratiuum primitiuum. Alius est extra terminū. et est quando descendit̄ ꝑ singularia in supponendo et ſcando simul. id est per terminos singulares. siue noīa ꝓpria. Exemplum primi vt homo ē animal ergo iste hō est animal vel iste ⁊c̄. Exemplum scd̄i vt ḡ Sor̄ est animal vel Plato ⁊c̄. Talis autē descensus formalis arguitiuus est quadruplex. s. ¶ Copulatiuus est vbi in descendendo subinfert̄ ꝓpositio copulatiua. cōposita ex singularibus oībus illius termini virtute cui⁹ descēdit̄. et appropriat̄ suppōni cōfuse distributīe: distributione cōpleta vt oīs hō ē aīal. ḡ iste hō ē anīal et iste hō ē aīal ⁊c̄ijs. Vbi aduerte. ꝙ sb quocūque termino potest fieri descēsus copulatiuus. potest fieri copulat⁹. disiunctiuus et disiunctus. sed non econuerso. et tota causa est qꝛ ab vniuersali ad quamlibet eius particularem. simul et seorsum. est bona consequentia. sicut in tractatu consequentiarū duce domino dicemus. sed tota copulatiua respectu kathegorice de disiūcto disiunctiuo et copulato terminus sic se habz. ḡ ⁊c̄. vel potest dici. quia a copulatiua ad disiunctiuam

de consimilibus terminis ē bona consequentia. et ad kathegoricam de disiūcto extremo tota disiunctiua. ē bona ꝯñtia. ꝗ a copulatiua ad disiunctiuā et disiunctā est bona cōsequētia. pꝫ q̄a quicq̄d sequit̄ ad consequens alicuius bone ꝯñtie seq̄tur et ad eius añcedēs. ¶ Disiunctiuus ē vbi i descendendo infert̄ disiunctiua. cōposita ex oībus singularib⁹ termini v̄tute cuius. id est sub quo descēdit̄. vt q̄dā hō ē animal. ꝗ iste hō ē animal vl̄ iste homo ꝛc̄ijs. et appropriat̄ suppositioni determinate. licet sb̄ termino taliter supponēte. p̄t fieri descēsus disiūctus. patet causa. ¶ Copulatus ē qñ in descendendo. infert̄ ꝓpositio kathegorica de copulato extremo cōposita ex singularibus termini virtute cuius descendit̄. vt oīs hō ē animal ergo omnis homo ē hoc vel hoc vel hoc aīal. animalitates ꝑticulares hoīm singulariū ꝑ lij hoc demōstrando. et iste fit sub termino supponente confuse tm̄. et hoc vel ratione signi collectiui: vel ratione duoꝝ signoꝝ. quoꝝ p̄mū ē negatiuū. et scd̄m affirmatiuū vl̄ etiā fit sub p̄dicato exclusiue cui⁹ signū tenet̄ gratia pluralitatis. Exem̄ primi. vt oēs apl̄i dei sunt. xij. ꝗ isti apl̄i dei et isti apostoli dei ꝛc̄ijs. sunt. xij. Exemplum scd̄i. vt nullū caput habet omnis homo. lij homo supponit confuse tm̄. sub quo sic descēdit̄. ꝗ nullum caput habet iste homo et iste homo ꝛc̄ijs. Exemplum tercij vt tm̄. v. sunt vl̄ia. ꝗ tm̄ quinqꝫ sunt ista p̄dicabilia et ista p̄cicabilia ꝛc̄ijs.

¶ Vltimus est inter simplices disiunctus et est quando in descendendo Infertur vna ꝓpositio kathegorica composita ex omnibus singularib⁹ termini sub quo descendit̄. Et fit sub termino cōmuniter supponēte. pro supposit̄ quocūqꝫ mō vt hō ē animal ꝗ iste homo vel iste homo. vel iste homo ꝛc̄ijs est animal. Et aduerte. ꝙ quilibet istorum descensuum pōt esse duplex. s. sufficiens et est quando descenditur conuenienter cum oīm singularium enūeratione. inferre econuerso descensam potētium. Et ad talem tres requiruntur conditiones. prima ꝙ sit conuenienter: taliter sic decet. vt sub termino supponente confuse distributiue distributione cōpleta. fiat copulatiuus. nō autem sub termino supponēte determinate ꝛc̄ Scd̄a ꝙ oīa singl̄aria enumerent̄ fo̅raliter id est exp̄sse. vel v̄tualr̄ id est ꝑ aliq̄d īportās ita esse ꝑ oēs singulares sicut ꝑ formalr̄ singulares īportat̄ vt lij ꝛc̄ijs vel simile. Tercia. ꝙ fiat bonus ascensus. id est ex descēdētibus descense formalis illatio. vt dicendo. iste homo est animal et iste homo ē animal ꝛc̄ijs. ergo omnis homo est animal. et iste ascensus nihil aliud ē q̄ꝫ argumentatio inductiua. Sed descensus insufficiēs est ommittendo aliquam dictarum conditionum. plura domino auxiliante dicemus de hijs in tractatu descensuum

Contra arguitur primo sic. nulla

ē Suppositio materialis ꝓbat̄ sic. quia suppositio dr̄ materialis qꝛ ē termini acceptio ꝓ materia. Sed hoc non contingit in suppositione materiali ergo. minor patet. dicendo homo est nomen. ¶ Scd̄o sic. Subiectū huius supponit materialiter. dicendo ens est nomen et tñ accipitur pro oībus suis inferioribus. ⁊ non ꝓ ſcato nō vltimato. quia hoc lij ens est nomen. demōstrato lij homo ⁊c̄ijs. ¶ Tercio sic. Subiectū huius: essentia diuina est pater. supponit. et nec discrete nec communiter. primum pꝫ quia nata est verificari diuisim de plurib⁹ et vniuoce. vt dicit Sco. q. q. j. scd̄m patet. quia cū significatū ei⁹ sit de se hoc et nullo mō plurificabile. ḡ non supponet communiter. tenet consequentia. quia ex cōmunicabilitate vel non repugnantia ad plurificari. accipitur cōmunitas termini. sed impossibile est plures esse essentias diuinas. vt ꝓbat Sco. ij. distin. primi. q j. et inde p̄mo p̄ncipio. ca. iiij. et phs. xij. meth̄. ¶ Ad p̄mum neget̄ maior dr̄ em̄ suppositio materialis quia terminus taliter supponens accipitur ꝓ signifitato materiali id est capaci vlterioris significationis ad placitū et ita a conditione materie. ¶ Ad scd̄m dicendum ꝙ licet ens accipiatur ꝓ inferioribus non tamen scd̄m conceptum vltimatum. sed nō vltimatū quare supponit materialiter. ¶ Ad tercium dicitur vno modo ꝙ lij essentia supponit cōmuniter. quia ex modo sue impositionis non repugnat supponere ꝓ pluribus. vel potest dici ꝙ cum lij essentia est terminus mixtus. quia partim singularis. cum significet aliq̄d qd̄ est de se hoc. puta vnicā numero essentiam diuinam. et partim cōmunis. cum significet aliquid cōmunicabile tribus ꝑsonis. diuinis. et hoc est qd̄ dicit Sco. iij. q. q ar. iij. essentia inquit diuina habet rationē substantie scd̄e cum sit cōmunicabilis multis. et rationem substantie p̄me. cū sit de se hec. id est singularis. supponeret ḡ. suppositione mixta ex discreta et cōmuni. et nullum ē hoc inconueniens ⁊c̄

Suppositio cōmunis est acceptio termini cōmunis. ꝓ aliquo vel ꝓ aliquibus de quo vel de quibus talis terminus verificat̄. mediante copula talis ꝓpositionis. et diuiditur. quia quedam est determinata. quedam cōfusa. Supuositio determinata ē acceptio termini in ꝓpositione. ꝓ aliquo vel ꝓ aliquibus disiunctiue. de quo vel de quibus talis terminus verificatur mediante copula talis ꝓpositionis. vt homo currit. Suppositio cōmunis determinata diuiditur. Quedam est materialis. quedam ꝑso

B5

nalis. Suppositio cōmunis determinata materialis. ē acceptio termini in propositione. pro suo significato non vltimato. aut pro suis significatis non vltimatis disiunctiue. de quo vel de quibus talis terminus verificatur mediante copula talis propositionis. vt amo est verbum. lij amo supponit distributiue. pro quo suo ꝓcato non vltimato. quia sequit amo est verbum. igitur hoc amo est verbum vel hoc amo est verbum ꝛc̄ijs. Nota ꝙ terminus dr̄ stare disiunctiue. quando contingit sub eo descendere ad sua singularia. p propositionem disiunctiuam. Suppositio communis determinata personalis. est acceptio termini in ꝓpositione ꝑ suo ꝓcato vltimato. vel suis ꝓcatis vltimatis disiunctiue. de quo vel de ꝙbus talis terminus verificatur mediante copula talis ꝓpositionis. vt homo est currens. Suppositio confusa diuiditur. quedam est confusa tm̄. ꝛ q̄dā cōfusa distributiua. Suppositio confusa tm̄. est acceptio termini in ꝓpositione. p aliquo vel ꝑ aliquibus. de quo vel de ꝙbus talis terminus verificat mediāte copula talis ꝓpositionis disiūctum. vt tm̄ aial ē hō. lij aial supponit cōfuse tm̄. Notandū ꝙ terminus dr̄ stare disiūctim. qñ sub eo cōtingit descēdere ad sua supposita. p ꝓpositionē de disiuncto extremo. vt ois hō est animal. ḡ ois hō ē hoc animal vel ꝺ aial. et sic de singulis. Suppositio confusa tm̄ diuidit. quedā ē materialis. quedā ꝑsonalis. Suppositio cōfusa tm̄ materialis. est acceptio termini in ꝓpositione. pro aliquo ꝓcato nō vltimato. vel ꝑ aliquibus suis ꝓcatis non vltimatis disiūctim

de quo vel de qbus talis terminus verificaꝫ mediãte copula talis ꝓpõnis vt hic tm̃ hõ est dictio dissillaba. lij homo stat ꝓ suo ꝯcato non vltimato disiunctim. quia pro se vel pro suis similibus. que nõ sunt sua significata vltimata. quia animalia rationalia. que vltimate significãt. nõ sunt dictones dissillabe. et sic stat cõfuse tantum. quia est subiectum propositionis exclusiue affirmatiue. et omne tale subiectum supponit confuse tantũ. si sit terminus cõmunis vt postea dicetur. Et ideo sic debet descendi. igit hoc homo vel hoc homo ꝛc̃ijs. est dictio dissillaba. Suppositio confusa tm̃ personalis est acceptio termini in propositione pro suo significato vltimato. vel suis significatis vltimatis disiunctim de quo vel de quibus talis terminus verificatur. mediante copula talis propositionis. vt predicatum illius propositionis. omnis homo est animal supponit confuse tm̃. debet ergo sic descendi ad omnia anialia per vnam propositionem de disiuncto extremo. ergo omnis homo est hoc animal vel hoc aial ꝛc̃ijs. Suppositio confusa distributiua est acceptio termini in ꝓpositione ꝓ aliquo vel ꝓ aliquibus copulatiue. de quo vel de quibus talis terminus verificatur mediante copula talis propositionis. vt hic omnis homo ẽ animal lij homo supponit confuse distributiue. Nota q terminus dicit stare copulatiue quando sub eo contingit fieri descensum. ad omnia sua suppositа per propositionem copulatiuam. nã sequitur. omnis homo est animal ergo iste homo est animal. et iste homo est animal ꝛc̃ijs.

B6

Suppositio confusa distributiua diuiditur. quia quedam est materialis. quedam personalis. Suppositio confusa distributiua materialis est acceptio termini in ꝓpositione. ꝓ suo ſcato non vltimato. vel ꝓ suis ſcatis non vltimatis copulatiue. de quo vel de quibus talis terminus verificat mediante copula talis propositionis. vt hic omne homo est dictio dissillaba. liꝫ homo supponit confuse distributiue materialiter pro suis ſcatis non vltimatis. ſ. pro se et suis equiualentibus. Suppositio confusa distributiua personalis. est acceptio termini in propositione pro suo ſcato vltimato. vl' ꝓ suis ſcatis vltimatis copulatiue. de quo vel de quibus talis terminus verificatur. mediante copula talis ꝓpositionis. vt omnis hō ē animal liꝫ homo supponit confuse distributiue personaliter. quia sub eo contingit descendere ad omnia sua supposita copulatiue. et stat ꝓ suis significatis vltimatis. quia pro animalibus rationalibus que sunt sua significata vltimata

Notandum primo. q̄ Mar. tandē

Notificat scōm membrū predicte diuisionis suppositionē. ſ. communē. que dr̄ cōis ratione termini q̄ supponit cōmuniter. id est ꝓ multr̄ diuisim et vniuoce. Et primo ponit diffinitionē suppōnis cōis in qua dr̄ primo acceptio termini cōmunis intellige vel cōmuniter tenti. vnde terminum Teneri cōmuniter est tm̄ accipi ꝓ pluribꝫ diuisim et vniuoce. vñ liꝫ soꝛ. i ista soꝛ ē nomē licet sit terminus singularis: qa tñ cōmuniter teneꝛ. ꝛ ergo supponit cōiter. alie pticule diffinitionis declarent̄ vt prius. ꝛ dicit Mar. Q̄ dupler ē suppositio cōis. ſ. determinata et cōfusa. Vbi aduerte. q̄ suppositio dr̄ determinata. qa locutio siue enūciatio reddit̄ vera ꝓ vno suoꝝ suppositorum et non quia terminus taliter supponens ꝓ vno determinato suorū supponat suppositoꝝ. qa supponit ꝓ omnibꝫ diſiūctiue. vñ i ista hō ē albus liꝫ hō supponit determinate quia talis enunciatio ē vera

vno existente homine albo Confusa vero dr̄. quia termin⁹ taliter suppo nens nō reddit enūciationē verā. ꝑ vno suoꝝ ſcatoꝝ. ſꝫ reqrit̄ ꝙ fiat vera simul ꝑ omnibus suis ſcatis. et hoc copulatiue. sicut in suppositione cō fusa. distributiua distributione cōpleta. vel copulatim. sicut in suppōne cōfusa tm̄ copulata. vel disiunctim. sicut in cōfusa tm̄ disiuncta. vel copula tiue et disiūctim simul sicut in suppositione cōfusa distributiua impfecta distributione. et ideo dr̄ confusa. quasi pluriū simul collectiua termini si gnificatorum. Pro cuius intelligentia ponitur talis distinctio.

Distributio termini est duplex. s.

Completa. et ē qn̄ terminus sic supponit ꝙ remoto signo confusiuo. sup ponet determinate. vt lij homo in ista omnis homo est animal. isto mō supponit. Et de tali verū est qd̄ dicit Mar. ꝙ termino taliter supponenti debetur descensus copulatiuus. Alia est distributio impfecta siue incom pleta que ē qn̄ terminus sic supponit. ꝙ remoto signo confusiuo. nihilo minus. talis terminus ratione signi specialis supponet confuse tm̄. ⁊ huic debetur descensus Mixtus. id est partim copulatiuus. et partim disiun ctiuus. vt bis nō bibi vinū. ḡ bis nō bibi h̄ vinū vel h̄ vinū. et nō bis bibi hoc vinū vel hoc vinū ⁊c̄ijs. Et talis descensus ꝙ sit necessarius auctore omnipotente deo dicemus in tractatu descensuum

Notandum scd̄o. ꝙ Suppositio

Confusa tm̄ etiam est duplex. disiuncta. et ē acceptio termini ꝑ suo ſcato vel suis ſcatis disiunctim. sicut lij animal. in ista omnis homo ē animal quia sub eo cōtingit descēdere disiunctim. vt dicit Marsilius. Alia ē sup positio confusa tm̄ copulata. et ē acceptio termini ꝑ suo ſcato vel suis si gnificatis copulatim. id est sub quo contingit descēdere copulatim. vt sb̄ p̄dicato exclusiue de signo gratia pluralitatis tento. vel etiā sub termino confuse tm̄ supponēte ratione duorū signorū. quorū vnū est negatiuum aliud vero affirmatiuū. Exemplū primi. vt tm̄. v. sunt vl̄ia. exemplum scd̄i nullum caput habet oīs homo. lij homo supponit confuse tm̄. per illam regulā. Quicqnid mobilitat. immobilitatū immobilitat. mobilitatum: id est qn̄cūqꝫ aliqd̄ signū adueniēs alicui termino nō distributo. habꝫ v̄ tutem distribuendi illum terminū. idē signū. adueniens tali termino per qd̄cūqꝫ signū distributo. habet virtutē remouēdi distributionē talis ter mini. pꝫ dicēdo. oīs homo ē animal. lij oīs habet vim distribuendi. lij hō ḡ habet et vim remouendi distributionē. patet. Tali etiam Suppositiōe copulata confusa tm̄ supponit. terminus īmediate. sequēs signum colle ctiuū. vt lij apl̄i dei in ista. omnes apl̄i dei sunt. xij. vbi aduerte. Qꝛ lij oēs

potest capi dupliciter. s. Collective vt qñ denotat predicatū omnibus sb
sbiecto ptētis cōuenire. et sic ista ē vera. oēs apli dei sunt. tij. pz descēdēdo
sub subiecto eius sic. g̃ isti apli dei petro et paulo demōstratis. et isti apo-
stoli dei ia. et ioanne demonstratis. tc̄ijs. oēs enumerādo. sunt. tij. et ē ide-
finita. cuius subiectū supponit cōfuse tm̄ copulatim. Alio modo accipit
lij omnes distributiue. et hoc quando predicatum denotatur conuenire
subiecto cuilibet. de quo verificabile ē. subiectum in numero plurali ita q̄
de quocūq; verum est dicere subiectū de eodē. et predicatū. et sic ista ē falsa
omnes apli. tc̄. patet quia de aliquibus verum ē dicere subiectū vt de. p.
et ia. de q̄bus nō ē vez dicere p̄dicatū. Ex quo duo nō sunt. tij. p talē etem
Regulā oēs vl̄es verificant. s. de quocūq; vez ē dicere subiectū. et p̄dicatū
sicut ois hō ē aial est vera vl̄is. quia de quocūq; verum est dicere q̄ sit hō
de eodem verum est dicere q̄ est animal. patet per regulam primam ante
p̄dicamētalē. qñ alter de altero p̄dicat. vt de sbiecto q̄cūq; de eo qō p̄dicat
dicuntur in primo vel in scō modo per se. etiam de subiecto dicuntur.

Notādū tercio. q̄ aduc terminus

dr̄ supponere confuse distributiue dupl̄r. s. distributione absoluta et aco-
moda. absoluta. vt quando distribuitur p̄ omnibus suis inferioribus. et
sub termino taliter supponente debet descendi ad oia ei⁹ singularia. et sic
dicimus triuialiter. q̄ dicit omnis nihil excludit. id est q̄ accipit terminū
distributione absoluta. tc̄. Sed acomoda. quando distribuitur termin⁹
p̄ suppositis non tm̄ p̄ omnibus isto modo dicimus hanc esse veram.
celum tegit omnia. inquātū. s. lij omnia habet distributionem acomodā
non autem absolutā. valet em̄ istam celum tegit omnia. s. alia a se. Simil̄r
ibi predicate euāgelium oi creature. tunc al̄s falsum esset euāgelium. cum
asini non egeāt predicatione. Et aduerte. q̄ nō ē idē dicere distribuere ter-
minū. et supponere confuse distributiue terminū. nam terminū distribui
est ipsum copulatiue p̄ suis ꝓcatis accipi. siue sit verificabilis de ipis siue
non. et sic lij Chimera distribuitur in ista. nulla chimera est chimera. quia
est ꝓpositio vniuersalis negatiua non tamen supponit confuse distribu-
tiue. ad hoc em̄ q̄ aliquid supponat confuse distributiue. requiritur q̄ ac-
cipiatur p̄ omnibus suis inferioribus copulatiue de quib⁹ natus sit ve-
rificari. Chimera autem non est verificabilis. cum nō supponat. vt dictū
est ante ergo tc̄. Assumendo itaq; tertium Mar. dicamus. q̄ suppositio
personalis est dupler. s. discreta. et cōmunis. que est dupler. s. determinata
et confusa. que est dupler. s. confusa tantū. et confusa distributiua. Confusa
tm̄ est dupler. s. disiuncta et copulata. Confusa distributiua etiā ē dupler. s.
perfecta. et imperfecta. et vtraq; potest subdiuidi in absolutā et acomodā

Et eadē diuisio potest fieri de suppositione materiali. Hoc solo addito Quia in personali suppositione accipiuntur termini pro suo significato vel suis significatis scōm conceptum scōm quem accipiuntur vltimate. id est pro suo significato vltimato siue cum concipiuntur sub predicato talibus terminis pro significatis inadequatis vltimatis conueniente in materiali autem accipiuntur termini p suo scato vel suis significatis. nō vltimato vel vltimatis scōm conceptum scōm quem non accipiuntur vltimate vnde licet in ista ens est monosillabū lij ens capiatur pro suis inferioribus ſ pro hoc scripto ens vel vocali similiter pro omnibus monosillabis vt pro lij et vt rē quia tamen accipitur non in ordine ad predicatum qō enti conuenient pro suo significato vltimato sed accipitur i ordine ad predicatum qō conuenit sibi pro suo significato non vltimato ergo supponit lij ens materialiter diffinitiones et declarationes nō sunt in notabilibus posite quia est Mar hic clarissimus.

Contra arguitur primo sic. Mar: est insufficiens cum non ponat suppositionem naturalem et accidentalē quā Joannes dorp et sanctus Vincentius et p.h. ponunt ¶ Scōo sic. Sub termino supponente confuse tantum non licet descendere. ḡ falsum est dictum Mar. Antecedēs patet per Sco. j. q. pro primi et xxj. dist in. primi ergo vel iste vel ille minus bene dicit qō incōuenit assere tante doctrine viris. ¶ Tercio sic. In ista chimera est chimera. lij chimera ē terminus cōmunis cōmuniter tentus et tamen nō supponit communiter quia non est verificabilis de pluribus cum nō supponat. ergo diffinitio suppositionis cōmunis insufficiens ¶ Ad primum dicendum q Mar et alij non ponen suppositionē naturalem et accidentalē disiunctā cōtra psonalē merito quidem quia pluralitas sine necessitate dimittenda. dicit em Joannes dorp et sanctus Vincentius. Q suppositio naturalis dr quando terminus accipitur respectu predicati de primo vel de scōo mō dicēdi p se. Et dicit Dorp q in talibus sit absolutio copule a tempore. vñ absoluere copulam a tempore siue a connotatione temporis. est ipsam predicatum vnire subiecto p omni differentia temporis. et nō tm p vna quā de suo mō fcandi connotat. quō contingit in ꝓpositionibus necessarijs. Suppositio vero accidētalis p oppositū notificetur. Et dicit Dorp q in talibus nō absoluit copula a cōnotatione tpis sicut dicēdo hō ē alb. Et hijs itaq dr q facte copule a cōnotatiōe tpis absolutione. eque bñ sa nabitur veritas enunciationū necessariarum per suppositionē psonalem et copula connotāte tps determinatū saluabitur veritas contingentium. quare frustra ponuntur distincte a suppositione personali.

¶ Ad scdm dicendū. Q vterq; bene dicit Sco. em̄ dicēs nō posse fieri descensum sub termino supponēte. confuse tm̄ intelligit copulatiuum. non autē copulatū vel disiunctū. vt dicit Mar. ¶ Ad terciū dicendū. Q lij Chimera ē terminus cōmunis in ꝑcando. cum de ꝑcatione sua sit pluriū ꝑcatiuus vniuoce et diuisim. ꝫ chimera nō est terminus cōmunis in supponendo. cum repugnet sibi supponere. vt prius dictum est

Circa predicta est Notandum. q semper dixi in diffinitionibus suppositionum materialum. de quo vel de quibus talis terminus verificat̄ mediante copula talis ꝓpositionis. ex hoc aliq̄s diceret q in ista ꝓpositione omne homo ē dictio dissillaba. lij homo non staret pro se et ꝓ suis similibus. quia quocūq; tali termino demonstrato falsum ē dicere. hoc ē hō. cum lij homo non stat pro se sed ꝓ animalibus rationalibus mō certū est. q nullus terminus est animal rationale. respondeo q dixi ibi talē terminū verificari de seipso et de suis similibus. Si capit̄ ita stricte sic̄ stabat in ista ꝓpositione. Si autē staret ꝓ principaliori suo ꝑcato nō oporteret. vnde sufficit q cū in ista ꝓpositione predicta subiectū stabat restricte. ꝑ h̄ predicatum dictio dissillaba. q etiam sic restricte verificetur de se et suis consimilibus. sic q hec sit vera demonstrato. lij homo vel sibi equiualēti hoc est terminus. homo. vel hoc est hō terminus. vel hoc ē dictio. addita restricto est eodem mō ipsum restringente. sicut in illa ꝓpositione homo ē dictio dissillaba. lij hō erat restrictum. Vnde de hoc nota regulam vniuersalem. q quando in diffinitione omniū specierum suppositionis dicebatur. de quo talis terminus verificatur. eodē modo. inquā. restrictus et equaliter ampliatus sicut in prima ꝓpositione in qua taliter supponit.

Unde hec est vera homo est mortuus sicut in ampliationibus dicet. Et ex cõsequenti oportet q̃ lĩj homo et mortuũ. supponant ꝑ eodem tamẽ quocũq; mortuo demonstrato. hec est falsa hoc ẽ homo. sed cum in ista homo est mortuus lĩj homo ampliatur ad supponendum pro eo qđ est vel fuit. sufficit q̃ eodem modo ampliatus verificetur de mortuo. Et ideo sufficit q̃ demonstrato mortuo hec est vera hoc est vel fuit homo. hic lĩj homo ampliatur cõmuniter a parte predicati in alia ampliabitur a pte subiecti. Scõo est notandum. Q̃ non oportet quando terminus stat ꝑ aliquo. q̃ ipse in eodem casu verificetur de ꝓnomine demonstrante istã rem. vt in ista Sor̃ differt ab asino. lĩj asino stat pro quolibz rudibili. tamẽ certum est q̃ quocũq; rudibili demonstrato hec oratio non est vera hoc est asino. quia incongrua. Sed sufficit q̃ verificetur de eius recto. vt q̃ aliquo eorum demonstrato hec est vera hoc est asinus ꝛc̃

Notandum primo Marsilius. ad maiorẽ noticiã dictorũ. binam obiectionẽ soluit talem. Prima videt. Q̃ terminus materialiter stans nõ stat ꝑ se ꝛ pro suo simili. q̃ prius dictum falsum. Antecedẽs ꝓbat sic. de quocũq; terminus verificatur. pro illo supponit. ꝫ lĩj hõ in ista. Omne homo est dictio dissillaba. non verificatur de se nec de suo simili. Maior nota ex dictis. minor patet quia demonstrato lĩj hõ et quocũq; suo simili. falsum est dicere hoc ẽ homo. quoniam terminus analogus ꝑ se positus semp stat ꝑ suo ꝓcato famosiori. id est perfectiori. lĩj homo est hmõi in ista hoc est homo. quia solitarie. accipit̃ ergo ꝑ suo ꝓcato vltimato qđ ẽ ꝓfectius nõ vltimato. quia animal rationale: scripto vel vocali. ẽ ꝓfectius. Respondet ad minorẽ ꝑ interemptionem ad ꝓbationẽ vero eius dicit. q̃ insufficienter fit verificatio. Quia nõ eque stricte stat lĩj homo in verificante. et principali enunciante. patet. nam in principali restringitur. ad standum ꝑ ꝓcatis nõ vltimatis. vt̃ute illius

predicati dictio dissillaba. Talia etenim sunt subiecta qualia premittuntur ab eorum predicatis. id est pro illis subiecta. accipiuntur pro quibus existunt eorum predicata. In verificante vero lij homo. stat homo irrestricte ergo pro suo famosiori significato. s. vltimato qđ est animal rationale. stat ergo verificatio talis. demonstrato lij homo hoc est terminus homo. vl sic addendo signum materialitatis vt hoc est lij homo. et melius.

Et ponit de vificatione talē regulā.

In omni verificante et verificabili eque ample et stricte termini debent stare. vnde subiectū istius homo est mortuus. sic debet verificari hoc est vel fuit homo. et non sic. cadauere hominis demōstrato hoc est homo. Quia in verificante stat pro presentibus tantum. in verificabili vero pro presentibus et preteritis simul. ratione lij mortuus. Et aduerte. Q2 verificans est enunciatio terminū supponentem. de nomine adequate. significante rem pro qua terminus supponit vel de pronomine ipsam demōstrante enuncians. Sed verificabilis. est enunciatio cuius terminus verificatur. vt homo ē aial ē verificabilis: hoc est homo est verificans eius.

Scđa obiectio ē per modum dubitationis.

Posset aliquis querere. Vtrū terminus necessario debet stare in eodem casu in verificante et verificabili. Et respondet. q̄ non. quia pōt variari de vno casu in alium scōm exigentiam cōgruitatis grammatices. Exemplum patet in textu.

Sequitur Textus

Tercio loco oritur dubitatio. diceret enim aliquis tu diminute diffinis et diuidis suppositionem. cum nihil ponis nec diffiniendo nec diuidendo. de suppositione simplici. quam omnes Antiqui ponebant. similiter et Moderni. scđo: tu tractas de suppositione confusa et distributiua. et nihil dicis. de mobili et immobili. Quas tamen communiter posuerunt Moderni. Ad primam istarum dubitationem. Dico q̄ antiquitus iudicio meo. sicut et vnicuiq; apparere potest inspicienti dicta antiquorū.

de suppositionibus. Ponebatur enim suppositio simplex quando ter-
minus stabat pro re communi. s. pro homine communi vel pro asino cō
muni. Et non quando terminus vocalis stabat pro conceptu mentali.
Nunc autem quia res tales vniuersales a singularibus distinctas. non
opinor esse ideo eam non pono. Sed ratio quare aliqui Moderni eam
ponunt est. quia Antiqui suppositionem diuidebant in simplicem tanq̄
in vnum membrum et isti aduertentes. q̄ non est aliqua res vniuersalis
volen. tamen dictam diuisionem saluare dixerūt suppositionem simpli-
cem esse. quando terminus vocalis vel scriptus stabat pro conceptu mē
tali. cui erat impositus ad significandū. Mihi autem non apparet huius
dicti magna vtilitas. seu necessitas: cum pueri primo suppositiones ad-
discen. conceptus mentales valde difficulter possunt concipere. ratione
cuius suppositiones eis redduntur multum difficiles. tamen siue sit con
ceptus siue vox siue scriptum. pro quo terminus mentalis accipitur in
propositione. saltem non vltimate existēs impositus. ad tale suum signi-
ficatum non vltimatum. omnem talem terminum sic supponentem. re-
puto supponere materialiter. nec puto q̄ sit alicuius vtilitatis vel necessi
tatis. nisi pure volūtatis. dicere talem suppōnem simpliciter. et ideo eam
non pono. Et hoc de prima dubitatione. Ad scōam dubitationem dico
q̄ qlibz terminus supponēs cōfuse distributiue. supponit mobiliter. nec

Credo q̄ in ista. omnis homo preter Sor̄ currit. lij homo stet immobi-
liter quia ibidē ꝓpter restrictionē. iudicio meo solum stat pro hominib⁹
alijs a socrate. sicut in ista. omnis homo albus currit. lij homo ꝓpter re-
strictionē stat solum ꝓ homnibus albis. Et si dicatur q̄ ibidē descendit
ad sortem. quia dr̄ sor̄ non currit. qd̄ non ē nisi lij homo supponeret pro
ocrate. Rn̄deo q̄ hoc non ē. quia lij homo supponit pro socrate. sed ē
solum ꝓpter istū terminū preter. q̄ ē talis modi ſcandi q̄ facit predicatū
propositionis exceptiue affirmatiue. de excepto negari. et exceptiue pre-
dicatum negatiue. de excepta affirmari ꝓpter istam ḡ causam. istā Sup-
positionē confusam distributiuam et īmobilem non posui. et etiā ꝓpter
alias rationes me ad hoc moueñ. hoc esset nimis longū narrare. Et hec
de suppositionū diffinitionibus et diuisionib⁹ semp̄ iudicio melius di-
centium.

Notādum scd̄o. q̄ Mar: abstinet

in hac littera. a suppositione simplici primo. et a suppositione confusa di-
stributiua mobili et immobili. scd̄o a suppositione quidem simplici ꝓ-
pter tria. Primo ꝓpter eius inutilitatem. Quoniā ponit̄ a quibusdam ꝓ-
pter acceptionem termini ꝓ re vl̄i: sicut ponit Petrus Hispaneñ. quas
res vniuersales negāt penitus. domini noiales. Nec etiam ē ponenda ꝓ-
pter ideas sepatas sicut quidā dixere. qm̄ tales non sunt ponende. vt dic̄
ph̄s. vij. meth̄. et primo posterioꝝ. ḡ nec termini supponenti pro eis al̄s
supponerēt pro nihilo. cum nulla res sit vl̄is ꝑ realem existentiam saltem
creata. Scd̄o ꝓpter ei⁹ difficultatē ponit̄ etem̄ a Thoma Maufelt. Paulo
de Venetijs. Gwilelmo Occan. ꝓpter terminos vocales et scriptos pro
cōceptibus mētalibus supponeñ. tales quia cara iuuētus. cuius ip̄e fuit
preceptor. nequit intelligere. nec ḡ. aliqui termini sic ponuntur supponere
Quia vt dicit. S. Thomas. in proemio ꝑte p̄me summe Catholice veri-
tatis doctor. nō ꝓuectos modo. veꝝ ad eū ꝑtinet. et etiā erudire incipieñ

Tercio ꝓpter voluntariā positionē. et nullam inquit Mar. necessitatē. Et ergo ꝓ iuuenibus ponit talem Regulā. Omnis terminus acceptus pro suo ſcato nō vltimato supponit materialiter. vt hō ē species. lij hō dicūt nominales accipitur hic pro se ⁊ pro sibi simili in voce in mēte ⁊ ī scripto quia de omni tali verū ē dicere ꝙ ē species. cū lij species supponat ꝓ omnibus terminis specificis. dicūt ipsi. ¶ Ex hijs potest colligi. ꝙ Mar. nō omnino negat suppositionē simplicem. ſ negat eā oīno taliter sicut ponebant Antiqui et Moderni. vt Paulus de Venetijs ⁊c̄. Et merito q̄dē cū ꝓpter hoc nō sit ponēda vt dictū ē prius. Qꝛ autē nō oīno neget eam. patet quia dicit pueri primo adisceñ suppositiones ⁊c̄. vbi pueris dūtaxat incipientib⁹ eā nō ponit. veꝝ ponendā esse ꝓuectis non negat. Et maxime non ponit eam fauendo suis collegis vt Buridano Joanni. Dorp Joanni Mencho fauentino. Paulo de venetijs in minori logica. Saluabimus itaqꝫ dictū Mar. et nō de falsa positione arguemus. cōsilio Galeni vj. ꝑticula afforis: ypocratis. cōmento .xxxiij. Si quis: inquit: prudens in dictis sapiētū aliqd̄ falsum inuenerit. nō admirabit̄ vel dubitabit nisi vbi in ꝓpatulo dubitandū nō esse cōstabit. tandem re certificata esse falsa. sapientis nō esse dictū nō dubitat ymo modū ꝑscrutet vt autorem excuset. qd̄ et fecimus itaqꝫ

Notandum tercio. Qd̄

Suppositio simplex est acceptio termini. ꝓ suo ſcato adequato respectu predicati ponentis differentiam inter superius et inferius. In qua diffinitione dr̄ ꝓ suo ſcato adequato ꝓpter terminos habētes ſcatū adequatū et inadequatū. quoniā tales qñcūqꝫ accipiunt̄ ꝑcise ꝓ suis ſcatis adeq̄tis siue respectu predicati ponentis differentiā inter supius et īferius siue nō semp simplr̄ supponūt. Exemplū primi. vt homo ē species. Exēplū scd̄i vt aīal aliud rationale aliud irrationale. Dicit̄ scd̄o respectu predicati ponentis differentiam ⁊c̄. ꝓpter terminos singulares qui licꝫ supponāt simpliciter nō tñ supponūt ꝓ suis ſcatis adequatis. vl̄ inadequatis. cū vnū tm̄ modo ſcent. et ḡ hec diuisio ſcatoꝝ nō habet locū ī talibus terminis Dicendum ē ergo ꝙ qñcūqꝫ tales supponūt simplr̄. semper hoc ē respectu predicati ponentis differentiam inter superius et inferius vel etiam subiecti. vt dicēdo Sor̄ ē indiuiduū Vnde Suppositio simplex ē duplex s. Cōmunis. et ē acceptio termini cōmunis ꝓ suo ſcato adequato. Alia ē singularis et est acceptio termini singularis respectu predicati ponentis differentiam inter superius et inferius. Dicitur autē Suppositio simplex quia terminus taliter supponēs: accipitur pro suo significato: adequato precise. Et ita simplex dicitur quia tm̄ modo pro vno significato suo adequato terminus accipitur.

Proculus maiori noticia ponunt alique Regule. Prima

Omnis terminus extraneatus. suppositalr supponit simplr. vt hō ē species. lij hō extraneaī suppositalr. id est p̄cise denotaī accipi ꝑ suo fcato adequato. ita ꝙ nō ꝑ suis suppositis. et ꝯ supponit simplr. lij species vero supponit psonaliter. ꝑ intētione speciei. Vel dicēdū et melius. ꝙ omnes tales termini scōarū intentionū. cōcretiue designati supponūt ꝑ denominato. siue materiali fcato. sicut lij albus ꝛc. Omnes etē tales sunt terminī cōnotatiui. ꝯ ꝛc. ¶ Scōa regula q̄ sequit er p̄ma sub termino stāte simplr nō cōtingit descēdere formalr. qa extraneaī suppositalr. Cuius oppositū in descēsu inuenit. ¶ Tercia regula. q̄ infert er prima. Nullus termin⁹ sinkathegreumate determinatus. est simplr acceptus. qm̄ talis determinatio fit. aut ꝑ fcato non vltimato. aut vltimato inadequato tm̄. Exemplū primi vt lij hō. vel iste terminus hō. ē dissillabū. Exem̄ scōi vt ois hō ē aial ¶ Quarta Regula. er prima. nullus terminus pluralis nūeri existēs ē simpliciter supponēs. ratio ē in forib⁹. ¶ Quinta er prima. Obiecta potētiaꝝ et habituū adequata. qa extraneant inquātū talia suppositalr. stant itaqꝫ simplr. et intellige sane. ꝙ Regula tenet. cū ad potētias et habitus fuerit cōpata. Exemplū primi. vt ens ē obiectū nostri intellect⁹. vel methaphisice. vñ si ens compatū fuerit ad passiones suas: ertūc pōt supponere personaliter vt dicēdo ens ē bonū ꝛc. ¶ Sexta. Omne notificatū. ad ꝑ se notificantia compatū. et ecōuerso. est simplr acceptū. Et dixi notificatū absolute. id ē siue tale notificet quantū ad cōmunitatē. sicut diuisum. ꝑ sua diuidentia. vt aial qdā est rationale et qdā irrationale. siue etiā notificetur quantū ad qditatē. vt hō ē aial rationale. supponit notificatū et notificantia simplr. Et dixi ad ꝑ se. id est adequate. ita ꝙ diffinitio et diffinitū debēt cōsiderari sub adequatione. alꝫ posset diffinitū et diffinitio silr stare personaliter. patet. potest fieri descēsus. Ratio autē regule. ē suppositalis extraneatio. ¶ Septia Omnis terminus respectu p̄dicati vel subiecti differentiam inter supius et inferius ponētis. acceptus supponit simplr. vt soī ē indiuiduū. vñ terminus dī ponere differentiā inter supius et inferius. q̄ suptori p̄cise cōuenit. ita ꝙ nō inferiori vel ecōtra. sicut lij species gen⁹ ꝛc. ¶ Octaua. et generalis. ois terminus ꝑ suo fcato adequato accept⁹ supponit simplr. ꝑz. Corollarie sequit. q̄ a termino supponēte simplr ad suū inferius non valet. nec ad supius. Causa primi qa extrancaī suppositalr. Causa scōi qa ꝑ suo fcato adequato p̄cise accipit. vnde non valet homo est species specialissima. ergo Soī. ergo animal est species specialissima.

Ultimo Mar. reddit rationē cur non posuerit Suppositionē cōfusam distributiuā imobilem. Et dicit: qa omnis terminus supponēs cōfuse distributiue. supponit p suis inferioribus p quibus fit distributio. et si distributio ergo confusa distributiua mobilis suppositio. patet. Vbi aduerte. Qz terminus dr supponere confuse distributiue. mobiliter sub quo cōtingit descendere vniformiter. id ē affirmatiue tm̄ aut negatiue tm̄. vt ois homo est aial. lij animal supponit mobiliter qa p affirmatiuas descendeñ. sub eo descendit. Sed terminꝰ dr supponere imobiliter sub quo descēdit diffozmiter. id est ad aliqua p ꝓpositiones affirmatiuas et ad aliqua p negatiuas. vt omne aial p̄ter hoiem ē irrationale lij animal dicit Thomas Maufelt. et Menchus supponit supponit imobilr. qa pōt descēdi ad aialia rationalia affirmatiue. et irrationalia negatiue. Sed breuiter dicēdo cū Marsilio. hoc nō ē vez. quia in dicta ꝓpositione lij animal restringit p lij p̄ter hoiem ad standū precise pro brutis. Et g̃ tm̄ modo fit ibi descensus affirmatiuus. ad bruta sub lij animal descendendo. supponit ergo mobiliter

Contra arguitur primo sic. Suppositio simplex nō ē ponēda simplr. ꝓbatur sic. ratione Marsilij prima. cum nulla sit res vlis. pro qua dr terminus supponere simplici suppositione. patet quia omne qd̄ est ideo est qz vnū numero est. vt dicit boeti⁹ ¶ Scdo sic. videtur q in ista homo est species lij homo supponat personaliter ergo ꝛc. Antecedēs ꝓbatur per illam regulam. talia sunt sbiecta qualia premittuntur ab eozum predicatis. Sed predicata supponūt personaliter. g̃ et subiecta. ¶ Tercio sic. Aliq̄ ē suppō imobilis cōfusa distributiua. g̃ ꝛa falsa. añs ꝓbar. qa aliq̄ ē mobilis g̃ ꝛ imobilis. tenet p̄tia qz p̄uatiue opposita hñt fieri circa idē. et post p̄dicamētis. ¶ Ad pmū dom negādo Assumptū. cū oppositū dicat phs. j. piarmenias. Rez inqt q̄dā ē vlis et q̄dā pticularis. Ad ꝓbationē dicendū q omne qd̄ ē singulare est vnū numero. nō aūt omne qd̄ ē vle. maxime p indifferentiā. Vel sic. omne qd̄ ē ꝛc. vel p se est vnū numero. vel denolatiue. siue p accidēs. primum pz de indiuiduis q̄ intrinsece includūt differentiā indiuidualem. scdm patet de vlibus q̄ p accidēs. id est extrinsece. sunt singulares qa p differentiā indiuidualē. et h̄ de essentijs intelligendo creaturaz. ¶ Ad scdm dicendū q illa regula tenet. quantū ad restringi vel ampliari nō aūt quātū ad eodem supponi. ¶ Ad terciū dicendū. p interemptionē antecedētis. Ad cuius ꝓbationē dr q p̄uatiue opposita hñt fieri circa idē. nisi alterū illoz insit a natura. id est per se alicui. sicut est in ꝓposito

Capitulum Scōm.

Sequitur ponere aliquas breues Regulas circa pre-
dicta. Et primo de terminis absolutis. Scōo de rela-
tiuis quoniā de illis est maior dubitatio. Et primo de
suppōne discreta de qua sit. ¶ Prima regula. Terminus discretus in qua
cūcz ꝓpositione positus stans ꝑ suo ꝓcato vltimato si supponit discrete
suppōit. vt iste bō currit. vel iste asinus currit. vel isti asini currūt. Et dico
notāter si supponit. Mā si terminus discretus in quacūcz propositione
positus nullo mō supponeret. nō supponeret discrete. vt ♁ antichristus
currit. subiectū non supponit discrete. quia in toto non supponit. Sīr ♁
Chimera currit. et vt breuius fiat. istā clausulā. in omnibus postea dicen-
dis supponā. nec. oporteat eam resumi. ¶ Scōa regula. Terminus mate-
rialiter acceptus restrictus ad standū ꝑ vno solo. ꝑ ꝓnomen demonstra-
tiuū. primitiuū supponit discrete. vt hic. hoc a est littera. lī a supponit dis-
crete et materialiter. Dico notāter Restrictus ꝑ ꝓnomen demōstratiuū
ad standū ꝑ vno solo. qa si terminus materialiter poneretur in ꝓpōne et
non restringeretur. nō supponeret discrete. vt hic soꝛ ẽ dictio dissillaba. lī
soꝛ non supponit discrete. quia non restringitur. sed potius determinate
et cōmuniter ꝑ se et quolibet sibi simili disiunctiue supponit. ¶ Tercia re-
gula. Subiectū ꝓpositionis particularis vel idefinite. supponit ſp deter-
minate. vt homo currit bō nō currit. ¶ Quarta regula. Predicatum pro-

positionis particularis vel indefinite affirmatiue supponit determinate.
si sit terminus cōmunis. vt lij aīal in ista ꝓpositione aliqs hō est animal.
¶Quinta regula. Omnis terminus supponēs materialiter acceptus cū
signo particulari tm̄. aut sine signo. supponit determinate. Exemplū p̄mi
vt qōdam amo est verbū. Exemplū scōi. vt amo ē verbū. vtrobiq; em̄ de-
scenditur. disiunctiue sub lij amo. ¶Sexta regula. Subiectū ꝓpositionis
vniuersalis supponit confuse distributiue. vt omnis homo currit. nullus
homo currit. descenditur em̄ copulatiue sub lij homo. ¶Septima regula
Terminus sequens hanc negationem non negantē. copulā principalem
si sit distribuibilis. nisi aliqō sinkathegreuma impediat. supponit cōfuse
distributiue. vt non hō ē currens. tam lij hō q; lij currens supponit con-
fuse distributiue. qr descenditur copulatiue. Dico notanter sequens ne-
gationem negantē. quia si negatio sit infinitans aliquē terminū. tūc aliū
terminū sequentē nō facit stare confuse distributiue. vt hic. non hō ē aīal
Supposito. q; lij non teneatur infinitanter. tunc animal supponit deter-
minate. Dico etiā copulā ꝓpositionis. quia si duo verba ponerentur in
eadem ꝓpositione negatio precedens primū verbū non negat terminū se
quentem. nec cōfundit. sicut hic animal qō nō video. ē currens. lij currēs
manet affirmatū supponēs determinate. Quia negatio cadit super lij vi-
deo. et sup nihīl aliud. Et ergo copula principalis. s. lij ē. manet affirmata
Dico etiam. si sit distribuibilis. quia si talis terminus non esset distribui-

bitis. sicut terminus discretus. tunc staret discrete. vt Joannes non est plato. Dixi etiam. nisi aliud signum impediat quia si contingeret q̄ ante appositionē negationis. ꝓpter aliud signum distributiuum. termin⁹ supponeret confuse distributiue. vt hic Sor̄ est omnis homo. tunc negatiōe addita. talis terminus non supponeret confuse distributiue vt hic. Sor̄ non est oīs homo. q̄uis sequitur istam negationem sicut postea dicetur

¶ Octaua regula. Terminus infinitatus ꝑ istam negationem. nō supponit cōfuse distributiue. vt nō hō currit. quia bene potest descendi copulatiue. ḡ nō iste hō currit. et nō iste hō currit ꝛc̄ijs.

Notandum primo. q̄ Marsilius

In hoc capitulo scd̄o huius tractatus partialis determinat de suppositionib⁹ p̄ceptiue regulas speciales vniuscuiusq̄ speciei suppōnis ponēdo. ordine quo et diffiniēdo. Et aduerte. q̄ Mar. hic ponit regulas de suppositione. nō mixta. Est ḡ prime regule intellect⁹ iste. Termin⁹ discretus discrete tētus. ī quacūq̄ ꝓpōne ponat̄. siue Kathegorica siue ypothetica a parte cuiuscūq̄ extremi. stās ꝓ suo ſcato vltiato. scd̄m ꝯceptū scd̄m quē ē suū ſcatū vltimatū. supponit discrete. vt isti asini currūt. lij asini supponit discrete. cū sb̄ eo nō cōtingit descēdere. cū nō habeat inq̄ntū hmōi singularia. Et intelligit̄ prima Regula de suppositione discreta ꝑsonali sic̄ scd̄a de singulari materiali. Circa quas regulas incidit. Prima difficultas Vtrū termino singulari in ſcādo possit addi cōueniēter ꝓnomē demonstratiuū p̄mitiuū. Ad quā rñdet Joānes Dorp ꝑ duas ꝓpōnes. Prima termino singulari in ſcādo nō addit̄ cōuenienter ꝓnomē demōstratiuum primitiuū ꝓ discrete supponēdo. id ē vt supponat discrete. pz q̄a hoc hz ex sua ſcatione. ꝓpria. ḡ vt sic frustra adderet̄ sibi. Scd̄a ꝓpositio. termino singulari in ſcādo cōueniēter addit̄ tale ꝓnomē. ad dubitationē et equocationē termini tollendā. pz q̄a nisi sic dubiū esset ꝓ quo accipet̄ talis terminus. Et dr̄ notāter termino singulari in ſcādo. q̄a termino singulari i supponēdo. nō pōt addi cōueniēter hmōi ꝓnomē. vt iste hō ē animal. vñ si a termino singulari tolleret̄ oīmoda equocatio tali etiā termino nō conue-

nienter adderet hmõi ꝓnomẽ. Corollarie sequit ꝙ ista ẽ ꝓueniẽs locutio iste Soꝛ currit. ꝑz Scõa difficultas. Qua de causa ꝓnoia ꝑmitiua demonstratiua restringũt ad standũ ꝓ vno. et nõ ꝓnoia deriuatiua. Ad ℔ rñdet. Qꝛ hoc ẽ ex impõne principali taliũ ꝓnoim. ꝓnomẽ etenim demõstratiuũ ꝑmitiuũ ipositũ ẽ vt restringeret terminũ ad standum ꝓ vno solo siue ad supponendũ discrete. vel ad accipiẽdũ ꝓ certo ꝟcato. ꝓnomẽ vo demonstratiuũ deriuatiuũ ex sua ipositione vel naturali ꝟcatione. habet plura demõstrare. et nõ vnũ ꝑcise. vt lij meus in ista meus asinus venit. lij meꝰ põt demõstrare tres vel ꝙtuoꝛ ꝛc. asinos. scõm ꝙ ego possum hꝫe. plures vel pauciores asinos. ꝑz ꝙa de quolibꝫ illoꝛ veꝛ ẽ dicere. ℔ ẽ meus asinus ꝛc.

Pro intellectu ꝟcie ꝛ seqntiũ regl'aꝝ

Quãtũ ad pñs sufficit duplicia sunt Sinkathegreumata. s. materialitatis vt sunt lij iste terminus et generali' oia q̃ addita termino denotãt ipsum accipi ꝓ suo ꝟcato nõ vltimato siue materiali. Alia sunt ꝓsonalitatis q̃ nõ ꝓpedita denotãt accipi terminũ ꝓ suo ꝟcato vltiato. et sunt duplicia. s. cõfusiua. Alia nõ cõfusiua. cõfusiua sunt virtute quoꝛ terminus põt stare cõfuse tm̃ vel cõfuse distributiue. Et talia sunt duplicia. q̃dã sunt confusiua et q̃dã cõfusiua et distributiua simul. Confusiua tm̃ sunt virtute quoꝛ terminus põt stare cõfuse tm̃. vt sunt v̄ba ipoꝛtãtia actũ iteriozẽ aie vt ꝓmitto signa exclusiua. quantũ ad immediatũ terminũ ꝛc. Sed confusiua distributiua sunt illa. virtute quoꝛ terminus. potest stare confuse distributiue. et etiã confuse tm̃. vt lij omnis qõ terminũ immediate sequentem distribuit mediate vero. tm̃ modo cõfuse accipi denotat. Sed nõ confusiua dicũtur signa virtute quoꝝ terminus nõ põt stare cõfuse tm̃ aut confuse distributiue. et sunt duplicia. quedã sunt particularisantia et sunt q̃ denotãt accipi terminũ ꝓprie determiate vt q̃dẽ ꝛc. Alia sunt singularisantia vt virtute quoꝛ terminus potest accipi cõmunis singulariter. vt sunt ꝓnomia demonstratiua primitiue speciei. vt aliquid simile. Vbi aduerte. Qꝛ intellectus est prima causa. in acceptione termini communis sic vel sic. sed tm̃ instrumentales cause sunt huiusmodi sinkathegreumata limitantia intellectum ad sic vel sic. id est copulatiue vel disiunctiue terminũ accipiẽdum pro suis inferioribus. et hoc habent ex sua impositione vel etiã naturali ꝟcatione. Terminus etenim cõmunis est indifferens. ex sua impositione ad sic vel sic terminum concipiendũ sicut et ipe intellectus. est ex se indifferẽs Sed cum termino communi additur aliquod sinkathegreuma. ex tũc intellectus. qui prius fuit indifferens. per tale sinkathegreuma determinat ad taliter terminum capiendum materialiter personaliter. copulatiue vel disiunctiue ꝛc.

Est ergo

Notandum scõo. q̃ Subiectum

ꝓpositionis. particularis vel indefinite. cui nõ ꝓponitur aliq̃ sinkathegreuma cõfusiuũ. subiectum supponẽs. determinate ꝓprie vel reductiue supponit: dr̃ si nõ ꝓponit̃ signũ confusiuũ. alꝫ nõ tenet regula. vt istius q̃m equũ videt hõ. que ẽ indefinita. cũ tota virtus signi termineť in sbiectum. nec ferať in predicatum. Quarta regula similiter intelligatur.

¶ Sed diceres contra Mar. Si termini particularis et indefinite eodem modo supponũt. q̃ sunt eiusdem speciei. cõsequens falsum. Cũ sint membra diuisiua ꝓpositionis penes quãtitatẽ. tenet ꝓñtia. q̃a ꝓpositiones de terminis sinonimis. et eodẽ modo supponẽtibus sunt eiusdẽ speciei. Ad ꝟ soluendũ aduerte. Q̃z dupler est suppositio determinata. ſ. per se siue ꝓprie. et ẽ acceptio termini ꝑ suis inferioribus disiunctiue virtute alicuiꝰ sinkathegreumatis particularisantis. vt quidẽ hõ ẽ animal. subiectũ et predicatum ꝓprie supponũt determinate. cũ terminus ad taliter standũ ꝑ suis inferioribus determineť ꝑ lĩ quidẽ. et intellectus silr. determinať ad sic terminũ accipiendum. et sic supponunt termini indefinite affirmatiue Alia aũt est reductiua. Et est acceptio termini ꝓ suis inferioribus indistincte. id est nec precise. copulatiue nec copulatim nec etiã disiũctiue ⁊c̃. sicut lĩ hõ in ista. homo est animal. nec proprie copulatiue. accipiť quia tũc nõ posset accipi disiũctiue. nec etiã accipiť disiũctiue. q̃a alꝫ nõ posset capi copulatiue qđ ẽ falsum. patet addendo lĩ homo. lĩ omnis ⁊c̃. Quia tñ indefinita. maiorẽ habet cõuenientiã cũ particulari. q̃ cũ alia quacũq̃ patet quia habent eandẽ causam veritatis. eidem etiã opponunť ꝓpõni eiusdẽ subalternanť eodẽ modo conuertunť ⁊c̃ijs. Itaq̃ dixit Mar. terminos indefinite supponere determinate nõ ꝑ se ꝟ reductiue. alꝫ mẽbra diuisionis coincideret et formaliter. Et aduerte. Q̃z tercia quarta et q̃nta regule. possunt dici vna regula tali. Quilibet terminus cõmunis supponẽs cõmuniter tentus. signo cõfusiuo nõ determinatus vbicũq̃ ponať in ꝓpositione. supponit determinate. per se vel reductiue. Exempla in littera. Ꝓ sexta et septima intelligenda Regula

Notandum tercio. q̃ dupler est

Negatio. ſ. Ikathegreumatica. et ẽ q̃ ffcat actũ negãdi ꝑ modũ q̃etis. vel flurus. Exẽ primi vt lĩ negatio. Exemplũ scõi vt lĩ nego ⁊c̃. de talibus non ẽ mõ ad ꝓpositũ. Alia ẽ Sinkathegreumatica. q̃ denotat modũ accipiendi terminũ in ꝓpositione. Que ẽ dupler. ſ. Nominalis que est nomen vt nullus ⁊c̃. Alia ẽ aduerbialis q̃ ẽ aduerbiũ. Et ẽ dupler talis. ſ. Negãs et est que negando copulam: distribuit omnes terminos. tam mediatos

q̄ immediatos. et hoc nō impedita. De qua dr̄ q̄ est maligne nature. qm̄ quicquid post se inuenit totum destruit. id est negat. et oppositū inducit ita q̄ ante aduentū negationis si q̄ terminoꝝ steterit determinate vel cōfuse tm̄. hac negatione aduenientē supponet cōfuse distributiue. ⁊ ecōuerso Et ḡ ista habet duo officia. s. negare et distribuere. Alia aūt est infinitans q̄ est ablatiua termini ab omni suo ꝑcato. et cuiuslibet alterius inductia intellige termini cui īmediate adiungitur. vt hō de ꝑcato principali ꝑcat humanitatem. et de inadequato qd̄libet inferius addendo ei lij non dicēdo non homo. iam non stabit pro suo ꝑcato. sed pro omni alio a suo significato. vt boue leone ⁊c̄. qm̄ verificabit̄ de ipsis dicendo hoc est nō hō asino vel quocūq; alio ab eius ꝑcato demōstrato. Et talis ē pars extremi constituens ꝓpositionē affirmatiuā. Et est talis virtutis. q̄ addita superiori facit inferius de ipso et ecōuerso inferiori addita facit superius. vt hō est superius socrate. infinitetur lij homo et lij sor̄. dicendo non homo. nō sor̄. lij non sor̄ est superius siue et melius cōmunius. lij non homo. cum de omnibus alijs hominibus a socrate. natus est verificari lij non hō autē dūtaxat de alijs ab homine. itaq; arguendo sic. non sor̄ currit ḡ nō homo currit. arguitur a superiori ad inferius affirmatiue: que consequētia nihil valet. potest formari eadem distinctio de nominali negatione. Ex hijs sequitur q̄ omnis negatio est nepharie conditionis quia ablatiua. Sed diceres. cum in omni genere est dare primum. x. metaphisice. que negationum est maioris negatiuitatis. Pro quo

Notandum tercio. per aliquas ꝓpositiones.

Prima negatio noialis negans posita in principio ꝓpōnis ypothetice. solum negat copulam prime kathegorice. et nō negat scd̄am kathegoricam. vt nullus homo currit et deus est. lij nullus solum cadit supra primam copulam. et super extrema pertinentia ad illam copulam. ¶ Scd̄a ꝓpositio. negatio negans aduerbialis posita in principio ꝓpositionis ypothetice. negat omnes copulas sequen̄. et distribuit terminos pertinen̄. ad illas copulas vt nō hō currit et deus ē ibi deus supponit cōfuse distributiue. quia equipollet isti nullus deus est. Et intelligitur ista scd̄a regula siue ꝓpositio. de ypothetica nō cōsequētionali. q̄a ī ypothetica consequentionali solum talis negatio negat notā illationis. et nō negat copulas verbales. vt non si homo est animal deus est. lij non solū negat lij si. et nō nō alias copulas. ¶ Tercia ꝓpositio. negatio negās aduerbialis immediate addita. copule verbali negat tm̄ modo illam copulam distribuendo terminos tantū modo ad talem copulā pertinen̄. vt homo non ē animal et deus est. prima copula tantū mō negatur. et lij animal solum

distribuit. Et aduerte. q copula implicationis p negationē in principio ꝓpositionis positam nūqꝫ negatur. neqꝫ terminus eam sequens virtute eius distribuit. Sed ipsa copula implicationis. negatur p negationē immediate additā tali copule. et termin⁹ eā sequēs p huiusmodi negationē distribuetur. vel p aliqd sinkathegreuma cōfusiuū imediate sibi additum Ex isto habet q lij est primū in ista. nullus hō q ē risibilis ē asinus. nō negatur. neqꝫ lij risibilis distribuit. ꝫ tm̄ copula principalis. s. scd̄m lij ē negatur. et lij asinus distribuitur. ex hijs dicitur ad quesitum. q negatio aduerbialis et negans. est prima et maioris virtutis. patet.

Quinta regl'a itaqꝫ sic ē ītelligēda

Cuiuslibet ꝓpōnis totaliter vniuersalis siue cui⁹ totū distribuit subiectū supponit cōfuse distributiue. et hoc quantū ē de se. dr̄ cuiuslibet quia tam vl'is affirmatiue qꝫ negatiue. Et dr̄ totaliter vl'is. ꝓpter illam que ē partim vl'is et partim indefinita. sicut. cuiuslibet hoīs asinus ē aīal. subiectū illius nō supponit cōfuse distributiue. ꝫ mixtim. qa lij hoīs cōfuse distributiue. et lij asinus cōfuse tm̄. p illā regulā. aggregatū ex obbliquo ⁊ recto p̄cedēte ipsum obliquo. et sinkathegreumate cōformāte se ī casu cū obliquo. ⁊ nō recto. obliquus supponit ꝯfuse distributiue. rectus v̄o cōfuse tm̄. Et dicit quātū ē de se. ꝓpter istā oīs sol ē substātia. ¶ Septima regl'a. sufficiēter qa a Mar. declarat itaqꝫ in lr̄a videat. Pro cuius tm̄ intelligētia aduerte. Qꝫ sinkathegreuma impediri nihil aliud ē qꝫ vim suā circa terminū non ponere. id est terminū non posse negare aut cōfundere ⁊c. Vn̄ negatio impeditur multis modis. primo p aliā negationē. scd̄o p signū distributiuum vel equiualēs. vt nullus hō ē omne aīal. tercio p terminos includen̄ negationes sic sunt ꝯpatiui suplatiui ⁊c. q̄rto p signū speciale ꝯfusiuū. vt nō ꝓmitto tibi equū. lij equū nō supponit cōfuse distributīe distributiōe cōpleta licet bn̄ incōpleta. et oīm istoꝝ. Causa ē illa regula prius exposita. qcqd mobilitat īmobilitatū. īmobilitat mobilitatū. et nō solū talia īpedimēta intelligēda sunt de negationib⁹ veꝝ de qbuscūqꝫ sinkathegreumatib⁹ cōfusiuis pꝫ.

Pro octaua regula aduerte

Qꝫ aliud ē dicere infinitū. ⁊ aliud infinitatū. Infinitū em̄ in ꝓposito: est ex termino finito et negatione infinitāter tēta aggregatū. vt nō hō ē infinitū vel terminus infinitus. Sꝫ infinitatū ē terminus p negationē infinitanter tentā determinatus. vt nō hō lij hō ē infinitatū vel terminus infinitatus. Est ḡ intellect⁹ regule. Terminus infinitatus cōiter tētus. si nō impediat negatio supponit cōfuse distributiue. ratiōe infinitatis negatiōis. Et dixi cōmuniter tētus ꝓpter terminū excludere discrete tentū. qm̄ talis non est

vt sic capax distributionis. Dixi scdo. si nō impediat. quia si impediat nō supponet cōfuse distributiue. vt nihil qd ē nō hō currit. omne qd ē nō hō currit lij hō supponit cōfuse tm̄. qa sb eo nō licet descēdere copulatiue. pz practicāti

Contra arguitur primo sic.

Subiectū indefinite nō supponit alicuius determinate ergo ꝛc. Añs pz. de ista. hō ē species. Qz aūt sit indefinita. qa in ea subicit terminus cōmunis sine signo. et potēs determinari omni sinkathegreumate. sicut q̄libet indefinita sine signo. et verꝝ ē q ē simplr̄ idefinita. ¶ Scdo sic. vna negatio nō pōt impedire aliā. a distributione vel negatione ḡ ꝛc. nullū simile pōt impedire suum simile. sed vna negatio est alteri similis ergo. Maior quia tale additum tali magis facit tale. Minor cum sint eiusdem generis vel speciei. ¶ Tercio sic. Terminus infinitatus non supponit confuse distributiue ḡ ꝛc. Añs patet quia sub eo non contingit descendere copulatiue. quia non sequitur nō homo currit ergo nō iste hō currit ꝛc ijs. Qz autem talis nō sit bonus descensus. patet quia descēdere ē ad inferiora in supponendo arguere. ꝫ taliter descendendo non ē ad inferiora. verꝝ ad superiora arguere patet quia lij non iste homo est superius ad nō hō. vt diximus. ¶ Ad primū dr̄. q regula Mar. tenet. de indefinita. de extremis materialr̄ vel personaliter supponentibus. non autem de indefinita. cuius extrema vel extremum supponit simpliciter. ¶ Ad scdm dr̄. ad maiorem q illa est vera in phisicis non autem in logicis. logicus em̄ ne videat nugare ponendo idem bis dixit. q ibi vna negatio impedit aliam. hoc etiam ē maxime ex vsu. vtendi taliter negationibus. In talibus enim intellectus et voluntas sunt prime cause. vt dicit Joannes Dorp. ¶ Ad tercium dicitur. Qz comparando in descensu. lij non homo ad non iste homo. argueretur ab inferiori ad superius in supponendo. quia tamen non debet fieri descensus sub lij non homo. sed sub lij homo itaqꝫ iste homo est inferius sub lij homo quia semper argueretur ab inferiori ad superius in descendēdo sub tali termino infinito.

¶ Nona regula. Nomina recta a comparatiuis et superlatiuis gradibus sequentia eos supponunt confuse distributiue. vt hic Socrates est fortior homine. lij homine supponit confuse distributiue. et causa est. quia huiusmodi gradus. habent exponi per negationem. ¶ Decima Regula. Isti termini differt aliud non idem diuersum. et caret. et consimiles

eis faciunt terminos sequẽ es quos regunt supponere confuse distributiue. ꝓpter negationem inclusam. ¶ Undecima regula. hoc aduerbiũ sicut. et ita. et consimilia aduerbia importantia similitudinem faciunt terminum sequentem se stare confuse distributiue. vt hic soꝫ est ita fortis sic homo lij hõ stat confuse distributiue. ¶ Duodecima Regula. terminus cõmunis super quem cadit exceptio seu dictio exceptiua stat confuse distributiue. vt omne animal preter hominem est irrationale. lij hominem stat confuse distributiue.

Notandum primo. ꝙ Mar. hic cõ sequenter determinat de suppositione confusa distributiua virtute sinkathegreumatũ negationem includentium facta. Et pro noticia none regl'e Aduerte. ꝙ nomen regi a compatiuo vel superlatiuo nihil aliud ẽ ꝙꝫ terminare dependentiã ipsius cõparatiui vel superlatiui taliter tenti. id est comparatiue vel suplatiue tenti. Est ergo intellectus regule none iste. nomina. s. cõmuniter tenta. compatiuũ vel superlatiuum compatiue vel superlatiue tentum sequentia. et ab eis recta. ex vi huiusmodi excessus. et nõ impediti. supponunt hmõi nomnia cõfuse distributiue. vt soꝫ est fortioꝫ leone. lij leone supponit cõfuse distributiue. Dicitur sequentia. quoniam antecedentia cõparatiuũ vel superlatiuum virtute eius nõ supponunt confuse distributiue. vt asinus est homine fortioꝫ. quia negatio in huiusmodi terminis inclusa. nõ negat antecedentia sed sequentia. ꝯ hic Samson est leone fortioꝫ. leone non supponit confuse distributiue verũ determinate. Dicitur recta a compatiuo ex vi compationis ꝛc. quia si nõ fuerint recta ex vi comparationis nõ supponeret confuse distributiue. vt Samson est fortioꝫ manu leone. manu stat determinate. Unde dictio regitur ex vi cõparationis que terminat dependentiã comparatiui vl' superlatiui. Dicit non impediti. quia si impediti fuerint per aliqõ sinkathegreuma non distribueret. vt hic musca est fortioꝫ omni animali. que vera ẽ. cum lij animali supponat determinate. ista tamẽ falsa ẽ. musca ẽ fortioꝫ asali. qm̃ ego sum fortioꝫ ea. Exponit em̃ sic ista regula. musca ẽ fortis et nullum animal est ita forte sicut musca. scõa exponẽs est falsa ergo ꝛc. tenet cõsequentia a fal

sitate exponẽtis ad falsitatem exponibilis. ¶Decima regula. Omnis terminus includẽs negatione nem. regẽs post se ablatiuum mediante a vel ab distribuit ipm dũ modo nõ impediatur sicut sunt isti i termini caret ꝛc. Dicit notanter regẽs mediãte a vel ab. qa nisi sic tunc nõ oporteret ipm supponere cõfuse distributiue. vt sortes differt anima rationali ab asino. lij anima rationali stat determinate etem regit a lij differt. quia tamen nõ mediãte lij a vel ab. qz autem stet determinate. patet quia sor omni anima rationali nõ differt ab asino. qõ tamen sequeretur si lij anima rationali ibi distribueretur. possunt tamen alique dictiones negationem importãs terminũ a se rectum distribuere etiam sine talibus prepositionibus a vel ab. sicut dicendo iste caret visu. rudibile repugnat homini. lij homini supponit confuse distributiue. eodem modo dicendum est. de istis prepositionibus extra et sine respectu suorum casualium. vt iste est extra domum ¶Undecima et duodecima regule eodẽ modo exponantur in omnibus exponendo de termino cõmuniter tento. et a talibus dictionibus recto

De suppositione confusa tm̃ sit Prima regula. et tredecima. predicatũ vniuersalis affirmative. supponit confuse tm̃. vt omnis homo est animal. ¶Quartadecima regula. subiectũ propositionis exclusiue supponit confuse tm̃. vt tm̃ animal est homo. ¶Quindecima regula. terminus sequẽs mediate signũ vniuersale affirmatiuũ. cadens super copulã. supponit cõfuse tm̃. vt ois hõ ẽ aial. lij aial supponit cõfuse tm̃. silr hic cuiuslibet bois asinus ẽ currẽs. tã lij asinus qz lij currens supponit cõfuse tm̃. Et dico nos tanter cadens super copulam. quia si caderet super subiectũ nõ oporteret mo staret determinate. vt videns omnem hominẽ ẽ animal. lij aial supponit determinate. quia lij omnem non cadit super copulam. ¶Sedecia regula. quando duo signa distributiua. cadunt super terminum communem in propositione particulari indefinita vel singulari. talis terminus

supponit determinate. vt lij homo in ista Sor̄ non est omnis homo. Et descenditur sic igitur sor̄ non est iste homo vel sor̄ nō est iste homo ꝛc̄ijs similiter in ista. non omnis homo currit. Sed in vniuersali talis. termin⁹ supponit confuse tantum. vt omnis homo differt ab animali. et debet descendi disiunctim sic. igitur omnis homo differt ab hoc animali vel ab h̄ animali ꝛc̄ijs.

Notandum scdo. ꝙ hic marsilius

determinat de suppōne cōfusa tm̄ disiuncta. et intelligēda ē sic. ¶ Regula tredecima. Cuiuslibet ꝓpōnis vl'is affirmatiue. de cōsueto modo loq̄ndi predicatū supponens cōmuniter tentū. cui nō preponit̄ aliqd̄ signū imediate confusiuū. Et dūmodo predicatum. fuerit terminus absolutus id est nō relatiuū grāmaticale. supponit cōfuse tm̄ disiūctim. Exem̄ in lr̄a. Dr̄ affirmatiue ad excludendū vl'em negatiuā. Dr̄ de cōsueto mō loq̄ndi. qm̄ predicatū vl'is affirmatiue. de incōsueto mō loquēdi. vl' pars ei⁹ supponit determinate qn̄q̄. vt lij equū in ista. equū oīs hō videt. Dr̄ si nō addatur signū confusiuū. q̄a si sic staret. predicatū stare confuse distributiue vt oīs hō oīs hō est. Dr̄ vltimo. dūmodo predicatum fuerit ꝛc̄. Qui si fuerit terminus predicatū relatiuus. tūc nō supponet confuse distributiue. sicut ꝛ suū antecedēs. Dicunt em̄ logici ꝙ p̄dicatū istius. omnis hō ē ipse met. stat confuse distributiue. quia terminus relatiuus predicatur precise supponens ꝓ subiecto qd̄ ē suū antecedēs. ¶ Quartadecima regula sic est intelligenda. Cuiuslibet ꝓpōnis exclusiue. exponibilis gratia alietatis. i qua signū exclusiuū non negatur nec ꝑ signū vniuersale impedit̄. subiectū supponēs cōmuniter supponit cōfuse tm̄ disiunctim. predicatum vero ꝯfuse distributiue. vt tm̄ hō ē animal. Dicit̄ notanter exponibilis gr̄a alietatis quia si exponeret̄ gratia pluralitatis tunc subiectū supponeret determinate et predicatū confuse tm̄ copulatim. vt tm̄. v. sunt vl'ia. lij quinq̄ supnit determinate et vl'ia confuse tm̄ copulatim. Dr̄ in qua signū exclusiuū nō negat̄. quia tunc et subiectū et predicatū distribuibilia supponent cōfuse distributiue. vt nō tm̄ homo est animal. Dr̄ nec ꝑ signū vl'e impedit̄. quia si sic. tunc subiectū et predicatū supponerēt confuse distributiue. vt tm̄ omnis hō ē animal. ¶ Quindecima regula sic intelligitur. Et possunt super ea fundari tres regule. Et prima Mar. omnis terminus supponēs cōmuniter sequēs mediate. signum vniuersale affirmatiuū nō impeditū

cadens supra copulā ꝓpōnis. supponit cōfuse tm̄. Dicit nō impeditū. qa tūc supponeret determinate vt nō ois asinus bois currit et lij bois stat determinate. Dr̄ cadens supra copulā ⁊c. Et aduerte qꝫ id signū dr̄ cadere i copulam. qō non est pars extremi id est subiecti. sicut communiter in ista cuiuslibet bois asinus currit. lij cuiuslibꝫ nō ē pars extremi. Illud aūt dr̄ non cadere in copulā. qō ē pars extremi vt asinus cuiuslibet bois ē aīal lij animal ḡ in ista stat determinate. ¶ Vnde qñcūqꝫ signum ponitur inter partes extremi tota eius virtus de cōsuetudine logicoꝝ. relinquitur inter partes extremi. Licet etiam potest intellectus tale signū concipere vt est pars illius extremi. et vt tota eius virtus terminabitur. in termino cui immediate additur. vt ois bō ē aīal. lij ois pōt intellectus capere qꝫ sit pars extremi. vt sit sensus. res existēs ois bō ē aīal. Iste tm̄ qꝫuis cōmuniter nō distinguūtur. de rigore tm̄ dīt distingui. ¶ Scōa regula. Aggregatum ex recto ⁊ obliquo sequēs imediate. signū vniuersale affirmatiuū nō ꝓcedēte obliquo. rectū supponit confuse distributiue. vt qlibet asinus bois currit Et tenendū ē ꝓ regla Qꝫ signū nō distribuit aliquē terminū nisi sit eusdē casus cū ipō. si sit incōplexus. Si autē sit cōplexus nō distribuit nisi pars principalis que est determinabile sit eiusdem casus cum signo. ḡ h cuiuslibet bois asinus currit. lij asinus stat confuse tm̄. hominis vero cōfuse distributiue. et hoc ē qō dicit Mar. in regula. xv. Et ex ista sequit̄. ¶ Tercia regula. que est determinatio. et suum determinabile eodem modo supponunt. vt omnis homo albus currit. ¶ Sedecima regula est intelligēda de duobus signis quorum qōlibet seorsum distribueret ipsum. Et vt regula sit vīter vera. Aduerte. qꝫ quando cūqꝫ sup eundē terminū cōiter supponentē. cadunt duo signa distributiua quoꝝ vnū ē negatiuū. resolubile in negationem. et signum vniuersale affirmatiuū. sic qꝫ illa negatio et primum signum mutuo se impediant. remanente virtute confusiua signi affirmatiui in qō signum negatiuum resolutū fuerit tunc terminus sequens talia duo signa. supponit confuse tm̄. Et quādocūqꝫ neutrum illorum signoꝝ sit isto modo resolubile. tunc talis terminus supponit determinate in qcūqꝫ ꝓpōne ponatur. Et hoc qñ non fuerit. aliud signum confusiuū ꝑ ter talia duo signa distributiua. vt lij homo in ista nullū caput ois bō habet supponit confuse tm̄. licet ꝓpositio nō sit vniuersalis. ꝫ indefinita. vel particularis. vt Jo: Dorp. Causa est quia. lij nullū potest resolui in lij omne. et lij non. dicendo omne caput non omnis homo habet. ibi lij omnis et non mutuo se impediūt super illo termino homo. Et quia aduc manet virtus illius signi. s. omne confusiua et non impedita. ideo ratione eī lij homo supponit confuse tantum. Et dicitur. quando non fuerit. aliud signum ⁊c. quia in ista ois homo differt ab omni bole. lij homine stat

confuse tantum.eo q̄ preter negationem inclusam in lĩ differt. et preter lĩ omnis.ponitur aliud signum cõfusiuum.in principio propositionis. Sed in ista homo differt ab omni homine.lĩ homo supponit determinate.et quo preter illa signa distributiua nõ ponitur aliud signũ cõfusiuũ nec aliqõ illorũ distributiuorũ ẽ illo modo resolubile. Regula ℊ Marsilĩ ẽ vt frequenter vera

¶Decima septima regula. Terminus communis sequens verbum significans actum anime interiorem in quem transit actus illius verbi suppo nit confuse tantum.sunt aũtẽ huiusmodi verba debeo promitto appeto cognosco diligo ⁊cĩs.vt promitto tibi equũ vel promittitur tibi equus tam lĩ equum q̄z lĩ equus.supponit confuse tantum.debet eñ disiũctim descendi.¶Decima octaua regula. Terminus communis sequẽs aduerbia numeralia mediante verbo in eadem propositione supponit confuse tantum.vt bis comedi panem.ergo istum panem vel istum vel istũ panẽ bis comedi ⁊c.lĩ panem supponit confuse tantum.¶Decima nona Regula. Terminus cõmunis sequens copulatum.ex terminis de p̃dicamẽto vbi.aut quando.supponit confuse tantum. Exemplũ vt prage et Rome venditur piper.hodie et heri audiui missam. tam lĩ piper q̄z lĩ missam supponit confuse tantum.debet enim descendi disiunctim.et non aliter. et hec de regulis suppositionũ dicta sufficiant.

Notandum tercio. q̄ Marsilius

finaliter de suppositione confusa tantum distincta ratione signorum specialium confusiuorũ.actum.scilicet anime interiorem importantium ⁊c. Vnde actus anime sunt duplices.scilicet Interiores.et sunt actus intellectus vel voluntatis eliciti.vt intelligere velle.et cetera

Alij sunt exteriores et sunt actus potentiarum sensitiuarum vt sunt videre au-
dire ꝛc. ¶ Est ꝯ intellectus Regule Decimeseptime iste. Terminus sup-
ponens cōmuniter sequēs dictionē actū anime interiorē importantem
affirmatiue. rectus a tali dictione in quā transit actus importatus ꝑ talē
dictionem. supponit cōfuse tm̄. vt sunt contemno desidero ꝛc̄ijs. et eorū
participia. dr̄ sequens quia si precederet nō oporteret tūc ipm̄ supponere
cōfuse tm̄. vt hoiem cognosco lij hominē stat determinate. dr̄ dictionem
actū anime ꝛc̄. quia cū importaret actū anime. sensuū exteriorum. tūc pōt
stare determinate. et nō cōfuse tm̄ virtute talis dictionis. vt video lapidē
Dr̄ affirmatiue. id est dū modo talis dictio nō includat negationem. quia
si talis dictio includat negationē. Extūc talis terminus supponit cōfuse
distributiue virtute negationis incluse. vt lij lectionem in ista ignoro le-
ctionē. Dr̄ rectus a tali dictione in quā transit actus ꝛc̄. quia si nō regeret̄
a tali dictione. tūc nō supponeret cōfuse tm̄. ꝫ determinate vt lij intellectu
in ista. Cognosco hominē intellectu. qm̄ lij intellectu. nō denotat̄ transire
actus huius verbi cognosco. Silr̄ dicendū de istis verbis. obligor. et re-
quiro. Et dicit hic Joannes Dorp. ꝙ sub termino taliter supponente. s.
cōfuse tm̄ ratione hmōi dictionū. nō licet descēdere quocūqꝫ modo. quia
inqt talis terminus appellat suā rationē formalē. ꝛ a termino taliter stāte
cōfuse tm̄. ad ipsum stantē determinate ē bona cōsequētia. nisi aliud impe
diat vt cognosco hoiem ergo hoiem cognosco. et hec ē sentētia Joannis
Buridani. oppositum tn̄ tenēt alij et dicūt ꝙ potest descēdi disiunctiue
vt dicit Mar. in textu. de hoc i tractatu descēsuū. ¶ Decimaoctaua regula
sic intelligitur. Terminus cōmuniter supponēs. sequens aduerbium vel
nomen adiectiuū numerale. in eadē ꝓpōne. rectus a verbo. ex vi trāsitiōis
a parte post. determinato ꝑ hmōi numeralia. Et dū modo coniunctio in-
clusa. in huiusmodi numeralibus teneatur diuisiue. supponit confuse tm̄
vt bis cantaui missam. duplex ē suppositio ꝛc̄. tam lij missam. qꝫ lij sup-
positio stant cōfuse tm̄: dr̄ sequēs q̄a alias nō oportet. dr̄ rectus a tli v̄bo
mediāte aduerbio vel adiectiuo numerali. quia si nō. extūc nō supponeret
cōfuse tm̄. vt sor̄ q̄ bis bibit vinū ē aīal. lij aīal stat determinate. Dr̄ ex vi trā
sitionis. q̄a si nō regeretur ex vi trāsitionis. nō staret cōfuse tm̄. vt bis legi
missam gratia dei. ibi gr̄a stat determinate. Dr̄ dūmō cōiunctio inclusa. te
neatur diuisiue. q̄a si tenetur complexiue. nō oporteret. ꝙ staret cōfuse tm̄.
Et causa est. q̄a tales ꝓpōnes equalent vni ypothetice copulatiue. cōpo-
site ex duabus kathegoricis. que nō pn̄t verificari de vna et eadē re Vnde
Coniūctio tenet̄ duplr̄ s. diuisiue. et hoc qn̄ cōiungit duas vel plures ꝓ-
positiones cathegoricas. Alio modo cōplexiue. vt qn̄ cōiūgit terminos.
vt homo et asinus est animal. que est congrua capiēdo lij. et. complexiue

et falsa. cū nullū sit vnū animal. homo ē asinus. capiendo autē. et diuisiue esset vera: et valet tm̄. hō ē animal et asinus ē aīal. ¶ Decima nona Regl'a. eodē mō ꝑ oīa ē intelligēda. sicut ꝑcedēs Et eadē ratio regule ē assignāda ista em̄ Parisius et Rome vēdit̄ piper. ē resolubilis in vnā ypotheticam istā. s. Parisius vendit̄ pip̄ ⁊ Rome vēdit̄ pip̄. mō iste due ypothetice nō verificant̄ ꝓ vno determinato pipere. ḡ in ꝑma lij piper supponit cōfuse tm̄. al's esset falsa q̄ tn̄ cōiter cōcedit̄. Et aduerte. Vt dicit Joannes Dorp q̄ nō solū copulatū de terminis ꝑdicamēti. vbi aut qn̄ facit stare terminū sequentē cōfuse tm̄. verū copulatū cuiuscūq̄ ꝑdicamēti. vt hō et asinus ē animal. ibi lij aīal supponit cōfuse tm̄. capiēdo lij et. diuisiue. q̄a si caperetur cōplectiue. staret determinate et esset falsa. pz Preter istas regulas ponitur talis Regl'a. Omne sinkathegreuma mixtū (id est ex kathegreumate ⁊ sinkathegreumate distributiuo constitutū) facit terminū sequentē imediate stare confuse tantum disiūctim. vt sunt vbiq̄ semper. infinitum eternum. vt semper homo fuit. lij homo stat confuse tantum ⁊c̄.

De suppositione cōfusa tm̄ copulata. ponitur Prima Regula.

Omnis terminus cōmuniter supponēs sequēs imediate signū collectiue tentū supponit cōfuse tm̄ copulatim. vt oēs apl'i dei sunt. xij. Et dr̄ collectiue tentū. quoniā distributiue tentū facit stare terminū cōfuse distributiue. se sequentē. pz. vn̄ q̄libet talis de signo tali ē distinguēda. penes signū collectiue et distributiue tentū. ⁊ nō simpl'r iudicāda i veritate. ⁊ terminoꝝ acceptione. ¶ Scd̄a regula. Omne predicatū exclusiue gr̄a pluralitatis exposite. supponit cōfuse tm̄ copulatim dūmodo signū nō impediat̄ exclusiuum. vt tantum quinq̄ sunt predicabilia. lij predicabilia stat cōfuse tm̄. copulatim. subiectum vero stat determinate

Contra arguitur primo sic. Mar.

ē insufficiēs. Tum q̄ nō fecit mētionē de suppōne cōfusa tm̄. tū q̄a nō fecit mētionē de suppōne terminoꝝ sinkathegreumata. mixta sequentiū ⁊c̄ijs ¶ Scd̄o sic. Nullū sinkathegreuma nō ampliatiuū pōt cadere in copulā ḡ regula. xvj. falsa: Añs ꝓbat̄. q̄cq̄d cadit in alteꝝ terminat eiꝰ depēdentiā. ꝫ nulla copula cū sit purū sinkathegreuma. ꝑmo ꝑiar. terminat depēdentiā alicuiꝰ sinkathegreumatis. ḡ ⁊c̄. maior pz. q̄ nihil cadit in alteꝝ. cuius ip̄m nō ē susceptiuū. neq̄ eiꝰ depēdētie terminatiuū. ¶ Tercio sic. Ista est incōgrua hō et asinus ē aīal. ḡ lij aīal nō stat cōfuse tm̄ disiūctim. añs patz q̄a geminatū singulare eq̄pollet pl'i. aīal aūt ē singularis nūeri. sil'r copula.

¶ Ad primū dicendū. q̄ licet Mar. nō fecerit mētionē de tali suppositiōe expsse. satis tñ fecit fauēdo breuitati. cū determinauit de cōfusa tm̄ disiūcta ¶ Ad scdm dicendū q̄ licet sinkathegreumata nō cadāt i copulā. ratione partticularisationis. vel distributionis. sicut cadit i terminos kathegreumaticos. tñ bñ cadūt in ratione vnionis. id est sub ratione q̄ ē extremoꝝ vnitiua. Et qñ dr̄ ē sic purū sinkathegreuma ḡ ꝛc̄. Dicēdū. saluo meliori iudicio. q̄ ipsa vt sic p̄cise accepta. id est extra actū cōiūgēdi extrema sumpta. sicut extra ꝓpositionē. nō determināt̄. ꝫ ꝓ quāto ē vnitiua extremorū vñ ipsam copulā vna cū sinkathegreumate determināte ipam. cadit ad extrema q̄ vnit. ¶ Ad terciū. negat̄ añs. ad ꝓbationē dr̄. q̄ verꝫ ē capiendo lij et. cōplexiue. nō aūt qñ capit̄ diuisiue

Tractat' Scds minus p̄ncipalis de suppōne terminoꝝ Relatiuorū

Estat iā dicere. de suppositione terminoꝝ relatiuoꝝ de quibus primo ponunt̄ aliq̄ diuisiones. Quaꝝ prima ē hec. Relatiuoꝝ. quedā sunt Substātie. vt is suus idē ipse sui alter. neuter et similia. Quedā sunt accidētis. vt totiens. quotiens tale. tot. tm̄ et silia. Et dicunt̄ relatiue substātie. q̄a circa res ꝓ quibus supponunt sua antecedētia. nō cōnotāt adiacere. qualitatē aut quātitatē. aut aliq̄ talē dispositionē extrinsecā. de p̄dicamēto accidētis. ꝫ supponūt ꝓ rebus ꝓ q̄bus supponūt sua añcedētia. sine aliqua tali aliena cōnotatiōe Per oppositum relatiua accidentis. ideo dicuntur accidentis. quia connotant dispositionem seu habitudinem alicuius predicamenti accidentium. Exemplū vt tale cōnotat qualitatem. quātum connotat quātitatē totiens quotiēs

Notandum primo. q̄ iste ē Scōs

Tractatus huius principalis suppositionū tractat⁹. In quo Mar. agit de suppōne terminorū relatiuorum. et cōtinet tria capitula. In quorum primo agit de diuisionibus et diffinitionibus terminorum relatiuorum more boni iuuenum preceptoris. Pro noticia quorum aduerte: Q̄ relatiuum prima sui diuisione est dupler. s. Logicale. de quo nihil est ad p̄positum. cū eodē mō supponat sic̄ terminus absolutus. vt pater ⁊c. Aliū est relatiuū grāmaticale. Quod pōt capi dupliciter. s. prime intētionaliter siue p̄ denoiato. Et est terminus Mentalis vocalis vel scriptus excitās intellectū ad formandū cōceptū. De añcedēte. et hoc ē qō dr̄ communiter Relatiuū est ante late recordatiuum rei. id est añcedentis. vt soř currit et ille mouetur. lic̄ ille est relatiuū grammaticale. et de isto⁹ ageř hic i suppositione. Alio modo capiř scōe intētionaliter siue p̄ p se p̄cato. et ē respect⁹ rationis attributus p̄ intellectum. termino mētali vocali vel scripto. sub ratione excitationis. intellectus ad formandū noticiam de re añcedētis Nō Relatiuū prime intētionaliter siue p̄ denoiato captū est tripler. s. referens tm̄. et est sinkathegreuma purū. imediate additū. suo relato. limitans ipsum ad stādum relatiue. Nō termin⁹ dr̄ stare relatiue. q̄ imediate determinatur p̄ pnomē demōstratiuū relatiuū. vt Soř currit et ille Soř mouetur. lic̄ ille ē pur̄ sinkathegreuma. qa ei p̄cise corr̄ndet actus excitādi intellectum. lic̄ soř vero tenetur relatiue qa prius i añcedēte est positum. ⁊ tandem p̄ pnomē. s. lic̄ ille determinatum. ad standum relatiue. Et tale relatiuū cū significet aliqualiter p̄cise. nō supponit psonaliter captū. Aliud ē relatum tm̄. et ē añcedēs p̄ pnomē relatiuū imediate determinatū. vt soř currit et ille soř mouet. lic̄ soř scōm. est relatiuū relatum tm̄. qa relatiue denotař accipi. et istud supponit. cū sit terminus absolutus. de istis nō est h̄ ad p̄positū cū satis sit dictū de ipsis. Tercium est relatiuum referēs ⁊ relatum simul. et est sinkathegreuma mixtum. ex actu referendi. et relato simul cōstitutum. ⁊ p̄ stante. Dicit referens et relatum simul. vt soř est animal ⁊ ille est substātia. lic̄ ille est relatiuum referēs. quia excitat potētiam ad formādū noticiā. et dr̄ relatū qr ad noticiā añcedētē excitat et vicē añcedētis supplet. Et de istorum suppōne. hic agit Mar. Et talia vt dicit Mar. sunt duplicia. s. Substātie ⁊ sunt q̄ in referēdo suū añcedēs nō cōnotāt aliquā dispositionem accidentalem. adiacere rei p̄ qua supponit suū antecedēs neq̄ alicui rei cōparate rei añcedentis vt suus ⁊c. Et quo sequit̄ q̄ relatiua substantie nō ex eo dicunt̄. quia subam referāt. quia indifferenter possunt substantiam et accidens referre. Sed quia non connotant aliq̄s dispositionem adiacere rei p̄ qua supponit suum antecedēs vel rei comparate

rei antecedētis. Alia sunt accidētis et sunt que in referendo suū antecedēs cōnotant aliquā dispositionē adiacere rei pro qua supponit suū añcedēs vel rei cōparate rei añcedētis. vt sor̄ est albus et talis ē plato. ibi talis ē relatiuum accidentis. et refert lij sor̄ et cōnotat dispositionē accidētalem vt albedinē adiacere socrati et platoni qui cōpatur ad socratē in ratione albedinis. Dicitur ergo accidētis. quia cōnotat dispositionē tali vel tali rei adiacere. et nō quia referat accidēs. vt patet in textu

¶ Scda diuisio. Relatiuorum substātie. quedam sunt relatiua idētitatis vt idem is suus ipse sui. et similia. Alia sunt diuersitatis. vt reliquus. alius alter et similia. Et dicuntur idētitatis. quia accipiunt̄ pro eodem. pro quo accipiebatur suū antecedens. Sed diuersitatis dicuntur que nō accipiūt̄ pro eodem pro quo accipiebat̄ antecedens. Itē relatiuorū idemtitatis. Quedam sunt reciproca. vt se suus. Alia nō reciproca vt ipse idem et silia. et est talis differentia inter ista. quia relatiuū reciprocum referens totale subiectū ꝓpositionis. ponit̄ ī eadē ꝓpōne. cum suo antecedēte. et ꝑcat actū signatū per verbum īmediate transire. in rem ꝓ qua supponit antecedēs Exemplū sor̄ diligit se. sor̄ studet sibi vel sor̄ equitat suū asinū. ī omnibus eñ ꝑcatur q̄ actus signatus per verbum insit ipsi socrati. in tercia propositione ꝑcatur qd̄ equitatio. fit ab ipso socrate. respectu asini ab eo possessi et hoc semper importat rem pro qua supponit suum antecedēs. non sic est de relatiuis nō reciprocis. nam quando referunt totale subiectum ꝓpositionis semper ponūt̄ in alia ꝓpositione. et actum per aliud verbum signatū. exprimunt respectu sui antecedētis. vt hic sor̄ currit et ille mouet̄ Ecce qualiter lij ille ponitur in alia propositione et alium actū significat transire in socratē. q̄ illum quē ꝑcat primū verbum

Notandum scdo. ꝙ marsilius hic

Subdiuidit vnum membrum predicte diuisionis dicens. Q̃ duplex ē Relatiuum substātie. s. idemtitatis. et est qd̃ refert suum antecedēs p̃cise pro illo vel ꝓ illis. ꝓ quo vel quibus tale antecedens accipitur. Et est duplex. s. Reciprocum et nō reciprocū. reciprocū ē. qd̃ in referendo suū añs. existens totale subiectum vel pars principalis denotat actum ꝑ verbum importari transire imediate in rem ꝓ qua supponit suū antecedēs. Et tūc ponitur in eadem kathegorica. vt dicit Mar. cū suo antecedente. vt sor̃ diligit se. Et dicūtur reciproca quia actus verbi in eundem terminū a quo ꝓcedit reflexiua ad similitudinē motus reciproci. q̃ idem habet ꝓ termio a quo. et termino ad quem. vt dicit. vj. phisicoꝝ. Vnde dicit Sco. dis iiij. primi. q. j. ꝙ ꝓnomen reciprocum denotat actum terminari ad idem suppositum a quo procedit ille actus. aliter nō esset reciprocum. Sz relatiuū non reciprocum est qd̃ refert suum antecedens existens totale subiectum vel principalis pars subiecti. non denotans actum per verbum importatum. transire imediate in rem. ꝓ qua supponit suum antecedens. et non ponitur in eadē kathegorica cū suo antecedente. vt sor̃ currit et ille mouet̃ Aliud est relatiuū substantie diuersitatis. et est qd̃ importat aliud vl' alia q̃ꝫ suū antecedens. vt sor̃ currit et alius legit. Aduerte qd̃ Relatiuum accidentis etiam est duplex. s. Idemtitatis et ē qd̃ natum ē supponere pro re simili vel equali rei pro qua verificatur ꝓpositio sui antecedentis. vt sor̃ ē albus et talis est plato. Et tale est duplex. s. reciprocū. et non reciprocum. Reciprocū qd̃ in referēdo suū añcedēs denotat. dispōnem accidētalem. reflecti in rē antecedētis vel rē compatā rei antecedētis vt sor̃ videt se taliter qualificatū. sicut plato lij talr̃ qualificatū ē relatiuū idētitatis reciprocum Sed non reciprocū dr̃. illud qd̃ in referendo suū añcedens nō denotat dispositionem accidentalem. reflecti in suū antecedēs vel rem comparatam rei antecedentis. vt sor̃ est albus et talis est plato. lij talis est relatiuū accidentis idemtitatis non reciprocum. Aliud est relatiuum accidētis diuersitatis. et est qd̃ natum ē supponere ꝓ rei dissimili vel inequali: rei ꝓ qua verificabile est suū antecedens. vt sor̃ est albus et alteriusmodi est plato. Et est duplex. s. reciprocum vt se aliter qualificatum. Aliud non reciprocū vt aliter ꝛc̃. cum enim dicitur sor̃ videt se aliter qualificatum denotat̃ actꝰ per verbum importatus. s. videt ad idem suppositum terminari a quo exiuit sub alteritate. tamen dispositionis accidentalis. rei antecedentis. vel rei comparate rei antecedentis. In ista vero sor̃ est aliter qualificatus, nō fit huiusmodi actus verbi ad idem verbum reflexio. quare nec aliqua reciprocatio Practica. ¶ Et aduerte. Q̃ relatiua sunt adinuenta.

Ad plenarium et determinationem formandum conceptum antecedentis. sub identitate vel diuersitate consideratum. quem quidem non sufficiunt facere antecedentia. etiam loco talium relatiuorum sumpta. In ista cō Socrates currit et ille mouetur. est plenior conceptus socratis. q̄ in ista Socrates currit et socrates mouetur. Et hoc habent relatiua ex sua impositione. patet.

Tunc sunt regule de relatiuis identitatis. Prima. relatiuum identitatis pro nullo supponit. nisi propositio in qua ponitur suum antecedens. p aliquo verificetur. pbatur sic. quia non potest supponere nisi pro illis p quibus propositio in qua ponitur suum antecedēs verificet. Assumptū pbatur. nam si relatiuum supponeret p alijs q̄ p illis p q̄bus ꝓpositio in qua ponitur suum antecedēs verificat. g̃ hec debet concedi. asinus est animal. illud est homo. q̄ falsum ē. quia cōmuniter repūtat q̄ illud aīal q̄ē asinus sit hō. q̄ nō ē verū. pbaī cōsequētia. nā si illj illud supponeret p alijs aialibus. q̄ p illis p q̄bus hec asinus ē aīal verificaī. tūc staret p boīe et alijs animalibus indifferenter. sicut iste terminus aīal. et sic subiectū et predicatū huius ꝓpōnis nō supponeret p eodē. et p pīs dicta propositio nō esset vera. Et hac regula inferī Corollarie. q̄ nō oportet. si aīs loco relatiui positum faciat ꝓpōnem verā. q̄ relatiuum ibidem positum faciat illud idē. patet hoc. nam hec ē vera. asinus est animal. et animal est homo. Sed tamen ponendo loco sēdi animal hunc terminum illud. erit falsa. hec enī est falsa asinus est animal et illud est hō. vt prius dicebatur. Et causa huius est hec. quia antecedēs supponit p pluribus q̄ relatiuū

Relatiuum em̄ solum supponit pro illis pro quibus ꝓpositio in qua po
nitur suum antecedens verificatur. Scd̄a regula nō oportet Relatiuum
pro tot supponere sicut suum antecedēs. patet hoc ex declaratione regule
precedentis. Nam relatiuū solum supponit pro illis ꝑ quibus ꝓpositio
in qua ponitur suū antecedēs verificat̄. Sed antecedēs sepe supponit pro
pluribus alijs. vt in ista. asinus ē animal. lij animal supponit indifferēter
et disiunctiue. ꝑ omnibus alijs animalibus sed solum ꝑ rudibilib⁹ veri
ficatur. Tercia regula Relatiuum idemtitatis. si supponit. supponit p̄cise
pro illis ꝑ quibus ꝓpositio in qua ponitur suū antecedēs. verificatur. ita
q̄ nō ꝑ pluribus. nec etiam pro paucioribus prima pars patet ꝑ primā
regulā. scd̄a pars patet. quia intellectus semper accipit relatiuū ꝑ illis ꝑ
quibus ꝓpositio in qua ponitur antecedens verificatur. vt hic omnis hō
est albus. et ille est coloratus intellectus capit lij ille ꝑ hominibus albis.
quia pro illis ꝓpositio in qua ponit̄ añcedēs verificat̄. et hec regula etiam
patet ex alio. cū omnes dicūt. q̄ relatiuū ꝑ illis supponit. ꝑ quibus pro-
positio in qua ponit̄ suū añcedens verificat̄. que igitur esset ratio. qd̄ pro
vno et nō ꝑ alio. relatiuū supponeret. patet. q̄ nulla. Relinquitur igit̄. q̄
relatiuum pro omnibus supponit pro quibus ꝓpositio in qua suū ante-
cedens ponitur verificatur. et non pro pluribus ex qua sequūtur aliq̄ co-
rollaria: primū: Relatiuū qñq̄ supponit añcedente suo non supponente
patet in hac copulatiua. añchristus non est et ille erit. nam lij añchristus

nō ſupponit vt patebit in principio totius Tractatus. et lij ille ſupponit
pro añchriſto qui erit. quia pro illo dicta ꝓpoſitio. añchriſtus non ē. ve-
rificatur. igitur per precedentem regulam lij ille pro illo ſupponeret

Notādū tercio. q; iſtud ē capitulū

huius tractat⁹ ſcdi. In quo Mar. determinat de ſuppoſitione relatiuoꝝ ponendo regulas. Pro intelligentia quarum. ponuntur alique ꝓpōes. ¶ Prima. Añcedens relatiui ē terminus exꝓreſſe vel implicite ante relatiuū poſitus. cōformatiuus i numero genere et perſona. cum relatiuo. ad cuius ſcati noticiam formandā excitat relatiuū ipſum. vt ſoꝛ currit et ille mouetur. lij ſoꝛ ē antecedēs exꝓreſſum. huius relatiui ille. ¶ Scda propoſitio. ꝓpoſitio antecedētis ē ꝓpoſitio includens exꝓreſſe vel implicite antecedens relatiui. ¶ Tercia ꝓpoſitio. ꝓpoſitionē verificari. eſt ipſam ꝓ ſuo ſcato totali ⁊ ꝓpoſitionali accipi. Vel ē ipſam de ꝓnomine eius ſcatum totale demonſtrante enūciari. ⁊ hoc fit loco ꝓpōis aſſumpta aliq̄ littera vt iſta homo ē animal verificaretur ſcōm iſtum ſcōm modū ſic hoc eſt. h demonſtrato. per lij hoc eius totali ſcato. Primū tñ ē verius. diſtinctio ſit iſta. Duplex ē relatio. ſ. Simplex. ē quando relatiuum ſupponit ꝓ eadē re in ſpecie et non in numero cū ſuo antecedēte. vt mulier clauſit q̄ portā reſeruauit. antecedēs ſupponit ꝓ eua. lij que genitrice dei. Alia ē ſuppoſitio perſonalis que eſt quando relatiuū et ſuū antecedens ſupponit ꝓ eadem re in nūero. exemplū ꝓz. Iſtis preſuppoſitis. tres regule Mar ſilij poſſunt vna regula formari. Itaq; aduerte. Q; quia relatiuū idemtitatis ſubſtātie nō reciprocū. aut ponit i copulatiua aut diſiūctiua aut ꝑditionali ꝓpōe Si primum de ipſis ertunc fiat prima regula. ex tribus Mar. elicita iſta Omne relatiuū idemtitatis ſubſtantie nō reciprocū. ſupponēs in ꝓpōe copulatiua affirmatiua. et relatione ꝓſonali referens. non reſtrictum nec ampliatū. ſupponit ꝓ illo vel illis ꝓ quo vel quibus verificatur ꝓpoſitio ſui antecedētis. Dicitur notāter idētitatis. et ꝓ hoc excludunt relatiua diuerſitatis. quia talia non ſupponunt ꝓ eodem pro quo ꝓpoſitio añcedētis eſt verificabilis. vt hō currit et alius reſumit. Dicit ſupponens. quia ſi nō ſupponeret. etiam nō oportet q; ꝓ eodem cū antecedēte ſupponat Vbi aduerte. Q; relatiuū idētitatis ſubſtantie aliquando ſupponit eius antecedēte nō ſupponēte. et ecōuerſo añcedēte nō ſupponente. relatiuum poteſt ſupponere ꝓ eo ꝓ quo ꝓpoſitio antecedētis ē verificabilis. ꝓz hoc ex corollario Mar. tercie regule. vbi dat exemplū dicēs. añchriſtus non ē et ille erit. lij ille. ſupponit ꝓ añchriſto qui erit. vt dicit Mar. qñ ꝓpoſitio

antecedentis est verificabilis de ipso. antecedens vero. s. lij añchristus nō supponit cū nō p̄t esse verificari de aliquo mediāte copula lij est. scōm p̄z dupliciter primo ꝓpter determinationē a referribilitate antecedētis ip̄i relatiuū alienāte. vt lij ille. in ista hō est risibilis et ille existēs asinus ē aial. nō supponit. cū remoueaī ab eo essentiale. s. antecedēti referribilitas. scōo hoc fit ꝓpter falsitatē ꝓpōnis añcedentis. vt lij ille in ista. hō ē asinus ⁊ ille ē rationalis. non supponit. p̄z quia in copulatiua relatiuū supponit p̄o illo vel illis. ꝑ quo vel quibus. ꝓpositio sui antecedentis verificaī. Sz ꝗa ꝓpositio sui antecedentis ꝑ nullo verificari p̄t. cū sit ꝓpositio impossibilis impossibile aūt de nullo verificari p̄t sicut nec aliq̄d de ipso. vt dicit Sco. ij. dis. primi. q. ij. quare ⁊c. Dicit in ꝓpōne copulatiua affirmatiua. quia in distributiua et cōditionali nō oportet tale relatiuū supponē vt diceī inferi⁹. Dī referēs relatione psonali. ꝗa si relatiuū referret antecedēs relatione simplici. nō oportet tunc ꝙ supponat ꝑ eodē in numero ꝑ quo ꝓpositio añcedentis ē verificabilis vel añcedēs. ꝫ sufficit ꝙ supponat ꝑ eodē in specie ꝑ quo suū añcedēs ē vificabile. vt femina peccauit q̄ saluauit lij q̄ supponit p̄o eodem in specie. et nō in numero. vt dictū ē p̄ius. Dī nō restrictum nec ampliatū. ꝗa si sic. ertūc non supponet relatiuū. non supponit ꝑ illo vel illis ꝑ q̄bus ꝓpositio sui antecedētis verificaī. vt lij ille in ista hō ē aial et ille existēs soī currit. ꝗa antecedētis ꝓpositio nata ē verificari p̄o omni hoie disiūctiue. ꝫ lij ille solū ꝑ socrate. ratione restrictionis Dī ꝑ illo vel illis ꝑ quo vel q̄bus ꝓpositio sui añcedētis verificaī. ad innuendū ꝙ in copulatiua non oportet relatiuū supponere ꝑ omni illo vel illis p̄o q̄bus añcedens natū ē supponere. vt dicit Mar. in scōa regula. ꝫ sufficit ꝙ supponat ꝑ eo ꝑ quo ꝓpositio sui añcedētis ē verificabilis ⁊ nō ꝑ pluribus vel paucioribus. vt dicit Tercia regla Mar. vt animalē rationale et illud ē hō lij illud supponit ꝑ animali rationali q̄m ꝑ illo verificaī ꝓpositio sui añcedētis. ꝫ lij animal q̄d ē suū añcedēs supponit ꝑ omni aniuali disiūctiue. vt dicit Mar. in prima et scōa regulis. Et scito. Oz Mar. in prima et tercia regulis nō ꝓtradicit sibi ipsi licet videaī vt fateī ipse met in obiectione prima tert⁹ imediate sequētis. p̄z ꝗa hoc facit ꝑ famositate studij Parisieñ. et etiam ꝑ diuersitate tp̄is. et q̄d maius est nō tanta capacitas ingenij. nunc et tunc. vt fateī ipse. Sin aūt relatiuū idemtitatis substantie ponaī in ꝓpositione disiunctiua. de ipso sit. ¶ Scōa regula. Relatiuū idētitatis substantie non reciprocū supponens in ꝓpōne conditionali. supponit p̄o illo vel illis p̄o quo vel quibus suum antecedens si loco eius poneretur supponeret. et non oportet ꝙ supponat p̄o illo v̄ illis ꝑ quo vel quibus. propositio sui antecedentis verificatur supposito ꝙ p̄o aliquo verificetur talis ꝓpositio. patet ꝗa ista cōmuniter nō conceditur

deus nõ ẽ. si ipse ẽ omnipotẽs. et tñ si illud relatiuũ ipse solũ supponeret ꝓ illo vel illis ꝓ quo vel q̃bus ꝓpositio sui añcedẽtis ẽ verificabilis. ipsa esset vera q̃a sensus ei⁹ ẽ. deus nõ ẽ si ipse deus q̃ nõ ẽ ẽ oipotẽs. ⁊ ille sensus ẽ verus. cũ sit bona ꝯñtia. cũ añcedẽs ẽ ꝓpositio ĩpossibilis. mõ oĩs cõditionalis cui⁹ añs ẽ impossibile ẽ vera. et silr̃ dicat̃ de ista soꝛ̃ ẽ asin⁹ si ipse ẽ hõ. Sin v̓o tale relatiuũ ponat̃ ĩ ꝓpositiõe disiũctiua de ipso sit tal̃. ¶ Tercia regula. Relatiuũ idẽtitatis substãtie nõ reciprocũ. supponẽs in ꝓpõne disiũctiua. nõ mõ supponit ꝓ illo vl̃ illis. ꝓ quo vl̃ q̃bus ꝓpositio sui añcedẽtis verificat̃. ꝫ etc̃ ꝓ omni illo. ꝓ quo supponit suũ añs. ista em̃ cõcedit̃ soꝛ̃ currit vel ipse q̃escit et tñ si lij illud solũ supponeret ꝓ illo pro quo ꝓpositio sui añcedẽtis verificat̃. ipsa esset falsa. posito q̃ soꝛ̃ nõ curreret. cũ fiet. tũc disiũctiua cuius vtraq̃ pars p̃ncipalis ẽ falsa. pz dicẽdo soꝛ̃ currit. vel ipse soꝛ̃ q̃ currit q̃escit. et h̃ ẽ falsum. Silr̃ ẽ de ista soꝛ̃ ẽ asinus vel ipse ẽ hõ. pz. Corollarie seq̃tur Primo. vt dicit Mar. in prime regule corollario. q̃ in copulatiua affirmatiua loco relatiui nõ cõuenit ponere añs pz. q̃a ꝓpositio de añcedẽte assumpto. loco relatiui esset vera. q̃ tñ relatio assumpto ad suũ locũ esset falsa. Exem̃ pz apud Mar. in prima regula: et ratio. Scd̃o sequit̃. q̃ in disiũctiua et ꝯdicionali. loco relatiui licet ponere antecedens cũ pro eo supponat. patet dicendo soꝛ̃ ẽ asinus vel ipse est hõ soꝛ̃ ẽ asinus vel soꝛ̃ ẽ hõ. vtraq̃ ẽ vera pz. silr̃ idẽ ẽ dicere quãtũ ad veritatẽ soꝛ̃ ẽ hõ si ipse ẽ asinus. soꝛ̃ est homo si soꝛ̃ est asinus.

Cõtra arguit̃ primo sic. Relatiua

non supponunt ḡ ⁊c̃. Antecedẽs patet. tum quia sunt sinkathegreumata pura. patet dicendo ille hõ mouet̃ ⁊c̃. et nihil eis corñdet in mente preter actũ referẽdi. tum q̃a sunt pura adiectiua. et extra demonstrationem et relationẽ nihil ꝑcantia vt dicunt grãmatici. ¶ Scd̃o sic. Relatiua non supponunt ꝓ ꝑcato ꝓ quo suũ añcedens supponit nec ꝓ illo ꝓ quo ꝓpositio sui antecedẽtis verificat̃. primũ pz dicẽdo. dat deus aureolã qd̃ nomen venit ab auro ⁊c̃. lij qd̃ non videt̃ ꝓ quo supponat. scd̃m pz. q̃a terminus ꝓ eo supponit qd̃ ꝑcat. ꝫ relatiuum non ꝑcat tm̃ quantũ antecedẽs nec tm̃ quãtũ ꝓpositio sui añcedẽtis ḡ ⁊c̃. ¶ Tercio sic. non videtur ratio quare ĩ copulatiua affirmatiua relatiuũ supponat ꝓ eo ꝓ quo verificatur ꝓpositio sui antecedentis. et quare non in disiunctiua et conditionali. ḡ regule false. Item lij econtra et econuerso sunt relatiua idẽtitatis denotãtia conuersionẽ vl̃ conuertibilitatẽ. et tñ non videt̃ ꝓ quo supponãt. ¶ Ad p̃mũ pz solutio. in notabili primo. Ad ꝓbationẽ primã dr̃ q̃ talia relatiua idẽtitatis substãtie nõ reciproca. capiunt̃ triplr̃. s. demonstratiue vt quando demonstrant. vt. qñ in principio ꝓpõnis ponũt̃. vt ille hõ q̃ dr̃ currẽs. lij

ille tenetur pure sinkathegreumatice. et nō supponit. aliomō demōstra-
tiue vt sor̄ currit et ille mouet̄. tercio mō. indefinite vt qñ nō demonstrant
nec referūt aliquā rē certā. vt q̄s nos sepabit a charitate Christi. et sic etiā
nō supponit. cū sit purū sinkathegreuma. ad aliud dicendum ꝙ vt sunt
adiectiua pura nō supponunt sed vt subordinant̄ cōceptui relati sic bene
supponunt. ad aliud dicendum ꝙ relatiua habēt ex impositione p̄maria
referre. et ergo ꝓ illo supponūt. qđ referūt. Et per hoc patet ad scđm scđi
¶ Ad scđm dicit Alexāder in scđa parte doctrinalis. ꝙ lij qđ supponit ma
terialiter. et nō ꝑsonaliter sicut suū antecedens. siue relatū. vel vt dicit Gre
cismus. qđ ibi ē relatio re. et nō voce. et fit qñ relatiuū refert̄ ad antecedēs
expressum. licet vox ad aliud cōformet̄. vt semen qui Christus habet̄ dic̄
Grecismus. vel dicendum ꝙ lij qđ refert lij nomen inclusum sicut supius
in suo inferiori. s. lij aureola: ad aliud: dicendū ꝙ ꝓnomina relatiua id idē
ſcant qđ referunt vel demonstrant. vt dicit Grecis. Sed nomina referunt
substantiā ⁊ ſcant dispositionē accidentalē vel etiam essentialē. vt lij talis
ergo ꝓ illis supponūt que referunt. ¶ Ad terciū dr̄ primo. ꝙ h̄ ē maxime
a modo concipiendi intellectus. aliter et aliter concipientis relatiuum in
copulatiua q̄ꝫ in disiunctiua ⁊c̄. super quo quidem modo cōcipiēdi fun-
datur suppositio relatiuorū sicut et alie passiones logicales. vt dicit Joh.
Dorp i tractatu relatiuoꝝ. dr̄ scđo a q̄busdā. ꝙ quia relatiuoꝝ suppositio
maxime a modo concipiendi depēdet qui ē alius et alius. ad alios hoīes
Ideo omnis ꝓpositio de relatiuo idemtitatis nō reciproco ē distinguen-
da. quia vel relatiuū referet antecedēs ad omne illud pro quo ipsum ē sup
ponibile vel tantūmodo ad illud ꝓ quo ꝓpositio sui añcedentis ē verifi-
cabilis. scđm qđ intellectus potest cōcipere tale relatiuū. ad aliud ⁊ aliud
et isti dicunt ꝙ nō est necessariū ponere tales regulas quas posuimus de
suppositione relatiuoꝝ. modus tñ prior ē veritati conformior ⁊ a Joāne
Dorp: approbat̄. ad aliud dicēdum ꝙ lij ecōtra et ecōuerso. ꝓ alio ⁊ alio
supponūt scđm qđ alterius et alterius cōuertibilitatē vel conuersionē im
portant. Cum em̄ dr̄ homo est animal et ecōtra. lij ecōtra subordinat̄ isti
animal ē homo. et ideo taliū ſcatio dependet a ꝓpositione postq̄ꝫ ponūt̄
Et sil̄r dicatur de econuerso. patet ⁊c̄.

Et si quis diceret. Nego ꝙ hic lij ille supponit. imo dico ꝙ hec est falsa. ⁊
ille erit. quia lij ille ꝓ nullo supponit Respondeo primo. qđ hoc ē contra
regulam precedentē. scđo ꝙ hoc ē contra naturalem conceptionem intel
lectus. Nam posito casu ꝙ añchristus erit et non sit aduc intellectus cō

cipit semper per hanc ꝙ añchristus non sit. et ꝙ añchristus erit. ꝙ tamē
est verum. Tercio hoc ē cōtra cōmunē modū loquēdi. qui in talibus est
maxime attēdendus. vnde relinquitur talem ꝓpositionem simpliciter esse
veram: scdo sequitur ꝙ relatiuū nō supponit semper sicut suum añcedēs
patet quia qñqꝫ supponit suo antecedente nō supponēte. Sed diceret ali
quis. tu alias in suppositionibus tuis dixisti oppositū. scdo diceres. cō
munis scola Parisieñ. dicit oppositū. Ad primū dico. ꝙ ꝓtunc dixi sicut
alij magistri mei de vniuersitate Parisieñ. nec ad hoc modum loquēdi ita
perfecte aduerti. sicut postea feci. nec reputo incōueniēs. si tunc dicta. nūc
in melius īmutaui. ad scdm dico. ꝙ scola Parisieñ nihil aliud vult. nisi qd
precise supponit relatiuū: pro illis ꝓ quibus ꝓpositio in qua ponit suū
antecedens verificatur. Et si aliquid aliud scriberetur aut defenderet sua
respondentia salua modo communi loquendi esset cōtrariū. ꝓpter qd in
hoc sibi non consentirem. Tercio infero ꝙ Relatiuū in ꝓpōne mere de p̄
senti. quandoqꝫ supponit ꝓ eo qd nō est sed fuit vel erit. Exemplū posito
ꝙ Sor̄ fuisset albus. et modo nō esset sed esset niger. hec eēt vera. albū fuit
sor̄ et illud est nigrū. et sic lij illud supponit ꝓ albo qd nō ē. sed fuit. similiter
hic añchristus erit et ille nō est. lij ille supponit pro antichristo qui nō ē
sed erit patꝫ hoc. quia ꝓ istis sua antecedentia verificant̄. Ex quo patet ꝙ
regule magistrorū date de ampliationibus et restrictionibus nō debent
intelligi de terminis relatiuis sed absolutis

Notandum primo. ꝙ Mar. in ista

Littera. ꝓ maiori dictorum elucidatione obicit triplici obiectione. Et primo. Et contra Corollarium tercie regule facit duplicem obiectionem Prima est. quia dictū est in Corollario primo et repetitur. ꝙ lij ille in ista Antichristus nō ē et ille erit. supponit. Contra hoc arguit̄. lij ille non supponit. ꝓbatur sic. quia terminus ꝓ illo supponit qđ ꝟcat. sed lij ille nō significat añchristū futurū ḡ ⁊c̄. maior nota. sill̄ minor. Respondet tripl̄r: Primo per īteremptionē minoris. īmo relatiui grāmaticalis ꝓnoialis relatio est eius ꝟcatio. Scđo ad eandē dicit. ꝑ idē. et dic̄ qđ hoc ē cōtra naturalem intellectus conceptionē. s. ꝙ lij ille non referat añchristum futurꝝ et ita ꝙ non supponat ꝓ eo. quare supponit lij ille. Tercio dicit ꝙ hoc est contra cōmunem modū loquendi logicorum. qui istam concedunt tāqꝫ veram. s. añchristus non est et ille erit. qui inquit modus loquēdi. maiīe est tenendus in huius passionibus logicalibus. et causa est quia talis sequitur modū intelligendi. ea etem̄ que sunt in voce sunt eaꝝ que sunt ī aīa passionū note. Cum ergo mentaliter ista concedatur ḡ ⁊c̄. ¶ Scđa obiectio. militat cōtra primā regulā. Et est quia prima regula est Corollario primo regule tercie. contradictoria. igitur Mar. positio est inconueniēs. Antecedēs patet. regulā et corollariū primū et scđm tercie regule intuēti. Ad quā rñdet benigne et suppliciter dixi inquit in prima regl̄a: oppositū dictis in tercia regula. quia ita fui a meis preceptoribus institutus: nunc aūt inquit cū. magis magisqꝫ modū loquēdi animaduerti oppositum ⁊ melius in corollarijs tercie regule dixi. et ita tenendum. precipit Mar.

¶ Tercia obiectio est contra corollarium primū et scđm tercie regule. et ē talis Corollariū primū et scđm tercie rl̄e est falsum. ḡ male posita. añs pꝫ. quia vniuersitas Parisieñ. dicit oppositum primo et tercio Corollarijs tercie regule. dicūt em̄ vt Joannes Buridanus. ꝙ relatiuum idemtitatis substantie non reciprocum. solum refert suum antecedens pro illis eius suppositis. pro quibus erat verificatio kathegorice. ī qua ponebatur añcedens. Ad quam obiectionem respondet Mar. per interemptionem Salua inquit eius respōdentia si fuerit alicuius respōdentie. negarē inq̄t tale eius dictum qđ diceret oppositum. Joānis autem Buridani textus non videtur militare contra corollaria. īmo habet eandem precise sententiam in suis suppositionibus. quā et Mar. dicit in Corollarijs primo. s. et scđo tercie regule. ¶ Vltimo Mar. in textu lecto. Infert corollarium tercium dicens. Relatiuum idemtitatis substantie non reciprocum. in propositione kathegorica mere de presenti. in qua nullū ponitur ampliatiuū supponit pro eo qđ non est. sed fuit vel erit. Exemplum primi. vt socrates

fuit albus et ille est niger. lij ille supponit pro illo qd̄ non est. s. pro socrate albo. posito q̄ heri fuisset albus hodie vero niger. Exemplū scd̄i. vt antichristus erit et ille non est. Et ex isto Corollario infert quartum corollarium tale. Ampliatio et Restrictio habent fieri circa terminos absolutos et non relatiuos. Et causa huius est. quia suppositio relatiui dependet a suppositione antecedentis vel verificatione propositionis sui antecedentis. et nō dependet a copula. vel aliquo termino propositionis in qua ponitur. qui esset minus principalis pars talis propositionis. ḡ ampliatio et restrictio solum fiunt primo et per se circa terminos absolutos. Scito tamen. Q̄ relatiuum idemtitatis substantie non reciprocum. nō potest ampliari nec restringi ad supponēdum pro aliquibus. nisi pro illis pro quibus verificatur antecedens vel propositio sui antecedentis. Bene tñ potest supponere pro eisdem pro quibus antecedens vel propositio sui antecedentis est verificabilis. ample vel restricte. antecedente vel propositione sui antecedentis. non ampliatis nec restrictis. īmo antecedēte nō supponente. Exemplum primi. vt añchristus non est et ille potest esse. lij ille supponit pro añchristo. Pro quo propositio in qua ponitur suū añcedens verificatur et ampliat̄. lij ille ad illud qd̄ erit vel esse potest añchristus. et tñ lij añchristus non supponit. Exemplum scd̄i. vt homo currit ⁊ ille qui est sor̄ mouet̄. lij ille restringitur per lij qui est sor̄. ad stādum p̄cise ꝓ socrate. ꝓpositio tñ et añs nō restringunt̄. īmo stant ꝓ pluribus

¶ Quarta regula est. Relatiuū quandoq̄ supponit confuse distributiue antecedente supponente. determinate. probatur quia nisi sic. sequit̄ q̄ hec esset concedenda. aliquis hō est aīal. et nullus hō est illud. ꝓbatur sic q̄ lij aīal supponit determinate in prima. et ex ꝯñti sequit̄. q̄ lij illud. nō debet supponere aliter q̄ suū añcedēs. qd̄ etiā supponit determinate. et si sic tūc oēs singulares illius vl̄is sunt vere. s. iste hō nō ē istud ⁊c̄ijs. valet em̄ ipsa tm̄. sic ista. aīal oīs hō nō ē tenēdo lij aīal a ꝑte sb̄iecti. q̄re seq̄t̄. q̄ ē v̄a. ꝯñs tñ videt̄ falsum. quia cōmunis intellectus cōcipit istam tanq̄ falsam eodem modo posset argui de ista. homo est animal. et socrates non est ille.

confirmatur sic nam certum est q' lij suū. sic supponit in ista ꝓpositione homo equitat omnē suū asinū·lij asinū stat determinate. suū vero cōfuse distributiue. Et ex ista regula sequit primo. q' licet antecedens supponat aliqua suppositione nō oportet relatiuū supponere eadem suppositione omnimode patet hoc per regulam positam. Scōo sequit. q' Rdatiuum supponit aliter et aliter ꝓpter additionē aliorū et aliorū signoꝝ vel ablationem eorundē. patet hoc. nam relatiuū supponit confuse distributiue· ꝓpter negationē precedentē añcedēte supponente determinate ḡ. Sequit tercio. q' appositio signi vlis. in relatiuis facit mutationē suppōnis. vñ valde refert dicere. hō ē animal. et ille currit. et hō est aial et ois ille currit: Nam lij ille in prima supponit determinate ꝑ hoibus. et in scōa propter appositionē signi distributiui. supponit confuse distributiue. Sed cōtra diceres. nā idē est dicere. ois hō ē animal. et ille currit. sicut dicere ois hō ē animal. ⁊ ois hō currit. igit lij ille supponit. eodē mō sicut suū añcedēs cōsequētia tenet. et antecedēs patz. quia ita videt quilibet hō intelligē istā ꝓpositionē. ois ille hō ē aial et ille currit. Respondeo negādo. q' ille equaleant. s. ois hō ē aial. et ille currit. et ois hō est animal. et omnis hō currit. imo hec ꝓpositio. ille currit equalet huic. hō currit. iuxta prius dicta. Ad ꝓbationē qñ dr q' qlibet hō videt iā sic itelligere. Dico q' nō. vñ ē ita in q' busdā. hoc ē ꝓpter malā istructionē cū existētia. q' sp restrigit itellectū ad capiendū. relatiuū i eadē suppōne qua suū antecedēs supponit

Notandum scdo. ꝙ quia in prece-

dentibus Mar. determinauit. de suppositione relatiuorum idemtitatis substantie nō reciprocoꝝ compatiue et in ordine ad suū añcedens. Hic itaqꝫ cōsequēter determinat. de suppōne eoꝝ absolute Ponendo generalē regulā de suppositione eoꝝ. que ē relatiuū idemtitatis substātie non reciprocū cōtingit qñqꝫ aliter supponere q̄ꝫ suū antecedēs. patet qꝛ vt dicit Mar. contingit qñqꝫ relatiuū cōfuse distributiue supponere. antecedente eius determinate supponente vt aliquis hō ē aīal et nullus homo ē illud lij animal supponit determinate. illud vero cōfuse distributiue. et est ꝓpositio falsa. quia sensus eius ē aliq̄s hō ē animal ⁊ nullus hō ē illud aīal qđ ē aliquis hō. et hoc ē manifeste falsum. et ex alio ꝓbat eius falsitatē Mar. quia inquit ē similis huic animal omnis hō nō ē. que falsa ē patet. descendendo sub lij hō copulatiue. sic ergo hoc animal iste hō nō ē. et h̄ aīal ⁊ c̄ijs Si vero aliq̄s diceret ꝙ relatiuū eodē mō supponit sicut suū antecedens dicit Mar. g̊ lij illud in dicta ꝓpōne supponet determīate sicut lij animal qđ ē suū antecedens et tunc illa erit vera qđ ē contra cōmunē modū cōcipiendi. Ex qua regula infert. tria Corollaria. Primū. relatiuum non oīno eadem suppositione supponit qua suū añcedēs. Et dicit nō omnino. q̄a pñt eadē suppōne supponere in genere licet alia et alia in specie. pꝫ Scdo infert. scdm exigentiā sinkathegreumatū additoꝝ sumēda ē suppositio relatiuorum. Et ratio regule et corollarioꝝ ē. quia relatiuo inquantū hmōi precise. nō addit̄ sinkathegreuma nec etiā suppositio. sed inquantū ip̄m subordinatur actui referendi et conceptui relati simul. Sed si relatū loco relatiui poneret̄ cōfuse distributiue supponeret vel determinate qñqꝫ g̊ ⁊c̄ Ex isto sequit̄ ꝙ relatiuo inquantū hmōi non addit̄ sinkathegreuma. sed inquantū subordinatur conceptui relati. Corollarium tercium infert. ex duobus dictis et est Appositio signorū est causa varietatis. suppōnis relatiuorum. Contra hoc obicit dicēs. Q̄ hoc corollarium tercium non videtur esse de mente plurium. qui dicunt. istas esse sinonimas et de terminis eisdem eodem modo supponentibus. s. omnis homo est animal et ille currit. homo est animal ⁊ omnis ille currit. pꝫ q̄a ita concipiūt. ergo ita ē. ad qđ rñdet ꝑ interemptionē totius ꝓcessus obiectionis

Notādū tercio. ꝙ aduc sunt alique

regule speciales de suppositione relatiuorum idemtitatis substātie

¶ Prima regula. Relatiuum idemtitatis substantie speciei primitiue. de antecedente discrete tento supponens. supponit discrete. vt soꝛ legit ⁊ ille sedet lij ille stat discrete. Corollarie sequitur ꝙ loco talis relatiui licet po-

nere antecedens etiam in copulatiua. ¶ Scda regula. Relatiuum idemti tatis substantie non reciprocum primitiue speciei positum in conditio nali vel disiunctiua supponens supponit pro illo pro quo suum antece cedens si loco eius poneretur et eodem modo. vt soꝛ est animal vel oīs ipse est rationalis. Et dicitur in conditionali vel disiunctiua quia hoc nō oportet fieri in copulatiua vt prius dictum est. Corollarie sequitur ꝙ ī cō ditionali vel disiunctiua relatiuum precise supponit pro illo pro quo suū antecedens loco eius positum. ¶ Tercia regula. Relatium substātie idē titatis primitiue speciei supponens in copulatiua et referens vnum ex tremum vel partem principalem kathegorice affirmatiue. in qua accipit aliud extremum communiter. supponit sicut suum antecedens loco eius positum. non tamen pro omnibus pro quibus suum antecedens. vt di ctum est. vt homo est animal et plato est illud. lij illud supponit determi nate. Dicitur cuius extremum accipitur communiter. quia si ꝓpositio an tecedentis esset affirmatiua. et alterum extremum staret discrete. etiam re latiuū staret discrete. dato ꝙ antecedens staret cōmuniter. vt soꝛ est aīal et aliquis homo est illud. lij illud supponit discrete. quia ꝓpositio sui ante cedentis ꝓ vno verificatur precise homine

Contra arguitur primo sic. Sin-

kathegreuma non potest addi relatiuo ḡ ⁊c̄. antecedens patet quia sinka thegreuma additur sinkathegreumati ꝓpter impeditionem et non ꝓpter suppositionem. vt non omnis ⁊c̄. sed relatiuum est sinkathegreuma. in quantū huiusmodi et purum ḡ ⁊c̄. ¶ Scdo sic. Si relatiuum idemtitatis substantie supponeret ꝓ eo ꝓ quo suum antecedens ⁊c̄. ḡ ista esset vera omnis homo est animal et qdlibet risibile est illud. quia lij illud ꝓ omni homine supponeret. Sed illa est falsa. quia sensus scde partis est. qdlibet risibile est illud animal qd est omnis homo. ⁊ hoc est falsum. cum soꝛ nō est omnis homo. ¶ Tercio sic. Relatiuum supponit sicut suū antecedēs ergo quarta regula Mar. falsa. Antecedens patet ꝑ commune dictum lo gicorum dicentium. Relatiuum idemtitatis substantie eodem mō sup ponere sicut suum antecedens. ¶ Ad primum dicitur ꝙ relatiuo inquātū huiusmodi nō additur sinkathegreuma verum est. ꝫ inquātū sbordinat cōceptui relati et referētis sil. ¶ Ad scdm dr̄ ꝙ relatiuū nō refert añs cū sig posito ī ꝓpōne añcedēt ꝫ secluso signo: alij tñ dicūt ꝙ tal ē distīguēda. q̄a vel relatiuū refert añcedēs cū signo vel sine signo. si ꝑmū ē falsa. si scdz ē v̄a. ¶ Ad terciū dr̄ ꝙ verū ē si eodem modo accipiunt antecedēs cū relatiuo ita ꝙ si vnū cū signo et alteꝝ cū eodē. Si non cum signo vnum et alterum vt homo est animal et ille est risibilis. patet

Restat tã circa dictã regulã mouere aliquas dubitationes. Prima est an relatiuũ põt ampliari vltra ampliationẽ sui antecedentis et videtur q̃ sic quia in corollario primo tercie regule dicebaꝫ q̃ hec est concedẽda antichristus nõ ẽ. et ille erit qõ nõ esset. nisi lij ille ampliaret vltra añcedẽs. qa añcedẽs suũ ꝑ nullo supponit. In oppositũ est tercia regula. que dicit q̃ relatiuũ solũ supponit adequate ꝑ hijs ꝑ qbus ꝓpositio in q̃ ponit suũ añcedẽs verificaꝫ. Scõa dubitatio ẽ. qñ dr soꝛ ẽ currẽs. et illud ẽ hõ. vtrũ lij illud supponit discrete. qa supponit ꝑ vno solo puta ꝑ currẽte. qõ est soꝛ. vel determinate et cõmuniter sicut añcedens supponit cõiter. Tercia dubitatio ẽ. si qs diceret aial ẽ dictio ꝓlata a socrate. et illud ẽ trisillabum vtrũ lij illud supponit materialiter sicut suũ añcedẽs. vel ꝓsonaliter. Ad ꝓmã dico scõm qõ dictũ ẽ. in tercia regula. q̃ relatiuũ nõ potest ampliari nec restringi ad supponẽdum pro aliquibus nisi precise pro illis pro quibus propositio in qua ponitur suum antecedens verificatur. potest tamen quandoq̃ pro eisdem supponere ample. antecedente etiam pro eis non supponente. vt in exemplo allegato antichristus non est et ille potest esse lij ille pro antichristo pro quo propositio in qua ponitur antecedens verificatur. ampliatur. quia supponit pro eo qõ est vel potest esse. antecedente tamen pro eodem antichristo non supponente. et ideo quo ad suppositionem potest ampliari vltra suppositionem antecedentis.

sed vltra verificationē añcedētis nō pōt ampliari ꝑ hec solute sunt ambe
rationes. prima em̄ bñ cōcludit ꝙ relatiuū qñqꝫ supponit añcedente suo
nō supponēte. ideo relatiuū pōt āpliari quo ad suppōnem vltra ſcationē
añcedētis. sed nō ampliat̄ vnqꝫ. nec supponit ꝓ illis ꝓ q̄bus ꝓpositio in
qua ponit̄ suū añcedēs verificat̄. et ideo ampliat̄ ad supponēdū ꝓ aliquo
quo ad verificationē añcedētis sui. et hec de prima dubitatione. Ad scd̄aꝫ
dubitationē qñ petit̄. vtrū sor̄ ē currens et illud ē hō. lij illud supponit di
screte vel determinate. dico ꝙ determinate supponit. q̄a supponit cōiter.
sicut suū añcedēs. Concedit̄ tñ ꝙ supponit ꝓ vno solo et negat̄ ꝯñtia. qñ
dr̄ igit̄ supponit discrete. oporteret em̄ addere ꝙ ita supponeret ex modo
sue ſcationis mō hoc nō cōuenit ei. q̄a ſcat cōmuniter qñ añcedens ſcat
cōmuniter. Vñ hij termini Sol deus ꝛc̄ supponūt ꝓ vno solo nō tñ di
screte sed determinate. ꝓut notū ē. Ad terciā dubitationē qñ petit̄. Si di
catur. aīal ē dictio ꝓlata a socrate et illud ē trisillabū. Vtrū lij illud suppo
nit materialiter vl̄ ꝑsonalr̄. Respondendū ē. ꝙ de virtute ſmonis suppo
nit ꝑsonaliter. q̄a supponit relatiue. et refert illū terminū aīal. et ideo sup
ponit ꝑsonaliter. si em̄ materialr̄ supponeret. supponeret ꝓ se et sibi sill.
aut ꝓ aliquo tali acciperet̄. et nō teneret̄ relatiue. Dr̄ tñ ab aliquibus ma
gistris supponere relatiue materialiter. Vñ relatiuū dr̄ supponere relatiue
materialr̄. q̄a refert suū antecedēs. ꝓ ſcato non vltimato. Et ꝑsonaliter re
latiue. quando refert antecedens ꝓ significato vltimato. Et hec de dubijs
sufficiant

Notandum primo. ꝙ Mar. in ista

littera mouet. et soluit tres questiones. ¶ Prima. v. Relatiuū possit ampliari vltra suū antecedēs. Et arguit primo ꝙ sic. quia vbicūq; ē termini ad plures differentias acceptio q̄ alterius. ibi ē ampliatio vltra ip̄m. sed hoc contingit in relatiuo respectu sui antecedētis ḡ ⁊c̄. Maior ē nota. q̄a oppositū subiecti infert oppositum predicati. Minor patet ī hoc exēplo tercij corollarij. tercie regule. s. añchristus non est et ille potest esse vbi lij ille supponit ꝓ eo qd̄ ē vel esse pōt antecedente eius non supponente pro aliquo. In oppositum est tercia regula relatiuorum. Et rñdet ad q̄stionē talē intendendo distinctionem. Dupl̄r potest intelligi relatiuum ampliari vltra suū añcedens. vno modo quantū ad verificationem. ita. s. ꝙ ipsum relatiuum posset verificari de aliquo ꝓ aliqua differentia tp̄is. de quo non esset natum antecedens vel ꝓpositio eius ꝓ eadem differentia tp̄is verificari. et sic non ē intelligendū. dicit Mar. posse ampliari relatiuū vltra suū antecedens. quia verificatio relatiui est de hijs de quibus et sui añcedētis vel ꝓpōnis añcedētis. et hoc est qd̄ dicit tercia regula. Alio modo potest intelligi. quantū ad amplam suppōnem. ita. s. ꝙ relatiuū posset ꝓ aliquo respectu alicuius vel aliquaꝝ temporis differentiaꝝ supponere. respectu cuius vel quaꝝ antecedēs nō supponeret ꝓ aliquo. et sic bene verū ē relatiuū ampliari vltra suū antecedens. vt ꝓbat ratio ante oppositum. ⁊ corollarium tercie regule. tercium de hac questione dictum est circa corollarium tercie regule terciū. ¶ Scd̄a questio. V. lij illud in ista Sor̄ ē currens et illud est homo. supponat discrete vel determinate. Et arguit ꝙ sic quia supponit ꝓ vno solo ergo discrete: tenet cōsequētia a diffinitione ad diffinitum. In oppositum arguit. quia relatiuū supponit sicut suum añcedēs si loco eius poneretur. sed lij currens determinate supponeret. si loco relatiui poneretur ḡ ⁊c̄. maior est nota et minor. sil̄r. Ad quā respondet. concedendo ꝙ lij illud supponit determinate sicut ꝓbat ratio post oppositū Ad rationē ante oppositum rñdet p̄ interemptionē cōsequētie. Si enim. debeat esse bona ꝯsequentia illa. oportet sic arguere. supponit ꝓ vno solo ex modo sue primarie ꝑcationis ḡ supponit discrete. modo lij illud ī ꝓposito licet supponat ꝓ vno. sicut ⁊ isti termini sol deus ⁊c̄. hoc tamen non est eorum ex ꝑcatione primaria. ꝫ ꝓpter defectum ꝑcatoꝝ. Dico tamen cū Joanne Dorp. ꝙ lij illud ī dicta ꝓpōne supponit discrete. sensus em̄ dicte ꝓpositionis est. sor̄ est currens. et illud currens qd̄ est sor̄ est homo modo scd̄a kathegorica illius copulatiue ypothetice. est mere singularis ḡ subiectum eius supponit discrete. quare et relatiuum. tenet consequentia quia determinatio et suum determinabile eodem modo supponunt. Ad ra-

tionem post oppositum dicitur q maior est vera de antecedente cuius ꝓpositio est indefinita particularis ꝛc. non autem de antecedente cuius ꝓpositio est singularis sicut in ꝓposito. ¶ Tercia questio. V. lij illud in ista animal est dictio prolata a socrate. et illud est trisillabum. supponat materialiter sicut suum antecedens vel personaliter. Ad quam respondet dupliciter primo scdm opinionem ꝓpriam dicens q lij illud supponit personaliter vt patet de sententia verboꝝ. quia accipitur pro suo significato vltimato s. pro actu referendi suum antecedens. et non pro suo ꝑcato nō vltimato qd est ipse met terminus vel sibi similis in voce vel in scripto. scdo rndet ad dictam q. ꝑm opinionem antiquoꝝ vt Joannis Buridani. q lij illud in illa propositione supponit materialiter. relatiue. quia refert suum antecedens pro suo significato non vltimato. et non personaliter relatiue. qa refert suum antecedens pro suo significato non vltimato patet. vtreq; solutiones tam scde qꝫ tercie questionis possunt sustineri et nulla de falsitate arguenda.

Aduertēdum est circa predicta. q licet suppositio relatiui varietur ꝓpter appositionem signi distributiui. aut prepositionem negationis. hoc tn̄ solum est pro illis pro quibus propositio in qua ponitur suum añcedēs verificatur. et non pro alijs. vt dicebatur in tercia regula. Scdo aduertendum est. de hoc relatiuo suus. q ipsum non refert suū antecedēs in recto quia est possessiuum. Sed in obliquo. vnde possessiua rem possessam in recto important. Et personam possidentem in obliquo. qd innuit doctrinale. cum possessorum ꝛc. Et sic tm̄ valet dicere sor̄ equitat suum asinum: sicut dicere sor̄ equitat asinum ipsius socratis. vnde generaliter loco lij suus potest poni genitiuus huius relatiui ipe. refert enim possessorem semper in genitiuo casu. Et hec de suppositionibus relatiuorum substantie idem sunt breuiter dicta.

Notādum scdo. q Mar. in hac lr̄a

duo ponit notabilia. Primū est. licet contingat relatiuum alia suppōne in genere vel in specie supponere q̄ suum antecedens. non tamen contingit ipsum pro alijs supponere q̄ pro illis pro quibus suum antecedēs natum est verificari vel propositio sui antecedentis. vt dictum est in scda questione precedentis littere in corollario tercio tercie regule. Scdm notabile est. lij suus potest duo referre. s. possessorem. ⁊ hoc in obliquo hui⁹ pronominis ipse. aliud est qd̄ refert siue qd̄ significat est res possessa. quā significat in recto. Et confirmat suam sententiam per doctrinale Alexandri. qui in prima parte sui dicit capitulo de declinatione pronominum. Personas duplices hec designare videntur. Cum possessore possessio significatur ⁊c̄. Et declarat hoc ipsum exemplariter vt patet in textu

Pro q̄rū maiori noticia aduerte.

q pronomina reciproca sunt duplicia. s. primitiua et deriuatiua. Primitiua vt se sui ipsemet ⁊c̄. et talia sunt prius diffinita. Alia sunt deriuatiua que. s. ab istis formantur et important duo. s. rem possessam et possessorē vt meus tuus suus ⁊c̄. Et talia possunt referre dupliciter. s. reciproce. et h̄ quando ponuntur in eadem kathegorica cum suo antecedente. vt soꝛ videt suum asinum. Alio modo nō reciproce. vt quando ponunt̄ in alia kathegorica a suo antecedēte vt Nicolaus legit et suus discipulus scribit. ⁊ tunc nō ē relatiuū reciprocū. imo loco eius licet ponere gtm̄ sui añcedētis vt dicit Mar. in textu et tales equalebūt ꝓpōnes. et ꝓ suppōne horum.

Notandum tercio. q de suppōne

Relatiuorum idemtitatis substātie reciprocorum sunt due regule. p̄ma de primitiuis. scda de deriuatiuis reciprocis pronominibus sit ergo.

¶ Prima regula ista. Relatiuum idemtitatis substantie reciprocum. primitiue speciei supponens. supponit pro omni illo pro quo suum antecedens. et eodem modo sicut suum antecedēs. nisi aliqua determinatio addita sibi impediat vel genus. vt dicendo quilibet homo videt se lij se supponit pro omni illo pro quo lij homo et eodem modo. Et dicitur nisi aliqua determinatio. sibi addita impediat quia si sic tunc non oportet relatiuum tale eodem modo supponere sicut suum antecedens nec ꝓ omni illo pro quo suū antecedēs. vt quilibet homo videt se existentem socratē. Dr̄ scdo. nisi impediat genus. id est si relatiuū tale nō fuerit eiusdē generis sicut suū añcedēs. extūc nō oportet ip̄m supponē ꝓ oī illo ꝓ quo suū añcedēs. vt omnis homo ē ipse met lij ipsemet precise pro viris supponit.

Sil' omnis homo est ipsa met solũ pro mulieribus relatiuũ supponit. Corollarie sequitur ꝙ dicte ꝓpositiones sunt false. Et aduerte. ꝙ suppositio talis relatiui a suppositione antecedentis dependet sic ꝙ nõ cõtingit descẽdere sub relatiuo quin descendatur sub antecedẽte. Tale em̃ relatiuũ supponit suppõne sigillata. que est quando sub relatiuo et antecedẽte sil' fit descensus ita ꝙ singulare sumptũ sub predicato debet correspondere singulari sumpto sub subiecto. et sub tali termino supponente descendit' sigillatim. Vnde descendere sigillatim est descendere sub aliquo termino a parte predicati posito sic ꝙ sub ipso non cõtingat descendere q̃n etiam descendatur sub subiecto. ita ꝙ singulare ꝙ sumitur sub predicato debet correspondere singulari sumpto sub subiecto vt oĩs hõ videt se. ergo sor̃ videt se et plato videt se ⁊c̃ijs. ¶ Scd̃a regula quã intendit Mar. est de h̃ relatiuo suus. et est hoc relatiuum suus. aut ponitur in ꝓpositione. cũ termino ſcante rem possessam vel sine tali termino. Si primũ hoc est dupl'r quia vel ponit' in eadem kathegorica (et tunc supponit sicut suu añcedẽs puta ꝓ possessore. vt sor̃ equitat suũ equũ. ibi lij suum supponit discrete puta pro socrate) vel ponitur in alia kathegorica et tunc supponit sicut suum antecedens. si loco eius poneretur et ꝓ eodẽ ꝓ quo suũ antecedẽs vt homo legit et suus discipulus quiescit. lij suus supponit determinate. sicut lij hõ. et etiã ꝓ possessore sicut lij hõ. Si vero ponat' sine termino significante rem possessam: extũc supponit sicut terminus absolutus ſcãs rẽ possessam. si loco eius poneretur. vt omnis homo habz suũ. Aduerte tñ ꝓ ista regula. ꝙ relatiuum tale. positũ in alia kathegorica põt diuersa referre. Et scd̃m hoc tales sunt distinguende. vt in ista aliquis homo legit et aliquis hõ est suus filius. quia lij suus potest referre lij homo. in eadẽ kathegorica cum ipso vel potest referre lij homo in alia kathegorica ab ip̃o. Si primũ tunc refert reciproce. neqꝫ loco eius licet ponere suũ añcedens. et illa scd̃a pars copulatiue est falsa. quia tunc supponet ꝓ homine q̃ esset suipsius filius. Si scd̃m tũc ẽ vera et nõ refert reciproce. nec habet vt sic rationẽ relatiui reciproci. dicit em̃ Joannes Buridanus ꝙ ꝓpriũ ẽ tali relatiuo in eadẽ kathegorica poni cũ suo antecedente et loco talis relatiui taliter sumpti licet ponere suũ añcedẽs in gtõ. vt dicit Mar. ⁊ neqꝫ sic cõtingit descendere sub lij suus sigillatim licet bene captum primo mõ sic sor̃ ẽ socratis filius plato ẽ platonis filius ⁊c̃ijs. reddẽdo singl'a singl'is

Cõtra arguit' primo sic. loco Relatiui suus licet ponere suum antecedens ergo dictum regule non valet.

Antecedens est Mar in textu. et probatur sic quia termini pro eodem ⁊ eodem modo supponeñ. possunt poni ꝓ se inuicẽ. Sed relatiuũ lij suus

supponit eodē modo vt dictū ē. et ꝑ eodē ḡ ꝛc. ¶ Scdo sic Mar. videtur diminutus. patet quia nihil fecit de suppositione relatiuorū reciprocorū Est etiam supfluus quia notabile primū frequenter repetit. ¶ Tercio sic de istis relatiuis. s. meus tuus noster ꝛc. nihil fecit. ḡ ē diminutus. añs pz ¶ Ad primū dicendū. ꝙ loco lij suus licet ponere suum añcedēs. verū est qñ tenet nō reciproce. non autē quando tenetur nō reciproce. excepto ꝙ capiat possessiue. Vñ tunc capit reciproce. qñ denotat actū terminari in idē suppositū a quo denotat trāsire. vt sor ē suus. vñ licet. hic potest poni antecedēs loco lij suus. tñ nō manebit idē sensus ꝓpōnis istius et illius. Ad maiorē aūt ratiōis dr ꝙ ē vera de terminis absolutis et relatiuis nō reciprocis. nō autē de reciprocis. quia tunc non manet idē sensus ꝓpositionū. ¶ Ad scdm dicendū ꝙ suppōnem taliū satis posuit. ponendo regulas de relatiuis non reciprocis. Ad aliud dr. ꝙ repetit idē nō inutiliter quia fuit informator iuuenū. ¶ Ad terciū dr ꝙ eodē modo sicut dictū ē de lij suus. et tm̄ de relatiuis substātie idemtitatis

n Vnc specialiter. est dicendum de relatiuis accidentium de quibus. Nota primo. ꝙ quando vnū eorū ponitur in ꝓpositione oportet ꝑesse terminū antecedentē illius predicamenti. cuius modū ꝑcandi habet illud relatiuū. vt si talis debeat poni in ꝓpositione. oportet ꝑesse terminū de predicamēto qualitatis. quia ꝑdicamēti qualitatis modū ꝑcādi habet ille terminus. talis. ideo oportet dicere sor ē aliqualis et talis ē plato. aut albus. et talis ē plato. Vnde si diceret sor ē bicubitus. et talis ē plato. esset inepta et incōgrua locutio. vel applicatio relatiui ad antecedēs. Scdo nota. ꝙ huiusmodi relatiua possunt esse de quolibet predicamento accidētiū. et si nō sint in vsu. hoc ē ex eo. quia nola nō sunt imposita. Vnde de predicamēto quātitatis sunt hec tm̄ tot. et quotiens de predicamēto qualitatis. talis. de q̄dicamēto. quando. tunc de ꝑdicamēto vbi. ibi. de ꝑdicamēto habitus. taliter habituatus. In actione

taliter agens in passione taliter patiens. in situ taliter situatum. et in aliud aliquid. taliter se habens ad aliquid. vñ in hijs vltimis predicamētis ne cesse est nomina fingere. quia sufficientia nō sunt imposita ad significādū

Tercio nota. q̄ quandoq̄ vnus istorum terminorum relatiuorum. po nitur antecedens. et alter relatiuum. aliquando autem econuerso. vt soī ē aliqualis. et talis est plato. et econuerso soī est talis qualis ē plato. Et hec eadem quandoq̄ simul ponuntur in eadem kathegorica vt hic talis. q̄ lis est soī. est Joannes. tanta quanta Catherina est alpheidus rc̄ijs

Quarto nota. q̄ non oportet talia relatiua supponere pro eisdem pro q̄ bus supponunt sua antecedentia. sed sufficit q̄ supponant pro talī se ha bentibus illo predicamento. in quo sunt relatiua

Notādum primo. q̄ istud ē terciū

et vltimū. huius tractatus partialis capm in quo Mar. agit de relatiuis accidentium et etiam substantie diuersitatis premittendo quatuor nota bilia ad relatiuorū suppositionem et naturā cognoscendā summe necessa ria. Primū qđ est omnibus generale. est relatiuum exprimens modum fcandi alicuius predicamēti. refert antecedēs eiusdē p̄dicamēti. vl habere dispōnem illius predicamenti. cuī p̄dicamēti habet modū fcandi illud relatiuum vt soī ē albꝰ et talis ē plato. relatiuū. s. talis refert hoc añcedēs s. albus. qđ ē de p̄dicamento qualitatis. cuius modū fcandi importat hīj qualis. Et p modū fcandi p̄dicamenti in ꝓposito intelligīt modus p̄di candi predicamēti. Illud aūt relatiuū dr̄ habere modū fcādi alicuius p̄ dicamenti vl exprimere qđ potest referre rē vl realitatē illius p̄dicamenti. id est qđ pōt excitare intellectū ad formandā scīam noticiam. de antece dente vel re pro qua antecedēs supponit. vt tātus importat modū fcādi p̄dicamēti quātitatis. quia potest excitare intellectum ad formādā noti ciam de realitate vel re. quātitatis vt soī ē bicubitus et tantus ē plato. Et ratio huius notabilis est modus concipiendi. et etiam suppositio rela tiuique dependet a suppositione et verificatione sui antecedentis. patet

er dictis. Scõm notabile. Omne predicamentum habet suũ relatiuum Exempla patent in textu. Et q̃uis Mar. intelligat de p̃dicamẽtis accidẽtium. tamen etiam non negat quin possint esse relatiua p̃dicamenti substantie. imo sunt ponenda vt que ille ꝛc̃. Tercium notabile. vnũ relatiuũ potest esse antecedens respectu alterius. tam in eadem kathegorica q̃ in alia. et hoc tam in relatiuis substantie q̃ accidentis. Exemplum primi vt ille qui sedet mouetur. Exẽ scõi. vt ille sedet qui mouetur. Et silr datur in relatiuis accidentium. vt patet in textu. Quartum notabile. licet relatiuũ idemtitatis supponat. pro eo pro quo suum antecedens. vel pro quo sui antecedentis ꝓpositio est verificabilis: potest tamen supponere pro alio vt pro re comparata rei antecedentis. Exemplũ primi. vt soꝛ currit q̃ mouetur. Exẽ scõi. vt soꝛ est albus et talis est plato. Ly talis supponit ꝑ platone. et refert suum antecedẽs. vl̃ illud pro quo verificatur propositio sui antecedentis. Corollarie sequitur. q̃ hec notabilia sunt omnib⁹ relatiuis cõmunia. Vnde er isto notabili quarto eliciuntur due regule. de suppositione relatiuorum accidentalium. ¶ Prima nũq̃ relatiuum accidentis supponit pro illo pro quo verificatur ꝓpositio sui antecedentis. Sed pro re simili equali dissimili vel inequali rei pro qua verificatur ꝓpositio sui antecedentis. ¶ Scõa regula. scõm exigentiam signoꝛum variatur suppositio accidentalium relatiuoꝛum. Nam si addatur signum vniuersale supponit confuse distributiue. et hoc si terminus vl̃ res ꝑ qua supponit talc relatiuum fit communis. vt soꝛ est albus et omnis talis est homo. q̃d non tanter dictum est. quia si res ꝑ qua supponit huiusmodi relatiuum sit singularis. tunc etiam supponet relatiuũ discrete. vt soꝛ est albus et talis est plato. Ly talis supponit discrete. patet. hoc quia suppositio relatiui ẽ accipienda a suppositione vel verificatione rei ꝑ qua talis terminus relatiu⁹ supponit. Sed quia nemo dicit omnis plato g̃ ꝛc̃.

substantiam

Nunc dicendum est de relatiuis diuersitatis. que sunt. aliud alterum reliquum. differens diuersum. et similia. De quibus Notandum. q̃ q̃ñcũq̃ capiuntur infinite. tunc sunt nomina neutrius generis substantiua et sic congrue ponunt̃ sine añcedẽte. vt ẽ aliud currit. alterũ currit. id est res alia currit. vl̃ res altera ẽrit. Et dicũt̃ sic teneri infinite. q̃ vt sic nõ exp̃mũt respectu cuiꝰ hec res sit altera. scõo capiũt̃ relative. q̃d mãifeste ꝑ dicẽdo vnico

hominē et petrum quoꝝ vnus ludit alter disputat. lij alter refert manifeste hunc terminum vnus. quia respectu illius. qui ludit disputans ē alter

similiter patet in ista. hominū alius soꝛ alius plato. lij alius capiē relatiue de istis relatiue tentis sit prima regula. q supponunt pro alio a suo ante cedente. patet quia ideo dicuntur relatiua diuersitatis. scda regula. q scdm variationem signoꝛum eis additoꝛū. bij termini aliter et aliter supponūt vt hic hominū alius Hermānus alius Meynardus. lij alius vtrobiꝫ supponit determinate. sed alibi propter aliorum terminorum additionē potest supponere confuse distributiue. vt hic Joannes studet. et omnis alter disputat. lij alter stat confuse distributiue.

Notandum scdo. q Mar. in hac littera agit de quiditate et suppositione Relatiuorum accidentalium. et substantialiū diuersitatis. enumerādo relatiua diuersitatis substantie. s. diuersum differens. Circa qd aduerte q ista. s. Aliud alterum differens diuersum. nō videntur esse relatiua grāmaticalia. sed magis logicalia. vt dicē Joannes Buridanus. Ita etiam inqt idē dicendū ē de isto termino idē nisi capiat loco illius relatiui illud. Omne enī idē ē alicui idē. et omne diuersum vel aliud est ad aliqd diuersum vel aliud. Et ꝫ ē qd declarat Mar. dicēs q talia relatiua diuersitatis substantie possunt capi duplr. s. Infinitiue et demonstratiue. Infinitiue capiuntur. quando non ponūtur circa aliquē terminū respectu cuius denotatur esse diuersitas vel alteritas ꝛc. et hoc quādo ponunt in neutro genere. qm̄ sic substantiuanē vt alterum currit ꝛc. Alio modo capiuntur relatiue. vt quando excitant intellectū ad formandū noticiā de re diuersa: suo añcedenti vel alia vt soꝛ currit et alius disputat. lij alius refert lij soꝛ: et supponit pro alio homine. s. disputante. Et aduerte vt pōt haberi ex Porphirio casu de differētia. q alius alia ꝛc. ponit distinctionē inter extrema suppositalē vel numeralem precise. aliud essentialem. alteꝝ vero diuersitatem accidentalē. Exemplū primi. vt dicit Athanasius in Symbolo. alius pater alius filius alius spiritus sc. Exēplū scdi. vt soꝛ sedens est alter. a se ipso non sedente dicit Poꝛ: et puer existens

est alter a seipso sene existente. Exemplum tercij. vt asinus ē aliud ā petro. Vnde dicit Por. Q̄ differentie essentiales faciunt aliud. id est dispōnem essentialem. Et aduerte q̄ lij aliud quāto termino superiori addit̄ tāto inferiorem facit. Et quāto inferiori additur tanto superiorem facit et hoc ratione negationis incluse in ipso. vt animal est superius ad hominem. addendo vtriq̄ lij aliud erit. ecōuerso. vt aliud ab aīali. aliud ab homine. patz scd̄m quia lij aliud ab hoīe est de plurib⁹ verificabile. q̄a de boue asino ꝛc̄. de quibus tamen vere et affirmatiue. lij aliud ab animali. neq̄t verificari. g̃ lij aliud sicut et negatio infinitans. deponit potentes de sede et exaltat humiles id est de termino superiori facit inferiorem et ecōuerso. De suppositione talium relatiuorū diuersitatis substantie et etiam accidētis ponit Mar. duas regulas quas iam diximus in primo notabili: itaq̄ applicēt̄ ad ꝓpositum. Aduerte tamen q̄ in duobus casib⁹ non supponit relatiuū diuersitatis substantie. primo q̄n antecedens eius non supponit saltem respectu copule de presenti. vt añchristus currit. et alius quiescit. lij alius non supponit. quia denotat alietatem que debet esse inter entia. modo añchristus respectu copule de presenti. vt nunc nō est. ad hoc em̄ qd̄ aliqua sint alia vl̄ aliud. diuersa ꝛc̄ requiritur. q̄ sint entia positiua. antichristus ergo ꝓprie ē non idē enti: alicui et non alius saltem respectu copule de presenti. Scd̄o quando antecedens supponit pro omni ente mūdi. vt omne ens est. et aliud currit. lij aliud nō supponit. quia nullū est ens. qd̄ sit aliud ab omni ente vniuersi. quia nihil est aliud a seipso id est non distinguitur essentialiter a seipso. licet bene ratione. vt homo est homo. lij homo vt in subiecto distinguitur a seipso ratione vt in predicato

Notandum vltimo q̄ tales ꝓpositiones sor̄ est alter ab homine. sor̄ est aliud a chimera. sor̄ differt a chimera ꝛc̄ijs. in quibus ponitur additio illorum relatiuorū diuersitatis. scd̄m aliquos habent tres exponen̄: imo sic cōmuniter dicitur Parisius. prima per positionem subiecti. vt sor̄ est. scd̄a ꝑ positionem termini positi a parte predicati: respectu cuius dr̄ esse alterum. s. chimera est: et per terciam. vt sor̄ non est chimera. Et mouent̄ ex eo quia illa relatiua ſcant illa que ponūtur esse diuersa ab inuicē. modo nisi sint nō sunt diuersa. et isto modo negaret̄ ista. Sor̄ ē alius a chimera

vel soꝛ differt a chimera. ꝓpter exponentem scdam falsam. Alij dicunt ꝙ non requiruntur nisi due exponeñ. s. prima et tercia. et illi habent cõcedere istam. Soꝛ est alius a chimera. quia ambe exponeñ scõm eos sunt vere prima tamen expositio videtur esse magis de intentione philosophi. v. et x. metꝫ. de diuersis et differentibus. Quecũqꝫ tamen expositio potest teneri. quia est quid nominis. qđ ẽ ad placitum. et in quo non potest fieri multũ fortis demonstratio

Notandum tercio. ꝙ Mar. finaliter

declarans naturam relatiuorum diuersitatis. maxime substantie. Ponit duplicem modũ exponendi ꝓpões de istis relatiuis diuersitatis. vtrũqꝫ sustinendo cum sit purum voluntarium. primũ tamen magis acceptãdo cum sit magis conformis sententie philosophice in. v. et x. metaphisice. capitulo. de diuerso. Primus modus quem fere omnes logici Parisien. et Cracouienses approbant est. Omnes ꝓpositiones de differt aliud ꝛc. in quibus non ponitur negatio, exponuntur copulatiue. ꝑ tres exponeñ. quaꝝ prima affirmat hoc verbũ. est scõm adiacens de eo qđ differt. scda affirmat idem de eo a quo differt. et tercia est negatiua in qua negaꝛ illud a quo differt de eo qđ differt. vt soꝛ differt a chimera. Exponitur sic soꝛ est et chimera est. et soꝛ non est chimera: qđ autem ista sit bona expositio ꝓꝛ. quia lij differt aliud non ponunt sua significata nisi circa illa que sunt. vñ dicitur. v. Metaphꝫ. ꝙ nec ens non enti nec non ens enti est idem vel diuersum. sed ens enti. Alius modus est facilis et bonus. Sed non ita acceptus sicut priꝛ

Cõtra arguit̃ primo sic. Relatiuũ

idemtitatis accidentis supponit. pro illo pro quo propositio sui antecedentis verificatur ꝫ ꝛc. Antecedens patet. quia tunc non essent relatiua idemtitatis. Si non supponerent pro eo pro quo propositio sui antecedẽtis est verificabilis. patet ex dictis. Scõo sic differt aliud alterum ꝛc. nõ sunt relatiua grãmaticalia sed logicalia. vt dicit Joãnes Buridanus. ergo Mar. minus bene videtur de suppõne eoꝝ determinasse. cũ habeãt omnino eandem suppositionem cum terminis absolutis. Tercio sic. Aliud alter ꝛc. non supponunt nec possunt supponere ꝫ ꝛc. Antecedens

patet. cum sint pura sinkathegreumata negationem includentia. quare ¶ Ad primum dicitur. q̄ licet lij talis ꝛc̄. non supponat pro eo pro quo propositio sui antecedentis est verificabilis. tamen bene pro simili vel equali qd̄ sufficit ad hoc q̄ aliquid dicatur Relatiuum idemtitatis. et scito q̄ quando dicitur sor̄ est talis. qualis plato lij talis supponit ꝓ Socrate qualis vero pro platone. ¶ Ad scd̄m dicitur q̄ alius alter. capta infinite non sunt relatiua. sed bene relatiue. Similiter vnus. reliquus. de differēs autem et differt locutus est Mar. ſm opinionē tunc famosam. ¶ Ad tercium dicitur q̄ sub ratione negationis capta quam includunt non supponunt. Sed sub ratione relationis capta sic bene supponunt. Et tm̄ de Suppositione terminorum absolutorum et respectiuorum. Maiores dicant maiora.

Sequitur agendum de Ampliationibus

Onsequenter dicendū est de ampliationib⁹. et primo p̄mittenda est diffinitio ampliationis quid nominis et exponenda. scd̄o ampliationis regule sunt dande.

Quantum ad primū. est sciendum. q̄ ampliatio potest sic diffiniri. Ampliatio ē suppositio termini ꝓ suis ſcatis. respectu diuersoꝝ temporū indifferenter. Pro qua diffinitione notandū ē. q̄ termino non additur ampliatio respectu sue ſcationis. nā semp terminus. eq̄ multa ītellectui ſcat cū eidē cōceptui mētali corrn̄det. et p cōsequēs eque multa representat. qd̄ erat ꝓbādum. Ex quo sequitur primo. q̄ termino additur ampliatio respectu suppōnis. Nam sicut ex superius positis pz. q̄ termin⁹ supponit siue stat ꝓ illis ſcatis ꝓ q̄bus verificat̄ mediante copula. qn̄ igit̄ solū supponit pro hijs que sunt. aut solum pro hijs que fuerunt. aut solum pro

hijs q̄ erunt. hoc est quando solum stat pro suis ſcatis que sub vna differentia temporis comprehenduntur. tunc dicitur stare restricte. quia stat solum pro ſcatis respectu vnius differentie temporis et in ordine ad illā suppositionem restrictam. non dicitur ampliatio. quia terminus qui ampliatur non stat solum pro hijs ſcatis cōprehēsis sub vno tempore seu vna differentia temporis. imo stat pro suis significatis pro diuersis temporibus indifferenter. ꝓpter q̄ addebatur in diffinitione. temporum indifferenter. Exemplum vt homo fuit hic homo non solum stat pro suis ſcatis que sunt. sed etiam pro hijs que fuerunt disiunctiue

Notandum primo. q̄ post q̄ Mar.

determinauit de suppositione terminorū absolute. hic cōsequenter determinat de suppositione terminoꝝ ampla siue de ampliatione. Et cōtinet iste tractatus duo capitula. in primo quorū agit Mar. de ampliatione logica diffinitiue. in scdo vero preceptiue. Primo itaq; diffinitionem ampliationis ponit. In qua dicit primo Suppositio. et hoc ponitur ꝓ gere. nam omnis ampliatio est suppositio. ſ̄ nō econtra. Diffinit etiā Mar. ampliationem ꝑ suppositionem ad innuendū q̄ terminus qui debz ampliari debet prius supponere. Ex quo sequit̄ primo q̄ termini non supponeñ. non ampliantur sicut termini extra ꝓpositionē ⁊c̄. Dicitur scdo ꝓ suis ſcatis vel. s. pro suo ſcato. Pro quo aduerte. q̄ duplex est ampliatio. Temporū tm̄. et ē qñ terminus ꝓ vno solo supponit ſcato in ordine ad diuersas differentias temporꝝ. verificabiles diuisiue de illo termino ⁊ illa ampliatione terminus singularis ampliari potest. patet quia pōt supponere in ordine ad diuersas differentias temporum diuisim vt dicēdo Joannes fuit. Alia est temporꝝ et suppositorum simul. et est quando terminus ꝓ pluribus supponit in ordine ad terminū importantem diuersas differentias temporꝝ verificabiles de illo termino diuisiue. et ista ꝑcise cōuenit terminis cōmuniter tentis. Dicitur tercio respectu diuersorū tp̄m. que particula potest intelligi dupl̄r. vno mō sic respectu diuersorum tp̄m id est respectu diuersarum copularum diuersas differentias temporū im

portantium. vt dicendo homo fuit lij homo ampliat p eo quiest vel fuit homo. Vel potest sic intelligi scdo respectu diuersoz temporum id est respectu signi vel equiualentis ratione cuius tangz instrumentalis cause intellectus tãgz principalis causa ampliationis terminoz accipit terminũ in ordine ad diuersas differentias temporum. Vnde illud signum dr importare diuersas differentias temporum. ratione cuius intellectus accipit terminũ in ordine ad diuersas tempoz differentias. Vnde tres sunt differentie temporum. vt dicit. iij. phisicoz. s. presens preteritũ et futurũ. et pñt ponũ aduc duo signa respectu quorum copule accipiunt ad diuersas differentias temporum. s. possibile et imaginabile, licet dicãt multi q sint etiam differentie temporum. et ita essent quinq differentie temporũ. Et quo sequitur primo q intellectus est principalis causa ampliationis terminorum. vt dicit Joannes dorp. signa vero ampliatiua sunt instrumentales cause denotañ modũ accipiendi terminũ ample in ꝓpõne patz Dicit quarto indifferenter id est respectu cuiuslibet illarũ diuisim. et in ordine ad quãlibet seorsum. Vnde p ista particula indifferenter. aduerte q terminus in ordine ad copulam dr supponere dupliciter. Vno mõ in ordine ad copulã vnicã vt hic hõ ẽ aial. Alio modo in ordine ad copulã disiũctã Et hoc dupliciter. s. disiunctiuã sepatim vt qñ terminus supponit in ordine ad diuersas copulas disiunctim. et respectu cuiuslibet illarum seorsum vt homo fuit animal lij homo supponit in ordine ad diuersas copulas disiunctim sumptas. s. est vel fuit. et in ordine ad quãlibet seorsum vt dicẽdo homo est animal. homo fuit animal. z sic terminus ampliatus dr supponere disiunctim in ordine ad diuersas differentias temporum. Alio mõ dr terminus supponere in ordine ad diuersas copulas disiunctim. coniũctim. et hoc quando terminus supponit in ordine ad diuersas copulas disiunctim. sed non in ordine ad quãlibet illaz seorsum. vt hic añchristus erit lij añchristus supponit in ordine ad hoc disiunctum. est vel erit. qđ ẽ constitutũ ex diuersis copulis. sed non supponit respectu vnius illarum seorsum. s. de presenti. qñ ista est falsa añchristus est. Corollarie sequit q ad hoc q terminus amplietur requiritur. vt dicit Mar. q supponat in ordine ad diuersas differentias temporum vel in ordine ad diuersas copulas simul et respectu cuiuslibet earum seorsum. ergo si aliquis terminus nõ possit accipi in ordine ad diuersas copulas seorsum siue diuisim. ꝫ respectu vnius tm nõ dr ampliari dato q accipiat respectu verbi preteriti vel futuri temporis. vt dicendo Adam fuit. Corollarie sequitur scdo q possibile est terminum supponere respectu diuersarum copularũ formaliter id est expresse positaz vel virtualiter id est in aliquo verbo inclusarum. qđ equiualet disiuncto. vel in aliquo signo ampliatiuo. et tamẽ non oportet

eum ampliari patet. Est ergo diffinitio ampliationis. Ampliatio est acceptio termini in ꝓpositione ꝑ suo significato vel suis significatis. respectu signi vel equiualentis importantis diuersas differentias temporis disiunctim in ordine ad terminum supponentem respectu plurium differentiarum temporis diuisim. patent singule huius diffinitionis ꝑticule.

Notandum scdo. vt dicit Mar. ꝙ

Ampliatio conuenit termino ratione suppōnis et non significationis. verum est dictum Mar. ꝙ ratione suppōnis principaliter. tamen etiam conuenit sibi ratione ſcationis. sed minus principaliter. primum patet. quia omnis terminus qui ampliatur habet ſcatum vel ſcata correspōdens vel correspondentia in ordine ad diuersas differentias temporum. indifferenter. Sed non omnis terminus ampliatur in ꝓpositione positꝰ. et ſcans suum ſcatum in ordine etiam ad diuersas differentias tempoꝝ patet dicendo añchristus erit. Hoc etiam patet ex ratione Mar. ꝙ terminus non dr̄ ampliari in ꝓpōne. eo ꝙ plura significet. q̄ꝫ si non ampliaretur quia si terminus vbicūqꝫ ponat̄ semꝑ eque multa ſcat. siue em̄ ponatur in ꝓpositione siue extra. siue amplietur siue non. semper eidem conceptui subordinatur mētali. talis autem semper equaliter significat. quia naturaliter significat. quare ꝛc̄. Scdm. s. ꝙ ampliatio quodāmodo depēdet a ſcato vel ſcatis termini. patet quia terminus qui debet ampliari requiritur ꝙ habeat significatum vel significata. sibi correspondens vl' correspondentia respectu diuersorum tempoꝝ indifferenter. ergo ampliatio dependet quodāmodo a ſcatione termini. Consequentia est nota. Antecedens patet. quia lij adam in ista adam fuit nō ampliatur quia nō habet ſcatū sibi correspondens nisi ad tempus preteritum. Ex quo sequit̄. Qꝛ ampliatio termini est partim a materia et partim a forma propositionis Primū patet. quia se tenet ex parte ſcatoꝝ. que habēt rationē materie ad ipsam ꝓpositionē. Scdm patet. quia terminus non ampliatur in propositione nisi accipiat̄ in ordine ad diuersas copulas īportañ diuersas differentias tꝑis modo copula ꝓpositionis tā principalis q̄ꝫ minus principalis tenet se ex parte forme ꝓpōnis. Ex quo sequitur scdo ꝙ ad termini ampliationē tres conditiones requiruntur. Prima ꝙ terminus habeat ſcatū vel ſcata. ꝑ diuersis differētijs temporū siue copulis sibi correspōdens vel correspondentia. vnde in ista Nicolaus fuit. lij Nicolaus ampliatur ꝑ eo qui est vel fuit. Vnde si nicolaus ꝑ ꝑsenti nō fuisset. ſꝫ corrūperetur. Extunc lij nicolaus in illa non ampliatur. et tamē ꝓpositio semꝑ erit eiusdem forme. et ista conditio vocat̄ materialis. Scda ꝙ talis terminus accipiat̄ in ordine ad diuersas copulas indifferenter id est in ordine

ad qualibet earum seorsum patet. Tercia q terminus importat differentias temporū in ordine ad terminū ampliabilē et defectu huius ꝓdicatū istius non ampliat. homo fuit albus. et licet lij fuit est terminus ampliativus. non tamen importat differentias temporū in ordine ad ꝓdicatum Sed precise in ordine ad subiectū. ¶ Pro quo aduerte. Q verbū ampliatiuū habet aliū modū fcandi ampliatiuū respectu subiecti q̄ respectu ꝓdicati. verbū em̄ cadit sup predicatū. scōm qō est tale. puta futuri tpis vel preteriti. Ideo verbū futuri tpis facit predicatum solū pro illo qō erit supponere. et verbum preteriti temporis solum pro illo qō fuit. nisi forte tale predicatum esset terminus ampliatiuus. Sed qlibet verbū ampliatiuū et suo proprio modo significandi fcat in ordine ad terminū precedentē. sub modo presentialitatis. vnde lij fuit in ordine ad subiectum fcat sub modo presentialitatis et preteritionis. vero lij erit fcat sub modo presentialitatis et futuritionis. ratione cuius tale verbum dat subiecto ampliorem suppositionem q̄ predicato. et illud est maxime cōforme modo concipiendi. qui istas concederet hoc albū fuit homo. hoc albū erit hō. casu posito. q sor̄ nunc sit primo albus. et tā prius fuerit homo et qs erit homo. ¶ Pro quorum et sequentium noticia sciemus. Q terminoꝝ ampliatiuoꝝ. quidam ampliant terminos a parte ante tm̄ positos. vt termini ratione temporis ampliatiui. qui. s. important aliam differentiam temporis a presenti. Et causa huius est intellectus. vt lij fuit ꝛc. Alij sunt ampliatiui. a parte post tm̄. vt qui sunt ampliatiui ratione significatiōis et quorum fcatio potest conuenire tam existentibus q̄ non existētibus rebus. vt sunt verba actū anime interiorē importantia. vt cognosco ꝛc. Quidā vero ampliāt terminos a parte ante. et a parte post. vt possibile et impossibile contingēs ꝛc.

Sed circa dictā descriptionē dubitaret aliqs. eū aliter diffiniat ampliatio cōiter. aliqui em̄ sic. Ampliatio ē acceptio termini in ꝓpositione ꝑ aliquo vltra id qō actualiter ē. Alij aūt dicūt. Ampliatio ē acceptio termini pro aliquo ꝑ quo in ꝓpōne simplr̄ ꝑma. nō supponit. et sic diuersimode a diuersis diffinit. quare igit̄ tu eā aliter diffinis. Scdo nā tu dicis. q termin⁹ qñ stat solū ꝑ hijs que fuerunt. tunc non ampliatur. oppositum tamē videtur de intētione autoris dicentium. q quando q̄ terminus supponit

p illo qđ non est. sed fuit vel erit ampliatur. ad primū dico. saluo iudicio
melius dicentiū. q ambe diffinitiones sunt diminute prenarrate. saluare
uerentia eas ponentium. Nam ampliatio non debet diffiniri per acces
ptionem eo q subiectum in ista añchristus ē ampliaretur. accipitur eñ
p eo qđ nō ē. vel p aliquo suo ꝓcato vltra hoc qđ actualiter ē. quia p añ-
christo qui non est. vt supponitur etiam accipitur p aliquo p quo nō ac
cipitur in ꝓpone simplr prima. que est mere de presenti et de recto. quia p
añchristo vt videtur. Et cum in tali ꝓpōne supponeret. tunc non suppo
neret nisi p bijs q̄ sunt. modo significata sua nullo modo actu sunt. Ad
scōm dubium dico. scōm qđ prius. q quando terminus stat solum p
bijs q̄ fuerunt aut generalr p suis ꝓcatis. respectu vnius differentie tpis.
non ampliatur. quare eñ diceretur ampliatio. Si staret p ꝓteritis solū
et non amplius. vel p presentibus solum. Pono ergo q sit vnus termi
nus scōm imaginationē qui habeat decem ꝓcata. primo existentia 7 duo
solum preterita. tunc quando staret solum p duobus preteritis amplia
retur. qđ videt incōueniēs. Quando autē staret p decem presentibus nō
ampliaretur qđ videtur inconueniens. Ideo ꝓbabilius est dicere. q termi
nus ampliatur. quando stat simul pro suis ꝓcatis respectu diuersorum
temporum indifferenter. vt quando stat non solum p bijs que sunt vel
que erunt. nec solum p bijs que fuerunt. sed p bijs que sunt vel fuerūt sil.
vel p bijs que sunt vel erunt vel pro bijs que sunt vel possunt esse vl ima
gnari esse tuncē terminus stat p suis significatis. respectu diuersorū

temporꝝ indifferenter. et hec de scda dubitatione. Scdo circa descriptionē superius positam est notandum ꝙ differentie temporum sunt tres. s. presens preteritum et futurum. Et etiam tales dicūtur tempora vt solemus dicere. hoc est presens tempus hoc est preteritum hoc ē futurum. Et pñt addi duo. s. possibile esse. et possibile imaginari. que licet nō sint differētie temporum ꝓprie loquēdo. tñ improprie temporum differentie sunt. mō eorum termini supponunt improprie. vt postea dicetur. fuit ḡ destriptio superius posita sic intelligenda. Ampliatio est suppositio termini ꝑ suis ſcatis sibi correspondentibus pro distinctis temporū differentijs. puta ꝙ suppositio termini ꝑ suis ſcatis que sunt et fuerunt. et ꝑ eis que sunt et erunt vel ꝑ eis que sunt et possunt esse. vel ꝑ eis que sunt vel pñt imaginari. tunc in ista homo fuit. que valet tm̄ quantū qd̄ est iā vel fuit. fuit hō. lij homo ampliatur ad standum pro eo. qd̄ est vel fuit homo

Notandū tercio. ꝙ Mar. in hac lr̄a

vt ostendat bonitatem diffinitionis ampliationis. mouet duplicem dubitationem ponendo diffinitionis date de ampliatione declarationem. Prima est. videt̄ ꝙ diffinitio tua Mar. sit inconuenienter data de āpliatione. quia aliter diffinita est ampliatio a patribus. quibus credendum ē ergo ꝛc. Antecedens patet in textu. Ad quam respondet Mar. salua inq̄t existentia patrum. dico ꝙ sunt insufficien̄. de prima patet. quia ipsa notificat ampliationem per acceptionem: modo contingit fieri acceptionem termini sine ampliatione. sicut qd̄libꝫ superius sine suo inferiori. saltem ex se non repugnat superiori concipi sine suo inferiori. vt animal sine homīe Similiter hic cum dico antichristus erit lij añchristus accipitur ꝑ eo qd̄ est vel erit. non tamen ampliatur cum hoc non fiat diuisim. Et verum est ꝙ ampliatio precise per acceptionem diffinita insufficienter diffinire̅. cū talis diffinitio cum suo diffinito non conuerteretur. potest tamē diffiniri

additis alijs particulis ipsi acceptioni tãq̃ differentijs suo generi. vt patebit in notabili primo. ad scdam diffinitionem eodem modo ẽ dicendũ ¶ Scda dubitatio est. videtur q̃ particule in declaratione diffinitionis ipsius ampliationis non sunt conuenienter date. et maxime illa termin⁹ solum pro illis que fuerunt supponens non ampliatur ergo ⁊c. añcedẽs patet dictum commune autorũ. qui dicunt q̃ terminus ampliatus supponit pro illo qd̃ non est sed erit vel fuit. Ad quã respondet q̃ terminus supponens pro illo qd̃ erit vel fuit precise non ampliatur. patet quia ampliatio dicitur quasi ampla termini pro suo significato vel suis significatis respectu diuersorum temporum indifferenter acceptio. Sed termin⁹ ampliatus supponit pro eo qd̃ erit vel est diuisim. vel pro eo qd̃ fuit vel ẽ indifferenter. alias intelligendo. negetur quicũq̃ sit ille. qd̃ exemplo declarat facili vt patet in textu. ¶ Finaliter Mar. ponit differentias temporũ que patent in notabili scdo. Et dicit q̃ possibile et imaginabile non sunt differentie temporis. et verum equidem dicit. Quia possibile in ꝓposito nihil aliud dicit q̃ non repugnantiã ad esse. imaginabile vero nihil aliud dicit q̃ illud cui non repugnat concipi. vel potest dici q̃ hic possibile capitur pro possibili obiectiuo. imaginabile vero ꝓ esse rei cognito. ⁊ certũ est q̃ neutrum horum est differentia temporis imo abstrahunt a tempe et a qualibet eius differentia. dicuntur autem differentie temporum. quia sunt modi sub quibus termini possunt supponere ꝓ suis significatis in ordine ad aliquod signum importans huiusmodi modos. et denotans modum accipiendi terminum vel terminos sub illis modis

Contra arguitur primo sic. vnus

terminus non dicitur agere in alium. ergo vnus terminus non dicit̃ ampliare. Tenet consequentia quia ampliare est agere. Antecedens est notũ Cum actiua sint adinuicẽ ratione forme alicuius actiua. quã termini nõ habent respectu sui. alioquin vnus corrũperet alterũ. ¶ Scdo sic. In ista Adã ẽ ꝑteritus. lij preteritus supponit ꝓ re ꝑcise que ẽ. ꝗ ista est falsa. que tñ ab omnibus cõcedit̃. añcedẽs ꝑ qa lij Adã nõ ampliat̃ cũ respectu copule de pñti accipiatur. Et sil̃r lij preteritus nõ ampliat vltra tempus ꝑsens. qa extrema scdm exigentiã copule de pñti vniunt̃. ¶ Tercio sic. verba futuri temporis et etiam preteriti non ampliant subiecta ꝗ ⁊c. antecedẽs quia negatio nõ negat ante se sed post se. et sil̃r distributio distribuit post se. ergo et verbum ampliatiuũ. vt lij fuit erit ⁊c. debet ampliare conueniẽtius ꝑdicatũ q̃ sbiectũ. tenet ꝯñtia qa nõ ẽ maior ratio de vno q̃ de alio ¶ Ad primũ dr̃ negando cõsequentiã, ad ꝓbationẽ dr̃ q̃ ãpliare ẽ agere. id est dare modum accipiendi terminũ in ꝓpõne ample ꝓ suis ꝑcatis. et

non est agere ampliare corruptiue. vt ꝓbat ratio. ¶ Ad scd̄m dicit̄ q̄ lij p̄teritus. Et q̄dlibet participiū ampliatiuū pōt capi dupl̄r. vno mō vt in subiecto. alio mō vt in p̄dicato. primo modo captū. sic nullā habet vim ampliādi respectu cuiuscūq; termini. ꝫ accipit̄ scd̄m exigētiā ip̄ius copl̄e vel signi ampliatiui. vñ si copula sit de p̄nti et nō sit aliq̄d signū āpliatiuū tūc de suo mō ꝑcādi supponit ꝓ p̄ntibus tm̄. ḡ ista ē vera. omne futurū ē. omne p̄teritū. cū subiecta taliū accipiant̄ p̄cise ꝓ p̄ntibus. inquantū v̄o lij p̄teritus vel sibi sil̄e ē i p̄dicato. extūc de suo mō ꝑcādi quē habet p̄t ampliare subiectū vltra p̄ns tp̄us. s. ꝓ p̄terito imo ip̄m met accipit̄ vltra copulā de p̄nti. Et qñ dr̄ extrema vniunt̄ scd̄m exigentiā copule. verꝫ ē si terminus in p̄dicato nō sit āpliatiuus. q̄re lij p̄teritus in p̄dicta ꝓpōne stat ꝓ Adā p̄terito. ¶ Ad terciū dr̄ negādo añcedēs. ad ꝓbationē dr̄ q̄ nō est sil̄e q̄a intellect⁹ ⁊ modus cōcipiēdi. ē p̄ncipalis causa i hmōi intētionib⁹ Et ḡ q̄ copula p̄teriti vl̄ futuri tp̄is āpliet sb̄iectū ⁊ nō p̄dicatū ē ip̄e ītellectus. et sil̄r ip̄a negatio q̄ negat post se ē ipse intellectus

Circa dicta statim oriunt̄ alique dubitationes. Prima ē Suppono q̄ nihil sit añchristus. et q̄ aduc generabit̄. vtrū tunc in illa añchristus erit. lij antichristus amplie t̄. Et videt̄ q̄ sic q̄a ē certū suppositū respectu copule futuri tp̄is et eius sensus ē q̄d ē vel erit añchristus generabit̄. ḡ ampliat̄ In oppositū arguit̄. quia lij añchristus nō supponit ꝓ suo ꝑcato respectu diuersoꝝ tp̄m indifferēter. q̄a nō supponit respectu p̄ntis tp̄is. ḡ nō āpliat̄. ꝯñtia p̄z ꝑ diffinitionē āpliationis. añcedens p̄z. q̄a nō supponit ꝓ suo ꝑcato q̄d ē cū nihil sit. vt suppositū ē in casu. igit̄ ⁊c̄. Scd̄a dubitatio ē supposito q̄ nihil sit vacuū. s. ꝯ tamen poterit esse. et nunq̄ sit actu. tunc dicendo vacuum intelligitur. vtrum lij vacuum amplietur. Et arguitur q̄ sic. Quia al̄s propositio esset falsa. In oppositum arguitur sic. quia lij vacuum nō supponit pro suis significatis. respectu diuersorum temporꝝ indifferenter ergo non ampliatur. Consequentia tenet. Antecedens patet

quia certum ē q̄ respectu nullius pro suis significatis supponit. quia copula cuiuscūq; temporis capta lij vacuum de nullo pronomine demonstratiuo poterit verificari. Ad primam istarum dico. q̄ in tali casu. antichristus non ampliatur. sicut ratio post oppositum probat. stat enim respectu vnius differentie temporis. s. respectu futuri. ergo non ampliatur. Ad rationes ante oppositum dico. ad primam quando dicit̄. quia ē certū suppositum respectu copule futuri temporis. ergo ampliatur. Ad h̄ dico negando consequentiam. quia possibile ē q̄ nullo modo terminus supponeret. et tunc non ampliatur. Non enim sufficit ad hoc q̄ termin⁹ amplietur. q̄ ille capiatur respectu copule futuri temporis. sicut ratio dicta satis probat. possibile em̄ ē q̄ ille terminus nullo modo supponeret. Et per consequens non ampliaretur. cum ampliatio sit suppositio. vnde ad hoc q̄ terminus amplietur, sufficit q̄ ipse ponatur respectu copule preteriti aut futuri temporis. nisi cum hoc supponeret pro suis significatis respectu diuersorum temporum indifferenter. et respectu diuersarum copularum. modo sic non ē de añchristo. licet em̄ ponatur respectu copule futuri temporis. tamen non stat pro suo significato nisi respectu vnius differentie temporis. s. futuri temporis. pro significato enim presentis temporis non stat. quia nullū habet ꝑcatū pñs. ideo nō ampliat̄. Ad illud āt quando dr̄. sensus ē. qd̄ est vel erit antichristus ergo ampliatur. nego consequentiam. quia talis est sensus illius propositionis Chimera erit. ꝑ

Chimera est vel erit et tamen lij chimera non ampliatur. et eo q̄ nō supponit. Et tunc aliquis circa dicta instaret dicens nōne communis fama dicit. talem terminum ampliari qui supponit prout met concedis. et ponitur tam per lij est q̄ per lij erit. quare non ampliatur. etiam apparet q̄ hoc sit contra cōmunem modum loquendi. ad illud. Dico q̄ ad illud dictum me ratio non mouet. Nam prout ante ea determinaui. non sufficit terminum stare pro illo q̄ est vel erit vel pro isto q̄ est vel fuit. vl̄ p̄t esse. ad hoc q̄ terminus ampliaretur. nam pari ratione sequeretur. q̄ terminus ampliaretur qui solum supponit pro hijs que sunt. cuius tamen oppositum omnes dicūt. Et consequētia tenet. quia non apparet maior ratio de vno q̄ de alio. Cum igitur in dicta ꝓpositione. lij antichristus solum supponit pro hijs que erunt. vnde ꝓpter istam causam non ampliatur. Scōa ratio ad idem est illa. quia ampliatio conuenit termino respectu suppositionis. vt declaratum est. Sed tali termino non conuenit suppositio respectu copule presentis temporis. cum non sit eius aliq̄ significatum actu. de quo mediante copula presentis temporis verificetur q̄ requiritur ad hoc q̄ terminus supponat respectu copule de presenti. Tercia ratio est. quia si terminus nullum significatū haberet. nec q̄ fuit nec q̄ erit. tunc respectu huius copule erit non ampliabitur quia nō supponit. Illo non obstante q̄ sensus talis propositionis esset ille qui est vel erit antichristus erit. igitur pari ratione in proposito. cum habeat

habeat significatum respectu copule futuri temporis. respectu cuius solū
supponit. Cōsequētia tenet. quia ablatio fcati potest ampliationē impe-
dire. et impedire totalē suppositionē termini. tum respectu copule de pre
senti. q3 de futuro quia ablatio fcati respectu copule presentis tpis. pt im
pedire suppositionē termini respectu copule pñtis tpis. et si nō suppone
ret terminus respectu differētie p̄sentis tpis nō ampliabit. hec ergo dicta
mouent me ad hoc dicendū. Si aliqs aduc instaret. dicēs q3 oia illa fun-
dant sup hoc. q3 ampliatio nō addit termino nisi respectu sue suppōnis.
et ideo si istud esset falsum omnia essent falsa. ℏ qđ hoc sit falsum patz per
cōmuniter ampliationē diffinieñ. Nam diffiniūt eā p acceptionem et nō
p suppositionē. vt ante dictū ē. Ad illud dico. q3 ampliatio attribuit ter-
mino respectu suppōnis et respectu nullius alterius. ℣ videtur aliqualiter
ante ꝓbatū. qđ etiam consonat dictis antiquoꝝ et modernorum. et anti-
quissimi diffiniūt ampliationē p suppositionē. dicunt enī. Ampliatio est
extensio termini a minori suppositione ad maiorem quasi dicant. q3 am-
pliatio est magis ampla suppositio. Scđo consonat dictis modernorū
qui vitent ipsis contradicere diceñ. Ampliatio ē acceptio termini in ꝓpo
sitione p aliquo vltra id qđ actualiter ē. Et in illa diffinitione includitur q3
sit suppositio. saltem scđm eos qui dicunt q3 suppositio est acceptio ter-
mini p aliquo ī ꝓpositione. cum igitur ampliatio sit acceptio termini in
ꝓpositione p aliquo. Et suppositio est acceptio termini in propositione

p:o aliquo ideo ampliatio est suppositio. vnde in forma potest sic decla,
rari omnis acceptio termini in propositione pro aliquo est suppositio.
Sed omnis ampliatio est acceptio termini in ꝓpositione ꝑ aliquo. ergo
omnis ampliatio est suppositio. discursus est in barbara. Maior patet p
diffinitionem suppositionis ab eis concessam. patet ergo quomodo ē de
opinione tam modernorum ꝙ antiquorum. ꝙ ampliatio est suppositio
ergo suppositum in dictis est verum. patet. Ad secdam dubitationē princi
palem quando ponitur talis casus. s. ꝙ nihil sit vacuum. nec fuit nec erit.
sed possibile est ipsum esse. Dico admittendo eam. Et quando petit. vtrū
li vaccuum ampliatur in illa ꝓpositione vacuum intelligitur. dico ꝙ sic. ꝛ
causa est quia supponit ꝑ suis significatis respectu diuersorum tempo
nam hoc verbū intelligo. ampliat ipsum ad supponendum ꝑ omnibus
suis ꝓcatis et notum est quia habet ꝓcata respectu diuersorum temporū
sibi correspōdentia. et significat illud qđ potest imaginari. et sic ꝓpter am
pliationem huius verbi intelligo. ampliatur ad supponēdum ꝑ isto qđ
potest esse vel pro illo qđ potest imaginari esse. ergo supponit pro suis si
gnificatis respectu diuersorum temporum. quare sequitur ꝙ ampliatur.
Tunc ad improbationē dico. quando dicit. ꝙ respectu nullius tpis sup
ponit ꝑ suo ꝓcato. nego. Ad ꝓbationē autē cum dicit. quacūq; copula
tpis capta. li vacuū de nullo ꝓnomine demonstrante verificari ꝑt. nego
imo capiendo hanc differentiam vel hanc copulam. potest imaginari va

cium. vt demonstrando hoc qđ potest esse vacuum. hec est vera. hoc ꝑt esse vacuum. et similiter hec est vera. hoc potest imaginari vacuum. verū est. tamē q de nullo verificatur. mediante aliqua istarū copularū. est vel erit. Et hec de dubitationibus.

Notandum primo. q Mar. in hac littera mouet et soluit duas questiones. Ad partes vtriusq; earū arguēdo Quarum prima est. Vtrum in ista añchristus erit. subiectum amplietur posito q nō sit eius ꝓcatū ꝑ presenti. sed ꝑ futuro tm̄. Et arguit q sic. qa omnis terminus supponens respectu verbi futuri temporis ampliatur Sed subiectum illius ꝓpositionis est hmōi. Maior ē sententia logicorū qui dicunt sensum esse talem illius. qđ est vel erit añchristus. generabitur modo subiectum illius añchristus erit supponit ꝑ diuersis differentijs temporū. ergo ampliatur. In oppositum arguitur. quicquid nō suppo nit ꝑ diuersis differentijs temporum diuisim non ampliatur sed sbiectū illius ꝓpōnis est hmōi ģ ꝛc̄. maior patet per diffinitionem ampliationis Minor patet p casum. quia lij añchristus ꝑ nullo supponit presenti. sed tm̄ modo futuro. s. pro añchristo generando. Et respondet ad questionē negando q lij añchristus amplietur in illa ꝓpositione. sicut probat ratio post oppositum. Et confirmatur hoc tripliciter. Primo quia bene sequit antichristus ampliat in illa. añchristus erit. ergo homo ampliat in ista homo est animal. tenet cōsequentia. quia vtrobiq; accipit subiectum pre cise respectu vnius differentie temporis. sed consequēs est falsum. ergo et añcedens. tenet cōsequētia p sillogismū ad impossibile. Scōo sic quia am pliatio conuenit termino respectu suppositionis. ꝑ diuersis differentijs tempor indifferēter. Sed lij añchristus nō habet hmōi suppōnem. quia repugnat sibi verificari de aliquo mediāte copula de pñti. maior est diffi nitio ampliationis. Tercio sic. nihil ꝓcans. vt lij chimera nō ampliat re spectu huius verbi erit. ergo nec subiectū illius añchristus erit. tenet con sequentia. qa ꝓcati ablatio a termino ꝑ tpe ꝑsenti ita ꝑdit ampliationē sicut nulla ꝓcatio suppositionē. id est sicut terminus q nihil ꝓcat nō sup ponit cū de nullo potest verificari vt sic. ita terminus supponens precise pro tempore futuro. et non pro presenti diuisim. non potest ampliari. Antecedēs est notum. Aliquis tamen cauillando rationes Mar. diceret q tenent si suppositio esset de essentia ampliationis. qđ tamen falsum ē. qz acceptio est de essentia ampliationis. cum ponatur in diffinitione eius.

et nõ suppositio. q̃a talis nõ ponit̃ in diffinitione ampliationis. vt patz ꝑ Buridanũ Joannẽ. et Joannẽ Dorp. et Menchũ fauentinũ. Petrum Thartareti ꝛc̃. Ad quã rñdet Mar. negãdo q̃ ãpliatio nõ includat essentialiter suppositionẽ. Ad ꝓbationẽ dr̃ q̃a oẽs isti autores q̃ inducti sunt. dicũt suppositionẽ esse de diffinitione ampliationis. siue sint Moderni vt q̃ sunt inducti. siue antiquissimi vt Petrus Hispanus. oẽs em̃ hij dicunt. q̃ suppositio est acceptio termini in ꝓpõne ꝓ aliquo. ꝫ ampliatio ẽ acceptio ꝓ aliquo ḡ ampliatio ẽ suppositio. et potest argui in barbara. vt pz in textu Ad rationes vero añ oppositũ dicit negãdo consequẽtiã. q̃a lij añchristus nõ supponit respectu pluriũ differẽtiaꝝ tpis indifferenter siue diuisim ꝫ tm̃ mõ respectu futuri tpis. qd̃ nõ sufficit ad hoc qd̃ terminus amplietur. Ad ꝓbationem cũ dr̃. sensus est ꝛc̃. Ad quã rñdet per instantiã. q̃a etiã lij chimera in ista chimera erit. ampliaret̃. q̃a etiã ẽ sensus eius sicut illius de añchristo. iste. s. chimera ẽ vel erit. qd̃ tñ nemo dixit sanus. Sed diceres. Antichristus ampliat̃. q̃a accipit̃ respectu pluriũ differentiarũ tpis ḡ ꝛc̃. tenet ꝯñtia ꝑ cõmune dictũ autorũ dicentiũ oẽm terminũ respectu plurium differẽtiaꝝ tpis supponentẽ esse ampliatũ. Añs patet dicẽdo. añchristus ẽ vel erit. Ad qd̃ rñdet negãdo consequentiã. Ad ꝓbationẽ dicit. q̃ vera ẽ si supponeret lij añchristus respectu pluriũ differentiaꝝ tpis diuisim. qd̃ tñ nõ ẽ. quia respectu vnius tm̃. Alioquin etiam respectu copl'e de pñti termin⁹ ãpliaret̃. qd̃ nemo dixit vt sic. pz ꝫ q̃ nõ ẽ maior ratio de futuro tpe et pñti. q̃ vtrũq̃ dicit vnã tpis differentiã tm̃

Scda. q. est. Utrum istius vacuũ est intelligibile subiectũ amplieť.

posito q̃ nõ fuerit nec sit vacuũ actu. ꝫ sit possibile ip̃m esse. Et arguit ꝓ. et cõtra. Et primo q̃ ãplieť. ꝓbat̃ sic. q̃a ista ꝓpositio ab oĩbus ꝯcedit̃ tãq̃ vã. ꝓpter ãpliationẽ ei⁹ subiecti. igit̃ ꝛc̃. añs pz. iiij. phisicoꝝ. vbi tradit̃ noticia de vacuo. In oppositũ arguit sic. nihil supponẽs respectu pluriũ differẽtiaꝝ tpis indifferẽter ãpliat̃. ꝫ lij vacuũ ẽ hmõi ḡ ꝛc̃. maior ẽ nõ. minor pz. q̃a de nullo p̃t verificari mediãte copl'a. pñt̃ ꝑteriti vl' futuri tpis. cũ natura horreat vacuũ. iiij. phisi. Ad quã rñdet. q̃ lij vacuũ ãpliat̃. quia suppõit respectu pluriũ differẽti aꝝ tpis ĩdifferẽter. siue diuisim. pz q̃a supponit ꝓ eo qd̃ p̃t esse. vt ꝑ casum ẽ suppositũ. ꝛ ꝓ illo qd̃ p̃t imaginari. i. cõcipi ḡ ꝛc̃. Ad rationẽ post oppositũ dicit q̃ licz nõ supponat lij vacuũ ꝓ diuers̃ differẽtijs indifferẽter tpm. sic̃ ꝓbat ratio. tñ bñ supponit ꝓ diuersis differẽtijs indifferẽter intelligibiliũ. q̃a. s. ꝓ eo qd̃ ẽ possibile vl' imaginabile: vt solutio. q. declarat

Istis presuppositis sit prima ampliationū regula ista. Omnis termi
nus respectu copule de preterito positus a parte subiecti. habēs fcata in
presenti et preterito temporibus correspondentia ampliatur ad suppo
nendū .p eo qō est vel fuit. vt album fuit Joannes. lij album ampliat pro
eo qō est vel fuit album. Similiter in ista. homo amauit. lij homo āpliat
eodem modo. et est sensus qō est vel fuit homo amauit rēijs. Et dico no
tanter captus a parte subiecti. Nam si sit terminus a parte p̄dicati capt⁹
respectu talis verbi. talis supponet .p suis fcatis que fuerunt. et non pro
illis que sunt. et ideo non ampliatur. quia terminus supponēs. solum .p
bijs que sunt vel fuerunt vel erunt non ampliatur. Qō declaro per signū.
nam si staret talis casus q̄ Joannes primo inciperet esse albus. ita q̄
ante ea nūq̄ fuisset albus. tunc hec est falsa Joannes fuit albus patet q̄a
est vera .p positio de preterito. cui nūq̄ correspondebat vna de preterito
vera. cum nulli ante ea fuit verum dicere. hoc est album demonstrando
Joannē. et eo q̄ ioannes est primo albus. Et alio patet quia nec heri nec
pridie fuit albus .p positū. ergo hoc ē manifeste falsum per positū casum.
Joannes fuit albus. Si tamen lij albus supponeret pro bijs que sunt vl̄
fuerunt. illa esset vera. quia tm̄ valeret sic illa qō est vel fuit Joannes fuit vl̄
ē album per positum. ideo lij album a parte predicati supponit .p albis
que fuerunt. ergo merito additur a parte subiecti. Dico etiā notāter bijs
significata pro tempore presenti et preterito sibi correspondentia. quia si

non supponeret pro significatis preteritis. sed pro significatis que sunt. q̃ solum respectu vnius differentie temporis. Ideo iuxta diffinitionem ampliationis. et alia dicta. nõ ampliatur. Simliter esset si non haberet fcata pro presenti tempore correspondentia. quia tunc non supponeret p̃ suis significatis que sunt. quia talia non haberet. ergo solum supponeret pro bijs que fuerunt. ergo non supponeret pro suis significatis respectu diuersorum tempor̃. ideo iuxta dicta non ampliaretur. et ideo addere oportuit. habens significata pro tempore presenti. et pro tempore preterito. sibi correspondentia. si regula debet esse vniuersaliter vera. Et quo infero Corollarie. q̃ si nullus homo esset. i hac ꝓpositione homo fuit lij homo non ampliatur. ꝓbat. Nam si ampliari debeat. oportet q̃ habeat fcata sibi pro distinctis differentijs temporum correspondẽtia. respectu quor̃ capiatur ample. modo talia non habet ex casu. cum nullus hõ actu esset

Notandũ scõo. q̃ istud ẽ capitulũ

Scõm. in quo Mar. agit de ampliatione preceptiue. ponendo regulas. Et prima est de subiecto ad copulam vel aliqõ verbum preteriti tempis. compato ista. Omnis terminus supponens positus a parte subiecti respectu copule principalis. vel verbi includentis copulam principalẽ preteriti temporis. habens fcatum vel fcata sibi correspondens vel correspondentia in ordine ad tempus presens et preteritum ampliatur pro significato qõ est vl fuit. Dicitur supponẽs. quia terminus non supponẽs non ampliatur patet. quia negato suplori et etiam inferius. Dicitur respectu copule principalis vel verbi copulam principalem includentis. quia non oportet q̃ amplietur. respectu copule minus principalis. vt dicendo homo qui fuit est. lij homo non ampliatur. sic q̃ ꝓ aliquo homine q̃ nõ est sed fuit supponat. sed solum ꝓ homine qui est supponit qui cum hoc fuit in preterito tempore. Dicitur a parte subiecti. quia terminus captus

a parte predicati respectu talis verbi non supponit pro eo qō est vel fuit indifferenter. sed tm̄ modo ꝓ eo qō fuit. et ergo non ampliatur. ḡ lij albus in ista homo fuit albus non ampliatur. Qō declarat Mar. duplici signo Nam inquit posito casu q soꝛ ꝓ tempore presenti sit albus. et in ꝑterito nūq̄ fuerit albus. tunc ista est falsa. soꝛ fuit albus. patet quia lij albus supponit precise ꝓ socrate albo in tempore preterito. qui tamē per eam nūq̄ in tempore preterito fuit albus. et etiam in tempore preterito non fuit de ipso verum dicere alicui hoc est album socrate demonstrato. omnis em̄ de preterito est vera quia sua de presenti fuit aliquando vera. et omnis de futuro est vera quia sua de presenti erit aliquando vera. Scṓm signum est quia heri et ante ea nūq̄ alicui fuit verum dicere per casum hoc est album socrate demonstrato. Et hoc signum idē est cū primo. Corollarie sequit̄ q in tali casu ista est falsa Soꝛ fuit albus. ista existēte vera albū fuit soꝛ. nā sensus eius est. qō est vel fuit albū. fuit soꝛ et hoc est verum. prima tamē ē falsa. patet ꝓ casum. Dicitur habens significatū vel significata pro diuersꝫ temporibus indifferenter. quia alꝫ nō ampliaretur vt patet ex dictis. Et ista regula sequitur q iste sunt vere. virgo fuit meritrix. puer fuit senex. ꝓ quia sensus prime ē. qō est vel fuit virgo fuit meritrix. posito. q nulla nūe incepisset esse meritrix. sed in preterito tempore. Et similiter scōa valet tm̄ qō est vel qō fuit puer. fuit senex. et hoc est verum quia qui est senex est vel fuit puer ꝛc. Vltimo infert corollarium iam sepe dictum.

Scōa regula est Terminus captus a parte subiecti respectu huius verbi erit aut alterius verbi futuri temporis ampliatur ad supponendum pro suis significatis que sunt vel erunt. vt lij homo in illa homo erit ampliat ad supponendum pro illo qō est velerit. Vnde sensus eius est. qō est vel erit. homo erit. Similiter i illa homo generabitur homo ampliatur pro hijs que sunt vel erunt. et est sensus qō est vel erit homo generabitur. Et intelligitur regula sicut precedēs. s. dum mō talis terminus habeat significatum sibi ꝓ diuersis differentijs temporum correspondēs. Et hoc infero corollarie. q hec est concedenda. meretrix generabitur puer. Tercia regula. Terminus positus a parte predicati respectu verbi futuri tpis nō

nam talis terminus supponit pro suis significatis que erunt ergo non
ampliat. consequentia tenet. p diffinitionem ampliationis. et antecedens
potest declarari eodem modo sicut declaratum fuit in notabili prime re-
gule. vbi dicebatur q terminus a parte predicati captus respectu verbi
preteriti tpis solum supponit p bijs que fuerunt. Quarta regula. termi-
nus captus respectu participij pteriti temporis ampliat ad supponendū
pro suis scatis que sunt vel fuerunt. et ppter hoc in illa homo ē genitus.
lij homo ampliatur aliud pro suis significatis que sunt vel fuerunt. ? ideo
sensus eius est qđ ē vel fuit homo ē genitum. Et ex hac regula infero Co-
rollarie. q hec ē vera. homo ē mortuus. probat quia lij mortuus ē partici-
pium preteriti temporis ideo ampliat hunc terminum homo ad sup-
ponendum pro suis significatis que sunt vel fuerūt. Ideo iuxta regulam
positam sensus ē. qđ ē vel fuit homo ē mortuus. quia aliqđ tale fuit viuū.
et modo non est puta Adam vel homo qui vltra annum est mortuus.
Quinta regula. terminus captus respectu participij futuri temporis am-
pliatur ad supponendum pro suis significatis que sunt vel fuerunt. ideo
in illa homo ē generandus lij homo supponit p suis scatis que sunt vel
erunt. Et ideo sensus est eius qđ ē vel erit homo est generandus. Ex hoc
infero q hec est vera. homo concedenda. meretrix ē futura virgo. probatur
tpsa est simpliciter vera ergo concedenda. consequentia tenet. antecedens
probatur. Nam lij futura est participium futuri temporis ideo am-pliat

num terminum meritrix pro eo qđ est vel erit. per regulam dictam. hec
sensus ē. qđ ē vel erit meritrix est futura virgo modo illud qđ erit meritrix
est futura virgo. mulieres enim erūt meretrices et sunt in futuro virgines
Et sunt hee regule intelligende. s. quinta et quarta. quando tales termini
ponuntur a parte subiecti. quia a parte predicati non supponent nec p
hijs que erunt. si participium futuri temporis est. et propter hoc in ista.
meretrix est futura virgo lij virgo supponit pro virginibus que erunt. Et
in illa puer est preteritus senex. lij senex non supponit pro hijs nisi qui fue
runt senes. et id potest probari sicut prius probatū fuit. q predicatum
respectu copule preteriti temporis solum supponit pro hijs qui fuerunt

Notādum tercio. q mar. i hac lr̄a

ponit primo scōam regulam de ampliatione subiecti ad verbū futuri tē-
poris comparati que est. Omnis terminus supponens. positus a parte
subiecti. respectu verbi futuri temporis qđ est copula principalis. vel in-
cludens copulam principalem vel respectu participij futuri temporis qđ
est predicatum vel adiectiuum principalis predicati. habens significatū
vel significata sibi correspondentia pro tempore presenti et futuro. am-
pliatur ad supponendum pro eo qđ est vl erit. nisi restringatur ad vnam
differentiam temporis. Et dicitur a parte subiecti positus quia si a parte
predicati poneretur respectu talis verbi vel participij non ampliaretur.
et hoc est ex modo significandi talium verborum et participiorum. vt di
ctum est. Exemplum vt meritrix erit virgo. lij meritrix ampliatur ad stan
dum pro eo qđ ē vel erit meritrix. que vera ē r̄ctijs. Dicitur nisi restringat
quia si restringeretur ad standum pro vna differentia temporis non am-
pliaretur. ergo lij soi non ampliatur in ista. qđ est soi erit album. quia re-
stringitur ad standum precise pro presenti tempore. Exemplum de parti-
cipio vt homo est generandus. lij homo ampliatur ad supponendum p
eo qđ ē vel erit homo. Et ex isto patet declaratio quinte regule ¶ Tercia
regula est Terminus a parte predicati positus supponēs respectu verb i

vel participij futuri temporis non ampliatur. patet quia respectu vnius differentie temporis tm̃modo accipitur, s. futuri temporis. Et ratio regule est modus concipiendi taliter tales terminos a parte predicati positos. vt dicendo meretrix generabitur puer. lij puer stat tm̃ modo p̃ suo significato in ordine ad copulam de futuro. similiter meretrix est futura virgo lij virgo non ampliatur quia precise accipitur in ordine ad copulā de futuro. Et similiter dicendum est de termino a parte predicati capto respectu verborum vel participiorum preteriti temporis quia tm̃ modo tales accipientur pro tẽpore preterito. vt dicit Mar. Quarta regula. terminus captus a parte subtecti supponens respectu participij preteriti tẽporis qō est predicatum vel adiectiuum principalis predicati. habens significatum vel significata sibi correspondentia pro tempore preterito ampliatur ad supponendum pro eo qō est vl fuit. nisi restringatur ad vnam differentiam temporis. vt viuum est mortuum lij viuum ampliatur ad supponẽdum pro eo qō est vel fuit viuum. et est propositio vera quia qō est viuum vel qō fuit viuum ante vnum annum. vt magister Joannes de Glogouia. nunc est mortuum. Et aduerte q̃ si participium fuerit presentis preteriti temporis. vel adiectiuum principalis predicati et copula seu verbum futuri temporis. Subiectum ampliabitur ad ea que sunt fuerunt et erunt. Et hoc nisi tale subiectum restringatur. et si habeat significatum vel significata sibi pro illis differentijs temporum correspondentia vt lij homo in ista. homo erit mortuus ratione copule de futuro supponit indifferenter pro quolibet homine disiunctiue qui est vel q̃ erit ratione vero predicati qō est preteriti temporis participium supponit p̃ quolibet homine disiunctiue qui fuit. Et sic eius sensus ẽ. qō ẽ homo vel qō erit homo vel qō fuit homo est mortuus. Et eodem modo dicẽdum de subiecto respectu verbi p̃teriti temporis et participij futuri temporis supponente. vt homo fuit generandus. Et aduerte q̃ singule dictarum regularum particule sunt declarande sicut prima fuit declarata regula. adiunctis tribus conditionibus que prius posite sunt

Contra arguit primo sic. respectu

copule preteriti vel futuri temporis terminus non ampliatur. probatur sic quia nulla simplex copula est ampliatiua. sed tales copule sunt simplices ergo non sunt ampliatiue. Maior quia terminus ampliatus debet capi respectu diuersarum copularum distinctas differentias temporum importantium. Minor patet quia si lij fuit includeret copulam de presenti et de preterito. tunc illa de preterito similiter includeret de presente et de preterito. et sic infinitum qō est sed o metaphisice probibitum.

¶Sedo sic lij homo in ista homo qui fuit est. supponit respectu copule preteriti temporis et tamen non ampliatur g̃ ꝛc̃. Antecedẽs patet quia lij hõ in illa solũ supponit ꝓ presentibus. cũ hoc exigat copula principalis s. lij est. ¶Tercio sic Tercia regula est falsa g̃ ꝛc̃. antecedẽs pz qa et ea seq̃t falsum g̃ ꝛc̃. a ĩcedẽs quia sequitur et ea istam esse verã. Justus dãnabit cũ sit eius sensus verus iste. s. qui est vel erit iustus dãnabit. Sed talis ꝓpositio simpliciter ẽ falsa g̃ regula tercia ẽ falsa. minor ꝓbat̃ qa ꝓpositio de futuro vera debet aliqñ habere vel ꝑt aliqñ habere de ꝑsenti verã. vt dictũ ẽ. sed istius nũq̃ potest esse de presenti vera. ista. s. iustus ẽ dãnatus g̃ ꝛc̃. ¶Ad primũ dr̃. q̃ talis copula est simplex. vt dicit Joannes Dorp. in hũ passu. nec quantũ ẽ de se habet virtutẽ ampliandi subiectũ. Sed tñmodo habet vim ampliãdi ex bonitate modi intelligẽdi nostri intellectus q̃ naturaliter inclinat̃ ad vez. et ergo vt saluet veritatẽ taliũ enũciationũ. accipit subiectum in ordine ad plures differentias temporũ. ¶Ad scõm dicit̃ q̃ lij homo in illa supponit respectu copule preteriti tpis ꝫ tñ restricte ꝓ copulã principalẽ. ergo ratione eius terminus nõ stat nec verificat̃ nisi ꝓ presentibus. scõm qõ exigit copula principalis. verũ tñ. q̃ lij hõ non verificatur ꝓ homine qui nunc incepisset esse. et añ nũq̃ fuisset. patet quia de eo non esset verum dicere. hoc est homo qui fuit. cũ nunc esse incepit. vñ sequitur q̃ lij hõ in illa supponit ꝓ homine qui ẽ et fuit. Ex quo sequitur scõo q̃ iste sunt vere. Omne ens qõ fuit est. omne ens qõ erit ẽ. omne ens qõ potest esse est. omne ens qõ potest imaginari est. patet qa sensus earũ dandus ẽ scõm exigentiã copularũ principalium vnde sensus prime est. de quocũq̃ verum est dicere q̃ est ens qõ fuit de illo verum est dicere qõ ẽ et hoc est manifeste verum. posito tale ens nõ nũc esse incepisset. ꝫ paulo ante. Similiter sensus tercie est. de quocũq̃ verum est dicere qõ ẽ ens qõ potest esse de illo verum est dicere q̃ est. Sed dices. ꝛc̃ Socrate. cras generando verum est dicere qõ potest esse et tamen falsum est dicere q̃ sit g̃ ꝛc̃. Ad qõ respondetur. q̃ non est cõtra nos. quia talis propositio tercia nõ sit verificabilis de socrate. non existẽte. sed tñ modo existente. Et similiter dicatur de alijs. ¶Ad tercium dicitur. q̃ male reducitur ad vnam de presenti sed debet sic reduci. hoc damnatur. demonstrando per lij hoc rẽ ꝓ qua supponit lij iustus. Unde ad Sciendum qualiter propositiones de preterito. et de futuro sint reducende ad de presenti ponuntur aliq̃ regule. ¶Prima. Quandocũq̃ in ꝓpositione de preterito vel futuro ponatur aliqua determinatio preteritionem vel futuritionẽ importans. talis debet mutari in terminũ acceptũ ꝓ tempore importato per talem determinationem. vt de presenti huius. Nicolaus cras erit albus est ista Nicolaus in hoc tempore est albus. vel ista hoc in hoc tempore est album. ¶Scõa

Si subiectū vel predicatū sit copulatū vel terminus pluralis numeri debz reduci ad plures inconiūctim sumptas de presenti quaz quālibet oportet fuisse verā si fuerit de preterito vel fore veram. si fuerit de futuro. vt Adā et Noe fuerunt nō reducit ad istā. adā et Noe sunt. ꝫ ad istā Adā ē Noe ē. Similiter ista Catherina genuit. rr. filios. reducit ad istas catherina genuit hūc filiū. catherina genuit hunc filiū. ꝛcijs ¶ Tercia est. Quādocūqz in talibus ꝓpositionibus extrema sunt termini cōnotatiui contrarij vl're pugnañ. in dando de pñti subiectū debet mutari in terminū absolutū vel in ꝓnomē demonstratiuū primitiuū. demōstrās illud ꝑ quo talis terminus supponit. manēte in ꝓpria forma ꝓdicato. Et hoc in ꝓpositionibus particularibus vel indefinitis. Dicit in dando de pñti. subiectū debet mutari in terminū absolutū ꝓpter istam. ens non demonstratū fuit animal que licet nōsit de terminis contrarijs vel repugnātibus tū in dādo de presenti subiectū debet mutari in terminū absolutū illū q̄ acciperet ꝑ eo pro quo subiectū natū ē accipi in hmōi reducibili. et nō debet mutari in pronomē demōstratiuū primitiuū. q̄a tūc ꝓpositio vera falsificaret illa ꝗ infinita de ꝑterito sic fiat de pñti. sor qđ ē ens nō demōstratū ē aial. Dicit vl ꝑ ꝓnomē demōstratiuū ꝓmitiuū ꝓpter istā. ꝛ silem. albū erit nigrū q̄ sic reducit. hoc ē nigrū. demonstrādo ꝑ lij hoc rē ꝑ qua supponit talis terminus cōnotatiuus. dī in ꝓpōnibus indefinitis vel particularibus quia in vlibus sive in terminis distributis debet fieri reductio ad plures de pñti vel simul vel successiue. vt ista omnis hō morietˉ ē vera dando successiue eius de presenti vt istā iste hō ē mortuus ꝛc. Ex omnibus istis sequitur Corollarie q̄ ad ꝓpōnem veram de ꝑterito requiritur aliqñ fuisse veram de pñti. Et ad ꝓpositionē veram de futuro requirit fore veram de futuro Corollarie sequit q̄ ista ē falsa Chimera fuit patet. Corollarie sequit scdo q̄ ad veritatē indefinite reducibilis sufficit veritas vnius reducētis. ꝛ silr intellige de particulari. Sed ad veritatē vlis vel indefinite collectiue non sufficit veritas vnius singularis. imo requiritur veritas pluriū. et hoc vel simul vel successiue patet.

¶ Sexta regula. Terminus captus respectu huius verbi pōt ampliari ꝑ hijs que sunt aut possunt esse. ideo in illa hō potest esse albus lij hō supponit ꝑ hominibus qui sunt aut pñt esse. ideo sensus ē eius. q̄ ē vel pōt esse hō pōt eē albus. et silr mō ampliat hoc verbū ē sumptū cū illo addito in potētia. vel cū illo addito possibile vt hominē possibile ē esse album. lij

homo ampliatur eodē modo sicut in illa hō potest esse albus. similiter
ibi hō in potētia ē albus lij eodē mō ampliat̄ sicut in alijs. Ex hoc infero
primo. q̄ hec ē concedenda albū pōt esse nigrū. ꝓbatur quia ē simpliciter
vera igit̄ ē cōcedenda. Consequētia tenet. añcedēs patet. nā tm̄ valet sicut
hec qd̄ est vel potest eē album. potest esse nigrū. puta paries. pōt eē albus
quia forte actu est albus. Scd̄o ex hoc infero q̄ hec est falsa omne currēs
potest esse homo. Nam lij currens stat confuse distributiue ꝓ omni suo
ſcato. qd̄ est vel esse potest et sensus ē. omne qd̄ est vel esse potest currens
potest esse homo. modo hoc ē manifeste falsum et impossibile. ꝓbat̄ q̄a
asinus pōt esse currens. et tn̄ nō potest esse homo. imo impossibile ē ip̄m
esse hominē. Tercio. ex hoc infero q̄ hec ꝯñtia nō valet. omne currens ē
hō. ḡ omne currēs pōt esse hō. quia añcedēs p̄t esse verꝫ sine ꝯñte. posito
em̄ q̄ nihil currat nisi hō tūc añcedēs ē verꝫ. et tn̄ ꝯñs falsum sicut dictū ē
in p̄cedēti corollario. Itē antecedēs ē possibile et ꝯñs impossibile igit̄ cō
sequentia nō valet. cōsequētia tenet. q̄a ex possibili nō sequit̄ ipossibile. igit̄
cōsequētia nō valet. ꝯñtia tenet. añs p3. s. q̄ añcedēs ē possibile et ꝯñs im
possibile ex corollario. Ex isto vlterius seq̄t̄. q̄ nūq̄ mediāte signo vl̄i di
stributiuo valet ꝯñtia ab esse ad posse. Exēplū vt omne. b. ē. a. ḡ oē. b. pōt
esse. a. Et causa ē q̄a arguit̄ a minus amplo ad magis amplū. nā i illa de in
esse subiectū solū supponit ꝓ hijs q̄ sunt q̄a nō āpliat̄. et i illa de possibili
ampliat̄. et stat ꝓ omnibus suis ſcatis q̄ sunt vel pñt esse. Et ista regula

est intelligenda tā in terminis qui positi sunt a parte subiecti. q̄ a parte p̄
dicati. quia equaliter vtrūq; illorum ampliat hoc verbum potest. ꝫ aliq̄s
hic peteret vtrū hoc verbum potest ampliet ad supponendum terminū
ꝓ suis ꝑcatis que fuerunt. vt in illa homo potest esse. lij p̄t supponat pro
hoīe qui fuit vel non. Ad hoc apparet mihi dicendū q̄ hoc verbū potest
aliqñ accipitur stricte et tunc non ampliat terminū respectu futuri tp̄is
nisi ad illa que in tp̄e futuro sunt possibilia. et sic non ampliat terminum
ad supponendū ꝓ suis ꝑcatis que fuerunt et non sunt. Alio modo magis
large. et sic ampliat terminū ad supponendum ꝓ suis ꝑcatis omnibus.
que sunt vel possunt esse in futuro. vel in preterito potuerunt esse. vnde et
sic ampliat terminum ad supponendum ꝓ suis significatis que fuerunt
et non sunt. Ex hoc infero q̄ quando hoc verbū potest. capit̄ stricte. tūc
illa est falsa. Adam potest esse homo. ex eo. quia tunc subiectū pro nullo
supponit. patet hoc. nam si lij Adam ꝓ aliquo supponeret tunc suppo-
neret ꝓ suo ꝑcato. qd̄ est vel potest esse in tempore futuro. et nullum tale
ē. vt suppono. Nam adam qui prius fuit homo. nec ē nec pōt esse homo
in tempore futuro. cū ipse sit preteritus. Sed quādo lij potest. capit̄ large
tunc lij pōt facit illū terminū Adam supponere ꝓ illo qd̄ fuit Adam. ⁊ sic
ꝓpositio esset vera quia tunc nō supponeret ꝓ suo ꝑcato. qd̄ fuit aliqñ. Et
non dico q̄ lij Adam ampliaretur. quia non habet significatum sibi pro
distinctis differentijs temporum correspondens

Notandum primo. ꝙ Mar. in hac

littera manifestat virtutem ampliandi istius verbi potest. Et primo talē ponit regulam. Terminus supponens captus respectu huius verbi pōt habens ꝑcatū vel ꝑcata sibi correspondētia in ordine ad distinctas differentias temporū ampliatur ad supponendum ꝓ eo qđ est vel p̄t esse dū modo ad vnam illaꝝ non restringatur differentiaꝝ tp̄is. vt homo p̄t esse animal lij homo ampliatur ad supponendū ꝓ eo qđ ē vel pōt esse homo Ex ista regula sequitur ꝙ lij vacuum in ista vacuum potest esse. non ampliatur. posito ꝙ vacuum non fuerit nec erit. sed sit possibile. patet quia lij vacuum supponit precise in ordine ad copulā de possibili. Et dic̄ Mar. ꝙ lij est sumptū cū lij possibile. prime intentionaliter et sinkathegreumatice sumpto. habet eandē vim ampliandi sicut hoc verbum potest. Et dr̄ prime intentionaliter et sinkathegreumatice captū quia si capiat̄. prime intentionaliter et kathegreumatice vt ē modus intrinsecus entis tūc nō ampliat quia tm̄ valet. sicut ens cui non repugnat esse. siue qđ idem ē. dic̄ non repugnantiā ad esse alicuius entis. vel tm̄ valet sicut res possibilis. ḡ nō ē ampliatiuū. vt sic sicut in ista sor̄ est possibilis. Ad hoc ergo ꝙ āpliet requirit̄ vt capiatur prime intentionaliter et sinkathegreumatice id est capiatur vt denotat modum accipiendi extrema adinuicem et hoc inquātū est determinatio copule huius. s. est. vt dicit Mar. imo sic captum possibile ampliat terminū (vt dicunt nostre etatis logici) ad supponendū ꝓ eo qđ est fuit erit vel potest esse Et sil̄r dicunt de hoc verbo potest. Mar. tn̄ dixit vt tunc famosam opinionē. Et dr̄ prime intentionaliter. quia si caperetur scđe intentionaliter id est ꝓ quāto facit modalem cōpositā tunc non habet tantā vim ampliādi terminū. imo nullam. Dicit etiam Mar. ꝙ lij in potētia habet tātam vim ampliandi sicut lij potest vt dicendo sor̄ in potētia est albus quia isti termini. s. possibile. potest. ⁊ i potētia vident̄ esse sinonimi. intellige sinkathegreumatice et prime intentionaliter capti alioquin non ampliant. Ex ista regula Mar. infert primo ꝙ hec est cōcedenda album potest esse nigrū ꝓbat quia omnis ꝓpositio vera est concedenda sed ista ē hmōi ḡ ⁊c̄. maior nota. minorem ꝓbat quia inq̄t sensus eius est verus ergo ipsa vera. Antecedens patet quia sensus eius est. qđ ē est vel p̄t esse album potest esse nigrum. vt paries idem etiā nūero. Scđo infert ꝙ hec est impossibilis. s. omne currēs potest esse homo. patet quia sensus eius est Omne qđ est vel potest esse currens est hō. et hoc ē falsum quia qualitercūq; ꝑ istum sensum ꝑcatur ꝑcatione tota'i et ꝓpositionali impossibile est ita esse. et sil̄r ꝑ ꝓpōnem illius sensus. Tercio infert ꝙ hec cōsequentia non valet. omne currens est homo. ergo omne currens p̄t esse

homo. patet quia in omni consequentia bona et formali impossibile est in aliquo casu antecedens esse verum quin cõsequẽs etiã sit verum. sed añ cedens illius ẽ verum posito q̃ tm̃ homo currat. et consequens impossibile ḡ ꝛc̃. Scdo ꝓbat idem. quia ex possibili nũq̃ sequitur impossibile. ꝫ hic est sic ḡ ꝛc̃. Et ex isto Corollario infert q̃ arguendo ab esse ad posse (id est a ꝓpositione de in esse ad ꝓpõnem modalem diuisam de possibili) non valet consequentia. Causa ẽ dicit Mar. quia arguitur a minus ãplo ad magis amplũ cũ distributione magis ampli. que ꝯñtia non valet. cũ magis amplũ habeat se ad minus amplum sicut superius ad inferius. ꝫ ab inferiori ad superius non valet ꝯsequẽtia cũ distributione superioris cum non valeat dicẽdo omnis hõ currit ḡ omne animal currit. quare ꝛc̃.

Deinde Mar. ponit vnũ notabile dictum. circa istã regulã. Et est q̃ hoc verbum potest equaliter ampliat terminũ precedentẽ sicut sequentẽ verũ est hoc quantũ ad pluralitatẽ ꝑcatoꝝ nõ autem quantũ ad pluralitatem differentiaꝝ tpis. ita q̃ intelligendus ẽ Mar. q̃ terminus a parte p̃dicati positus respectu huius verbi potest eodẽ modo ampliatur quo ad supposita. ac si a parte subiecti poneret. vt homo potest esse homo. lij homo a parte predicati positus ꝓ tot stat suppositis sicut a parte subiecti. Verꝝ a parte subiecti supponit ꝓ illo qd̃ est erit vel qd̃ potest esse. a parte predicati vero tm̃ modo stat ꝓ hijs que possunt esse. quia supponit precise respectu huius copule. s. est patet hoc quia in ponendo de possibili in esse subiectũ variatur et non predicatũ vt ista omne currẽs potest esse homo ponitur sic in esse hoc est homo et hoc ẽ hõ. demonstrando ꝑ lij hoc currentia animalia. Potest tñ Mar. textus intelligi sine ista expositiõe. ita q̃ tam predicatũ q̃ subiectũ equaliter ampliat̃ etiã ad diuersas differẽtias temporum. vt tenent alij logici. ¶ Finaliter mouet questionem. V. lij p̃t ampliet ad p̃teritũ. Ad qd̃ rñdet. Oꝝ capiendo lij potest extenso nomine ꝓ eo. s. qd̃ nõ est impossibile nec necessariũ. Et sic dicit q̃ potest ampliare etiam ad preteritũ. Et sic ista est vera. Adam potest esse homo. qꝛ sensus eius est. qd̃ est. fuit. vel erit est homo. et hoc ẽ verꝝ. capto Adam ꝓ primo parente. capiendo vero potest specialiter vt dicit potentiam ad esse. in p̃senti vel futuro tm̃. et sic non ampliat ad p̃teritũ. cũ ad preteritũ inquãtũ hmõi nulla sit potentia. Vnde Philosophus. vj. Ethicoꝝ. cõmendat sententiam Agatonis recte dicentis. q̃ hoc solo priuatur deus. ingenita facere que facta sunt. Et dat Sco. in. iij. dis. quarti. q. vj. rationẽ huius quia nulla factio potest esse non entis de aliquo non ente. quia maxime extendendo factionem. quelibet est (vt dr̃. v. phisi.) vel entis de non ente. vel nõ entis de ente. sicut in anihilatione. vel entis de ente. p̃teritum aũt inquãtũ hmõi nõ est ens. et ip̃m nõ preterijsse est aliud non ens. ergo non potest

et preterito fieri q̄ nō fit preteritum. recte ergo dicit Mar. istā esse falsam
s. Adam potest esse homo: hoc modo capiendo possibile siue potest. nā
impossibile est esse. ipsum q̄d non sit preteritus. bene tñ possibile est ip̄m
esse hominē. Et hoc sequitur. q̄ ad preteritum nulla est potentia sub ra-
tione preteritionis siue formaliter id est pro actu qui transijt. Sed tamē
ad preteritū ē potentia quantū ad substratū. quia Adam resurget sicut
omnes. vt dicit symbolū Athanasij. Et hoc dicit Mar. q̄ q̄uis ly adam
in illa accipiatur p eo q̄d est vel potest esse. nō tñ ampliatur quia nō acci-
pitur respectu pluriū differentiarum temporis diuisim

Septima regula. terminus captus respectu horum modorum. s. cōtin-
gens. necessariū. possibile. q̄n tales termini faciunt ꝓpositionem de sensu
diuiso. ampliant terminos ad supponendū pro eo q̄d est vel potest esse.
ideo illa creantē necesse ē esse deū. valet tñ quantū illa q̄d ē vel potest esse
creans de necessitate est deus. vel sic Planetam necesse est esse lucentem.
valet tñ sicut hec. q̄d est vel potest esse planeta de necessitate ē lucens. et
potest sensus istius sic declarari. Nam clarū est q̄ illa sunt cōtradictoria
creans potest non esse deus. et illa creans de necessitate ē deus. sicut patz
scd̄o periarmenias. et tamen si ille modus non ampliaret staret in casu
ambas esse falsas. probatur ponendo q̄ deus actu non creet. tunc hec est
falsa. creans potest non esse deus. modo hoc est falsum. Similiter quicq̄d
potest de necessitate esse creans. est deus Cū nihil potest creare nisi deus
et ideo illa est falsa in casu creans potest non esse deus. scd̄a etiam est falsa
si ly necessarium nihil ampliet. patet quia ly creans solum stat per aduer-
sarium pro illo q̄d est creans. modo hoc est manifeste falsum. cum nihil

sit creans per positum. Cum igitur ille sint falsi. et inconuenies ē duas

contradictorias simul esse falsas. sequit̄ q̄ lij necessario ampliat ideo hec

est vera creans de necessitate ē deus. quia illud qđ potest esse creans de ne

cessitate est deus. Et dico notanter quando modi predicti faciant ꝓpositi

tionem modalem in sensu diuiso. nam si facerent in composito nulla esset

ampliatio. Vnde hic nulla est ampliatio. hominem esse animal ē necesse

Et sicut probatum est de illa sic potest probari de alijs. s. contingenti et

possibili. Octaua regula. terminus supponens respectu predicati in bi

lis vel intiuus terminati. ampliatur ad supponendum pro eo qđ est vel

potest esse. vt homo est generabilis. lij homo ampliatur ad supponendū

pro eo qđ est vel potest esse. Vnde illa tm̄ valet sicut hec. qđ ē vel pōt esse

homo ē generabile. simili modo hec. homo ē amatiuus. lij hō ampliat

ad supponendum pro eo qđ ē vel potest esse. et illa tm̄ valet quantum hec

qđ ē vel potest eē homo ē amatiuum. Et hoc infero corollarie. q̄ capiēdo

illum terminum risibile proprie ipse non ē proprium hominis. ꝓbatur

quia ipse ē magis communis. q̄ ille terminus homo. saltē in verificādo

de aliquo. de quo ille terminus homo non verificatur respectu alicuius

copule. quia hec ē vera antichristus ē risibilis. quia pōt rdere. et tamen

anichristus non ē hō. Sed qn̄ dr̄ risibile ē ꝓprium hominis. ibi lij risibile

capitur prout significat tm̄. quantū hoc totum qđ ē risibile. et hoc ē con

uertibile in verificando cum illo termino homo. Nona regula est hec q̄

terminus captus a parte ante respectu huius termini prius ampliat ad

supponendum p eo qđ est vel fuit. probatur quia connotat suum antece

dens precedere vt homo prior ē anchristo. Decima regula. Terminus

captus a parte post respectu huius termini prius ampliatur ad suppo,

nendum p eo qđ est vel erit. Et causa est suum fcatū qđ cōnotat sequi. vt

Adam prior est antichristo. et fcat qđ adam est prior illo. qđ est vel erit

antichristus

Notandū scđo. q Mar. in hac lra

consequenter determinat virtute ampliativa specialium sinkathegreu,

matum. Et primo ponit sextā regulā virtutem ampliandi manifestant ē

borum sinkathegreumatum. s. possibile contingens ꝛc. et est. Omnis ter,

minus supponens respectu hoꝝ modoꝝ. s. possibile impossibile cōtin,

gens necesse. prime intentionaliter et sinkathegreumatice captoꝝ suppo

nit p eo qđ est fuit erit vel potest esse. dūmodo habeat fcatū vel fcata coꝝ

respondens vel coꝝrespondentia p pluribus differētijs temporū indiffe,

renter. ¶ Pro noticia huius et precedentis regule. Aduerte q isti modi

s. possibile ipossibile ꝛc. pñt capi dupliciter. s. p p se fcato. et sic sunt diffe,

rentie ꝓpositionum. fcantes ꝓpositiones. vt possibile fcat ꝓpositionem

possibilem necesse necessariam ꝛc. Et sic faciunt ꝓpositiones modales de

sensu composito id est modales in quibus dictū est vnū extremū et mo,

dus aliud. vt soꝝ currere ē possibile. et eius sensus ē. hec ꝓpositio socrates

currit ē possibilis. Alio modo capiunt p denoiato siue prime intentio,

naliter et ꝫ dupliciter. s. kathegreumatice. et sic sunt modi intrinseci entꝭ sicut

habetur .ir. metꝫ. Et sic possibile valet tm̄ sicut res possibilis. necesse sicut

res necessaria ꝛc. Alio modo capiunt sinkathegreumatice et sic denotāt

talē vel talē vnionē predicati cū subiecto. vt vnionē que fit mediāte copla

principali esse possibilem contingentē necessariā ꝛc. Et hoc modo p̄cise

faciunt ꝓpositionem modalē diuisam id est modalē cuius copula modi

ficatur aliquō. qui scđm se vel sibi similem est verificabilis de tota ꝓpōne

Et isto modo capti illi modi faciunt ꝓpositionē modalem diuisam que

est simpliciter modalis. et sic sunt ampliativi et non alijs primis modis

capti. vt dicit Mar. Et ꝓbat sic. nam inquit. si isti modi taliter capti nō

ampliarent. sequitur hoc impossibile. s. esse duo contradictoria simul vera. cõsequens falsum. et cõtra phm. iiij. methaph. dicentẽ de quolibet affirmationẽ vel negationẽ verã de nullo ambo simul. consequentiã ꝓbat. nã posito casu ꝙ deus de facto non creet. tũc hec ẽ falsa. Creans põt non esse deus. Nam sensus eius ẽ qđ ẽ vel potest esse creãs põt nõ esse deus. ⁊ illa ẽ impossibilis. Et quia illa ẽ de Edentuli. eius cõtradictoria erit de purpurea. etiã ꝑ causam falsa ista. s. creans de necessitate ẽ deus. patet falsitas eius. quia ẽ vna affirmatiua cuius subiectũ ꝓ nullo supponit. cũ de facto nihil sit creans. vt patet ꝑ casum. Oportet ergo ad euitandũ dictũ inconueniens dicere. ꝙ lij necesse prime intentionaliter et sinkathegreumatice captũ ampliet terminũ vt dicit regula. ista ḡ ẽ vera dicit Mar. Creans de necessitate ẽ deus q̃a sensus eius ẽ. qđ ẽ fuit erit vel potest esse creans ẽ deꝰ mõ iste sensus ẽ verus. in quocũq; etiã casu possibili. cũ soli deo ꝯueniat creare. et nulli creature. vt dicit beatꝰ Aug. sup Geñ. li. j. ca. xxj. Angeli. inq̃t nullã oĩno pñt creare naturã. et habet Sco. j dis. quarti. q. j. ¶ Octaua Regula. Omnis terminus a parte subiecti supponẽs. respectu p̃dicati qđ ẽ nomen verbale in bile vel in tiuus terminatũ. importans aptitudinẽ ampliatur ꝓ eo qđ ẽ vel potest esse. nisi restringat̃ ⁊ c̃ijs conditionibus. que repetantur ad omnes regulas ampliationũ. Et dr̃ importãs aptitudinẽ quia si non. extunc nõ habet vim ampliandi. vt sunt isti termini cubile sedile. Ex quo infert Mar. ꝙ risibile vt ẽ nomen verbale. nõ ẽ ꝓpriũ de lij hõ. pz q̃a vt sic nõ ẽ cõuertibile cũ ipso. saltẽ quantũ ad verificabilitatem mediante aliqua copula. s. lij est. qđ requirit̃ ad passionẽ adequatã. vt dicit phs primo posterioꝝ. et Por. de antichristo eñ veꝝ ẽ dicere ꝙ ẽ risibilis nõ tñ veꝝ ẽ dicere ꝙ sit hõ. Et intellige ꝙ hoc ẽ veꝝ. s. ꝙ lij hõ nõ enũciat̃ de añchristo mediãte ista copula. est. tempus pñs cõnotãte. ⁊ nõ a tempore p̃senti prescindẽte. sicut dictũ ẽ in Suppositionibus. Dicit ḡ Mar. et bene. suo modo. ꝙ lij risibile vt ampliatiuũ nõ ẽ hominis ꝓpriũ. sed vt prescindens ab ipsa ampliatiuitate. ꝓ quãto. s. subordinat̃ huic cõceptui s. risibile cõuertibile. cũ suo intellige subiecto. ¶ Nona et decima Regula Mar. vna pñt formari regula tali. Terminus supponẽs a parte añ positus respectu huius termini. prius ĩportãtis prioritatẽ tp̃is ampliatur ꝓ eo qđ ẽ vel fuit. terminus vero a parte post ab eodẽ rectus ãpliat̃ ꝓ eo qđ ẽ vel erit. vt hõ ẽ prior leone. lij hõ ampliat̃ ad supponendũ ꝓ eo qđ ẽ vel fuit. lij asino vero ampliat̃ ꝓ eo qđ ẽ vel fuit. Et causa ẽ huius regule. modus ꝑcandi illius termini prius. q̃ denotat ꝑcatũ termini precedentis accipi sub prioritate. ꝑcatum vero termini sequentis sub secutione Et hoc in ordine ad diuersas differentias temporum indifferenter. Et dicitur notanter importantis prioritatem temporis. quia si importaret aliquam

aliam vt originis. nature perfectionis. ordinis vel honoris ꝛc. non ampliaret. Et debent intelligi iste regule. cum conditionibus prius positis.

¶ Vndecima regula. Terminus supponēs a parte ante respectu huius termini posterius ampliatur ad supponendum pro eo qđ est vel erit. vt antichristus est posterius Adam. lij añchristus ampliatur ad supponēdum pro eo qđ est vel erit. Et ideo sensus ē qđ modo est vel erit antichristus est posterius Adam. ¶ Duodecima regula. Terminus supponens a parte post respectu huiꝰ termini posterius ampliat̄ ad supponendū ꝓ eo qđ est vel fuit. ideo in illa antichristus est posterius Adam. lij Adam ampliatur ad supponendum pro eo qđ est vel fuit adam. Et sensus eius est. qđ modo est vel erit antichristus est posterius illo qđ est vel fuit adā Ex isto infero Corollarie ꝙ ista consequentia nō valet. Antichristus est posterior adam. igitur antichristus ē. probat̄. quia antecedens ē verum et cōsequens falsum. Et causa ē. quia in hmōi terminis ampliatiuis non valet consequentia. Arguendo a scđo adiacente ad terciū. ¶ Tredecima regula. terminus rectus a verbis significantibus actum anime interiorē ampliatur ad supponendum pro eo qđ ē. erit. fuit. vel potest esse. vel imaginari esse. Et sunt huiusmodi verba. intelligo. diligo. cognosco. appeto desidero. promitto imaginor. et consimilia. ideo in illa intelligo hominē. lij hominem ampliatur ad supponendum pro illo qđ est vel fuit. vel erit. vel potest esse. vel potest imaginari esse. simili modo ampliatur lij homo

in illa homo intelligitur. quia homo regitur ab illo verbo intelligitur a parte ante. Ex hoc infero Corollarie q̄ illa consequentia nō valet. homo intelligitur ergo homo est quia lij homo ampliatur. ideo huiusmodi cō sequentia impeditur. Dico notanter terminus rectus a tali verbo regitur quia si talis terminus a tali verbo non regeretur. extunc non ampliat̄. vt antichristus est qui intelligitur. vel in ista qd̄ modo intelligitur ē añchristus lij antichristus non ampliatur. quia non regitur ab isto verbo intelligitur. Scd̄o dico q̄ illa regula est intelligenda q̄ terminus sic rectus ab illis verbis. debet ꝑcare rem in quam transit actus signatus per hmōi verba ampliatiua. vnde in illa. ego intelligo. lij ego nō ampliatur. quia in me non transit actus intellectionis. Vnde finaliter verba passiua āpliāt rectum a parte ante positum. verba autem actiua tm̄ accusatiuum a parte post. quia huiusmodi casus significant rem in quam transit actus hmōi verboꝝ. Et hoc idem intelligendum ē de participijs illorum verboꝝ ꝛc.

Notandum tercio. q̄ Mar. in hac

Littera ꝯñter ponit vim āpliatiuā terminoꝝ. Et p̄mo de lij posterius talē in duab⁹ seq̄ntib⁹ intēdit regulā vnā istā. s. Termin⁹ supponēs a ꝑte añ respectu hui⁹ termini posterius āpliat̄ ad supponēdū ꝓ illo qd̄ ē vel erit. Termin⁹ v̄o a parte post supponēs āpliat̄ ad supponēdū ꝓ eo qd̄ ē vel fuit. dū mō talis termin⁹ habeat suppositū vel supposita i ordine ad diuersas differētias tp̄m indifferēter. Et cū h̄ lij posteri⁹ iportet posteritatē tp̄is p̄cise. vt soꝛ ē posterioꝛ platone lij soꝛ āpliat̄ ꝓ eo qd̄ ē vl' erit. lij plato vero supponit ꝓ eo qd̄ ē vel fuit. Et ei⁹ sensus ē. qd̄ ē vel erit soꝛ ē posteri⁹ tp̄e. eo qd̄ ē. vel fuit plato. Ratio āt hui⁹ regule ē modus ꝑcādi huius sinkathegreumatis. s. posterius taliter se habentis ad antecedentem et consequētem terminū. Mar. autem dicens q̄ lij antichristus et similiter adā ampliaretur in ista antichristus est posterioꝛ adam. dicit exemplariter.

et non doctrinaliter. cũ neutrũ illoꝝ accipiat̃ respectu pluriũ differẽtiarũ tp̃is diuisim. vt prius Mar. dicit. Et ergo ista ꝯñtia nõ valet dicit Mar. antichristus ẽ posterior Adã ḡ añchristus ẽ. pz q̃a lij añchristus nõ supponit respectu pluriũ differẽtiaꝝ tp̃is diuisim. licet bñ cõiunctim. Et dic̃ Mar. ꝙ respectu istoꝝ terminorũ. s. prius et posterius nõ valet. ꝯñtia ab est tercio adiacẽte ad est terciũ adiacẽs. q̃a cõtingit añcedẽs esse verũ sine cõsequẽte. Corollarie sequit̃ ꝙ lij posterius habet oppositã vim ãpliãdi respectu lij prius in ordine ad terminũ p̃cedentẽ et sequentẽ. pz ex dictis. ¶ Tredecima regula est. Terminus a parte post rectus a dictione ſcante actũ interiorẽ anime importãs rẽ in quã obiectiue denotat̃ trãsire actus importatus ꝑ tale verbũ. ampliat̃ ad supponendũ ꝓ illo qd̃ ẽ. fuit erit p̃t esse et imaginat̃ esse. Et dũ modo habeat suppositũ vel supposita in ordine ad plures differẽtias tp̃is sibi correspõdentia diuisim. Et dr̃ rect⁹ a dictione. q̃a nõ mõ verbũ veꝝ et participiũ ⁊ nomẽ verbale actũ interiorẽ anime importãs. ẽ hoc mõ ampliatiuũ. vt dicit Mar. vt ego sum diligẽs hominẽ. Silr̃ cõceptus Mar. ẽ in mente mea ⁊c̃. lij Marsilij ampliat̃ ad supponendũ ꝓ eo qd̃ ẽ fuit erit põt esse et imaginari esse. Alie particule declarantur regule in textu copiose. Ratio aũt quare dictiones importañ. actũ volũtatis vel intellectus elicitiuũ. ampliãt terminos ad tot differentias tp̃m. et nõ dictiones importañ actum sentiẽdi exteriorẽ. q̃a mediãte actu intellectus vel volũtatis p̃nt obiecta. p̃sentia. preterita futura ĩpossibilia et imaginabilia attingi. nõ ꝑ actus potẽtiaꝝ sensitiuaꝝ. Dicit tamẽ Joannes Dorp. ꝙ etiam dictiones actus sensuũ importañ exterioꝝ. ampliant terminos ad p̃ñs et ad modicũ tp̃s preteritũ. vt audio sonum lij sonũ ampliat̃ ꝓ sono q̃ ẽ. et q̃ statim añ fuit. et causa huius ẽ quia sensus nõ fert̃ (Dico exterior) nisi in p̃ñs vel ꝑ modicũ tp̃s absens. tam diu quo ad species sensibilis ꝑmanserit in potentia exteriori. patet hoc de excellẽti sensibili. speciẽ sui in potentia sensitiua fortiter imprimente. vt nix sol. tonitru ⁊c̃. Possunt aduc addi regule. ¶ Prima regula. Quilibet terminus rectus ab aliquo istorum verborum. s. significat. ampliatur. verificatur. in quem denotatur transire actus illius verbi. ampliatur ad omnes differentias temporis vt homo supponit ꝓ homine. lij homine ampliat̃ ad supponendum pro homine qui est erit fuit potest esse. vel qui imaginat̃ esse. ¶ Scd̃a regula. Ablatiuus p̃cise exprimens significatum termini ampliatiui. rectus a parte post a tali termino ampliatiuo. ampliatur ad tot differentias temporum. ad quot talis dictio potest ampliare dum modo nõ restringatur vt homo est amabilis amore. lij amore ampliatur pro eo amore qui est. vel qui potest esse. ¶ Tercia regula. Terminus supponens respectu verbi importantis mutationem acquisitiuam ampliatur ꝓ eo

qd̄ est. et immediate post hoc erit. dū modo ſcatū illius termini denotet acquiri. vt asinus generatur. ibi lij asinus supponit pro eo qd̄ est et immediate post hoc erit ¶ Quarta regula. Terminus captus respectu verbi importantis mutationē deperditiuam ampliatur ad supponendū ꝓ eo qd̄ est vel imediate ante hoc fuit vt asinus corrūpitur. lij asinus supponit ꝓ eo qd̄ ē vel immediate ante hoc fuit. quia ēm ſcatū isti⁹ termini asinus actus per hoc verbum corrumpitur importatus denotatur transire. tāq̄ in obiectum. ¶ Quinta. Terminus supponens a parte subiecti respectu huius verbi incipit ampliatur ad standum pro eo qd̄ ē. et imediate post hoc erit. vt homo incipit esse ibi homo ampliatur ad stādum pro eo qd̄ est. et immediate post hoc erit. Sed terminus qui ē subiectū respectu illi⁹ verbi desinit ampliatur ad standum pro eo qd̄ est et immediate añ hoc fuit. vt homo desinit esse. ibi homo ampliatur ad standum pro eo qd̄ est homo. vel immediate ante hoc fuit homo. Et iste tres vltime regule dñt intelligi de rebus in esse permanentibus plus q̄ per instans. alioq̄n non sunt vere. ¶ Pro omnibus regulis ampliationum. ponuntur duo dicta necessaria. Primū. terminus ampliatus importat illa ad que ampliatur. scd̄m exigentiam suppositionis. vt si terminus supponit determinate. importat illa disiunctiue. Sin autem confuse distributiue importat illa pro quibus ampliatur copulatiue ꝛc̄ijs. Scd̄m dictū. ꝓpositiones in q̄bus ponuntur termini ampliatiui debent exponi disiunctim id est per propositionem cathegoricam de disiuncto extremo. in qua differentie tpales disiunctim accipiuntur. Vnde in tali expositione maxime obseruandum ē. q̄ tale disiūctum solum pro illo supponat. et pro omni illo pro qno supponebat terminus ampliatus. Ex quo sequitur q̄ ampliatio huius propositionis. s. aliud a nigro erit nigrum sic debet exprimi. illud qd̄ ē vel erit aliud a nigro qd̄ est vel erit. erit nigrum. Et non sic. Illud qd̄ est aliud a nigro. vel qd̄ erit aliud a nigro. erit nigrum. patet quia illud disiūctum stat pro aliquo. pro quo non stat terminus ampliatus. Nam ponatur q̄ hodie sint multa corpora alba. et crastina die. omnia illa sint nigra. illud disiunctum pro omnibus illis supponit quia prima pars eius ꝓ omnib⁹ illis supponit. Et tamen terminus ampliatus. non supponit pro illis. patet hoc per regulam illam. Aggregatū de lij aliud et ablatiuo mediāte prepositione a. nunq̄ supponit pro aliquo pro quo talis ablatiuus supponit absolute positus probatur ista regula. Nam lij aliud dicit alietatē et negationem cuiuslibet rei pro qua supponit terminus cui immediate additur. sicut et negatio infinitās. totum ergo aggregatum nō supponet pro aliquo pro quo talis terminus absolute positus supponeret. sed in exemplo dicto lij nigro pro omni re que est vel erit nigra supponit. ergo

aggregatum illud neq; pro re que est nigra. neq; pro re que erit nigra supponet. ¶ Finaliter Mar. ponit vnum documentum tale. verba activa importantia actum anime interiorem. cuiuscūq; temporis fuerint ampliāt accusatiuū a parte post ab eis rectum. verba etiam activa preteriti vel futuri temporis cuiuscūq; fcationis fuerint ampliant accusatiuos ab eis a parte post rectos. scōm ercigētiā copule principalis in eis incluse. Verba tamen passiua actum anime interiorem importantia ampliant nominatiuum ab eis a parte ante rectum. vt in ista homo intelligitur. lij homo āpliatur ad omnes differentias temporis

Contra arguit primo sic Intellectus non potest intelligere impossibilia nec volūtas velle. ergo nullus terminus potest ampliari ad impossibilia. que sunt imaginabilia. Añcedēs patet. quia nihil est in intellectu nisi prius fuerit in sensu. scōo de anima. impossibile autem non est in sensu ḡ ↄ. ¶ Scōo sic. lij mortuum non ampliat ergo Mar. dictū falsum in vltima sua regula. et ante vbi dixit q' participium preteriti temporis est termini ampliatiuum. tenet consequētia quia mortuus vel mortuum tm̄ valet sicut carens vita modo dicendo hō est carens vita lij homo non ampliatur. ergo nec dicendo homo est mortuus. tenet cōsequentia ab equivalenti ad equivalens. ¶ Tercio sic. Mar. implicat sibipsi. patet quia in Duodecima regula dicit lij antichristus āpliari. qō tamen prius improbauit et negat frequenter. ¶ Ad primum dr̄. q' intellectus noster intelligit impossibilia. et possibilibus. moueā em̄ ad noticiam impossibilium. et noticia possibilium. possibilia em̄ intellectui presentia intellectui gignunt noticiam sui suo modo in intellectu. id est sub ratione obiecti quibus quidē habitis in intellectu noticijs possibilium in natura. intellectus cōponit adinuicem illos conceptus. qui cū sint repugnañ siue incōpossibiles. Et eis constitutum virtute intellectus dicitur impossibile. vt habita noticia hominis et asini intellectus cōponens ista formal impossibile dicendo homo ē asinus. et similiter de Chimera intellige. Ad probationem. dicit Sco. lij. dis primi. q. j. ad primū pn cipale q' illa cōpatio pbi debet intelligi quantū ad motionē primā. intellectus ab obiecto. ibi em̄ inqt. fantasmata cū itellectu agēte. bñt vicē pmi obiecti mouētis. ſ nō debet intelligi quātū ad oēm actū sequētē motionē primā. ꝑt em̄ intellect⁹ abstrahere obiectū inclusum ī aliquo primo mouēte. ↄ ꝓsiderare illud abstractū. nō cōsiderato eo a quo abstrahit. applica ad ꝓpositū. ¶ Ad scōm dr̄. q' lij mortuus captū noiale nō āpliat. vt ꝓbat ratio. Sz bñ participialiter ꝑ quātū supponit ꝑ eo qō vivit et iā nō vivit ¶ Ad tercīū patet ex dictis.

Finis Ampliationum

Nunc agendum est de Restrictionibus.

Circa restrictiones notandum ꝙ terminorum quidem est Kathegreumaticus. et quidem Sinkathegreumaticus: kathegreumaticus est. qui ſcat aliquā rē vel aliquas res: sinkathegreumaticus ē qui nō ſcat aliquā rē vel aliquas res. vlterius ē Notandū ꝙ Restrictio ē acceptio termini in ꝓpōne ꝓ paucioribus q̄ꝫ prius

Notandum primo. ꝙ Mar. determinans de Ampliationibus. iā cōsequenter determinat de restrictionib⁹ cū ista sint opposita mō talia iuxta se posita. fiūt magis nota. Et diuidit̄ iste tractatus in duas partes principales. in prima ponit diffinitionē restrictionis. p̄mittēdo diuisionē terminorū. que dicta ē in tractatu suppositionū. Aduerte tñ ꝙ termini kathegreumatici sunt duplices. s. Ratione ſcationis et sunt q̄ ſcāt aliq̄d vel aliqua. Alij sunt kathegreumatici ratiōe officij. Et sunt qui ſcatiue sumpti pñt esse subiectū vel p̄dicatū pars sbiecti vel pars p̄dicati. copula vl' pars copule. Etiā sinkathegreumatici sunt duplices. s. Ratione ſcationis q̄ ſcant nō aliq̄d vel aliqua ꝫ aliqualr id ē modū accipiēdi terminū in ꝓpōne. vt oīs nullus ꝛc̄. Alij sunt rōne officij q̄ ſcatiue sumpti nō pñt esse subiectū copula vel p̄dicatū. nec pars alicui⁹ illoꝝ. Et dr̄ ſcatiue sumpti quia si materialiter sumerēt̄ possent esse subiectū vel p̄dicatū. Est ḡ sensus diffinitionis restrictionis iste. Restrictio. s. logica ē acceptio termini. s. restringibilis in ꝓpōne ꝓ paucioribus ſcatis vel paucioribꝰ differētijs tpm. q̄ꝫ in ꝓpōne in qua si nō restringeret̄ acciperet̄. Ex qua diffinitione elicit̄ ita intellecta. ꝙ duplex ē restrictio. s. aliena q̄ ē qñ restringēs et restrictū nō tenēt se a parte eiusdē extremi. neqꝫ constituunt idē extremum. Et talis semper fit mediante copula vel implicatiua vel simplici. Exemplum primi vt homo qui est fuit animal. lij homo restringitur ad standum precise pro presentibus. ratione lij qui est. qui tamen staret pro presentibus et preteritis indifferenter si non adderetur sibi talis implicatiua copula. Exemplum scd̄i vt homo est albus lij est restringit subiectum ad standum precise pro presentibus. Alia est non

aliena.et est quando restringens et restrictum tm̃ ponuntur a parte eiusdem extremi vt homo albus est animal lij homo restringitur ad standū pro hominibus non quibuscūq; sed precise albis et hoc restrictione nō aliena to est eiusdem extremi.s.lij albus.Et diffinitione sequitur q' restrictio fit dupliciter.s.ratione significatorum et quandoq; ratione tempor. Ratione significatorum quando terminus stat pro pauciorib⁹ suis significatis dico inadequatis vt animal rationale.lij animal pro paucioribus accipitur q̃ acciperetur sine illa determinatione.s.rationale. Sed ratione temporum quando terminus accipit pro suo significato vel suis significatis respectu vnius differentie temporis virtute copule implicationis.vel alicuius similis.

Nunc ponantur regule.Et prima est hec. Nomen adiectiuum additū suo substantiuo restringit ipsum ad standum pro illis suppositis pro quibus potest sibi competere vt homo est albus. ¶Scda regula.aduerbiū additum alicui addito restringit ipsum ad stādum pro illis significatis pro quibus ipsum potest sibi competere.vt homo currit bene. ¶Tercia regula.Pronomen demonstratiuum siue nomina relatiua.addita terminis quor̃ significata demonstrant vel referunt.restringunt ipsos ad standum pro illis significatis pro quibus ipsum demonstrant vel referunt. vt iste bō ē currens homo est animal qui est rationalis. ¶Quarta regla Prepositio cum suo casuali addita termino restringit ipsum ad stādum pro scatis pro quibus potest sibi competere.vt sō currit in domo. ¶Quinta regula obliquus recto additus facit ipsum stare pro scatis ꝓ quibus pōt sibi competere.vt cappa socratis.Et omnes iste regule intelligende sunt de restrictionibus.a parte eiusdē extremi cū restringibilibus positis. ¶Sexta regula.Talia sunt subiecta qualia premittunt a suis ꝑdi-

catis ad illum intellectū si subiectum sit equiuocum a casu. tūc predicatū in tali ꝓpositione facit ipsum stare ꝓ suo ꝓcato equiuoco. pro quo potest sibi competere illud predicatum vt omnis canis est latrabilis. ¶Septima regula. predicatū respectu subiecti equiuoci restringit tale subiectum equiuocū ad standū ꝓ eo ꝓ quo pōt sibi cōpetere. vt canis currit lij currit restringit illū terminū canis ad stādū ꝓ suis ꝓcatis qb⁹ cursus ꝑt ꝓpetere. **Notādum scdo. hec est scda pars** principalis huius tractatus in qua Mar. agit de restrictione preceptiue ponēdo regulas. et possunt tres regule Mar. s. prima. scda. et quinta vna formari regula tali. Omne determinabile. stat scōm exigentiā sue determinationis id est stat ꝓ illis suis ꝓcatis ꝓ quibus determinatio potest sibi cōpetere vt omne substantiuū stat scōm exigentiam sui adiectiui. cui immediate additur siue sit adiectiuū nominis siue verbi. Etiam dictio recta restringit dictionem regentē. vt asinus hominis. Ex quo sequitur q̄ solum ille terminus potest restringere. qui pōt termino restringibili ꝓ aliq̄bus ꝓcatis et non ꝓ omnibus competere. ḡ rationale silr risibile nō pōt hominem restringere. patet. Aduerte etiā q̄ adiectiuū restringitur per suū substantiuū. vt dicit Joannes Buridanus. si conueniat alijs quibus nō conuenit suum substantiuū. vt homo albus currit. lij albus nō sumitur hic ꝓ omnibus albis. sed solū ꝓ hijs q̄ sunt hoies. Vnde omne illud est determinabile qđ ē ꝓ pluribus aut pauciorib⁹ suis ꝓcatis cōceptibile. Illud aūt ē determinatio. q̄ ē ratio accipiēdi terminū ꝓ plurib⁹ vel pauciorib⁹ aut nullis scōm exigentiā talis determinationis. vt hō ē determinabile. albus vero pōt esse eius determinatio. Corollarie sequit̄ q̄ Sinonima nō pōt seinuicē determinare. nec ꝓ ꝑs vnū pōt alterū restringere. Corollarie sequitur scdo q̄ Conuertibilia nō sunt adinuicē restringibilia neq̄ etiam determinabilia. patet. corollariū quia determinatio semper fit ad plura vel ad pauciora termini acceptio. qđ nō conuenit cōuertibilib⁹ scōm qđ hmōi. Restrictio etiam fit ad pauciora accipiēda. virtute termi restringentis. qđ nō conuenit conuertibilibus. Cum de quocūq̄ dr̄ vnū de eodem et alterum. dicitur conuertibilium. Tercia regula est facillima. ideo relinquitur. Ratio vero eius. modus significandi et impositio primaria demonstratiuorum pronominum. et similiter relatiuorū nominū que denotant predicatum conuenire subiecto pro vno eius precise ꝓcato

vt iste hō currit. lij iste denotat cōuenire cursum vni supposito hominis

¶ Quarta regula. aggregatū et ꝓpositione et suo casuali restringit terminū et parte cui⁹ se tenet. vt Petrus ē curres in domo Nicolai. lij in domo Nicolai. restringit lij curres. Et aduerte. q⁹ qñcūqꝫ ponit determinatio inter subiectū et copulā cuiusmodi ē aggregatū et ꝓpositione et casuali. tūc qlibet talis ꝓpositio ē distinguēda. qa talis determinatio ꝑt esse pars subiecti vel pars ꝑdicati. sicut ista. aqua sine caliditate fuit calida. lij sine caliditate ꝑt subiectū determinare et tūc ē ꝓpositio vera. et sensus eius est aqua q̄ ē sine caliditate. vel q̄ fuit sine caliditate fuit calida. et ꝫ ē vex. sin āt lij sine caliditate determinet ꝑdicatū. s. lij calida. tūc ē impossibilis. qa impossibile effectū formalē esse sine causa formali cū intrinsece causet. qō importat ꝓpositio ista. s. aqua fuit sine caliditate calida. qlibet ḡ talis ē distinguenda. Et dant regule dicte de restrictione nō aliena. ¶ Quinta regula ē de restrictione aliena. et ē talis. talia sunt subiecta id est ꝓ hūs accipiūtur subiecta. qualia ꝑmittunt ab eoꝝ ꝑdicatis id est ꝓ q⁹bus ꝑdicata talium subiectoꝝ cōueniūt. vt qñcūqꝫ subiectū fuerit equiuocū a casu (id est eque primo et cōceptib⁹ totalib⁹ nō sinonimis fcās plura) et ꝑdicatū nō conueniat sibi ꝓ omnib⁹ suis equocatis. ꝫ ꝓ vno vel ꝓ aliq⁹bus. tūc tale subiectū stabit ꝓ illis vel illo suo fcato cui ꝓuenit ꝑdicatū vt canis ē latrabilis lij canis restringit ad standū ꝑcise ꝓ latrabilib⁹ canibus. cū ꝑdicatū tm̄ mō illis cōuenit. Et ꝓ ꝫ ꝑz septima rla. q̄ ē sexte declaratiua. vt ꝑz in tertu.

¶ Octaua regula. Analogū siue equiuocū a consilio per se positum stat ꝓ suo significato famosiori. ¶ Nona regula. analogum restringitur ꝓ dictionem competētem sibi ꝓ fcato minus famoso. vt homo ē pictus

¶ Decima regula. adiectiuū alicuius generis restringit suū substantiuū ꝓ sui generis suppositis. vt nullus hō currit. ¶ Undecima regula. Omnis copula fcans tp⁹ ꝑt restringi ꝓ aduerbiū tpis. vt sor̄ ē cras currens.

¶ Duodecima regula et vltima. omnis copula propositionis restringit predicatum ad standum ꝓ differentia sui temporis. nisi aliquid impediat. iuxta illam regulam. predicatum stat ꝓ tempore verbi. vt sor̄ est currens ⁊c.

Notandum tercio. q̄ Dar. ponit

primo in hac ſra regulā octauā q̄ ē quaſi vnū notabile. et nō regula reſtri ctionis. Et ē terminus analogus poſitus p ſe. id eſt ſine determinatione alienāte ipm̄a ſuo ſcato famoſiori id eſt pfectiori ſp ſupponit p ſcato famoſiori id eſt pfectiori ſiue p illo cui primo imponit ad ſcandū. vt hō ē analogus termin⁹ ad hoiem viuū. et ad hoiem pictū. g̃ talis ſi accipiat ſine determinatiōe alienāte ſp ſupponit p ſuo ſcato pfectiori. vt hō ē aial lij hō ſtat p viuis hoibus. Talis aūt terminus analogus pt reſtringi ad ſtandū pciſe p ſuo ſcato min⁹ principali ſiue minus famoſiori. ſi addat ei determinatio. cōueniēs ſibi pciſe p ſuo ſcato minus principali. vt dicē do. hō ē pictus. lij hō ſtat p hoibus pciſe pictis. ſcōm qō exigit predicatū p regulam ſeptimā. Et er iſto patet intellectus regule none. Aduerte tū q̄ analogū quantū ad ꝓpoſitū ſufficit eſt terminus ſcans plura diuerſis cō ceptibus nō ſinonimis. vnū tū p prius et altez p poſterius ſiue p quādā adiacentiā ad primū. vt homo reſpectu viui ⁊ picti hominis. Et hoc idē poteſt vocari equiuocum a conſilio. Vnde ſcito q̄ omnis terminus ſu gnificans ſubſtantiam poteſt eſſe equiuocus a conſilio ſiue analogū. q̄a omnis talis ſcat primo aliquā ſubſtantiam. et p quandā trāſmutationē ſcat ſimilitudinē ſiue picturam illius ſubſtantie. Et dr̄ ſcans ſubam q̄ ſi accidens ſcaret nō poſſet eſſe analogus. cū ſimilitudo accidentis vt albe dinis etiam ſit accidens. ergo iſte terminus albedo non eſt equiuocus a conſilio. ¶ Decima regula. Adiectiuum vnius generis ſubſtantiuo iūctū cōmunis vel omnis generis reſtringit ipſum p⁹ ſcatis illius generis. cuius fuerit adiectiuum. vt nullus hō ē animal. lij hō q̄ ē ſubſtantiuum cōmunis generis reſtringit̃ p lij nullus ad ſtandū preciſe p⁹ ſuppoſitis maſculini generis. q̄ñ illius ē generis adiectiuum. f. nullus. Aduerte q̄ ſicut adiectiuū reſtringit ad certū genus ſubſtātiuū. ita etiā ſubſtātiuū pt reſtringere adiectiuū ad vnū genus. vt felix vir. lij felix ē adiectiuū et adiectiue tentū hic. et ē maſculini generis. p⁹ b̄ er cōi mō loq̄ndi. ⁊ intelligitur hec regula de reſtrictione non aliena. ¶ Vndecima regula. Copula preſentis temporis preteriti vel futuri pt reſtringi per aduerbiū ſcās futuritionem vel preteritionē ad tp̄us vnū preciſe. vt ſor̄ cras eſt moriturus. lij eſt ſtat preciſe p⁹ tempore futuro. Et ſimiliter copula indeterminate dicens tempus vnū. poteſt reſtringi ad ſtandū p⁹ illo tempore vno determinate vt ſor̄ fuit heri in lectione. lij fuit dicit preteritum tempus et determinate. Talia tamen aduerbia dicunt multi ſunt determinationes predicatorum et non preciſe copularum poteſt vtrūq̄ teneri cum non ſit cuāgeliū. ¶ Duodecima regula. Copula de p̄ſti reſtringit ſubiectū ⁊ pt ſcatū

ad standum precise pro tempore presenti nisi amplieť. vt homo ē albus. lij ē denotat predicatum cōuenire subiecto pro tempore presenti. Et dicit nisi amplietur. quia si ampliareť tunc nō stabit subiectū ꝑ pñtib⁹ precise vt hō ē amabilis. Et debet ista regula intelligi dū mō illa copula non absoluatur a tpe sicut in ꝓpositionibus necessarijs. quia tunc non denotat vnionē predicati cū subiecto pro tpe presenti. sed tm̄modo denotat conformitatem extremorum adinuicem. vt patuit in suppositionibus.

Contra arguitur primo sic. Adiectiuum non restringit substantiuū. ꝯ prima regula falsa. añcedens quia ē econuerso. vt dictum ē prius. ¶Scdo sic. adiectiuū restringit adiectiuum ꝯ adiectiuū nō restringit substantiuū. añcedēs patet dicendo. felix virgo vtrūqz ē adiectiuū cū vtrūqz sit mobile. Consequentia tenet quia idem in quantū idē nō ē natū facere nisi idē. ¶Tercio sic. terminus nō potest restringi. patet. nūqz terminus pōt pauciora ꝭcare cū semp eidē conceptui mentali subordinetur vbicūqz ponatur vt dixit Mar. in ampliationib⁹ ¶Ad primū dr̄. q adiectiuum restringere potest substantiuum. et econuerso nullo inconuenienti. ex isto sequente. ¶Ad scdm dr̄ q adiectiuū substantiuatū bene potest restringere alterum alio adiectiuo adiectiue tēto. in exemplo autem inducto lij virgo est substantiuū simpliciter. Et qñ dr̄ mouetur ꝯ ē adiectiuum negatur ꝓntia. ¶Ad tercium negetur assumptū Ad ꝓbationē dr̄ q terminus semper eidem conceptui subordinať. verū ē sed hoc tamen nō ē eodem modo quia aliqñ ampliatiue aliqñ restrictiue scdm exigentiā additoꝝ. Et hec de Restrictionibus

De alienationibus terminorum

Incipit Tractatus Appellationū

V Isis aliquibus regulis de ampliationib⁹. et restrictionib⁹ Restat iā dicere diuino iuuamine de appellationib⁹ Circa quas sic ꝓcedā. qa ꝓmo ponā appellatiōis distinctionē necnō cuiuslibz mēbri diffinitionē. scdo ponā regulas appellationū. et ꝓ regl'as aliq̄ puerilia sophismata dissoluā. Quantū ad primū sit prima distinctio. duplex est appellatio. aliq̄ eñ ē termini pro suo formali ꝭcato. vt hic Joannes

fuit albus. iste terminus albus appellat albedinem in preterito adhesisse Joanni aliqua autem pro ratione vt hic diligo pecuniam lij pecuniam appellat suam rationem scom quam sua significata significat. sic q illa p positio significat q ego diligo pecuniam scom illam rationem scom quã dicitur pecunia quam distinctionem inferius in sua membra intendo et planare. Pro qua distinctione intelligenda complete. nota q terminorũ quidam sunt absoluti. Et sunt de predicamento substantie in recta linea predicamentali. vt Petrus Joannes animal rc. quos suppono pro nũc esse absolutos. Vtrum autẽ sint vel non sint non est pñtis speculationis Alij qui autem sunt termini connotatiui. vt sunt termini de predicamẽto qualitatis. vt coloratum album rcijs. Quare isti termini sunt cõnotatiui. notum est. Nam si ego sedeam lij sedeam significat me prout notum est nõ tamen absolute. sed connotat me taliter incuruari. similiter lij album significat parietem in casu. non tamen absolute. sed prout talis paries hz albedinem. vnde nisi haberet albedinem. non diceretur albus. Et ideo lij albus appellat seu connotat albedinẽ. Et simili modo de alijs terminis non absolutis qui generaliter connotant vt in pluribus aliquem modũ habendi vltra illud pro quo supponunt. Et nota q terminus connotatiuus dicitur habere dupler ꝓcatũ. s. Materiale et formale. Significatum termini connotatiui materiale. dicitur res pro qua talis terminus cõnotatiuus supponit. vt cum dico homo est albus. lij albus supponit ꝑ ho

nunc qui habet albedinem. ergo hō dicitur significatum materiale istius termini albus. hec autem expositio seu acceptio est de intentione phi. v. metaph dicentis. q eadem numero sunt quorum materia est vna. Vnde debet exponi sic. illa sunt vnū numero quorum materia ē vna id est q̄ supponunt pro eadem re. Aliter ergo phus saltem scōm talem expositionem que videtur esse bona capit materiā pro illo eodem pro quo supponit terminus. Est autē ſcatū materiale termini illud pro quo supponit seu pro quo talis terminus dicitur supponere. formale autem ſcatum termini dicitur esse res connotata. siue ſcata connotative per talem terminum. Exemplum vt ſcatū materiale istius termini album dicitur res ſcata habens albedinem. puta ipsum subiectum albedinis. sed ſcatū formale dī illud qō ille terminus cōnotat puta albedinē

Notādum primo. q̄ iste ē tractat⁹

Mar. Appellationū: nucupatus. qui cōtinet capitula qnatuor. In quor primo premittit diuisionem appellationis logice dicens. q̄ duplex ē appellatio. s. formalis et rationis. Primū membrum declarat exemplariter dicens. q̄ appellatio formalis ſcati. precise cōuenit terminis cōnotatiuis siue mentalibus siue vocalibus siue etiā ſcriptis. et nō terminis absolutis Vtrū autem absolutis conueniat terminis appellatio dicetur inferius. Exemplū huius vt hō ē albus. lij albus appellat suū ſcatū formale (cū sit terminus connotatiuus) adiacere ipsi homini pro quo supponit. Silr exemplo declarat appellationē rationis dicens. lij pecuniā in ista diligo pecuniam. appellat suam rationē ꝓpriā. s. rationē monete. inquātū hmōi quia in ipsam obiectiue fertur actus dilectionis. Pro cuius diuisionis intelligentia ponit diuisionem terminorū kathegreumaticor dicens q̄ duplices sunt termini. s. Absoluti et sunt qui non ſcant aliquid p modū adiacentis vel nō adiacentis rei pro qua supponunt. Alij sunt Cōnotatiui. et sunt duplices. s. connotatiui essentiales. et cōnotatiui accidētales. Ex

notatiui essentiales sunt qui vltra illud pro quo supponunt connotant aliquid intrinsece conuenire rei pro qua supponunt. vt sunt oēs termini differentiales. vt rationale sensibile ⁊c. Rationale enī natū ē supponere ꝑ hominē. connotando sibi aliquid in primo modo perfectatis conuenire s. differentiā essentialem. vel aliqd hmōi. pñt etiam dari tales q̄ cōnotent aliqd essentiale nō cōuenire rei ꝑ qua supponāt. vt irrationale compatū homini et in talibus fingere necesse ē. Sed accidētales sunt q̄ vltra illud ꝑ quo supponūt cōnotant aliquid extrinsece p̄ modū adiacētis vel nō adiacentis rei ꝑ qua supponūt. vt albū nigrū cecū ⁊c. q̄ supponunt pro suis subiectis. de rigore sermonis. cōnotando talibus subiectis adiacē aliqd qđ ē extra essentiam rei. Et sunt duplices. s. positiui et priuatiui. et q̄libet illorum habet duplex fcatū. vt dicit Mar. s. materiale et formale de q̄bus satis dictū ē in principio tractatus Suppositionū. Aduerte tñ (vt etiam dictū fuit in suppositionibus) q̄ diuersitas ē inter doctores. de ꝓnotatōe fcatoꝝ termini cōnotatiui. Aliqui enī dicūt q̄ fcatū formale cōnotat. vt Joannes Dorp. et Mar. in tertu lecto. Alij autē dicūt. vt Petrus Thar. in ꝑdicamētis. Et Sco. idē habet in dis. xxvj. primi. q. vnica ad scām ꝓncipale. Et. xxviij. dis. primi. q. j. et. xxvij. eiusdē. q. ij. Q̄ terminus ꝓnotatiuus principaliter fcat illud cui imponit ad fcandū. vt albū solā q̄litatē vt dr in ꝑdicamētis ca. de q̄ntitate. et de cōnotato siue de mō fcādi fcat subiectū vt rē albā. Ista aūt diuersitas ꝓuenit ex equiuocatione liꝫ cōnotat. Nam aliq̄ capiūt cōnotare vt idē ē qđ appellare ad tacere vel nō adiacere. et illo mō certū ē q̄a terminus cōnotat suū fcatū formale. cū illud fcat p̄ modū adiacentis vel nō adiacentis. Alij aūt capiūt cōnotare vt idē est. q̄ ꝓter fcatū principale aliqd dare intelligere. Et sic terminus cōnotatiuus connotat fcatū materiale q̄a illud fcat minus principaliter. Aduerte etiā q̄ q̄n Mar. dicit terminū accipi ꝑ fcato materiali et formali. intelligēdus ē de terminis cōnotatiuis adiectiuis substātiue tentis (vt vult Sco. i dis. xxvj. primi. ad. ij. principale. et Joannes Dorp) et nō ē intelligēdus de adiectiuis adiectiue tētis. q̄a illa ꝑcise hñt vnū fcatū. s. formale, qđ fcant per modū inherentis alteri. Vnde dicit Mar. q̄ liꝫ albus in ista homo ē albus supponit pro homine. qui est suū fcatū materiale. Et confirmat sententia phi. v. metaphisice dicentis q̄ eadē numero sunt quoꝝ materia est vna id est que ꝑ eodē supponit. et bene quidē dicit quia subiectū et accidens sunt idē numero. primo topicoꝝ. et hoc numerositate accidētali nō p̄ se. Aliter tñ ꝑt exponi dictū de. v. metaph. ca. de vno. vt ei pōit Sco. dis. iij. q. v. scōi dicēs. q̄ ibi accipit phūs materiā ꝑ entitate individuali q̄ constituit in esse materiali. non aūt in esse formali ꝑut q̄ditas dr formā. quia ista entitas. s. differentia individualis non est quiditatiua ⁊c.

Tercio est. Notandū. q terminus dicitur appellare illud qđ cōnotat. hū clarū ē. q nihil dr album. nisi sibi adiaceat albedo. et ideo iste terminus album appellat albedinem adiacere rei. p qua supponit. sīr ille terminus dives connotat adiacere rei pro qua supponit. divitias pecunias agros ratione cuius vel quorum. ille homo debet dici dives. sic em generaliter terminus connotatiuus appellat rem quā connotat. fcat em rationē adiacere rei pro qua supponit. appellatione qua terminus appellat suū formale fcatū et nō ad aliā. Et dictis ergo potest inferri diffinitio appellationis. p formali fcato termini. que ē magis cōmunis. Et de qua magis apposituū sit. appellatio ē significatio formalis fcati termini tanq̄ suo determinabili. p aliqua tpis differentia adiacentis. vel nō adiacentis. Et dico notanter significatio. quia terminus q appellat albedinem vel aliquā aliā rem fcat illud formaliter. s. connotatiue. et ideo dico fcatiō. secōdo dico ē significatio nam appellatio non debet diffiniri p suppositionē. qā terminꝰ p isto fcato nō supponit. qđ appellat. Vnde terminus p suo fcato supponit materiali. et appellat formale. ideo aliqñ terminus appellat. qñ nō supponit. vt supposito q nihil esset nigrū et nihil sit antichristus. et tūc si diceret. anchristus ē niger. lij anchristus et lij niger. p nullo supponit cū suppositum sit anchristum non esse. et cū hoc nullum nigrū esse. tamē isto non obstante. lij nigrum non appellat suum materiale fcatū. sed formale fcatū appellat. et illud suo determinabili adiacere vel non adiacere

significat qꝫ patet nam si dicere n. paries est albus lij albus nõ appellat illud pro quo supponit. quia si paries sit albus. tunc supponit ꝑ parietẽ et tñ parietẽ non appellat adiacere. cum ꝓpositio talis esset falsa. nihil enim potest sibipsi adiacere. Sed albus appellat suũ formale fcatũ. s. albedinẽ fcat enim albedinem adiacere parieti. quare merito dicitur esse fcatum formale termini. Tercio dixi notanter adiacentis suo determinabili. quia ad appellationem non sufficit formalis significatio. patet hoc. nam si dicerẽ albus. notum esset qꝫ ille terminus significaret intellectui albedinem. et sic fcaret suũ fcatum formale. et tamen ibidem nulla appellatio esset. tũ quia nullus diceret ibidem hũc terminũ albus appellare. oportet ergo adesse determinabili ratione cuius terminus appellatiuus appellet suũ fcatum et ideo bene dicitur significatio formalis significati tanqꝫ adiacẽtis alicui determinabili. Quarto dixi notanter. vel non adiacentis. quia terminus priuatiuus in ꝓpositione positus appellat habitum tamen non ꝑ modũ adiacentis. quia est terminus priuatiuus. sed per modũ non adiacentis. fcat enim rẽ ꝑ qua supponit suũ determinabile priuari habitum. Exẽplũ vt petrus est cecus. lij cecus appellat visum ꝑ modũ nõ adiacẽtis petro et fcat qꝫ petrus nõ habet visum. dixi vltimo. Appellatio est formalis significatio. fcati termini. tãqꝫ suo determinabili ꝑ aliqua tpis differentia in ordine ad copulã de pñti vel de ꝓterito. vel de futuro vel de possibili. vl de imaginabili. s. tãqꝫ de pñti adiacere vel tãqꝫ de preterito. eã adiacuisse vel

tanꝯ de futuro deberet adiacere. vel tanꝯ de possibili posse adiacere. v el tanꝯ imaginari posse eam adiacere. vnde licet in illa. homo albus. lij albꝰ connotat albedinem adiacere suo determinabili. s. homini. non tamē appellat eam sibi adiacere. patet quia nec pro tempore presenti. nec pro preterito nec pro futuro nec pro aliqua temporis differētia. Et ideo omnes differentie tales dicuntur bene huic diffinitioni apposite fuisse.

Notandum scdo. q Mar. in hac

Littera. anteꝯ diffiniat appellationē formalem. vnam premittit suppositionem valde necessariam talem. Terminus illud appellat qđ connotat vt album albedinem connotat. ergo etiam albedinem appellat adiacere subiecto pro quo supponit. vt dicendo homo est albus. Vnde aduerte q illa suppositio Mar. primo potest sic intelligi. Terminus appellatiuꝰ formalis significati in subiecto vel in predicato solitarie positus. aliter appellat. et aliter quando coniungitur alteri termino appellatiuo a parte eiusdem extremi. Nam quando per se ponitur vt subiectum vel predicatū propositionis tunc appellat suum formale significatum. per modū adiacentis rei pro qua supponit talis terminus. qui est suum determinabile. Sed quando terminus fcati formalis appellatiuus. coniungit termino eodem modo appellanti. tunc appellat suum fcatū formale adiacere rei appellate. per alium terminum appellatiuum. vt soꝛ est bonus lij bonus appellat bonitatem socratis. In ista autem. soꝛ est bonus clericus lij bonus appellat bonitatem scientie. appellate per lij clericus. Similiter i ista Soꝛ est bonus faber. lij bonus appellat bonitatem artis fabrilis. Scdo eadem suppositio potest sic intelligi. Terminus appellatiuꝰ formalis significati ex sua primaria fcatione. habet certum modum appellandi. quē retinet quando solitarie ponitur subiectum vel predicatum. Verū quādo ille terminus coniungitur alteri termino appellatiuo. tunc quandoqꝫ trahitur ad alium modum appellandi scōm exigentiam termini appellatiui cui immediate iungitur. vt lij tuus ex sua primaria fcatione habet. vt qñ solitarie ponitur. appellet possessorem rei alicuius. vt dicendo iste canis est tuus. lij tuus appellat te tanꝯ possessorem canis. In ista vero iste canis est pater tuus lij tuus appellat te tanꝯ genitum a cane. Corollarie sequitur q hec consequentia non valet iste canis est tuus et iste canis est

pater ergo iste canis est pater tuus. quia arguitur a diuisis ad coniuncta. variata appellatione lij tuus. Istis premissis diffinit primum membrũ dicte diuisionis. s. appellationem formalem singulas particulas diffinitionis clarissime exponẽdo. Que diffinitio potest sic intelligi. Appellatio s. formalis vl' pro ſcato formali termini. est ſcatio formalis ſcati termini id est illius qđ terminus connotat per modum adiacentis. suo determinabili id est rei ſcate per suum determinabile. per modum adiacentis vel non adiacentis id est inherentis alicuius significati positiui vel absentis alicuius positiui nati esse circa subiectum pro quo terminus appellatiu⁹ formaliter appellat. Dicitur notanter formalis ad excludendum rationis appellationem de qua inferius dicet. Dicitur scđo ſcatio. et hoc propter duo vt dicit Mar. primo ad excludendũ terminos non ſcatiuos. vt chimera. tales em̃ cum nihil significent etiam non appellãt. Scđo ad denotãdum q̃ ampliatio non est idem qđ suppositio nec est inferius ad suppositionẽ. patet quia suppositio est pro ſcato materiali termini. appellatio vero formalis pro formali termini. et hoc de rigore sermonis. Datur etiã alicubi ista appellatio sine tamen suppositione. vt hic antichristus ẽ niger. dato etiam. q̃ nullum extremũ supponat. nihilominus dicit Mar. appellat lij niger suũ formale ſcatũ. s. nigredinem per modum adiacẽtis subiecto. s. antichristo. Dicitur tercio. per modũ adiacentis suo determinabili. duplici de causa. Primo propter terminũ extra propositionem positum qui licet ſcet non tamen appellat. cum non sit determinabile. cui ſcatũ suũ formale in esse denotet. Scđo dr̃ propter includere terminos appellatiuos positiuos. g̃ absolute dicendo albus lij albus non appellat Dr̃ quarto vel nõ adiacẽtis ꝓpter includere terminos priuatiuos appellatiuos qui ſcant absentiã alicuius perfectionis vel habit⁹ in aliquo sbiecto vt cecus ſcat nõ in esse visionẽ alicui vt socrati. in ista soꝛ ẽ cecus. Dr̃ vltimo ꝓ aliqua differẽtia tp̃is ad ostẽdẽdũ q̃ appellatio formalis ſcati termini solũ sit in ꝓpõne. Et ꝑ hoc differt appellatio a connotatione q̃a cõnotatio fit indifferẽter in ꝓpõne et extra ꝓpõnem. sed appellatio foꝛalis ſcati solum in propositione. vnde dicit Mar. q̃ lij albus in ista oratione hõ albus cõnotat quia suũ ſcatũ formale adiacere homini ſcat nõ tamẽ appellat. cũ h̃ nõ fiat ꝓ aliq̃ differẽtia tp̃is. Et quo seq̃t q̃ foꝛalis appellatio ẽ inferi⁹ ad cõnotationẽ. pz q̃a vbicũq̃z ẽ foꝛalis appellatio ibidẽ ⁊ cõnotatio. ſz nõ ẽcõuerso pz. Et aduerte q̃ termin⁹ appellatiu⁹ nõ sp appellat suũ ſcatũ foꝛale adiacere vl' nõ adiacẽ. ſz aliqñ appellat. infuisse. infore. posse in esse. vl' imaginari i esse. ſm exigẽtiã ãpliatiõis vel restrictionis. Et hoc est qđ innuit Mar declarando vltimã particulã diffinitionis. cũ dic̃ in o. dine ad copulam de presenti vel de preterito ⁊c̃ijs

Ex istis infert Corollarie. q differētia ē inter suppositionē ⁊ appellationē et ſcationē. Prima differentia ē inter suppōnem et appellationē ista. quia suppositio ē termini ꝓ suo ſcato materiali. Et liq̄t q terminꝰ nō suppōit ꝓ eo. qđ cōnotat. sed supponit ꝓ suo ſcato materiali. s. ꝓ re subali. appellatio autē ē ꝓ formali ſcato qđ terminus cōnotat adiacere vl' nō adiacere nō autē ꝓ materiali. Etiā differētia ē inter suppositionē et appellationem q̄a aliqñ termini supponūt et nō appellāt. et aliqñ termini appellāt q̄ tñ nō supponūt. Exemplū p̄mi vt sunt isti termini absoluti sor̄ hō albedo nigredo ⁊c. isti supponūt ꝓ suis ſcatis. ꝓut notū ē. ſ tñ nō appellāt. q̄a appellatio ē termini respectu sui for̄alis ſcati. mō isti termini non hñt aliqđ formale ſcatū. cū sint termini absoluti. et nihil ꝯnotātes. Exem̄ scdi. vt hō ē hinnibilis. hō ꝓ nullo supponit vt de se notū ē. q̄ de nlla copula ꝓpositionis verificat. nō em̄ hō ē. nec pōt esse hinibilis. qđ tñ dictus terminus appellat. vt patet. connotat em̄ actū hinniēdi posse adiacere homini. Sic etiā hoc aggregatū. s. hō hinibilis appellat formale ſcatū huius termini hinnibile. posse adiacere suo determinabili. tñ clarū ē. q hoc aggregatū hō hinibilis ꝓ nullo supponit. Est etiā differētia inter appellationem et significationē. q̄a ſcatio ē tā respectu ſcati materialis q̄ formalis. quia terminus cōnotatiuus. ſcat ſcatū materiale. et ſcatū formale. vt dictum est et vtrūq̄ taliū ſcat. Sed appellatio vt dictū ē. solū ē respectu ſcati for̄alis patet etiam ex alio. nam significatio est superius ad appellationem. quia

omnis appellatio est significatio ꝓut patet ex appellationis diffinitione sed nō omnis ſcatio ē appellatio. ſcatio em̄ est termini absoluti et illius nō est appellatio. Sil'r ſcatio ē termini positi extra ꝓpōnem. et istius non est appellatio. cū ex diffinitione appellationis. appellatio dicat̄ in ordine ad copulā seu tempus ꝓpōnis. Et hec de diffinitione appellationis respectu ſcati formalis termini sufficiant dicta.

Notandum tercio. ꝙ Mar. in hac

lecta littera infert Corollarie. ex diffinitione appellatiōis formalis ⁊ suarū partiū declaratione. differentiam inter suppōnem appellationem et significationē. Et dicit primo ꝙ duplex ē differētia inter appellationē ⁊ suppositionē. prima ē. quia termino cōnotatiuo ꝯuenit suppositio ꝓ ſcato materiali (intellige de rigore sermonis. quia de bonitate intelligētis. bñ terminus etiā ꝯnotatiuus pōt supponere ꝓ suo ſcato formali) veꝝ appellatio formalis ꝓ ſcato p̄cise formali. Scda differētia ē. quia dabiles sunt termī supponeñ. q̄ tñ nō sunt formal'r appellañ. et ecōuerso. Exem̄ primi. vt isti termini hō albedo supponere pñt nō tñ vt sic pñt appellare fo. mal'r. cum nō habeāt ſcata formalia intellige. q̄ ſcarēt ꝑ modū adiacētie accidētalis vel ꝑ modū ꝯnotationis. licet bñ habeāt ſcata formalia q̄ ſcāt ꝑ modū cōcretionis ad singularia nature ꝓprie. vt dicit Sco. v. dis. primi. q. j. Exēplum scdi vt asinus ē hō hinibilis. lij hō ꝓ nullo supponit. ḡ nec hoc aggregatū. s. hō. hinnibilis. quia inquit Mar. de nulla copl'a verificari p̄t id est de nullo pōt verificari mediāte copula sue ꝓpōnis quocūqꝫ em̄ demonstrato. hec ē falsa. hoc est vel esse pōt hō hinnibilis. ratio em̄ i se falsa et impossibilis de nll'o ē vera. vt dicit Sco. ij dis. prin. i. q. j. et habet̄. v. metaph̄ca. de falso. Et tñ certū ē. ꝙ lij hinibilis. qd̄ ē pars illi⁹ aggregati appellat actum siue potentiam (et melius) ad hinniēdū adiacere homini. ergo alicubi est appellatio vbi non est suppositio quare distinguit̄. Sed appellatio et significatio differunt. inquit Mar. quia significatio termini cōnotatiui est tam respectu significati formalis q̄ꝫ materialis. Sed appellatio formalis supple. est precise respectu significati formalis. Et scito quoniā Mar. cū dicit terminū connotatiuū significare materiale significatum accipit ſcare extenso nomine prout s. tm̄ valet sicut ex suo modo ſcandi aliquid dare intelligere. qm̄ illud terminus significat cui ad ſcandū impo-

nitur sed albū soli qualitati imponitur ḡ ꝛc. vel potest ibi intelligi ſcare ꝓ vt tm̄ valet sicut per modū cōcretionis importare et sic verum est. Scdo differunt qm̄ vnū ē superius respectu alterius ḡ ꝛc. Añcedens patet. quia illa differunt sicut superius et inferius. vbi vnū per se includit alterꝝ nō tñ cōuertitur ꝯñtia subsistendi. ex ip̄is formata. sed appellatio includit essentialiter ſcationē. et nō cōuertit̄ ꝯñtia subsistēdi. ex ipsis formata. nam licet sequat̄ dicēdo. appellatio ē ergo ſcatio ē nō tñ ecōuerso. cū terminus extra ꝓpōnem ſcet. qui tñ non appellat. vt dicit Mar. in textu

Contra arguitur primo sic. Terminus nō appellat illud qd̄ cōnotat ḡ dictū Mar. falsum. añcedēs patet quia terminus cōnotatiuus illud cōnotat ꝓ quo supponit. ꝫ supponit ꝓ suo ſcato materiali. vt dicit Mar. ḡ ꝛc. añcedēs pz. q̄a cōnotare ē aliq̄d de ſcato materiali importare. ¶ Sdo sic. Terminus cōnotatiuus nō hz duplex ſcatū ḡ littera Mar. falsa. añcedēs ꝓbat̄ sic. q̄cq̄d vnū ſcatū tm̄ hz nō habet duplex ſcatū. sed terminus ꝯnotatiuus ē hmōi cū sit vniuocus ergo ꝛc. maior q̄a albū solā ſcat qualitatē. vt dicit̄ in p̄dicamētis caplo de quātitate. ¶ Tercio sic. Diffinitio appellationis formalis nō ē bona. ḡ añcedens pz. q̄a nō cōuenit omni cōtento sub diffinito. Nā hic ē appellatio formalis albū ē coloratū. et tñ nō cōnotāt sua ſcata formalia adiacere rei ſcate per sua determinabilia. cū nō habeāt ipsa. q̄a qua ratione albū esset determinabile. de lij coloratū. eodē mō et lij coloratū ecōuerso esset determinabile. lij albū. ¶ Ad primū dr̄ negādo añcedēs. ad ꝓbationē eius dr̄ q̄ nō capitur hic cōnotare illo mō. Sed capitur ꝓ illo qd̄ ē ꝑ modū adiacentis vel nō adiacētis suū ſcatū formale. ſcare adiacere rei ꝓ qua talis terminus supponit vt patuit. ¶ Ad scdm patet solutio in tercio notabili Circa hoc scito. q̄ q̄libet terminus cōnotatiuus saltē substantiue tentus subordinatur cōceptui ita simplici sicut eius absolutus. Et q̄uis significet duo. s. materiale et formale hoc tñ ē cōceptu simplici. vñ sicut lij albedo ſcat ꝯceptu simplici. ita et albus sola p̄cise ratione distinguūt̄ siue penes modū cōcipiēdi. vt dicit Sco. iiij. dis. primi. q. j. et. viij. dis. eiusdē q. iij. in respōdēdo ad. q. ¶ Ad terciū. q̄ dr̄ q̄ diffinitio Mar. ē bona et lic. tibi nō ponatur expresse determinabile tñ subintelligitur. s. res. tam a parte sbiecti q̄ a parte predicati vt sit sensus res alba ē res colorata. Potest tamen dari diffinitio appellationis formalis alia ista. s. appellatio formalis est acceptio termini cōnotatiui in propositione pro suo ſcato formali. tāq̄ adiacenti vel non adiacenti. vel denominati alterum scdm aliquam differentiam temporis et est eque bona sicut Mar. et declaretur eodē modo sicut Mar. ꝛc.

Nunc videndū est de diffinitione appellationis respectu suę rationis scōm quā talis terminus scatū suū scat. quę sic pt diffiniri. Appellatio est acceptio termini in ꝓpositione pro suo scato sm illā determinatā rationē. scōm quā talis terminus scatū suū scat. Pro illa diffinitione intelligenda primo Nota. q notabiliter apponit illa particula. est acceptio termini in ꝓpōne. quia extra ꝓpōnem terminus nunqꝫ appellat suā rationē. vt si dicerē. sor veniens. isti termini nō appellant qa nūqꝫ terminus appellat nisi in propositione ponatur. Scōo nota. q dr acceptio termini in ꝓpositione. et non dr scatio termini in ꝓpōne. nam p babile est et credo q sit verum q terminus vbicūqꝫ ponatur suū scatum scat. scōm determinatam rationem suam. scōm quā dr scare. Exemplum vt vbicūqꝫ iste terminus veniens. ponatur scat suam rationē. scōm quā dr esse veniens. et tamen notum est. q non semper appellat vbi ponitur suam formalē rationē. Si em dicerē. venientē cognosco. lij veniens non appellat suam rationem. quia sensus non est. q cognosco rem que venit scōm eam rationem scōm quam dr venire. sed semper quando terminus in ꝓpōne accipitur scōm istā determinatā rationē scōm quā talis termin⁹ suū scatū scat. tūc terminus appellat suā rationē. et quando lij venientē accipitur pro re que venit scōm eā rationem scōm quā dr venire. tunc appellat suam rationē. Exemplum vt hic cognosco venientem. sensus em est q cognosco rem que venit. scōm eam rationem. scōm quam dicitur

veniens. vt postea dicetur. et sic lij veniens accipitur pro suo ꝑcato scd̄m eam rationem scd̄m quā dr̄ ipsum illud ꝑcare. Sed secus est de illa veniē-tem cognosco. quando lij venientem ꝑcat rem venientem. non scd̄m eam rationem scd̄m quā ē veniens vt tum lij veniens non accipitur ab intelle-ctu. pro illa sola determinata ratione. sed accipitur sic vt tm̄ valet. rē que venit cognosco. Vtrum autem hoc sit scd̄m illam rationem determinatā scd̄m quam dicitur venire aut scd̄m aliquam aliam rationem de hoc nō est cura quo ad veritatem ꝓpositionis. vt supposito ꝙ cognoscerē Ma-thiam. prout est pater et non cognoscerem eum prout est veniens. aduc est verum dicere venientem cognosco. probatur quia Math̄ cognosco. ⁊ Math̄. est veniens. ergo venientem cognosco. non tamen cognosco rem que venit. scd̄m illam determinatam rationem scd̄m quam est veniens. patet per oppositum. quia ideo terminus scd̄m debitam rationem. scd̄m quā sua ꝑcata dr̄ ꝑcare. ipse ꝑcat sed tamen non semper appellat. ideo non dr̄ ꝙ appellatio est ꝑcatio sed acceptio prout dictum est. Generalr̄ ergo scd̄am diffinitionem exponendo potest sic exponi. ē acceptio termini id est quando aliquis terminus accipitur in propositione pro suo ꝑcato. Nam extra ꝓpositionem terminus nūq̄ appellaret suam rationē. et hoc quādo talis terminus scd̄m illam debitam rationem. scd̄m quā sua ꝑcata aut suum ꝑcatum ꝑcat. vt si ille terminus veniens. in ꝓpositione positus. capitur pro re veniente. scd̄m illam determinatam rationem. scd̄m quam

dicitur ventre. ut albū in ꝓpositione positū accipitur pro re alba ſm illā
rationē ſcōm quā dicitur alba. ⁊ tunc appellat rationē ſuā. ⁊cūjs terminus
Si autem iſte terminus veniens in ꝓpositione positus caperet pro ſuo
ſcato non ſcōm iſtā determinatam rationē ſcōm quā dr veniens ſed ſm
eam rationem ſcōm quā dr homo vel albū. vel aliquo alio modo taliter
ſe habens. tūc nō appellaret rationē ſuā. et ideo bene dictum eſt in diffini
tione. q ē termini in ꝓpone ꝓ ſuo ſcato ſcōm illā determinatam rationē.
ſcōm quā talis terminus tale ſcatū ſcat. Et hoc ſufficit de diffinitionib⁹
appellationis ſub correctione melius dicentium. a modernis em appel
lantis diffinitiones. non vidi laboratas. Item ideo minorum aliquis
poſtea diffiniet aliter cꝫ ego. prima facie. diuerſis alijs impeditus. potui
diffinire. et tamen credo q ſi dicte diffinitiones bene et debite intelligant
ſunt probabiles

Notandum primo. q Dar. hic cō

ſequēter diffinit appellationē rationis que fuit alterū mēbrū dicte diui
ſionis. ꝓ cuius quidē diffinitionis noticia ſit talis diſtinctio. Termi
nus dr appellare ſuā rationē dupl'r. vno modo ꝓpriam et hoc fit quando
ſequitur dictionē importantē actū interiorē anime. in cuius ſcatū deno
tatur actus per dictionē actam anime interiorē ſcantē. importatus tran
ſire obiectiue. vt cognoſco album. lij albū appellat ſuā rationē ꝓpriā id ē
accipit precise ſub illa ratione vel ſub illo cōceptu. cui imediate ſbordinat
vel quē ſcat. ſiue hoc fiat ad placitū ſiue naturaliter ꝓprie ſiue naturaliter
cōmuniter. vñ terminū appellare ſuā rationē ꝓpriā nihil aliud eſt cꝫ ter
minū accipi vel concipi ab intellectu mediāte dictione actū anime ipor
tante interiorē. ſub ratione eius precisa vt lij album in dicta propoſitiōe
accipitur precise pro albo ſub ratione albi et non ſub ratione coloratī vel
qualitati. quas etiam lij album per ſe dicit. vnde ad hoc q hec ſit vera.

Cognosco albū requirit q ego habeā ꝓpriā et adequatā noticiā albi in quantū hmōi. Alio modo terminus dr appellare rationē in eo inclusam generali. id est sub disiūctione quālibet. Et hoc qñ accipit ꝑ qlibet disiūctiue ratione in ordine tñ ad dictionē actū anime importantē. vt lij veniē tem in ista. venientē cognosco appellat rationē id est accipi pōt sub qua cūqz ratione per se vl etiam p accidēs venienti cōueniente. et hoc disiunctiue. ḡ ad hoc qō sit vera illa. sufficit mihi habere noticiam ipsius venē tis. vel sub ratione entis. substantie corpis ꝛc̄ijs et hoc disiūctiue. Illis declaratis patet q diffinitio Mar. datur de appellatione ꝓprie rationis. et non rationis generalis. Et intelligitur sic appellatio. s. ꝓprie rationis. ē acceptio termini in ꝓpōne ꝑ suo fcato. s. vltimato vel nō vltiato i ordine ad dictionem importantē actū interiorē anime. scōm illā rationē fm quā talis terminus suū fcatū fcat. ita q actus importatus p talē dictionem denotetur transire obiectiue in rem fcatā per illū terminū scōm ꝓpriū cō ceptū talis termini. Dicitur primo acceptio termini ꝛc̄. Et hoc ꝓpter duo Primo quia terminus solū in ꝓpōne appellat. et nūqz actu extra ꝓpōem vt lij veniēs ꝛc̄. Scōo ꝓpter remouere fcationē que nō sufficit ad termini rationē suā appellantē. Cū terminus dicit Mar. vbicūqz positus fuerit. s. et non alienatus a sua fcatione. semper ei dē cōceptui subordinatur. vt lij veniens ꝛc̄ijs. semper subordinatur cōceptui venientis. Vñ dicit Mar. q lij venientē in ista appellat suā ꝓpriam rationem. quia sensus imp. ei⁹ ē cognosco rem que venit. sub ratione qua venit et non sub aliqua. intellige alia ratione. ad hoc aūt q ista sit vera. s. venientē cognosco. sufficit habere noticiam. quācūqz rei que venit siue hoc fiat sub cōceptu patris siue albi siue etiā alicuius per se predicati ꝛc̄. Dicitur scōo in ordine ad dictionem et nō dr in ordine ad verbū. quia non solū verbū actū anime interiorem fcans facit terminū appellare suā rationē. sed etiam participiū. et nomen verbale a tali verbo formata. Vnde sicut lij cognosco. ita lij cognoscēs. si militer cognitio faciunt terminū suā rationē appellare. Dicitur tercio i or dine ad dictionē actū anime ꝛc̄. ꝓpter terminos acceptos in ordine ad dictiones actus anime interiores nō importañ. qm̄ tales non hñt vim appellandi terminos cum eis constructos ḡ hic homo est animal. lij hō ē animal. cuius scōm eorum conceptus ꝓpōnes sumantur nō tñ appellāt rationes suas. qm̄ appellatio rationis est acceptio termini precise in ordine ad dictionē actum anime interiorem importantē. qđ non est in illa. Dr vltio ita q actus iportatus ꝛc̄ quia si nō denoteť fcatū talis dictionis obiectiue trāsire. in rē fcatā p terminū appellantē suā ꝓpriā rōnem tunc non diceret. suā ꝓpriā rationē appellare. vt dicendo cognosco venientem qui est niger. lij niger non appellat suam rationem propriam patet.

Joānes tñ de Londa in quodā Sophisma e sup summulas. ita diffinit appellationē ꝓprie rationis. est inquit. restrictio dictionis importantis actū anime interiorē p aliquē terminū sibi cōiunctū. ad appellandū suū ſcatū formale. scdm rationē determinatā et ꝓpriā. scdm quā talis termin⁹ suū ſcat ſcatū. vt in ista ꝓpōne cognosco venientē. lij cognosco i generali cōnotat oēm cognitionē sub disiūctione tāqꝫ suū formale ſcatū mihi adiacere. ſꝫ p additionē lij venientē. restringit ad appellandū noticiā mihi cōuenire. nō quācūqꝫ. ſꝫ veniētis p̄cise. et nec esset ista diffinitio cōtraria diffinitioni Mar. si videatur vt stat in textu et rigore verborum

Notandum scdo. ꝙ Appellatio

rationis in genere sic diffinit. Est acceptio termini in ꝓpōne ꝓ suo ſcato vel suis ſcatis. scdm illā rationē scdm quā suū ſcatū ſcat in ordine ad dictionē actū anime importantē. Et declaret sicut diffinitio appellationis ꝓprie rōnis. Et manifeste apparet ꝙ ista diffinitio cōuenit tā appellatiōi rationis proprie. qꝫ etiam appellationi rationis generalis siue indifferētis. de quibus iam dictum est ¶ Sed insurgunt alique difficultates. Prima est. Vtrum vbicūqꝫ sit appellatio rationis ibi etiā sit appellatio formalis. Ad quā dicitur ꝙ sic. Et probatur inductiue in omnibus. Nā hic cognosco venientem est appellatio rationis et etiam est hic appellatio formalis ꝯ ꝛc. Antecedens patet ex dictis pro prima eius parte. sed ꝓ eius parte patet. nam lij cognosco cōnotat cognitionē adiacere rei per ꝓnomen subintellectū. s. ego demonstrāte. et hoc mediāte copula de presenti s. sum iplicite posita ꝯ ꝛc. tenet ꝯñtia a diffinitiōe ad diffinitū. de quocūqꝫ eñ diffinitio de eodē ꝛ diffinitū dr. et sillr ꝫ ipm p̄t i alijs oñdi exēplis ¶ Scda difficultas. Vtrū in ista venientē cognosco. lij venientē appellet vel lij cognosco. Dicendū ꝙ vtrūqꝫ eoꝝ appellat aliter tamen et aliter. qa venientem appellat. appellatione rationis indifferēter siue omnē rationē sub disiūctione. lij cognosco vero appellat formali appellatione. quia cōnotat noticiam venientis adiacere mihi pro aliqua differentia temporis s. de presenti. Vnde in dicto exemplo. s. cognosco venientem. lij veniētem appellat quia restringit illud verbū cognosco ad appellationē formalis ſcati. Et hoc verbū cognosco appellat suū formale ſcatū. qꝛ cognitionē venientis. tanqꝫ eius connotatum. ſcat adiacere ꝓ aliqua differētia tpis ¶ Tercia. Vtrū possibile sit aliquē terminū absolutū appellare suā rōem Ad quā rñdet ꝙ sic. pꝫ qꝛ termin⁹ dr suā rationē appellare q accipit ſm suā rationē ꝓpriā vl scdm quālibꝫ ei⁹ ſcato ꝯueniētē. i ordine ad aliquā dictionē actū aie interiorē iportantē. in cuius quidē termini absoluti ſcatū denotatur obiectiue transire actus p hmōi dictionem actum interiorem

anime ſcantē importatus. quare appellare pōt ſuā rationē vt cognoſco hominē. lij hominē reſtringit hoc verbū cognoſco ad appellandum noticiam preciſe hoīs inquantū hō. et in ipſum denotat actꝰ verbi tranſire tāq̄ in obiectū id eſt in illud reſpectu cuius fit talis actus. et in quē fertur actus. p verbū hoc. ſ. cognoſco importatus. q̄re appellat rationē licet nō formā cū nō ſit terminus cōnotatiuus. Et ex iſto p̄t ſolui q̄rta difficultas qua ſolet q̄ri. ſ. vtrū aliq̄s terminus mētalis appellet ſuā rationē Dicēdū q̄ ſic. q̄a illa que ſunt in voce vel in ſcripto ſunt note earū q̄ ſunt in anima p aſſionū. Sed appellatio fit in ſcriptis et vocibus ſcatiuis. ergo etiā in mēte. Maior ē primo p̄iarmenias. minor p3. dicēdo cognoſco veniētē ⁊c.

q Vantū ad ſcd̄m reſtat ponere aliquas regulas breues appellationū. Et primo de appellatione termini reſpectu ſui formalis ſcati. de qua ſit. ¶ Prima regula. Terminus appellatiuus poſitus poſt verbū ſemper appellat ſuū ſcatū formale p tempore verbi. Exemplū vt in illa de p̄nti. ſoꝛ eſt albus lij albus appellat albedinē preſentialiter inherere ſocrati. ſic etiā in iſta de p̄terito. ſoꝛ fuit albus. lij albus appellat albedinē inheſiſſe ſocrati p tp̄e preterito. et ē ſenſus eius. ſoꝛ in tp̄e preterito habuit albedinē. ſilr lij albus in iſta de futuro ſoꝛ erit albus. lij albus appellat albedinem pro tempore futuro. et ſenſus eius eſt. ſoꝛ in tp̄e futuro habebit albedinem. Et ex iſta regula patet. vnde illud commune dictum habuit ortum. ſ. q̄ ponendo propoſitionem de futuro aut de preterito in vnam de in eſſe. non oportet variare predicatū. ſed oportet ip̄m manere in eadem forma. vt ponendo iſtam de futuro in eſſe. ſoꝛ erit albus ſic ſoꝛ eſt homo. et q̄ illa de futuro debeat eſſe vera. clarum eſſet q̄ inſufficienter ponerem eam in eſſe. nam iſta ſoꝛ erit albus non ſignificabat pro

tempore futuro socratem habere humanitatem. sed significabat q̄ soī in tempore futuro debet habere albedinem. Et ista regula infero Corollarie q̄ si soī iam primo sit albus ita q̄ nunq̄ añ ea fuisset albus bec esset falsa soī fuit albus. probatur quia lī albus appellat suum formale significatū pro tempore preterito inbesse socrati. et ideo sensus. q̄ soī in tempore preterito habuit albedinem. modo boc est falsum. cum positum sit iam soī primo esse album. ¶ Seda regula. Terminus appellatiuus. respecto sui formalis significati in ꝓpositione positus a parte subiecti in qua nulla est ampliatio et est de presenti. appellat rem suam adiacere vel non adiacere determinabili. pro tempore presenti. patet ista regula. vt si dicerem album est homo. lī album appellat albedinem inherere homini ꝓ tempore presenti. et eius sensus est. q̄ albedo sufficiēs ad denominationem presentialiter inest socrati. Similiter bic pauper est homo. lī pauper appellat diuitias alicui non inherere pro tempore presenti. Similiter in ista album non est homo. lī album appellat albedinem nō inherere homini pro tempore presenti. ¶ Tercia regula. Terminus appellatiuus positus ante verbum preteriti temporis vel futuri temporis. appellat rem suam seu formale significatum adiacere vel non adiacere suo determinabili. pro tpe verbi sub dīsiunctione ad presens. vt bic album fuit homo. sensus est qui habet in presenti albedinem vel in preterito habuit albedinem sufficientem fuit homo. ibi enim lī album appellat albedinem pro tempore

verbi sub disiunctione ad presens. Ex ista regula infero Corollarie suppo.
posito q Joannes primo sit sciens. ita q nunq ante ea fuit sciens. licet
ante ea fuerit Joh. hec est vera sciens fuit Joannes. probatur quia scies
qō est subiectum appellat scientiam adiacere Joanni pro tempore prete-
rito sub disiunctione ad presens. ideo sensus est. qō in tempore presenti
habet scientiam. vel in preterito habuit scientiam fuit Joh. modo pro-
positum patet. q illud qō in tempore presenti habet scientiam fuit Joan
nes igitur hec est vera. sciens fuit Joannes. Tenet consequentia. antece-
dens de omnibus suis partibus patet. pro prima parte eñ manifestum
est per casum. et de se. Sed alia pars puta q lij sciens appellat scientiam
adiacere Joanni pro tempore verbi sub disiunctione ad presens. patet p
regulam positam. Scdo ex hoc infero. q hec consequentia nō valet scies
fuit Joh. ergo Joannes fuit sciens. nam antecedēs in casu posito potest
esse verum. vt iam est probatum. et tamen consequens in eodem casu est
falsum. probatur. quia lij sciens ponitur a parte predicati respectu verbi
preteriti temporis ipsum appellat scientiam adiacere Joanni. ideo q Jo
annes in tpe preterito habuit scientiam. cum illud idem predicatum ap
pellat suam formam pro tempore preterito. modo hoc nō est verum in
isto casu. Et sic est falsa illa Joannes fuit sciens. quare patet q Corolla-
rium est verum. l. q consequentia nō valet sciens fuit Joh. ⁊ Jo. fuit scies
Et causa est quare non valet. quia in casu predicto antecedens est verum

et consequens falsum quia mutatur appellatio cū in antecedente lij sciēs appellat scientiam adiacere Joan. pro tempore verbi sub disiūctione ad presens. in consequente autem lij sciens appellat scientiā solum adiacere Jo. pro tempore verbi. Sed diceret aliquis hic arguitur a conuersa ad cō uertentē sciens fuit homo ergo Jo. fuit sciens. dico q̄ non debet sic conuerti. sed sic. sciens fuit Jo. ergo Jo. est vel fuit sciēs. ita q̄ copula sit disiūcta de presenti. et de pretetito. ita q̄ lij sciens sub disiunctione ad presens tale. et ad preteritum tale appellat. alias non valet consequentia. quia mutatur appellatio vt dictum est. modo si aliqua talis consequentia deberet valere oporteret q̄ idemptitas appellationis sumeretur. Tercio ex hoc infero q̄ hec est vera in aliquo casu. sanctus in celo erit Jo. peccator. posito q̄ nunc sit peccator. et postea erit sanctus in celo. Illud bene est possibile scōm nostram fidem. modo in illo casu hec est vera. probatur. quia lij sanctus ponitur respectu verbi futuri temporis a parte subiecti ipsum appellat suum formale significatum pro tempore verbi futuri temporis sub disiunctione ad presens. ideo sensus est qō illud q̄ habet actu sanctitatē vel illud qō habebit sanctitatem in celo erit Joannes peccator modo ita est per casum. q̄ aliquis Joannes qui habebit sanctitatem in celo ē peccator. sili hec est vera albū erit nigrū supposito q̄ aliqd sit albū. et nunqz post hoc erit albū sed post hoc erit nigrū. et probatur sic quia lij album

ponitur respectu verbi futuri temporis ipsum appellat albedinē ꝑ tem-
pore verbi futuri temporis. sub disiunctione ad presens. ideo sensus ē qđ
actu habet albediuem sufficientem vel qđ in futuro habebit albedinē suf-
ficientē erit nigrū. modo certū est. ꝙ hoc ē verū. Nam illud qđ habet al-
bedinem sufficientem in futuro erit nigrum silr. hec est vera album erit soꝛ
casu posito ꝙ soꝛ in vltimo sit albus. ita ꝙ nūq̄ post hoc erit albus. ꝫ tn̄
postea maneat soꝛ. Et probatur. quia lij album appellat albedinem pro
tempore verbi. s. futuri sub disiunctione ad pn̄s et ideo sensus est. qđ actu
habet albedinem sufficientem. vel in futuro habebit albedinē sufficiētem
erit soꝛ. modo hoc per casum manifeste est verū. Ex quo sequitur quarto
ꝙ illa consequentia non valet album erit soꝛ. ꝗ soꝛ erit albus. probatur qꝛ
antecedens in casu est verum et consequens est falsum. ꝙ antecedens sit
verum pꝫ ex immediate dictis. ꝙ autē ꝯn̄s sit falsum probaꝛ quia lij albū
ponitur a parte predicati respectu verbi futuri tp̄is. ideo vt dicit prima
regula ipsum appellat albedinem inherere socrati pro tempore verbi. s.
futuro. Et eius sensus ē. ꝙ soꝛ in tp̄e futuro habebit albedinē sufficiētem
et hoc ē falsum et ꝯtra casum. causa ē quare nō valet ꝯn̄tia. eadē. q̄ fuit assi
gnata in scđo corollario. quia ibi mutaꝛ appellatio. qꝛ iste terminus albū
a parte subiecti appellat suū formale ſcatū ꝑ tp̄e verbi sub disiūctione ad
presens. a parte autem predicati solum pro tempore verbi. Et si petatur
quomodo illa album erit soꝛ debeat conuerti dico ꝙ ne variaretur appel

latio. copula debet fieri disiunctiua. s. de presenti et de futuro. Exemplum vt album erit sor̄ ergo sor̄ est vel erit album. et ista consequentia est bona quia manet idemptitas appellationis. Ex hoc patet quinto. vnde hoc commune dictum habuit ortum. s. q̄ subiectum in propositione de futuro. aut de preterito in vnam de in esse habet variari. et nō manere in ꝓpria forma. B non est ex alio. nisi q̄ subiecta in eis non appellant sua formalia significata pro tempore verbi solū. sed pro tempore verbi sub disiūctione ad presens vt dictum est. et ideo in illa de in esse. licet pro illo termino capere alium terminum. qui supponit pro eadem re. nō tamē illud appellat qd̄ alter appellat.

Notandum tercio. q̄ istud est capitulum scd̄m huius tractatus in quo Mar. agit de appellatiōe formali preceptiue ponendo regulas. Et prima sic est intelligenda. Terminus appellatiuus sui formalis significati nō ampliatiuus post verbum positꝰ solitarie id est non cum alio termino ampliatiuo semper appellat suum formale significatum per modum adiacentis vel non adiacentis precise pro tempore verbi. vt sor̄ est albus. lij albus ē terminus sui significati formalis appellatiuus id est significatiuus per modum adiacentis ipsius albedinis suo subiecto. pro tempore presenti. scd̄m qd̄ exigit illa copula. ē quia non ampliatur. et solitarie ponitur. Dicitur appellatiuus significati formalis. quia si non. extunc nō oporteret ipsum appellare taliter. Dicit̄ non ampliatiuus. quia si fuerit ampliatiuus extunc non appellabit scd̄m exigentiam verbi vel copule. sed scd̄m exigētiam sue ampliationis vt adā est genitus. lij genitus appellat generationem passiuam pro tempore p̄terito infuisse Ade. et non pro tempore presenti. scd̄m qd̄ exigit lij est. Ex quo sequitur q̄ sicut terminus quo ad suppositionem ampliatur ita etiā quo ad appellationem. patet. Dicitur post verbum positus solitarie. q̄a si poneretur talis terminus cum alio termino ampliatiuo tunc non appellabit suum significatum pro exigentia verbi. sed pro exigentia ipsius

termini ampliatiui vt antichristus est futurus predicator. lij predicator non appellat actum predicandi pro tempore presenti scom qō exigit lij est. adiacere antichristo. sed appellat actum predicādi per modum adiacētis antichristo. pro tempore futuro importato per lij futurus. Et ex ista regula infert Mar. dictum commune logicorum illud habuisse originē. Et ista regula. qua dicitur. in ponendo enunciationē in esse oportet predicatum inuariabile esse. et assignat causam· quia p̄dicatū appellat ꝑ put tempus copule dictat. modo exposito. Et ex isto Corollario infert aliud dicēs. q̄ veritas de p̄terito et futuro enunciationū dep̄det a veritate de in esse vnde de in esse id est de presenti nūq̄ existente vera. nec potēte esse vera. de p̄terito etiam nunq̄ potest esse vera. nec de futuro. Finaliter Mar. infert Corollarie dicens q̄ posito casu q̄ soī nunc esset albus. ita q̄ nūq̄ ante hoc fuisset albus. hec est falsa soī fuit albus. patet quia lij albus appellat albedinem ꝑ tpe p̄terito adiacuisse socrati. qō est contra casum. vñ et eius sensus ē· q̄ soī in tpe p̄terito habuit albedinem. Et ex ista regula habetur q̄ copula de preterito vel de futuro est mere singularis. patet qz terminus sequens verbum appellat pro tempore verbi vt dicit regula. si autem lij fuit esset copula disiuncta tunc lij albus appellaret albedinē ꝑ tempore presenti et p̄terito sub disiunctione qō est cōtra regulā. ¶Secda regula est sic intelligenda. terminus appellatiuus sui formalis significati non ampliatiuus. a parte subiecti positus. in propositione de presenti in qua nulla est ampliatio. appellat suum formale significatum adiacere vel non adiacere rei significate per suum determinabile precise pro tempore presenti. vt dicendo album est homo. et eius sensus est. albedo sufficiens ad denominationem. inheret presentialiter socrati. Dicitur non ampliatiuus quia si fuerit terminus ampliatiuus. extunc appellabit non precise pro tempore presenti. sed pro alio. vt dicendo genitum est soī. lij genitum ponitur in propositione mere de presenti. in qua nulla est ampliatio. Et tamen appellat generationem passiuam adiacere socrati pro tempore p̄terito. et non pro tempore presenti. Circa hoc est Difficultas. Vtrum terminus appellans formaliter possit impediri ab huiusmodi appellatione totaliter. sicut terminus impedit a sua ampliatione totaliter ꝑ lij qō ē ꝛc. Ad quam respondetur q̄ non. Et causa est. quia ad hoc q̄ terminus amplietur. requiritur q̄ supponat pro diuersis differentijs temporum indifferenter. modo lij qō est. vel aliqō huiusmodi. restringit precise ad p̄sens tempus. Sed ad hoc q̄ terminus sui significati formalis sit appellatiuus non requiritur q̄ appellet pro diuersis differentijs temporū indifferēter ergo tali termino addita lij qō est. ipse adhuc appellare potest pro tpe presenti. Appellatio tamen formalis significati termini potest restringi. licet

non possit totaliter per lij qd̄ est impediri. primū patet. nam lij album in ista album fuit sor̄ appellat albedinem pro tempore presenti et preterito sub disiunctione. in ista vero. s. qd̄ est album fuit sor̄. precise lij album appellat albedinem adiacere socrati pro tempore presenti. quare restricte appellat. ¶ Tercia regula. Terminus appellatiuus positus ante verbum p̄teriti vl̄ futuri temporis ampliat suum s̄catū formale adiacere vel nō adiacere rei s̄cate per suum determinabile pro tempore verbi sub disiunctōe ad presens. nisi tali termino addatur restrictio ratione cuius capiatur p̄cise ad vnam differenriam temporis. Qd̄ dicitur notanter. nam in ista. q̄ est album fuit homo. lij album appellat albedinem. precise pro tempore presenti. Similiter in ista qd̄ fuit album. fuit homo. lij album precise pro preterito appellat. Verum lij albū in ista album fuit homo. appellat pro tempore presenti et preterito sub disiunctione. et eius sensus est. illud qd̄ in tempore presenti habet albedinem sufficientem ad denominationem. fuit homo. Vnde Mar. ex ista regula infert aliqua Corollaria. primū hec inquit est vera sciens fuit Joannes. posito q̄ nunc primo sit sciens. patet nam eius sensus est illud qd̄ in tempore presenti habet scientiam. vel in tēpore preterito habuit scientiam fuit Joannes. supposito q̄ Joannes in tempore preterito fuisset. Scd̄o infert Corollarie. q̄ hec consequentia nō valet. sciens fuit Jo. ergo. Jo fuit sciens. patet quia in casu dicto. añcedēs est verum cōsequente existente falso. sensus em̄ p̄ntis est. q̄ Jo. pro tempe preterito habuit scientiam. qd̄ est contra casum. Sed obicires. illa ē cōsequentia bona. cum fiat a conuersa ad conuertentē Respondet q̄ male arguitur. quia indebite conuertitur antecedens. sed sic debet conuerti. ergo Jo. est vel fuit sciens. vbi lij sciēs stat eque ample. et eque appellate in cōuersa et cōuertente. ergo vtraq̄ est vera in casu dicto. Tercio infert Mar. q̄ hec est vera. sanctus in celo erit peccator. posito q̄ ille qui nunc est peccator debeat postea fore sanctus in celo. Nam eius sensus est. qd̄ in tempore presenti habet sanctitatē in celo. vel in tempore futuro habebit sanctitatem in celo erit peccator. Et hoc est verum per casum. Eodem modo hec esset vera album erit nigrum. posito q̄ aliquid nūc sit album. et nūq̄ in futuro erit album sed nigrum. patet quia sensus eius est. qd̄ in tempore presenti habet albedinem sufficientem. vel in futuro habebit albedinem sufficientem erit nigrum. Similiter hec est vera (dicit Mar.) album erit sor̄. posito q̄ sor̄ nunc sit albus. et immediate post hoc nūq̄ fuerit albus patet dando eius sensum. Ex quo Mar. infert quarto. q̄ hec consequētia non valet album erit sor̄. ergo sor̄ erit albus. quia in casu dicto antecedēs est ver̄ et consequens falsum. et nec arguitur a conuersa ad aduertentem, vt patet intelligenti.

Quinto et sin aliter infert Mar. q̄ idem dictum logicorum. s. Subiectum enunciationis de preterito vel futuro in esse. ponibilis est variabile. Et causa est quia in talibus subiectum appellat suum significatum formale pro tempore verbi sub disiunctione ad presens. ideo licet pro subiecto talium ponere alium terminum pro eadem tamen re supponentem de qua quidem propositionum in esse positione dictum ē in ampliationibus.

Contra arguitur primo sic. Terminus absolutus non appellat suam rationem ergo determinatio difficultatis tercie falsa. Antecedens patet quia non connotat ergo non appellat. Tenet consequentia. a superiori ad inferius negatiue. siue a destructione consequentis ad destructionem antecedentis. que p̄ntia est bona. Antecedens patet et prius dictis. ¶ Scō sic. lij venientem nō appellat suam rationem. in ista cognosco venientem. patet quia lij cognosco connotat suam rationem adiacere pro tempore presenti. vt demonstrate per lij ego subintellectum. ergo non lij venientem. Antecedēs ē p̄i⁹ p̄cessum. Tenet consequentia quia in eadem enunciatione et respectu eiusdem non fit dupler appellatio. quia talis semper fit ratione alicui⁹ determinabilis. ¶ Tercio sic. iste sunt Sinonime album fuit soī. et soī fuit albus. quia nomina et verba transposita idem significant. ij. periarmenias. ca. j⁹. ergo dictum Mar. in tercia regula est falsum. ¶ Ad primum dicitur. negādo añ cedens. ad probationem eius dicitur. negando antecedēs. cōnotare etsi est bene superius ad formalr appellare. sed non ad appellare rationē suā. ¶ Ad scōm dicitur q̄ lij venientem appellat rationem suam propriā appellatione rationis. sed lij cognosco appellat suum significatum formale appellatione formali. quia significat noticiam per modum adiacentis vt probat ratio. et nullum ē incōueniens. ¶ Ad tercium. negatur assumptū quia licet respectu verbi presentis tp̄is non refert preponere terminum quantū ad appellationem vel posponere. quia semper eodem modo appellat vt album est homo et homo est albus. lij albus eodem modo appellat. Tamen respectu verbi preteriti vel futuri tēporis refert preponere vel postponere terminum appellatiuum. patet quia si preponatur verbo futuri vel preteriti temporis. ertunc appellat suum significatum formale pro tempore verbi sub disiunctione ad presens. quando vero postponit tunc appellat precise pro tempore verbi sine disiunctione ad presens. vt dictum est prius. et scōm hoc multe propositiones conceduntur que videntur aliquibus impossibiles. Ad probationem dicitur q̄ nomina et verba ꝛc. q̄ verum ē q̄ idem significant sed nō eodem modo appellant.

Patet

¶Quarta regula est hec. Omnis terminus appellatiuus captus a parte
subiecti respectu predicati ampliatiui. qō cū q̄ sit appellat suum formale si
gnificatū adiacere suo determinabili pro tempore illo. ad qō tale predi
catum est ampliatiuum. sub disiunctione ad presens. et intelligo talem ap
pellare suū formale fcatū pro tempore illo. pro quo tale predicatū am
pliaret. ita q̄ si tale predicatū ampliaret ad preteritum. talis terminus ap
pellatiuus appellaret suam rem adiacere suo determinabili pro tempore
preterito disiunctiue ad presens. Si autem idem predicatum ampliaret
terminū a parte subiecti positū. ad supponendū p̄ suis fcatis. q̄ sunt vel
possunt esse. terminus appellatiuus appellaret suam rem adiacere suo de
terminabili pro tempore presenti vel qō potest esse. ideo generaliter termi
nus positus respectu predicati ampliatiui. a parte subiecti. appellat suū
formale significatum adiacere suo determinabili pro tempore illo ad qō
tale predicatum est ampliatiuum. sub disiunctione ad presens. ideo in ista
album est corruptum lij album appellat albedinem pro tempore illo ad
qō lij corruptum est ampliatiuum sub disiūctione ad presens. sensus eī
est. qō actu habet albedinem sufficientem. vel qō in preterito habuit albe
dinem sufficientem. est corruptum. quia hoc participium corruptum. ē
pro tempore preterito ampliatiuum. Et ista regula infero Corollarie. q̄
hec est vera virgo ē corrupta. quia lij virgo appellat virginitatē adiacere
rei. que est corrupta pro tempore preterito sub disiunctione ad presens.

ideo sensus est. qđ est vel fuit virgo est corruptum. modo notum est. qđ illud qđ habuit virginitatem in preterito. est corruptū. quia aliqua talis que habuit virginitatem est maculata. Scđo ex hoc infero. qđ hec est vera imo concedenda. corruptum est nasciturum. probatur. quia lij nasciturū est ampliatiuum ad tempus futurum. et lij corruptum positum respectu illius a parte subiecti. ipsum appellat corruptionem illius rei que ē nascitura pro tempore presenti sub disiunctione ad futurum. ideo sensus ē. qđ in presenti est corruptum. vel in futuro erit corruptum est nasciturum. similiter ista est concedēda. gencrādum est generatum. et ista corrūpendū est corruptum. plura enim Corollaria talia possunt inferri que sunt satis nota

Notādum primo. qđ hec ē ḡrta

Regula de appellatione formalis ſcati termini appellatiui a parte subiecti capti respectu termini ampliatiui in predicato sumpti. Et ē intelligēda sic. Omnis terminus appellatiuus non restrictus captus a parte ſbiecti respectu predicati ampliatiui appellat suū ſcatū formale per modū adiacentis vel non adiacentis rei ſcate per suū determinabile. scōm exigentiā termini āpliatiui. patet hec regula ex dictis prius. Et ex ista regula infert Mar. primo qđ hec est vera. virgo est corrupta patet. nam eius sensus est illud qđ est vel fuit virgo est corruptum. vbi lij virgo appellat virginitatē adiacere femine que est corrupta quo ad integritatem corporis pro tempore presenti. sub disiunctione ad preteritū. modo certū est qđ hec puella que ante vnū annū fuit virgo integerrima. nunc quia nupsit est corrupta virgo. Scđo infert Mar. qđ hec est vera corruptum est nasciturum. patet quia lij nasciturum est ampliatiuum ad futurum. sub disiunctione ad presens. Corruptum vero a parte subiecti positum appellat corruptionem in esse illi rei. que est nascitura pro tempore presenti. sub disiūctione ad futurum. Vnde sensus eius est. qđ in tempore presenti est corruptum. aut in tempore futuro erit corruptum est nasciturum. vt cras in crastina die generandus. Qz autem sensus iste sit verus patet quia ad veritatem disiun-

et ine sufficit veritas vnius partis principalis. sed istius vna pars ẽ huiusmodi ista. s. qđ in tempore futuro erit corruptum est nasciturum. Et similiter dicatur de alijs

Quinta regula. terminus appellatiuus a parte subiecti respectu huius modi possibile determinantis copulã. vel alicuius ipsum includentis. vt consit ampliãtis sicut ipse ampliat. appellat rẽ suã seu suũ formale scatũ adiacere vel non adiacere suo determinabili pro tempore illo. ad qđ iste modus possibile est ampliatiuus sub disiũctione ad presens. vt album possibile est esse hominem. lij album appellat albedinẽ adiacere homini pro tempore presenti sub disiũctione ad illud tempus. ad qđ lij possibile ampliat. Et expo nitur sic. qđ actu habet albedinem sufficientem vel qđ in aliquo tempore potest habere albedinem sufficientem potest esse homo Et hac regula infero Corollarie. q hec est vera fur potest esse iustus. probatur. nam cum lij potest sit ampliatiuum ad omne tempus. lij fur appellat actum furti adiacere illi rei que est iusta vel potest esse iusta. p tempore presenti. vel qđ potest esse. Vnde sic habet exponi qđ actu in presenti est fur. vel in aliquo tempore potest esse fur potest esse iustum. et hoc est manifeste verum. Secõ et hac regula infero. q si luna actu non luceat sed sit eclipsata adhuc hec est vera aliqđ lucens de necessitate est luna probatur quia lij lucens appellat lucem pro tpe possibili sub disiunctione ad pñs ad qđ iste modus. s. necessario est ampliatiuus. ideo sensus est. qđ actu

est lucēs. vel qđ in aliquo tempore potest esse lucens de necessitate ē luna
modo manifestum est qđ luna potest esse lucēs. que de necessitate ē luna
ergo ipsa est vera. Consequentia tenet. et totus processus est manifestus
de se q autem lucens tali modo appellet. patet per regulam positam. Ma
p hijs differentijs tempus ille modus necesse ē ampliatiuus. Secta re
gula. et vltimā quo ad appellationē termini respectu sui formalis fcati ista
ista. q generaliter omnis terminus appellatiuus positus a parte subiecti
respectu copule ampliatiue vel predicati ampliatiui. nisi fiat impedimētū
p hoc qđ est vel p aliqđ sibi equivalēs appellat suū formale fcatū p tpe
illo. ad qđ tale predicatum est ampliatiuū seu talis copula. sub disiūctiōe
ad presens. vt albū est amatiuū. lij album appellat albedinē p tpe presenti
sub disiunctione ad tempus ad qđ tale predicatum est ampliatiuum. s. p
tpe qđ potest esse. vnde tm valet illa quantū ista. s. qđ actu habet albedinē
vel qđ in futuro pōt habere albedinem est amatiuū. Sic appellat lij albū
in illa album est amabile. et in illa album necesse est esse coloratum in om
nibus em istis lij album consimiliter ampliatur. et per consequens ap
pellat. Dico notanter nisi impediatur quia si impediatur ampliatio cod
modo impeditur appellatio. vt in illa. qđ est album est amatiuum. lij al
bum appellat albedinem solum pro tempore presenti propter restrictio
nem factam per lij qđ est. Et hec de appellationibus quantū ad formale
fcatū termini sufficiant

Notandum scdo. q3 Mar. conse-
quenter ponit quintã regulam de appellatione significati formalis termi
connotatiui capti respectu huius modi. s. possibile. vel potest qui ipsum in-
cludit. vel etiam respectu aliorũ modoꝝ. vt contingens necesse. et impossi
bile qui eandẽ habent vim ampliandi. Et intelligenda est sic. Terminus
formaliter appellatiuus in subiecto positus nõ restrictus respectu hui⁹
modi possibile copulã determinantis. aut respectu alicuius alteri⁹ modi
ipsum includentis vel similiter ampliantis sicut ille modus possibile. de-
terminantis copulã principalem. appellat suum formale significatum
p modũ adiacentis vel nõ adiacentis suo determinabili ꝓ tpe illo ad qõ
ille modus est ampliatiuus sub disiunctione ad presens. Et emplũ patet
in textu. Et ista regula infert primo Mar. q3 hec est vera fur ꝑt esse iust⁹
patet eius veritatis probatio satis in textu. Scdo infert. Q3 posito casu
q3 luna totaliter eclipsetur. hec est vera lucens ẽ de necessitate ẽ luna. patz in
textu. sili dicatur de consimilibus. Septa regula que ẽ generalis. sic assu-
matur. Omnis terminus appellatiuus formalis fcati respectu predicati
ampliatiui seu copule ampliatiue. non restrictus per lij qõ ẽ vel simile. ap
pellat suũ fcatũ formale ꝓ tempore ꝓ quo exigit dictio ampliativa sub
disiunctione ad presens. vt album est amatiuũ. vel amabile lij album ap-
pellat albedinẽ in esse. rei habenti albedinem ꝓ ꝑsenti tempore vel possi-
bili scõm exigentiam predicati. vt patet in textu. Aduerte tñ vt pri⁹ dictũ
est q3 appellatio termini nũq3 potest totaliter impediri quẽadmodũ am
pliatio. Et causa ante dicta. Q3 autẽ dicit Mar. si impeditur ampliatio
eodẽ modo appellatio intelligendus est quantũ ad idẽptitatẽ restrictio-
nis. et non quantũ ad idemptitatem termini passionis ablationis. id est
quẽadmodũ terminus potest ample et stricte supponere ita etiam suum
fcatũ ꝑt appellare. et non sic q3 sicut terminũ supponentem ample ꝓtin-
git per aliquid restringẽs nõ supponere ample totaliter. ita nec appellare
patet et dictis ante. Et ista regula et alijs sequitur. q3 quemadmodũ ter-
minus quo ad suppositionẽ ampliatur vel restringitur ita etiã ampliat
et restringitur quãtũ ad appellationẽ. patet et ante dictis. hoc corollariũ
possunt aduc poni alique regule de ista appellatione. Prima. Qñcũq3
a parte eiusdẽ extremi ponunt duo vel plures termini connotatiui. se ha-
bentes sicut determinatio et determinabile determinatione sequente suũ
determinabile. appellant sua formalia fcata pro eodem tpe verbi. vt sor
fuit comedens crudum lij comedens et crudũ appellant sua fcata formalia
infuisse socrati ꝓ tpe ꝑterito. Dr notanter sequente determinatione. quia
si precederet. vt dicendo crudum comedi. hoc non esset verum. Sequñ q3

differentia est inter istas comedi crudū. et crudū comedi. nā dato casu q̄ comederim caponē coctū tempore comestionis mee. ista ē vera crudum comedi. et ista falsa comedi crudum patet dando sensus earum vt prius.

¶ Scōa regula. Quandocūq; sunt duo termini appellatiui a parte eiusdē extremi se habentes sicut substantiuum et adiectiuū. adiectiuo precedēte ertunc ille qui est adiectiuū appellat suū fcatum formale cōuenire significato formali sui substātiui. vt sor̄ est albus monachus. lij alb⁹ appellat suū fcatū formale lij monachus. s. habitui monachali. Dicitur habentes se sicut adiectiuū et substantiuū quia aliter nō oporteret. vt si haberent se sicut rectus et regens. vt patrē vidēs. Dr̄ adiectiuo precedēte substātiuū quia si poneret post substantiuū. ertunc appellaret suū fcatū formale adiacere rei p qua supponit suū substātiuū. vt dicēdo sor̄ ē monachus alb⁹ lij alb⁹ appellat albedinē adiacere rei p qua supponit lij monachus. Dr̄ notanter ille qui est adiectiuū appellat rē. quia semp ille q̄ē substātiuum appellat suū fcatū formale adiacere rei p qua de rigore fmonis supponit. Et quo sequit̄ q̄ nō ē idem dicere sor̄ ē albus monachus. et sor̄ est monachus albus. quia dato casu q̄ sor̄ sit niger facie saltem. et habeat albū habitum sui ordinis. ista est vera sor̄ est albus monachus. ista existente falsa sor̄ est monachus albus. patet

¶ Nunc de appellationibus termini respectu sue rationis p. quā talis terminus suū fcatū fcat. sit vna regula hec. terminus appellatiuus semp in positione appellat suā rationē scōm quā talis terminus suū fcatū fcat. qui sequitur verbū fcās actū anime interiorē. dū mō talis terminus negatur a verbo. tāq̄ determinās actū signatū p tale verbū. vt diligo pecuniam. lij pecuniā appellat suā rationē. vñ sensus ē. diligo rē que ē pecunia scōm illā rationē scōm quā dr̄ pecunia. sili in ista cognosco venientem. lij venientē appellat rationē suā. sensus em̄ ē cognosco rē q̄ venit fm rationē fm quā venit. et scio eam venire. Sunt aūt verba fcātia actū aīe interiorē sicut intelligo diligo cognosco appeto scio desidero et silia. Et dr̄ notāter verba fcātia actū anime interiorē. quia verba nō significātia actū anime

interiorem. nō faciūt terminos sequeñ se. sic suam rationē appellare. Exemplum vt video hominē. lij hominē nō appellat rationem suā. Et dico etiā notanter terminos sequeñ. quia terminū precedentē nō facit appellare suā rationē. vt hic venientē cognosco. lij venientē nō appellat suā rationē. vñ hec ē vera venientē cognosco. supposito q̄ rē q̄ venit cognoscerē licet nō sub ea ratione qua venit. et tunc sensus ē iste rem q̄ venit cogñsco. scōm quā rationē hoc sit nō ē cura. quantū ad veritatē ꝓpōnis. ideo terminus sequēs appellat suā rationē terminus aūt ꝓcedēs nō. Dico etiam dū modo talis terminus regat a tali verbo. tāq̄ terminās actū fcatū p tale verbū. nā si terminus nō regeret a tali verbo nec terminaret actum verbi Ertūc nō appellaret suā rationē. vt intelligo hoiem qui ē albus lij albus. licet sequatur hoc verbum intelligo. tñ nō appellat rationē suā. quia non regitur a tali verbo. tanq̄ determinās actū ipsius. ideo sensus huius nō est ille. intelligo hominē qui ē albus sub ea ratione. qua ē hō albus. sub q̄ autē ratione eū intelligo respectu esse albi nō cura. Circa illā regulā ē Notandum q̄ sicut dicta verba faciūt terminos sequeñ. se appellare suas rationes. ita participia ab eis descēdētia ꝓsimiliter faciūt. vt sicut i ista intelligo clamantē lij clamantē appellat suā rationē. ita et in illa. ego sum intelligens clamantē. lij clamantem cōsimiliter appellat. et ergo eodem modo appellant termini recti a participijs recti a verbis. Et ex ista regula infero Corollarie. q̄ supposito q̄ ego diligerē fratrem meū prout est homo et

odirem ipsum prout est sartor aut alicuius alterius officij tunc hec esset
falsa.diligo sartorem.s.fratrem meū.et ratio est nam ex regula sensus eius
est iste.q; ego diligo rem istam que est sartor.et frater meus.scōm istā ra-
tionē scōm quā est sartor.et frater meus.modo hoc ē falsum et ptra casum
positum. Similiter ipsum demonstrando hec est falsa.diligo hūc sartorē
scōm illam rationē scōm quā est sartor.quia hoc est contra casum positū
Scōo infero hoc non obstante;q; hec est vera demonstrato eodē sartore
fratre meo)s.hunc sartorem diligo. probatur expositorie sic. hūc fratrem
meum diligo hic frater meus est iste sartor.ergo hunc sartorem diligo. ꝛ
causa huius est.quia lij sartorem precedit lij diligo .et ergo non suam ra-
tionem.prout patet ex declaratione regule precedentis.ideo eius ē sensus
ego diligo rem que est sartor.scōm quā eam rationem eum diligo non est
cura.quo ad veritatem propositionis. Et quo sequitur tercio q; illa con-
sequentia non valet hunc sartorem diligo.ergo diligo hunc sartorem.et
causa est quia antecedens in casu posito est verum et consequens falsum.
probatur nam in antecedente non est appellatio rationis.in consequēte
autem est appellatio.sicut patet ex primo et scōo corollario.Similiter di-
cendum est de istis venientē cognosco igitur. cognosco venientē. in casu
autē in quo cognoscerem qui veniret.me tamen hoc ignorante.hec ē ve-
nientem cognosco.probatur quia hūc fratrem meum cognosco. ꝛ ille
est veniens.igitur venientē cognosco.Sed in casu illa esset falsa. cognosco

venientem. quia sensus est. cognosco rem que venit. scōm eam rationem
scōm quā dicitur venire. hoc autem non est verum. quia rē que venit co-
gnosco. hoc tamen non est scōm illam rationem scōm quā dicitur venire
quia per casum positum ignoro q̄ veniret. sed eum cognosco scōm illam
rationem scōm quam est frater meus. nec valet illa consequentia veniētē
cognosco. igitur cognosco venientem. et cause illorum sunt adinuicem. ꝛ
hec de appellationibus deo iuuamine. sub correctione melius dicentium
sint breuiter dicta

Notandum tercio. q̄ istud est ca-

pitulum terciū huius tractatus in quo Mar. agit de appellatione rōnis
preceptiue. ponens dūtarat vnā regulā talē. Terminus sequens dictionē
fcantē actū anime interiorē. rectus a tali dictione ꝛ terminās actū impor
tatū per talē dictionē. appellat precise suā ꝓpriā rationē vt cognosco ve-
nientē. lij venientem appellat p̄cise suā ꝓpriā rationē scōm quā dr̄ veniēs.
Dr̄ sequens dictionē actū anime ꝛē. quia alīs non oportet vt prius patuit.
Vnde hic Mar tangit appellationē rationis duplicē. s. Rationis ꝓprie
et rationis generalis. de quibus dictum est prius. Circa hoc tū aduerte
vt dicit Joannes dorp. Q̄ terminus siue rationis appellatiuus siue pre-
cedat dictionem actū anime interiorem fcantē siue sequatur semp appel
lat suā ꝓpriā rationē id est accipit̄ in ordine ad cōceptum cui subordinat̄
Hoc tū est diuersimode. quia qū sequitur dictionē actū anime interiorē
importantē. tūc appellat precise suā rationē ꝓpriā id est denotatur accipi
sub cōceptu eius ꝓpositio cui subordinatur. verū qū p̄cedit tūc appellat
sub disiunctione suā ꝓpriā rationē ad omnes alias rationes rei puenien.
fcate p talem terminū. siue connotate. vt in ista cognosco venientem. ap-
pellat precise lij venientem suā ꝓpriā rationē ideo ad veritatem eius dicit
Mar. requiritur q̄ de veniente habeā noticiā ꝓpriā scōm quā dr̄ veniēs.
Sed in ista venientem cognosco. lij venientem appellat sub disiunctione
oēm rationē venienti conuenientem. siue sit ratio hominis siue animalis
siue substātie siue entis ꝛē. Ideo ad veritatem illius dicit Mar. sufficit de
veniēte habere aliquam noticiam siue sit noticia ꝓpria scōm quam dicit
veniens siue aliqua quecūq̄ venienti conueniens. Corollarie sequitur q̄

differētia est inter istas propositiones venientē cognosco. et cognosco venientē. patet quia dato casu q̄ in mente mea non sit cōceptus proprius veniētis. sed tm̄ sit aliquis venienti cōueniēs vt cōceptus hominis vel risibilis vel animalis. vel etiā patris. deinde ponatur. q̄ pater meus veniat tunc ista ē vera. veniētem cognosco. probatur sic expositorie. hūc hoīem cognosco. meo genitore demōstrato. hic hō ē veniēs. ergo venientem cognosco. tenet ꝯñtia ab exponētibus ad expositā Ista autem cognosco venientem in dato casu est falsa. patet ex dictis. Et ꝑ hoc patēt tria a Mar. posita in textu corollaria. Ex hijs patet q̄ Mar. regula intelligēda ē de appellatione termini respectu sue ꝓprie rationis formalis. licet nō neget appellationē rationis ad rationes sub disiūctione cōueniētes rei significate ꝑ terminū appellatiuū.

Sed incidit circa ista et prius dicta talis difficultas.

Vtrū termino actū anime interiorem importanti. conueniat appellatio rationis. vel termino a parte ante vel a parte post ab ipso recto. sicut h̄ cognosco venientē vtrū lij venientē. vel lij cognosco cōueniat appellatio rationis. ad hanc difficultatem respondetur dupl̄r. Primo scd̄m opinionē Mar. in textu lecto. q̄ appellatio rationis conuenit termino dependētiam terminanti dictionis actū anime interiorē importantis et nō termino actum anime interiorē importanti. licet etiā hoc non neget. sicut lij veniētē appellat suā rationē et lij cognosco ē ratio appellandi suā rationē. eiusdē est sentētie Joannes dorp. et alij plures logicorū. Scd̄o pōt dici ad diff. s̄m opi. Joannis de Londa. q̄ appellatio rationis cōueniat termino cōnotatiuo actum anime interiorē. s. intellectus vel volūtatis importanti. Et ponitur prima talis regula. Omnis terminus appellatiuus īportās actum interiorē anime natus ē restringi quo ad appellationē ꝑ terminū rectum ab eo. in cuius s̄catū denotatur trāsire actus. vt hoc verbum intelligo de s̄cato formali omnē intellectionē importat. itaq̄ natum est restringi ad standum precise pro noticia rei. que s̄catur ꝑ terminū rectum in cuius s̄catū denotatur trāsire actus. vt intelligo albedinē. Scd̄a regula Terminus rectus a parte post a dictione actū anime interiorē importāte restringit terminū ad appellandū solū noticiam vel volitionem. cui sb̄ordinatur terminus rectus in recto vel in obliquo vt cognoscens socratem lij cognoscens solum appellat noticiā ꝓpriā rei. cui subordinat̄ lij socratē in recto vel in obliquo. ita q̄ sensus illius ē. sum cognoscēs socratē scd̄m ꝓpriā noticiā socrat̄. Ei sil̄r volo bonū proximi ꝛc̄. volo vinū ꝛc̄. Tercia regula. Terminus a parte añ rectus a dictione actū aīe interiorē īportāte

appellat cognitionē (dū modo importet ipsam) disiunctiue omnē. vt sor̄ hominē cognoscit. lij cognoscit omnē cognitionē appellat sub qua aliqs hō a socrate cognoscit. siue fiat sub ratione albi siue hoīs ꝛc̄ijs. dū modo homini cōueniat a socrate cognito. Et circa h̄ aduerte. q̄ qñ dictio recta precedit tunc talis terminus actū anime interiorē importans etiā restringitur. patet nam cū dico hominē cognosco lij cognosco nō appellat quācūqꝫ noticiā. sed solū noticiā hominis appellat mihi cōuenire et nō asinī vel leonis ꝛc̄. Et debent iste regule intelligi et alie Mar. dū modo non restringatur talis terminus actus anime interioris importatus quia si sic extunc appellaret s̄m exigentiā restrictionis. vt cognosco sor̄ sub ratione substātie. ibi lij cognosco nō appellat id est nō cōnotat mihi adiacere noticiam. cui subordinatur sor̄ vt sic sed precise appellat noticiam substātie Similiter dicendo hominem cognosco sub ratione hominis. lij cognosco appellat precise noticiam hominis. scd̄m qd̄ exigit restrictio. Ex quo sequitur. q̄ duplex est appellatio. s. stricta siue specialis. vt quādo terminꝰ rectus sequitur dictionē actum anime interiorem importantem. vt cognosco hominē. Alia est ampla siue generalis vt quando terminus rectꝰ antecedit vt hominem cognosco. Et vtraqꝫ solutio est bona

Contra arguitur primo sic. hic nō

est appellatio rationis cognosco venientem ḡ ꝛc̄. Antecedens patet. quia ibi nō est acceptio alicuius termini pro ratione siue intellectu ergo ꝛc̄. qꝛ nec lij cognosco accipitur pro intellectu nec venientem. ¶ Scd̄o sic. in ista cognosco hominem lij hominē nō restringit lij cognosco ḡ ꝛc̄. añcedens patet. quia determinatio restringens et suū determinabile debēt supponere pro eodem vt dictum ē in tractatu suppositionū qd̄ nō ē in ꝓposito ¶ Tercio sic. lij venientē nō appellat suā rationē in ista veniētē cognosco ḡ regula Mar. falsa. antecedēs patet. quia lij cognosco appellat suam rationē ergo nō veniētem. añcedēs ē Joannis de Londa. et Petri Thartareti in summulis recentioribus si sunt eius. ¶ Ad primū dicendum q̄ hic nō capitur ratio ꝓ potētia ratiocinatiua. Sed capit̄ hic ratio ꝓ actu intellectus vel volūtatis. ita q̄ ē sensus Appellatio rationis id est acceptio termini ꝓ actu intellectus aut volūtatis respectu alicuiꝰ obiecti. Vel acceptio termini ꝓ suo s̄cato in ordine ad dictionē actū interiorē aīe īportātē vt dicit Mar. ¶ Ad scd̄m dd̄m q̄ licꝫ ibi nō fiat restrictio ꝑ determinationē ꝓpriā determinabilis. qꝛ talis ē aduerbiū. vt dicūt grāmatici. tm̄ bn̄ per alienā. Vel p̄t dici q̄ ibi ē restrictio ꝑ determinationē suppōnis licet non significationis. quia talis est aduerbium ꝛc̄. ¶ Ad terciū dicendum. q̄ tu Mar. dignus es vitula et hic Joannes Londensis. et quis positionem

eorum imitatus fuerit non nimis in logica peccabit· quoniam modus dicendi Marsilianus est antiquus et bonus. Modus vero dicendi Joannis Londeñ. est recens et valde nostro euo acceptus. Et ita finem habemus positionis Marsiliane in passiones terminorum. Pro quo sit altissimus deus gloriosus. Et virgo parens gloriosa.

De alienatione nunc dicendum que a quibusdam ponit̃ esse passio Terminorum

Quia non nulli nostri eui logici ponunt alienationẽ esse passionẽ terminorũ priuatiuam. et esse oppositam priuatiue ipsi suppositioni. itaq; paucis ꝯplectetur hec priuatiua termini passio. Primo diffinitiue. Scd̃o preceptiue. Diffinitur itaq; a logicis. Alienatio ẽ acceptio termini in propositione respectu alicuius additi ratione cuius alienat̃ terminus a supposositione. vt hõ rudibilis currit. lij hõ alienat̃ a suppõne ꝓ suis ꝑcatis per lij rudibilis. Dr̃ acceptio et hoc ponitur loco generis. vñ non debet dici alienatio ẽ suppositio. cũ sint priuatiue opposita que de se inuicẽ non possunt vere et affirmatiue enunciari. Dr̃ respectu alicuius additi. q̃a terminus qui non supponit ratione impossibilitatis rei ꝑcate ꝑ ip̃m vt chimera vel ratione defectus ꝑcati. respectu alicuius copule. vt antichristus vel ratione modi ꝑcandi adiectiualis sicut adiectiua adiectiue tenta ⁊c̃. vl̃ sinkathegreumata talis non dr̃ alienari ex eo quia nõ supponit. quia hoc nõ fit ratione additionis. sed ratione defectus verificationis. Dr̃ ratione cuius alienatur a suppõne. Vnde terminus alienatur a suppositione qñ accipit̃ ꝓ aliquo ꝓ quo ex sua impositione vel naturali ꝑcatione non est natus verificari. vt hic hõ rudibilis lij homo accipitur ꝓ asino ꝓ quo significando nõ ẽ impositus. nec ipsum naturaliter ꝑcat ⁊c̃. Ex quo sequit̃ ꝙ lij hõ in ista hõ albus currit. nõ alienat̃. quia restrictus ad standũ pro hoĩbus albis precise. aduc supponit. Sunt autẽ regule tres alienationũ. Prima determinatio pure kathegreumatica nõ supponẽs posita in ꝓpositione addita suo determinabili alienat ipsum. Dr̃ posita in ꝓpositione quia extra propositionẽ nõ fit a suppositione alienatio. Dicitur pure kathegreumatica. quia si fuerit sinkathegreumatica vel mixta. nõ alienabit terminũ. vt sor̃ currit in domo lij in non alienat. cum sit purum sinkathegreuma. Corollarie sequitur ꝙ hic est alienatio pes Chimere est. tunica antichristi est ⁊c̃. q̃r lij chimera ⁊ sic lij antichristus sunt determinatiões

kathegreumatice nō supponeñ. Scda regula. Negatio infinitans est terminum infinitatum alienans patet quia terminus infinitatus supponit pro alio a sua impositione. vel naturali significatione. q̄ supponeret sine tali negatione infinitante acceptus. vt dicendo homo est non asinus lij asinus prohibetur stare pro asinis. et cogitur mediante negatione. ad stā dum pro omnibus alijs indifferenter. Aduerte etiam q̄ sicut cōtingit terminū alienari a suppositione. ita etiam alienari contingit ipsum a sua appellatione et ampliatione. Exemplum primi vt homo non albus currit. lij albus non appellat albedinem adiacere homini. imo tanq̄ non adiacere. Exemplū scōi vt homo qui est mortuus. Tercia regula. Termini disparati. actu pro eodem non supponeñ. possunt se mutuo alienare dummodo vnus addatur alteri mediate vel immediate. Mediate vt homo q̄ est asinus currit. Immediate vt homo asinus currit. isti enim termini mutuo se a suppositione alienant. Corollarie sequitur. q̄ subiectum istī homo qui est asinus pro nullo supponit. cū de nullo sit verificabile illud subiectum. Corollarie sequitur q̄ dupler est alienatio. s. totalis vt quādo terminus de nullo est verificabilis ratione additi vt homo rudibilis currit ꝛc. Alia est non totalis vt quando terminus non supponit pro suis significatis. pro alijs tamen ab ipso supponit omnibus. vt non homo est animal. lij homo alienatur. sed non totaliter quia pro alijs ab ipso supponit. patet. Et hec sufficiunt de alienatione. saluo semper melius dicentium iudicio. ꝛc.

Nūc de arguitiuo descēsu dicēdū.

Est profecto necessarius tractatus descensuum. ad suppositionem terminorum ad veritatē enunciationū cognoscendam. et ad modū arguēdi formale habendū modum. Pro huius itaq̄ intelligentia. Notandum primo. q̄ dupler est descensus logicalis. s. diuisiuus et arguitiuus. Diuisiuus ē manifestatio alicuius a posteriori quantū ad eius communitatē de isto descensu dicit Por. q̄ descendentem a genere generalissimo vsq̄ ad specialissima iubet quiescere plato. intellige per differētias formales. et sic descendimus isto descensu cū dicimus. animalium aliud rationale aliud irrationale. de isto nihil nunc agemus. Alius est descensus arguitiuus et est consequentia formalis qua arguitur a termino cōmuniter supponēte ad eius inferiora in supponendo virtute suppositionis. ceteris terminis sub quibus non fit descensus. tā kathegreumaticis q̄ sinkathegreumaticis non variatis. Dī primo consequentia formalis. et hoc ponit loco generis. Et quo potest haberi q̄ hic non est descensus omnis hō currit.

ꝯ soꝛ currit et Philippus currit ⁊c̄ijs. quia in simili forma dat̄ instantia vt sic descendendo ergo fauellus currit et bicornis currit ⁊c̄ijs. et ꝙ sint similis forme. patꝫ quia nihil aliud variatur q̄ꝫ superioritas. et inferioritas terminorum que nō sunt de forma consequētie. vt dicetur domino fauēte in tractatu consequentiarū. Etiam ille descensus non valet. quia arguitur a superiori ad inferius in supponendo et ꝑcando simul. qd̄ non exigitur. Debet ergo sic descēdi sub subiecto illius. ergo iste homo currit et iste hō currit ⁊c̄ijs. Dicitur scd̄o a termino cōmuniter supponente. ad denotādū ꝙ sub termino discrete supponente nō fit descensus. ideo ibi nō est descēsus isti homines trahūt nauem. ergo iste homo trahit nauem et iste hō trahit nauem ⁊c̄ijs. Dicitur tercio ad inferiora in supponendo. ad denotandum ꝙ nō fit descensus ad inferiora in supponendo et significando sil' Cuius ratio est. quia terminus cōmuniter sumptus. non semꝑ supponit pro inferioribus in ꝑcando et supponendo simul vt homo nō semꝑ supponit pro Adam. et tñ est inferius in ꝑcādo. iste em̄ terminus hō scd̄ario ꝑcat omnia talia siue existant siue non non tamen supponit semꝑ ꝓ omnibus suis inferiorib⁹. nisi respectu copule ampliatiue. vt hō fuit animal vel etiam non ampliatiue. dū modo fiat propositio necessaria. vt homo est animal. Dicitur quarto ceteris terminis tā kathegreumaticis q̄ꝫ sinkathegreumaticis nō variatis id est nō mutatis quantū ad significationē intellige. ⁊ non quantū ad suppositionem in specie. In ista em̄ omnis hō est animal predicatū supponit confuse tm̄. et tñ in descendētibus supponit determinate. vt in ista. iste homo est animal. Dicitur quinto sub q̄bus nō fit descensus. quia sub terminis sub quibus fit descensus pōt variatio fieri. nedum quantū ad suppositionem verū quantū ad significationem primariā. in ista em̄ homo est animal. lij homo accipitur indifferenter ꝓ suo ꝑcato adequato et inadequato. Verum in descendentibus accipitur ꝓ suo ꝑcato vel suis ꝑcatis inadequatis precise. vt dicendo ꝯ iste homo ē animal ⁊c̄. Vbi aduerte ꝙ descensa est ꝓpositio sub cuius termino vl' terminis descenditur. vt ista. omnis homo est animal. descendeñ vero sunt ꝓpositiones quibus mediante descendimus sub aliquo vel aliquib⁹ terminis. vt iste homo est animal ⁊c̄ijs. est descendens illius descense. s. oīs homo est animal. Vnde scito. ꝙ descensus est duplex. s. sufficiēs ē quādo in descendendo enumerantur oīa singularia descēsam inferre potētia. ꝑm exigentiam suppositionis. In qua notificatione ponūtur tres particule siue tres conditiones ad descensum sufficiētem requisite. Prima ꝙ singularia in supponēdo tm̄ sufficiēter enumerētur. et hoc formaliter (id est ꝑ ꝓpositiones singulares omnia singularia complectētes termini sub quo descēditur) vel virtualiter id est mediāte aliquo signo vel particula suffi-

cientem singulariũ enumeriationẽ complectẽte. cuiusmodi est hec particula. et sic de alijs. vel et sic de singulis. vel equiualens istis. que quidẽ particula debet representare ita esse et ita significare significatione totali et ꝓpositionali. sicut significatur per singulares formaliter enumeratas. Ex quo sequitur ꝙ iste est paralogismus scd̃m istã particulã peccat. s. omne aliud a vero est falsum: tua conclusio est aliud a vero. ergo est falsa. minor probatur quia hec cõclusio homo est risibilis. est aliud ab hoc vero hõ est animal. et ab hoc vero deus est ⁊c̃ijs. Vnde hec particula ⁊ sic de alijs debet negari. quia non est ita sicut significatur per ipsam. nam hec ꝓpositio omnis homo est risibilis est alia a falso. non tamen est alia a suo v̄o patet quia sicut significatur per ipsam significatione totali ⁊ ꝓpositionali ita est. ergo ⁊c̃. Scd̃a conditio ꝙ omnes descendeñ saltem simul sumpte inferant in consequentia bona et formali descensam. vt sic arguendo iste homo est animal et iste homo est animal ⁊c̃ijs ergo omnis homo ẽ aĩal Et dicunt aliqui et bene ꝙ debet ecõuerso valere ascẽsus si debet esse aliq̃s formalis descensus. Vnde ascẽdere est a descendentibus ad descẽsam arguere. Et quot modis cõtingit descendere tot et ascendere. cum se habeãt opposito modo. Corollarie sequitur ꝙ hic nõ bonus ẽ descẽsus omnis homo currit ergo iste homo currit et iste homo currit. patet. q̃ ecõuerso non est formalis ascensus. cum due singularium nõ inferant vniuersalem Tercia conditio. ꝙ talis descensus fiat scd̃m exigentiam suppositionis. Vnde suppositio confusa distributiua exigit descẽsum copulatiuũ. determinata disiũctiuum. confusa tm̃ copulata copulatum. cõfusa tm̃ disiũcta disiunctum. Corollarie sequitur ꝙ hic descensus nõ valet. omnis homo currit ergo iste homo currit vel iste homo currit ⁊c̃ijs. licet sit bona cõsequẽtia. Circa hoc aduerte. Q̃ sub quocũq̃ termino potest fieri descẽsus copulatiuus. sub eodem potest fieri descẽsus disiunctiuus disiunctus. Et quandoq̃ copulatus. sed nõ econuerso. Et causa est. quia ad ꝓpositionẽ copulatiuam. sequitur disiũctiua. composita ex cõsimilibus terminis. Et ad disiunctiuam sequitur propositio de disiũcto extremo et aliquando de copulato. Verum a disiũctiua ad copulatiuam. et a disiuncta ad disiunctiuam nõ valet consequentia. ergo a primo ad vltimum. Sub quocũq̃ termino potest fieri descẽsus copulatiuus sub eodem disiunctiuus disiũctus et aliquando copulatus. Prima pars antecedẽtis patet. quia copulatiua habet se ad disiũctiuã sicut vl̃is ad suã particularẽ. marie quãtũ ad v̄itatẽ et falsitatẽ. Vniuersalis aũt p̃t ĩferre particularẽ. nõ ecõuerso. q̃re ⁊c̃ Et p̃ exẽplo ista pars. Nã bñ seq̃t iste hõ currit et iste hõ currit. ꝗ iste hõ currit vel iste hõ currit. Scd̃a ꝑticula p̃. q̃a disiũctiua h̃ se ad disiunctam sicut totũ ad suã partem quasi integralem. sed totum potest huiusmodi

partem inferre formaliter ꝯ ꝛc. vnde bene sequitur. iste homo currit vel iste homo currit. ergo iste homo vel iste hō currit. Tercia particula patet quia ab indefinita formaliter. ad vniuersalem non valet consequentia. ꝯ nec a disiunctiua ad copulatiuā. tenet consequentia quia vtrobiqꝫ est fere omnimoda similitudo. vnde non sequitur. omnis homo est hoc animal vel omnis homo est hoc animal. ergo omnis homo est hoc animal et omnis homo est hoc animal. patet quia antecedens est verum consequente existente falso. Similiter arguendo a disiuncta ad disiūctiuam nō valet. vt nō sequitur. omnis homo est hoc animal vel hoc animal ꝛc̄ijs. ergo oīs homo ē hoc animal. vl' omnis hō ē hoc animal ꝛc̄. patet eadem de causa. Sed descensus insufficiens ē cū ommissione alicuius vel omniū dictarum particularum. vt quando non est sufficiens enumeratio singularium vel quando non est bonus ascensus ꝛc̄ijs. exempla patent

Notādū scdo. ꝙ descēsus sufficiēs

est dupler. s. simplex et mixtus. Simplex est quadruplex. s. copulatiuus. et est quo in descendendo infertur vna copulatiua composita ex omnibus singularibus termini supponentis virtute cuius descenditur. vt omnis homo est animal ꝯ iste hō est animal et iste homo ē animal ꝛc̄ijs. Alius est copulatus et est quo in descendendo infertur vna kathegorica de extremo vel extremis copulato vel copulatis. vt tm̄ quinqꝫ sunt vniuersalia. ꝯ tm̄ quinqꝫ sunt ista vniuersalia et ista vl'ia ꝛc̄ijs. Et aduerte. ꝙ iste descensus fit sub termino supponente confuse tm̄ copulate. et hoc tripl'r Primo ratione signi collectiui. vt hic omnes apl'i dei sunt duodecim. sub cuius subiecto sic descenditur ꝯ isti apostoli dei et isti apl'i dei ꝛc̄ijs. sunt duodecim. Scdo fit sub predicato ꝓpositionis exclusiue gratia pluralitatis exponibilis. vt tm̄ quinqꝫ sunt vniuersalia descendatur vt prius. Tercio modo fit iste descensus sub termino supponente confuse tm̄. ratione duoꝝ signorum quoꝝ primū est negatiuum et scdm affirmatiuū. vt nullū caput habet omnis homo. lij homo supponit confuse tm̄ et sub eo descēditur sic ꝯ nullum caput habet iste hō et iste homo ꝛc̄ijs Tercius est descensus disiunctiuus. et est quo in descendendo infertur vna disiunctiua composita ex singularibus termini sub quo descenditur. vt hic homo ē animal ergo iste hō est animal vel iste homo est animal ꝛc̄ijs. Quartus ē descensus disiunctus et est quo in descendendo infert̄ vna kathegorica composita ex singularibus termini sub quo descenditur. vt hic omnis homo est animal. sub lij animal potest sic descendi ergo omnis homo ē hoc animal vel hoc animal ꝛc̄ijs. Sed descensus mixtus est qui cōponit̄ ex disiuncto et copulatiuo. et fit sub termino supponente confuse distri-

butiue distributione incōpleta et imperfecta (de q̄ in tractatu suppositionū dictū ē) vt hic ad equitandū nō requirit̄ equus. sub lij equus sic descēdit̄ ḡ ad equitandū nō requirit̄ iste equus vel iste equus. Et ad equitandū nō requirit̄ iste equus vel iste equus ⁊c̄ijs. Et ratio huius descēsus est. q̄a lij equus vel alius terminus sil̄r supponēs confunditur virtute duoꝝ sinkathegreumatū distinctos descensus specie in termino taliter supponente exigentiū ergo nō sufficit simplex descēsus. sed mixtus lij cm̄ equus i dicta supponit cōfuse distributiue ratione negationis. et cōfuse tm̄ disiunctim. ratione signi specialis. s. requirit̄. quare nō sufficit simpl̄r. ꝫ mixtim descendere. Et aduerte q̄ sub termino nō supponēte nō cōtingit descendere. vñ hic non est bonus descensus. Chimera currit ḡ ista chimera currit ⁊c̄ijs. causa ē q̄r descēsus fit ratione suppōnis termini. Sꝫ lij chimera non supponit. vt patuit ḡ ⁊c̄

Notandum tercio. q̄ sub termino

suā rationē appellante (licet stet cōfuse tm̄) nō licet fieri aliquē descensum. vt dicit Joannes dorp. iu tractatu appellationū. imo inquit. nec mutare talē terminū. eo q̄ appellat suā ꝓpriā rationē. ḡ nō valet descēdere sub lij equū in ista ꝓmitto tibi equū quia appellat suā rationē ꝓpriā quā nō appellaret si sub eo singularia assument̄. q̄a iā nō staret ꝓ ratione equi adequate sed pro huius equi ḡ iste nō valet descēsus. ꝓmitto tibi equū ḡ ꝓmitto tibi istū equū vel istū equū. Vnde est regula q̄ descendendo sub aliquo termino nō debet variari aliqua ꝓprietas logicalis. immutans veritatem vel falsitatē enūciationis. qd̄ tn̄ sequeret̄. si sub termino taliter appellante fieret descēsus. vt posito q̄ ꝓmitterē alicui florenū. tūc ista ē vera ꝓmitto tibi florenū sed tn̄ ista posset eē falsa. ergo ꝓmitto tibi istū florenū demōstrato floreno vngarico ⁊c̄ijs. Preterea. aduerte q̄ q̄libet descēsuū p̄t formari affirmatiue. et negatiue s̄m exigētiā descēse. negatiue vt existēte aliqua descēdētiū negatiua affirmatiue vt existētib⁹ oībus descēdētibus affirmatiuis. Et sil̄r q̄libꝫ p̄t forari sufficiēter. ⁊ insufficiēter. vt dictū est. Et scias q̄ i descēdēdo sub aliquo termino. nō oportet descēdētib⁹ addē illā particulā s. si sit. qm̄ illa addit̄ a q̄busdā vt nō cōtingat descensam esse verā sine descēdētib⁹. Et pꝫ q̄r ꝓpter hoc nō ē addēda. cū i omni ꝯñtia bona et forali ipossibile ē añcedēs i aliquo casu eē verꝫ sine ꝯñte. descēsus āt ē ꝯñtia bona. et formalis. maxime sufficiens. quare

Istis premissis sit prima descēsuū arguitiuorum ista regula.

Sub termino supponente discrete non pōt fieri aliquis descēsus. Causa est quia descensus fit ad inferiora in supponēdo. sed talis terminus cum discrete supponat. non habet inferiora in supponēdo ꝛc. Et quo sequit ꝙ iste descēsus non valet. isti homines trahunt nauem ergo iste hō trahit nauem. patet quia ly homines supponit discrete. Sed obicies supponit pro multis diuisim. quia verum est dicere demonstratis duobus hominibus nauem trahentibus illi sunt homines et alijs demōstrantibus similiter. posito ꝙ decem trahant nauem ergo cōtingit formaliter descēdere Dicendū ē licet verū sit dicere. duobus demonstratis trahētibus nauem hominibus. et etiam decē demōstratis illi sunt homines. Hoc tñ ē actu demōstrationis alio et alio. et ita equiuoco. patet nā alius ē actus demonstratiuus quo demonstrant duo homines et alius quo decem. Et quo sequitur ꝙ possibile ē aliquem terminū supponere. equiuoce pro pluribus sm eūdē conceptū obiectiu. ly. patet quia dicendo iste homo currit. et iste hō currit. per primū ly iste demonstrato platone. et per scōm Nicolaum homo eodē concept obiectiuali speciuoco ē representatiuus omnium hominū in illis tñ duabus supponit equiuoce. ꝓpter diuersitatem actuū demōstrandi sibi cōiunctoꝝ. Secūda regula. Sub quolibet termino communiter tento singularisabili. et plura supposita habēte. quantū ē de se pōt fieri descēsus. Dī singularisabili qa si nō possent singularisari. et tunc sb eo nō cōtingit descendere. cuiusmodi sunt verba que ratione sue formalis significationis nō singularisant. cū significent per modum fluxus vt fieri. ꝙ cōuenienter nequit demōstrari. et eo qō ē in fieri et fluxu. Illud autē qō debet demonstrari. debet sub esse actui demonstrandi. vnde sub ly currit in ista homo currit. non fit descensus. maxime ꝓpter inconuenientem additionē signi singularitatis. Dicitur plura supposita habente. quia nisi sic. et tunc non pōt fieri ꝓprie descensus. cuiusmodi sunt isti termini sol mundus sub quibus nō fit descensus. Dī notanter quātū ē de se. quia ꝓpter variationē appellationis non pōt fieri descensus vt ego cognosco venientem. sub ly venientem non fit ꝓprie descensus vt non sequitur cognosco venientem. ꝙ cognosco hunc venientem vel hunc venientem ꝛcijs. quia descensa pōt esse vera (vt posito ꝙ ego habeam noticiam venientis sub ratione generali) descendētibus existentibus falsis. quia significatur per eas ꝙ ego habeam noticiam huius venientis qō non significatur per descensum Buridanus tñ dicit ꝙ posset ibi fieri descēsus. Tercia regula. In descēdendo sb aliquo termio. termini sb qb nō descēdit debent accipi eq̄ ample. eque stricte. et eodē mō debēt appellare. in descensa et descendētib ꝙ nisi sic non erit tunc bonus descensus. propter primum non sequitur homo potest esse animal ergo iste homo qui est potest esse animal ꝛc. patet quia

lij homo et lij animal in descensa ampliatur. non autem in descēdētibus. Propter scdm hic descensus non valet. omnis homo ē animal. ḡ omnis homo albus est hoc aīal vel hoc animal ꝛc̄ijs. quia lij hō in descēsa stat irrestricte. in descēdentibus vero restricte. quia tm̄ modo ꝓ homnibus albis. Propter tercium non sequitur homo cognoscit venientē. ḡ iste hō venientem cognoscit ꝛc̄ijs. quia in descēsa lij venientē appellat rationem ꝓpriā in descendentibus vero sub disiunctione omnē. ¶ Quarta regula Terminus sub quo descenditur debet accipi pro eque multis in descēsa et descendentibus. Corollarie sequitur primo ꝙ iste est malus descensus omne animal qđ non est homo est irrationale. ergo omne animal qđ nō est iste homo est irrationale. et omne animal qđ non est iste homo ē irrationale ꝛc̄ijs. patet quia descensa est vera et descendeñ false. Et causa ē. qa animal ꝓ pluribus accipitur in descendentibus q̄ꝫ in descensa. qđ ē ꝯtra terciam regulam. ergo sic debet descēdi sub lij homo. omne animal qđ est homo est irrationale. ḡ omne animal qđ non est homo et iste homo ē irrationale. et omne animal qđ non est homo et iste hō est irrationale ꝛc̄ijs Similiter dicatur de ista omne animal preter hominem est irrationale. ḡ omne animal preter hominē et hunc hominē est irrationale. ꝛ omne aīal preter hominē. et hūc hoīem ē irrationale ꝛc̄ijs. plures tm̄ dicunt ꝙ descēdendo sub lij hominē debet etiam descendi sub lij animal. demōstrādo tm̄ modo animalia bruta. vt sic. ergo hoc animal (demōstrato asino) ꝓter hominē et hunc hominē est irrationale. Unde dicere qui hoc modo descendere ignorauere. ꝙ ibi lij hominem supponit simpliciter. qđ manifeste est falsum. cū supponat cōfuse distributiue. Sil̄r dicat̄ de ista. omne differēs ab ente non est. sub lij etem̄ ente sic descendit̄ ergo omne differens ab ente et hoc ente non ē et omne differens ab ente et hoc ente non est ꝛc̄ijs.

Sed hic est difficultas. Qualiter

descēdatur sub lij hominis in ista propositione quilibet asinus hominis currit. Ad quam respondetur primo. ꝙ si lij hominis supponat confuse tm̄ vt quidam dixere. Extunc sub lij hominis potest fieri descensus disiūctus. Sed diceres. lij hominis supponit cōfuse distributiue. ergo sub eo contingit descendere copulatiue. Antecedens per vl̄em logicorū regulā illam. s. Aggregatum ex recto et obliquo sequente. cui immediate additur signum vniuersale. supponit confuse distributiue Ad hoc dicunt ꝙ illa regula est vera quando totum accipitur vnica acceptione. cū suis partibus non autem quando accipitur alia et alia acceptione a suis partibus. et h̄ (inquiunt isti) nullum est inconueniens. quia hoc totum disiūctum. s. hō vel soī supponit communiter. partibus eius discrete supponentibus

Scdo potest dici q̄ licet ibi hominis supponat cōfuse distributiue. vt dicit regula logicorum nō tamen sub eo potest fieri descensus. quia staret descensam esse verā et descendeñ falsas. Nam posito q̄ tm̄ tres homines haberēt asinos curreñ. tunc ista est vera cuiuslibet hominis asinus currit quia quocūq; eorum demonstrato. verum est dicere q̄ huius hominis asinus currit. Et tamen descendendo copulatiue sic ergo istius hominis asinus currit et istius hominis asinus currit ⁊c̄ijs. desceñ. sunt false. maxime ille per quas demonstratur homines habere asinos qui tñ nō hñt. Ideo ponunt talem regulam. Q̄ nō sub quolibet termino communiter supponēte et plura supposita habēte contingit descēdere. q̄ sub terminis supponentibus per signa restrictionis et distributionis non contingit descēdere. vt sub lij hominis in ista cuiuslibet hominis asinus currit. ⁊ ꝓbant quia si sic. tunc lij asinus sub quo nō fieret descensus. nō acciperetur pro tot in descēdētibus pro quot in descēsa (qd̄ est cōtra regulam terciā) patet hoc nam lij asinus in descensa accipitur disiunctiue pro omni asino cuiuslibet hominis. In descēdentibus vero solum accipitur lij asinus ꝓ asino vnius hominis. vt patet sic descendēdo. Cuiuslibz hominis asin⁹ currit ergo istius hominis asinus currit. et istius hois asin⁹ currit ⁊c̄ijs nisi vtrūq; singulariset̄. s. et rectus et obliquus ꝑ lij isti⁹. vel si sub vtroq; simul fieret descensus. tūc eque pro multis staret lij asinus in descēsa et descendētibus. Et similiter dicunt de ista. nullum aliud a vero est verum. ibi aliud supponit pro illo qd̄ nō est verum. Sed dicēdo ergo nullū aliud ab hoc vero ē ver. supponit ꝓ omni illo qd̄ nō est hoc verū. et sic nō accipit̄ vniformiter. Et eodem modo dicūt de ista tm̄ Substātia nō ē accidens. ibi accidens supponit determinate. Et tamen sub eo nō pōt fieri descēsus disiūctiuus. vt nō sequitur. tm̄ substantia nō est accidens. ergo tm̄ sbstātia nō ē hoc accidēs. vel tm̄ substātia nō est hoc accidens ⁊c̄ijs. Cum descendeñ sunt false et descēsa vera. Q̄ autem ibi accidens supponat determinate. probāt per illam regulam. qñcūq; duo signa distributiua cadūt supra aliquem terminū in propositione indefinita. et tunc supponit determinate. Vtraq; est opinio conformis veritati logice. ¶ Quinta regula. in descendēdo sub termino supponente confuse distributiue respectu termi supponētis determinate. debet addi in descēdentibus alijs a prima relatiuum idemptitatis. vt homo nō est animal. sub lij animal sic descenditur ergo homo nō est hoc animal. et idem homo nō est hoc animal ⁊c̄ijs. et similiter dicatur de ista. quidem homo est omnis homo. Similiter hominis quilibet asinus currit. etiam hominis quelibet pars est i lectorio. ¶ Secta regula. In descendendo sub subiecto exceptiue principali oportet mutare exceptiuū signum i lij aliud ab. vt omne animal preter boiem

est irrationale. ergo hoc animal aliud ab homine est irrationale. et hoc animal aliud ab homine est irrationale ꝛc̄ijs.. semper demōstrando animalia bruta. Ex quo sequitur ꝙ nō cōtingit descendere sub termino extra capto nisi prius descendatur sub termino a quo fit exceptio. nisi descēdat̄ modo dicta. circa quartam regulam. vt sic omne animal preter hominē est irrationale. ergo omne animal preter hominem et hūc hominem ē irrationale et omne animal preter hominem ꝛc̄ijs. ¶ Septima regula. sub terminis ꝓpositionum ypoteticaꝝ proprie nō debet fieri descensus. nam ex vero sequeretur falsum. vt ista est vera si omne animal currit omne animal mouetur. sed nō sequit̄. si hoc animal currit omne animal mouetur. Et ratio huius est. quia nō oportet. ꝙ si ad aliquam ꝓpositionem sequat̄ aliqua propositio ꝙ ad singularem illius sequatur illa propositio. Vel si debet fieri descensus. sub extremis ypoteticarum. extunc prius debet fieri completus descēsus et sufficiens sub vno termino. et tādem alius terminus debet subiungi vt sic descēdēdo ergo si hoc animal currit vl' si hoc animal currit ꝛc̄ijs.. omne animal mouetur. ¶ Octaua regula. Quādocūqꝫ descēdit̄ sub termino supponēte cōfuse distributiue. quem sequitur terminus confuse tm̄ supponēs. et hūc terminum cōfuse tm̄ stantem. Alius sequitur supponens confuse distributiue. tunc quādo descenditur sub termino stāte cōfuse distributiue. requiritur ꝙ terminus qui in descensa stat cōfuse tm̄. eodem modo etiam stet in descēdentibus vt omni tempore animal est omnis homo. sub lij tempore sic descēdatur ergo in isto tempe omnis homo est animal et i isto tempore omnis homo ē animal ꝛc̄ijs. Et aduerte ꝙ illa ꝓpositio est vera. s. omni tempore animal est omnis hō cum equiualeat vere huic omni tempore omnis homo est animal. ꝑ illā regulam. quādocūqꝫ sunt alique propositiones de terminis sinonimis ꝛ eodem modo supponētibus. eiusdem qualitatis et quātitatis si vna illaꝝ fuerit vera et alia. sed iste sunt huiusmodi vt patet practicanti. Nec valet dicere. ꝙ in prima predicat̄ vniuersale vl'iter sumptū ergo est falsa quia de termino supponente cōfuse tm̄ potest. vere enūciari vniuersale sumptum vl'iter vt ista est vera a homo est omnis homo. Similiter dicatur de ista semper homo nō est animal. que est vera. quia equiualet isti. omni tempe omne animal homo nō est. que etiam est vera. ¶ Nona regula. Qñcūqꝫ in aliqua propositione ponuntur duo termini absoluti supponeñ. ꝯfuse distributiue distributione sigillata. tunc descendēdo sub primo. scd̄us debet manere in ꝓpria forma. Sed in descēdēdo sub scd̄o. oportet assumere vnum suppositū primi termiui et inducere in omnibus alijs scd̄i termini vt hic omnis homo est omnis homo. descenditur sub subiecto sic ergo iste homo est omnis homo et iste homo ē omnis homo ꝛc̄ijs. Sub p̄-

dicato vero sic descēdit̄ ḡ iste hō est iste hō et iste idē hō est iste hō ⁊c̄ijs.
¶ Decima regula. sub termino supponēte determinate debet descēdi disiū
ctiue. Et hoc si habuerit plura supposita alis nō oportet. vt pri⁹ dictū est
Sed q̄reres. quō cōtingat descēdere sub isto termino copulato. s. hō ⁊ asi-
nus currūt. Ad qd̄ rn̄det̄ primo. Q̄ tale copulatū et qdlibet sibi sile. qd̄ ē
cōstitutū ex terminis cōiter supponētib⁹. nō q̄dē ꝓ aliquo vno ſcato qm̄
nullū ē tale. ſz supponit ꝓ plurib⁹ diuisim. nā ista ē v̄a iste hō et iste asin⁹
ē hō et asinus et iste hō. et iste asinus ē hō et asinus ⁊c̄ijs. Vn̄ sub tali co
pulato sic debet descēdi hō et asinus currūt. ḡ iste hō ⁊ iste asin⁹ currūt. vl̄
iste hō et iste asin⁹ currūt. Vel sic ḡ isti currūt ꝑ lij isti demōstrādo hoīem
et asinum. vel isti currunt semper demonstrando hominem et asinum.
Copulatum etiam ex termino singulari et termino communi. quia sup-
ponit cōiter et p̄t verificari de plurib⁹ diuisim et vniuoce. itaqz sb̄ eo licet
descēdere ſm exigentiā suppōnis. vt soī et hō currūt. sub subiecto sic descē
dit̄ ḡ soī et iste hō currūt. vel soī et iste hō currūt ⁊c̄ijs. vel sic ḡ isti currūt
vel isti currūt. socrate et alio hoīe demōstratis. Q̄ aūt verificet̄ illud copu
pulatū de plurib⁹ diuisim et vniuoce. pz dicēdo soī et iste hō sunt soī et hō
et soī et iste hō sunt soī et hō ⁊c̄ijs. Ex quo p̄t dici q̄ sub subiecto hui⁹ soī
et plato currūt nō ꝯtingit descēdere. cū supponat totū discrete. sicut et q̄li
bet pars. Sz obicies tale subiectū supponit ꝓ pluribus ḡ cōiter. et ꝑ ꝯn̄s
licet sub eo fieri descēsum. Rn̄det̄ negādo ꝯn̄tiā. ad an̄cedēs āt dicēdū q̄
lij soī et plato. et sile copulatū supponit ꝓ plurib⁹ cōpleriue ſz nō diuisiue
qd̄ requirit̄ ad hoc qd̄ sub aliquo termino fiat descensus formalis.

De disiunctis extremis ponūtur alique propositiones. Prima

Disiunctū ex terminis discretis q̄a supponit cōiter (vt dicebat̄ in tractatu
suppositionū) ḡ sub eo p̄t fieri descēsus vt dicēdo soī vel plato currit ḡ iste
vel plato currit. vel iste vel soī currit demōstrādo semp alter illoꝝ. Vn̄ ad
uerte q̄ hic nō ē descēsus ratione. pluralitat⁹ suppositoꝝ ſz bn̄ ratione ve-
rificabilitatis pluriū ſcatoꝝ. primū pz q̄r substātijs primis nō dant̄ aliq̄
inferiora. vn̄ et dixit pb̄s in p̄dicamētis q̄ a prima sub̄a nlla erit p̄dicatio
tāq̄. intellige superioris de suo inferiori, et vere. Scd̄m patet dicendo soī ē
plato vel soī. plato est plato vel soī. vbi fit verificatio diuisim de pluribus
totius disiuncti. Scd̄a propositio. disiunctum ex terminis communiter
tentis cum supponat communiter. sub eo potest fieri descensus vt homo
vel asinus currit. descenditur sub subiecto sic. ergo iste homo vel iste asin⁹
currit. vel iste homo vel iste asinus currit ⁊c̄ijs. Vel sic ergo iste vel iste

currit. vel iste vel iste currit ꝛc̄ijs. demonstrādo per lij vnum iste hominē et per aliud asinum. Sed tu queres quomodo supponat subiectum huius s. soꝛ vel Chimera currit. respondetur ꝙ communiter. Instabis sic. supponit pro vno solo. s. socrate. quia pro chimera nō potest supponere. vt diximus in tractatu supppositionum. ergo non supponit communiter. Respondetur concedendo antecedens. et negando consequentiam. Ad hoc enim ꝙ terminus supponat cōmuniter sufficit ꝙ ex modo sue acceptionis nō repugnet sibi accipi ꝓ pluribꝰ cuiusmodi ē dictū disiūctū. ꝑt itaq; sō eo fieri descēsus sicut sub alijs terminis disiūctis. s. disiunctiuus.

De cōdicionatis dicitur ꝙ si tale

fuerit transcendens et pro omni ente. et etiam non ente supponens confuse distributiue tunc sub eo debet descēdi copulatiue. si autem fuerit limitatum et non distributum tunc contingit sub eo descendere ꝑm exigentiā suppositionis. Exemplum primi vt omne animal si est rudibile ē asinus et hoc animal si est rudibile est asinus ꝛc̄ijs. Vel sic. ergo hoc si est rudibile est asinus et hoc si est rudibile est asinus ꝛc̄ijs. Et videtur iste scd̄us descensus esse melior primo. cum eo descenditur ad entia et ad non entia. quomodo natum est illud disiunctum verificari. Exemplum scd̄i vt hō si est animal est rationalis sub subiecto condicionato descēditur disiūctiue sic. ergo iste homo si est animal est rationalis. vel iste homo si est animal est rationalis ꝛc̄ijs. Vnde scias ꝙ sub conditionatis fit descensus scd̄m exigentiam suppositionis talis condicionati. de cuius suppositione iam habuimus in tractatu suppositionum. ¶ Vndecima regula. ad mixtionē suppositionum sequitur mixtio descensuum id est quandocūq; alicuius extremi supponāt partes aliter et aliter. sub eis etiā debet fieri alius ꝛ alius descensus. vt omnis homo et asinus currūt subiectum supponit mixtim quia vna pars. s. prima confuse distributiue. alia. s. scd̄a determinate. Ergo debet etiam descendi duplici descensu. primo copulatiue sub primo. scd̄o disiunctiue sub scd̄o terminis. vt sic ergo iste homo et asinus currūt ꝛ iste homo et asinus currunt ꝛc̄ijs. Scd̄o sub lij asinus sic descenditur. ergo omnis homo et iste asinus currunt vel omnis homo et iste asinus currunt ꝛc̄ijs. Et verificatur sic illa propositio. de quocūq; verum est dicere qd̄ est homo et de aliquo de quo verum est dicere ꝙ est asinus. de illo verū est dicere ꝙ ipsum est currens. Et similiter de ista dicatur omnis homo vel asinus est currens. ¶ Duodecima regula. Sub termino supponente confuse tm̄ et non suam rationem appellante contingit descendere disiunctim si fiat suppositio disiuncta confusa tantū. Sin autem fiat suppositio confusa tantum copulata tunc sit descensus copulatus. Exem-

pla et declaratio ad regulā patēt ex dictis. Et intelligit̄ hec regula dū mō terminus supponēs cōfuse tm̄ nō exprimat descēsum alterius termini. q̄a si sic. extūc ꝓpter euitandū i infinitū ꝓcessum. sub termino tali confuse tm̄ supponēte nō cōtingit fieri aliquē descēsum sicut pz in ista oīs hō ē b̄ vl̄ b̄ aīal. p̄dicatū disiūctū supponit cōfuse tm̄ et tn̄ sub eo nō licet quouis mō descēdere ꝓpter cām dictā. ¶ Tredecima regula in descēdēdo sub relatiuo idēptitatis substātie in ꝓpōne copulatiua. añcedēs debet resumi vt hō est aīal ⁊ asinus ē illud. Ad descēdēdū sub lij illud oportet resumere añcedēs suū ꝑm exigētiā suppōnis vt hō ē aīal et asinus ē illud ḡ hō ē aīal ⁊ asinꝰ ē hoc illud aīal qđ ē hō. vel hō ē aīal et asinus ē hoc illud aīal qđ ē hō. Quia tn̄ videt̄ incōueniēs. q̄ vnū ꝓnomē demōstratiuū addat̄ alteri. itaq̄ cum relatiuū includat suū añcedēs (vt dictū ē in tractatu relatiuoꝝ) Cōgruū ē vt loco talis relatiui ponat̄ relatum siue añcedēs. vt sic descēdēdo ḡ hō est aīal et asinus ē b̄ animal qđ ē hō. vl̄ hō ē aīal et asinꝰ ē b̄ aīal qđ ē hō ⁊c̄ijs

Contra arguitur primo sic. Sub

termino stāte determinate licet descendere copulatiue ergo ⁊c̄. añcedens pz dicēdo hō est aīal ḡ iste hō ē aīal et iste hō ē aīal ⁊c̄ijs. et est bona ꝯn̄tia. q̄a ipossibile ē ita esse sicut ꝑ añcedēs ꝑcat̄ q̄n ita sit sicut per ꝯn̄s ꝑcatur. ¶ Scđo sic. sub lij hō in ista omne aīal p̄ter hoīem currit nō ꝯtingit descēdere. ḡ dictū q̄rte regule falsum. añcedēs pz q̄a supponit lij hō simplr̄ vt dicit. P. H. ḡ nō cōtingit sub eo descēdere. ¶ Tercio sic. sub termino cōmuniter supponēte. et plura supposita habēte nō cōtingit descēdere. ḡ ⁊c̄. añcedēs pz dicēdo oīs hō et asinus currūt. sub subiecto nō cōtingit vno descensu descēdere (q̄r duplici) ḡ nō cōtingit descēdere. tenet ꝯn̄tia. q̄a vbi nō cōtingit vno descēsu descēdere ibi nō cōtingit descēdere. ¶ Ad primū q̄ verū est assumptū. gr̄a materie id est in aliq̄bus terminis vt necessariā habitudinē hn̄tibus. nō āt gratie forme. id est sui fora arguēdi. ¶ Ad scđm negēt̄ añcedēs. vna cū. P. Hispano. q̄m i hac parte fere ab oībus logice doct̄ nō tenet̄. ¶ Ad terciū dr̄. q̄ licet sub illo sbiecto nō cōtingit vno simplici descēsu descendere tn̄ bn̄ mixto. vt dictū est añ. Et ita habemus finē huius tractatas. Pro quo altissimus deus sit benedictus. et virgo mater eius. mea fautrix sanctissima ⁊c̄.

Impressum Cracouie. in die Undecim milia virginū. Anno dn̄i. Millesimoquintētesimoseptimo.

☞ En cara iuuentus. habes deo maximo volente. Suppositionū Absolutorum et Respectiuorum terminorū. Ampliationū. Restrictionum Appellationum. Positionum. Alienationum. et Descensuū Tractatus. qui recte si congesti sunt. Agito queso agito deo altissimo eiusdemq; matri sanctissime solennes. vna mecū gratias. Cuius immēsa bonitate. ita vt nosti actum vides. Sin autem secus fuerit. te oro veniam pro tua innata virtute largire meam ob insufficiētiam. et magnā vt inquā occupationem. canes rabidi vtinā lacessent. quoniā iā ante sine causa ceciderunt me. Sed tu domine defensor vindica me. et ad adiuuandum festina me. Egenus et pauper quoniam sum ego. deus queso deus omnipotēs adiuua me. dato supplex oro patientiam vehementem. Contra dira sepe iā ante. ꝓut et nunc latrantium iacula. Fateor equidē nostro in Crac̄. gimnasio. tam prauos non esse hircos morbidos. inter quoscūq; clari nominis et salue conscientie viros. verum sunt quidē inculti asini. et ꝓfecto sine omni scientia et virtute. lenones et nomine fetidi canesq; rabidi. draconibus in insidijs (vij. q. j. aduersitas que hominis ⁊c̄) conformes. Et dico homicide vt in de penitentia. dis. j. q. iij. homicidioꝝ tria genera. peccantes in spiritum sanctum. vt in glo. ibidem (quid magis) detractores omniū prauorum sunt peiores. Satiato maligne potius stercore fetido q̄ cuiuscūq; etiam nominis viro. Sinamus talia. quoniā aduc scribēda sunt nobis Marsilij longa exponibilia. valeat dyaboli zizania quoniā nō nouit q̄ talia

MAGELLANICA

M. N. 74

Nicolai
de
Gyelczep
Expositio
in passio
nem
termin
Marsili